

RAPORT

O STANIE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

Podsumowanie działalności

Zarządu Województwa Lubelskiego w 2018 roku

Raport opracowany został na podstawie art. 34 a ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2019 poz. 512), zgodnie z przyjętymi przez Sejmik Województwa Lubelskiego szczegółowymi wymogami dotyczącymi opracowania Raportu o stanie Województwa Lubelskiego (Uchwała nr IV/95/2019 z dnia 11 marca 2019r.).

Zarząd Województwa Lubelskiego

Lublin, maj 2019

Spis treści

1.	Cel i założenia metodyczne Raportu	6
2.	Ogólna charakterystyka sytuacji społeczno-gospodarczej województwa	5
4.	Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym	38
5.	Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych	63
5.1.	Obszar: EDUKACJA, KULTURA, OCHRONA ZABYTKÓW I OPIEKA NAD ZABYTKAMI	70
5.2.	Obszar: OCHRONA ZDROWIA	78
5.3.	Obszar: POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA	92
5.4.	Obszar: ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE.....	101
5.5.	Obszar: PLANOWANIE PRZESTRZENNE.....	110
5.6.	Obszar: OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA	114
5.7.	Obszar: TRANSPORT	123
5.8.	Obszar: SPORT I TURYSTYKA	127
5.9.	Obszar: OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	135
5.10.	Obszar: BEZROBOCIE I RYNEK PRACY	137
5.11.	Obszar: TELEKOMUNIKACJA	145
5.12.	Obszar: WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA, EUROPEJSKI INSTRUMENT SĄSIEDZTWA I EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA	147
5.13.	Obszar: ROZWÓJ GOSPODARCZY	152
5.14.	Obszar: GEODEZJA I REGIONALNA INFRASTRUKTURA INFORMACJI PRZESTRZENNEJ... ..	157
5.15.	Obszar: ENERGETYKA.....	165
5.16.	Obszar: GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM	169
6.	Wdrażanie programów operacyjnych w województwie lubelskim	174
6.1.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego	178
6.2.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	194
6.3.	Program Operacyjny Rybactwo i Morze.....	199
7.	Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie budżetu obywatelskiego	203
8.	Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie nadzoru i kontroli sposobu realizacji zadań	203
9.	Podsumowanie działań Zarządu Województwa Lubelskiego.....	205

Wykaz Skrótów:

AOTMiT - Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji
B+R –Działalność Badawcza i rozwojowa
BAEL - Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności
COIE - Centra Obsługi Inwestorów i Eksporterów
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRROW – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
EGiB - Ewidencja Gruntów i Budynków
EiS - Europejski Instrument Sąsiedztwa
GESUT - Geodezyjna Ewidencja Sieci Uzbrojenia Terenu
GUGiK - Główny Urząd Geodezji i Kartografii
GUS – Główny Urząd Statystyczny
JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego
KPA - Kodeks postępowania administracyjnego
KSOW - Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
LGD - Lokalna Grupa Działania
MI - Ministerstwo Infrastruktury
MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MŚP - małych i średnich przedsiębiorstw
NCiBR - Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
OZE - Odnawialne Źródła Energii
P-B-U 214-2020 - Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina
PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PKB - produktu krajowego brutto
PKD - Polska Klasyfikacja Działalności
POIR – Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój 2014–2020
POIŚ - Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
POP – Program Ochrony Powietrza
POPC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014–2020
POPW – Program Operacyjny Polska Wschodnia
POWER - Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
PUP – Powiat Urząd Pracy
PZGiK - Państwowy Zasób Geodezyjny i Kartograficzny
PZWPWL - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego
REGON - Rejestr Gospodarki Narodowej
RIIP – Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej
RIS – Regionalne Inteligentne Specjalizacje
ROPS- Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej
RPOWL - Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
SRWL – Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego
SUIKZP - Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

SWL – Sejmik Województwa Lubelskiego

UE – Unia Europejska

UG – Urząd Gminy

UMWL - Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

WDB - Wartość Dodatnia Brutto

WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WL – Województwo Lubelskie

WODGIK - Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy

ZWL – Zarząd Województwa Lubelskiego

Szanowni Państwo,

Obowiązek opracowania *Raportu o stanie województwa* wynika z przepisów ustawy o samorządzie województwa. Zgodnie z ustawą Zarząd Województwa co roku do dnia 31 maja przedkłada Sejmikowi Województwa dokument, w którym przedstawia informację o swojej działalności w roku poprzednim, w tym w zakresie realizacji polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa oraz budżetu obywatelskiego. Podstawowym celem tego dokumentu jest przygotowanie usystematyzowanej, przejrzystej i kompleksowej informacji, która stanowić będzie podstawę debaty dotyczącej działalności zarządu województwa jako organu wykonawczego samorządu terytorialnego.

Niniejszy Raport, stanowiący przegląd działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w 2018 roku, składa się z dwóch zasadniczych części: informacji o stanie rozwoju społeczno-gospodarczego województwa oraz wykazu zadań realizowanych przy pomocy departamentów i jednostek organizacyjnych UMWL.

Pierwsza część Raportu opiera się na zestawie wskaźników statystycznych obrazujących stan województwa w układzie podstawowych obszarów rozwoju społeczno-gospodarczego. Podstawowym źródłem informacji w tym zakresie są oficjalne dane publikowane przez Główny Urząd Statystyczny.

W drugiej części, zgodnie z przyjętymi przez Sejmik Województwa założeniami, przedstawiono informację o sposobie oraz stopniu realizacji zadań wynikających z kompetencji samorządu województwa, obejmujących zarówno aspekty kreowania, jak i realizacji polityk rozwojowych. Treść tej części Raportu ma charakter sprawozdania, a przedstawione informacje pochodzą z komórek merytorycznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, którym powierzono realizację zadań wynikających z przyjętych polityk rozwojowych.

Przekazując Raport o stanie Województwa Lubelskiego, wyrażam przekonanie, że dokument ten zarówno pod względem zakresu, jak i formy przedstawionych informacji, spełnia zakładane cele oraz będzie pomocny przy ocenie i weryfikacji działań wpływających na kształtowanie przyszłości naszego regionu.

*Marszałek
Województwa Lubelskiego*

Jarosław Stawiarski

Lublin, maj 2019

1. Cel i założenia metodyczne Raportu

(podstawa prawna / informacja o metodyce sporządzania dokumentu / harmonogram sporządzania raportu / informacja o zawartości dokumentu / informacja o charakterze i zakresie działalności zarządu województwa)

Obowiązek opracowania raportu o stanie województwa został wprowadzony na podstawie ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. 2019 poz. 512). Analogiczne rozwiązania legislacyjne zostały wprowadzone na szczeblu samorządu gminnego oraz powiatowego.

Zgodnie z treścią m.in. 34 a ust. 2 ww. ustawy, **raport obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim** – w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego. Mając na uwadze ogólny zakres przedstawiony w ww. przepisie, ustawodawca pozostawił sejmikowi województwa możliwość określenia w drodze uchwały szczegółowych wymogów dotyczących raportu.

UCHWAŁA NR IV/95/2019 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

z dnia 11 marca 2019 r.

w sprawie określenia „Szczegółowych wymogów dotyczących opracowania *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego*”

Na podstawie art. 34 a ust. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz. U. 2018 poz. 913, z późn. zm.) - Sejmik Województwa Lubelskiego uchwala, co następuje:

- § 1. Określa się „Szczegółowe wymogi dotyczące opracowania *Raportu o stanie Województwa Lubelskiego*”, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Lubelskiego.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku

Michał Mulawa
Michał Mulawa

Cel opracowania

Raport o stanie województwa stanowi podstawę debaty dotyczącej działalności zarządu województwa jako organu wykonawczego samorządu terytorialnego. W debacie mogą wziąć udział zarówno radni sejmiku jak i mieszkańcy województwa. Zgodnie z m.in. 34 a ust. 9 ww. ustawy, po zakończeniu debaty nad raportem sejmik województwa przeprowadza głosowanie nad udzieleniem zarządowi województwa wotum zaufania. Uchwałę w tym zakresie sejmik województwa podejmuje bezwzględną większością głosów ustawowego składu. Niepodjęcie uchwały o udzieleniu zarządowi województwa wotum zaufania jest równoznaczne z podjęciem uchwały o nieudzieleniu zarządowi województwa wotum zaufania.

Etapy sporządzania raportu

Zarząd województwa ma ustawowy obowiązek przedstawienia sejmikowi województwa raportu o stanie województwa w terminie do dnia 31 maja każdego roku. Ze względu na cel i zakres merytoryczny dokumentu przyjmuje się ramowy harmonogram prac nad dokumentem:

1. Przygotowanie przez właściwe komórki organizacyjne UMWL informacji cząstkowych stanowiących wkład do raportu i przekazanie ich koordynatorowi prac nad dokumentem (DSiR UMWL) – zakładany termin: koniec lutego każdego roku,
2. Opracowanie (redakcja) projektu *Raportu o Stanie Województwa Lubelskiego* zgodnie z przyjętymi przez Sejmik Województwa Lubelskiego „Szczegółowymi wymogami dotyczącymi opracowania Raportu o stanie Województwa Lubelskiego” – zakładany termin: koniec kwietnia każdego roku,
3. Przekazanie projektu *Raportu o Stanie Województwa Lubelskiego* do akceptacji Zarządu Województwa Lubelskiego celem skierowania go pod obrady Sejmiku Województwa Lubelskiego – zakładany termin: przełom kwietnia i maja każdego roku,
4. Debata nad *Raportem o Stanie Województwa Lubelskiego* podczas sesji Sejmiku Województwa Lubelskiego, na której podejmowana jest uchwała w sprawie udzielenia lub nieudzielenia zarządowi absolutorium.

Założenia metodyczne raportu

Strukturę Raportu o stanie województwa lubelskiego stanowią dwie zasadnicze części obejmujące:

1. Informacje o **poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego** oraz stanie przestrzeni regionu.
2. Informacje dotyczące **działalności Zarządu Województwa Lubelskiego**, z uwzględnieniem działań obejmujących zarówno kreowanie jak i realizację polityk rozwojowych.

Ze względu na cel sporządzania dokumentu oraz jego zakres i charakter, dla *Raportu o stanie województwa lubelskiego* przyjmuje się podstawowe zasady obejmujące:

- **Syntetyczność informacji** – taki dobór zakresu informacji, który z jednej strony zapewni kompleksowe ujęcie stan rozwoju regionu oraz aktywności zarządu województwa, z drugiej zaś pozwoli na opracowanie „przyjaznego” dokumentu;
- **Spójność i komplementarność informacji** – uwzględnianie i wykorzystywanie informacji opracowywanych w ramach indywidualnych zadań różnych komórek organizacyjnych UMWL (m.in. Informacji z prac ZWL, Systemu kontroli zarządczej);
- **Kompleksowość informacji** – uwzględnienie działań obejmujących kreowanie i realizację polityk rozwojowych w wymiarze społeczno-gospodarczym oraz przestrzennym;
- **Trwałość zakresu informacyjnego** – traktowanie wypracowanej struktury i zakresu opracowania jako wiążących ram metodycznych dla sporządzanych raportów za kolejne lata prac zarządu województwa;
- **Ciągłość informacyjną** – dobór wskaźników opartych na powtarzalnych, corocznych publikacjach statystyki publicznej (w odniesieniu do pierwszej części raportu) oraz

przyjętych metodykach monitorowania procesów i działań rozwojowych (w odniesieniu do drugiej części raportu);

- **Jednoznaczność kompetencyjną** – zdefiniowanie i ujęcie tych kategorii działań zarządu województwa które wynikają z m.in. 14.1 ustawy o samorządzie województwa oraz zostały określone w przyjętych regionalnych politykach rozwoju;
- **Obiektywność informacyjną** – charakterystyka ilościowa cech regionu oraz działań zarządu województwa pozbawiona sugestii interpretacyjnych i ocennych;
- **Współodpowiedzialność** – zaangażowanie wszystkich komórek organizacyjnych UMWL w proces sporządzania raportu, w tym zarówno w aspekcie identyfikacji kluczowych zadań w poszczególnych sektorach polityki regionalnej jak i monitorowaniu realizowanych działań;
- **Zgodność z systemem programowania rozwoju** – ujęcie tematycznych obszarów działalności zarządu województwa realizowanych w ramach zadań sektorowych w układzie celów strategicznych określonych w strategii rozwoju województwa.

Zakres informacyjny raportu

Merytoryczny zakres informacji przedstawionych w *Raporcie* jest konsekwencją celu jego sporządzania tj. podsumowania działalności organu wykonawczego samorządu województwa, rozumianej jako zadania realizowane przez zarząd województwa, a także zadania, których realizacja należy do kompetencji marszałka województwa. Uwzględnienie zadań należących do kompetencji marszałka nie wynika bezpośrednio z m.in. 34a ustawy o samorządzie województwa, jednak stanowi wypełnienie przyjętej w ramach założeń prac nad dokumentem zasady kompleksowości informacji. Pominięcie zadań marszałka województwa skutkowałoby brakiem informacji m.in. w obszarze ochrona przyrody i środowiska, czy geodezja i regionalna infrastruktura informacji przestrzennej.

Podstawę prawną zakresu działalności samorządu województwa, w tym zadań realizowanych przez zarząd województwa stanowi m.in. 14.1 ustawy o samorządzie województwa. Uwzględniając wskazany w ustawie zakres działań oraz kompetencje obejmujące kreowanie regionalnych polityk sektorowych służących realizacji celów strategicznych województwa, dla potrzeb przygotowania raportu przyjmuje się 16 podstawowych obszarów tematycznych:

1. **Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami** – Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego (KED),
2. **Ochrona zdrowia** – Departament Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ),
3. **Pomoc i integracja społeczna** – Departament Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie,
4. **Rolnictwo i obszary wiejskie** – Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (RR),
5. **Planowanie przestrzenne** – Departament Strategii i Rozwoju (SR),
6. **Ochrona przyrody i środowiska** – Departament Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ),
7. **Transport** – Departament Infrastruktury i Majątku Województwa (IM),
8. **Sport i turystyka** – Departament Promocji, Sportu i Turystyki (PST),
9. **Obronność i bezpieczeństwo publiczne** – Biuro Pełnomocnika Marszałka m.in. Ochrony Informacji Niejawnych (BO),
10. **Bezrobocie i rynek pracy** – Wojewódzki Urząd Pracy,

11. **Telekomunikacja** – Departament Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (RSI),
12. **Współpraca zagraniczna** – Kancelaria Marszałka (KM), Departament Strategii i Rozwoju (SR),
13. **Rozwój gospodarczy** – Departament Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości (GWP),
14. **Geodezja i regionalna infrastruktura informacji przestrzennej** – Departament Geodezji i Kartografii (DGK),
15. **Energetyka** – Departament Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ),
16. **Gospodarowanie mieniem wojewódzkim** – Departament Infrastruktury i Majątku Województwa (IM).

Ponadto, ze względu na szczególną specyfikę zadań ZWL obejmujących aspekty kontrolne, organizacyjne i finansowe, obok 16 podstawowych obszarów tematycznych, w ramach struktury dokumentu wyodrębniono informacje dotyczące:

- **budżetu województwa** – Departament Finansów (DF),
- **działań zarządu województwa w ujęciu formalnym** – Departament Organizacyjno-Prawny (OP),
- **systemu kontroli zarządczej** – Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego (KA),
- **realizacji programów rozwoju** – Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym (ZRPO), Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Biuro Certyfikacji (BC), Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (RR).

Podstawowym założeniem przyjętej struktury dokumentu jest czytelne przedstawienie zadań realizowanych przez ZWL oraz sposobu ich realizacji, w tym:

- **uchwał Sejmiku WL** – uporządkowanych wg przyjętych obszarów tematycznych oraz z wyodrębnieniem tych uchwał, które dotyczą spraw budżetowych i organizacyjnych
- **działań Zarządu WL** wynikających z przyjętych polityk rozwojowych oraz kompetencji ustawowych
- **działań Zarządu WL** obejmujących zarządzanie instrumentami finansowania (RPOWL) lub wdrażanie działań z nich wynikających (PROW i PO RYBY)

Uwzględniając przyjęte założenia opracowania Raportu, w niniejszym dokumencie (w rozdz. 5 obejmującym zadania realizowane w ramach obszarów tematycznych) pominięte zostały te zadania, które dotyczą organizacji pracy komórek i jednostek organizacyjnych UMWL, w tym min.: sprawy kadrowe, postępowania przetargowe, zmiany regulaminów. Ponadto ze względu na założenie syntetyczności Raportu, zakres informacyjny obejmuje przede wszystkim te aspekty, które obrazują aktywność Zarządu WL ukierunkowaną na kształtowanie przestrzeni społeczno-gospodarczej regionu. W przypadku potrzeby zapoznania się ze szczegółową informacją dotyczącą działalności podmiotów realizujących działania w ramach poszczególnych obszarów tematycznych wskazuje się szczegółowe sprawozdania branżowe z działalności poszczególnych jednostek i instytucji.

W związku z tym, że niniejszy Raport stanowi podsumowanie działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w 2018 roku, a także zaistniałymi w pierwszej połowie 2019 roku zmianami organizacyjnymi, przedstawiono:

- w odniesieniu do działań realizowanych w poszczególnych obszarach tematycznych (rozdz. 5)
 - obecnie obowiązujące nazwy departamentów UMWL właściwych do przygotowania informacji do Raportu,
- w odniesieniu do sposobu realizacji uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego (rozdz. 4) – obowiązujące w 2018 roku nazwy departamentów UMWL, przy pomocy których Zarząd Województwa Lubelskiego wykonywał uchwały.

2. Ogólna charakterystyka sytuacji społeczno-gospodarczej województwa

(podstawowe informacje o przestrzeni województwa, ludności oraz wskaźnikach statystycznych charakteryzujących stan rozwoju społeczno-gospodarczego)

Powierzchnia województwa lubelskiego wynosi 25 122 km², co pozycjonuje na trzecim co do wielkości w Polsce. Znaczną powierzchnię województwa zajmują użytki rolne, które w 2017 r. stanowiły 70,9% (w kraju 60,2%), udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w powierzchni ogółem województwa wyniósł 3,9% (w kraju 5,4%).

W podziale administracyjnym wyróżnia się 4 miasta na prawach powiatu: Lublin, Biała Podlaska, Chełm, Zamość, 213 gmin oraz 20 powiatów. Zgodnie z wymogami statystyki regionalnej Unii Europejskiej w regionie wydzielono 4 podregiony typu NUTS¹ III tj.: biały, chełmsko-zamojski, lubelski oraz puławski. Najbardziej rozwiniętą częścią województwa jest podregion lubelski, ze stolicą regionu – miastem Lublin.

Mapa 1. Podział administracyjny województwa lubelskiego

Źródło: Oprac. Własne DSiR UMWL, 2019 r. (ROT lubelskie)

¹ Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych NUTS (ang. Nomenclature of Territorial Units for Statistics) – standard geokodowania rozwinięty w Unii Europejskiej na potrzeby identyfikowania statystycznych jednostek terytorialnych

Sytuacja demograficzna

Województwo lubelskie jest jednym z najmniej (najrzadziej) zaludnionych województw Polski, które pod względem (85 os./km²) znajduje się na 12 miejscu w kraju (w Polsce 123 os./km²). W poszczególnych powiatach województwa rozmieszczenie ludności jest nierównomierne. Największe zagęszczenie **gęstości zaludnienia** występuje w miastach na prawach powiatu Lublin (2 305 os./km²) i Zamość (2 121 os./km²), natomiast najmniejsze w powiatach: parczewskim (37 os./km²) i włodawskim (31 os./km²). Wartość wskaźnika obrazującego gęstość zaludnienia na powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej jest stosunkowo niskie, z roku na rok wykazuje tendencję malejącą, w 2017 r. wskaźnik ten wynosił 2 186 os./km², co plasuje region na 9 miejscu wśród województw.

Według danych szacunkowych na koniec 2018 roku w województwie lubelskim mieszkało 2 117,6 tys. Osób. W porównaniu z 2017 rokiem liczba ludności zmniejszyła się o 8,7 tys., a w stosunku do 2010 roku – o 61,0 tys. osób. Populacja województwa stanowiła 5,5% ogółu ludności Polski. Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadających na 1 km²) w województwie lubelskim była niższa niż w kraju i wyniosła 84 osób na km² wobec 123 w kraju. W miastach na 1 km² przypadało 966, a na wsi 47 osób. W poszczególnych powiatach województwa rozmieszczenie ludności nie było równomierne – największe zagęszczenie występowało w miastach na prawach powiatu, tj. w Lublinie (2303) i Zamościu (2103), a najmniejsze w powiecie włodawskim (31) i parczewskim (37).

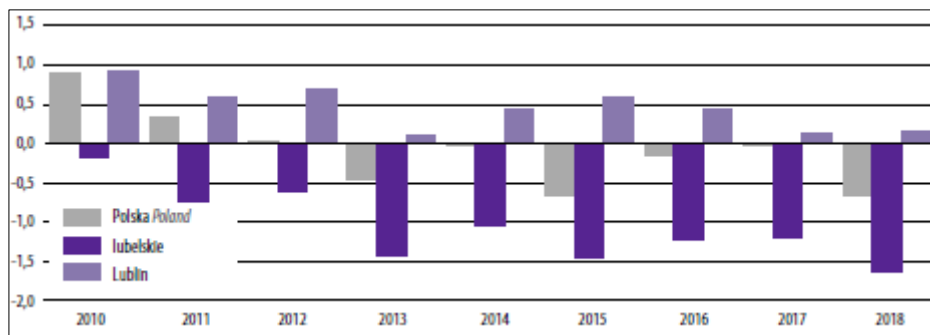
Województwo lubelskie odznacza się niższym niż średnia w kraju poziomem urbanizacji. W 48 miastach zamieszkiwało 46,5% ogółu ludności, podczas gdy przeciętnie w kraju ludność miast stanowiła 60,1% ogółu populacji. Największym miastem pod względem liczby ludności był Lublin, w którym mieszkało 339,7 tys. osób. Mieszkańcy Lublina stanowili 34,5% ludności miast i 16,0% ogółu ludności województwa. W stosunku do poprzedniego roku liczba mieszkańców Lublina zmalała o 0,05% (0,2 tys.).

Obserwowany spadek liczby ludności determinowany jest między innymi przez ruch naturalny. W 2018 roku w województwie lubelskim zarejestrowano 20101 urodzeń żywych. W porównaniu z 2017 rokiem liczba urodzeń zmniejszyła się o 3,8%. **Współczynnik urodzeń żywych** wyniósł 9,47‰ i był niższy od notowanego rok wcześniej (9,81‰). W kraju w 2018 r. urodziło się o 3,4% mniej dzieci niż w 2017 roku i o 6,1% mniej niż w 2010 roku, a współczynnik urodzeń wyniósł 10,11‰ wobec 10,46‰ przed rokiem.

Województwo lubelskie charakteryzuje się wyższym niż przeciętnie w kraju poziomem umieralności. W 2018 roku zmarło 23682 mieszkańców, tj. o 1,1% więcej niż przed rokiem. Ogólny **współczynnik zgonów** osiągnął poziom 11,16‰ wobec 11,00‰ w 2017 roku. W kraju w 2018 roku współczynnik zgonów osiągnął poziom 10,78‰ wobec 10,48‰ w 2017 roku i był o 0,38 pkt niższy niż w województwie.

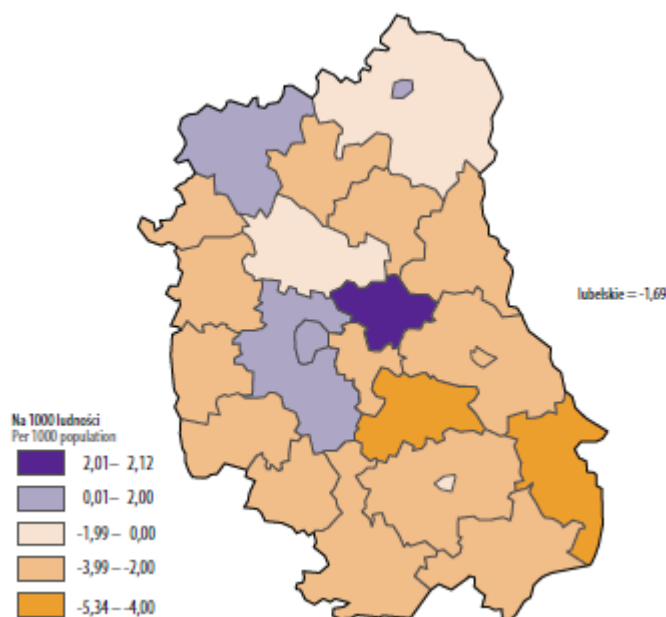
W 2018 r. w województwie lubelskim zanotowano ujemny **przyrost naturalny**. Różnica między liczbą urodzeń żywych i zgonów ukształtowała się na poziomie – 3581, podczas gdy rok wcześniej wyniosła – 2529. Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął wartość – 1,69‰ wobec – 1,19‰ w 2017 roku. W kraju w 2018 roku, podobnie jak w województwie lubelskim, odnotowano ujemny przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu naturalnego dla Polski osiągnął wyższe wartości niż w województwie lubelskim i ukształtował się na poziomie – 0,68‰ w 2018 roku, - 0,02‰ w 2017 roku.

Wykres 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Mapa 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie lubelskim według podregionów i powiatów w 2018 r.

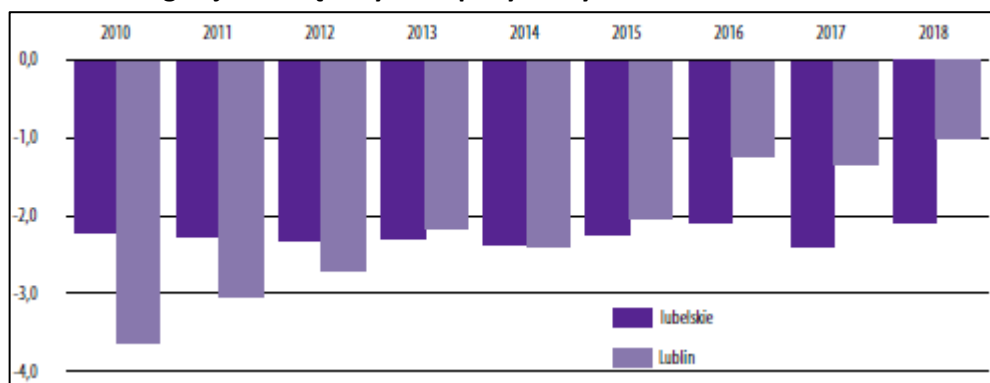
Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Oprócz przyrostu naturalnego ważnym czynnikiem decydującym o tempie wzrostu lub ubytku liczby ludności oraz o jej rozmieszczeniu terytorialnym są **migracje**. Na przestrzeni ostatnich lat wpływ na zmiany liczby ludności miały między innymi migracje wewnętrzne (wewnątrz- i międzyregionalne) oraz zagraniczne.

W 2018 roku podobnie jak w 2017 roku, **saldo migracji na pobyt stały** było ujemne. Oznacza to, że liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w ciągu omawianego okresu przekroczyła liczbę osób zameldowanych na pobyt stały w tym czasie. W wyniku ujemnego salda migracji stałych liczba mieszkańców województwa lubelskiego w 2018 roku zmniejszyła się o 5359 osób, w 2017 roku o 4731. Współczynnik salda migracji ogółem osiągnął wartość $-2,53\%$ wobec $-2,22\%$ w 2017 roku.

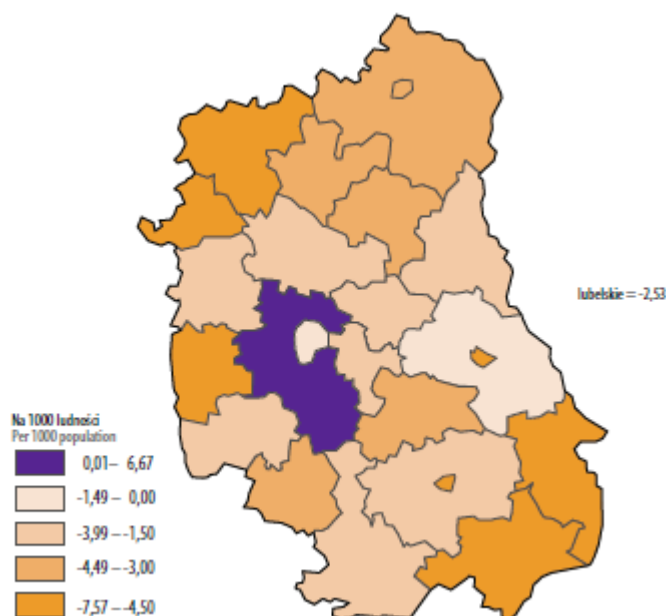
W 2018 roku z powodu wyjazdu za granicę województwo lubelskie opuściło 292 mieszkańców, natomiast przybyło na stałe do województwa lubelskiego z zagranicy 737 osób. Saldo migracji zagranicznych było dodatnie i wynosiło 445. W Polsce również liczba imigrantów była większa od liczby emigrantów, a saldo migracji zagranicznej osiągnęło poziom 3612 osób.

Wykres 2. Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Mapa 3. Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w województwie lubelskim według podregionów i powiatów w 2018 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w województwie lubelskim podlega systematycznym zmianom. Maleje liczba dzieci i młodzieży, a równocześnie wzrasta liczba ludzi starszych. W 2017 r. liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) stanowiła 17,7% ludności województwa. Większy spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym zaobserwowano na wsi niż w mieście. Najliczniejszą grupą wiekową, stanowiącą 61,1% ludności województwa lubelskiego, były osoby w wieku produkcyjnym. Większy spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym zaobserwowano w mieście niż na wsi. Grupa osób starszych zaliczanych do wieku poprodukcyjnego stanowiła w 2017 r. 21,21% ludności województwa. Większy wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym zaobserwowano w mieście niż na wsi. W 2017 r. województwo zajmowało 10 miejsce w kraju pod względem liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i 9 miejsce pod względem liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz 8 miejsce w przypadku liczby ludności w wieku poprodukcyjnym.

Gospodarka – sytuacja makroekonomiczna i struktura gospodarki

Lubelszczyzna jest jednym z relatywnie słabiej rozwiniętych regionów Polski. Poziom i dynamika mierzona wzrostem PKB jest silnie i bezpośrednio powiązana ze specyficzną strukturą gospodarczą regionu. Główny wpływ na to ma dominując udział sektora rolnictwa w strukturze gospodarki oraz relatywnie jego niski wkład w tworzenie regionalnego produktu krajowego brutto (PKB).

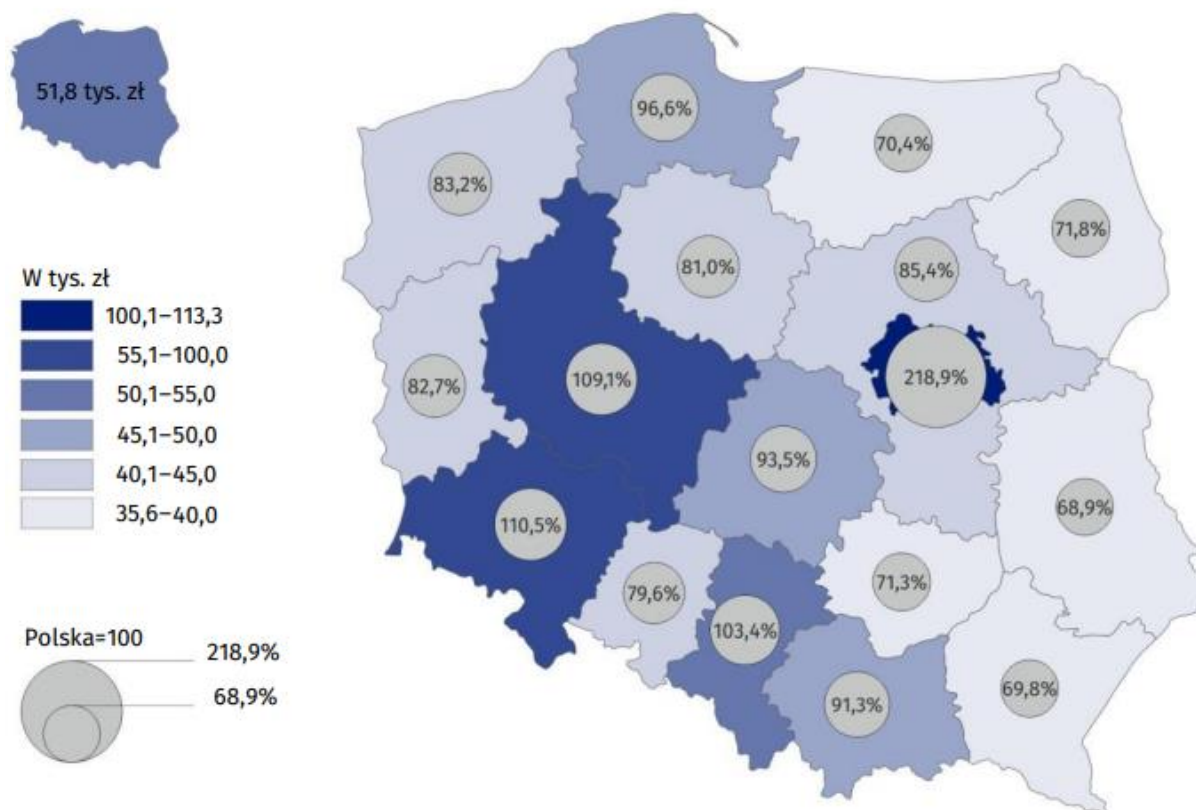
Według wstępnych szacunków w 2017 r. **wartość produktu krajowego brutto** wytworzona w województwie lubelskim wyniosła 75 891 mln zł, przy czym udział PKB województwa w ogólnym PKB Polski wyniósł 3,8%. PKB województwa względem roku poprzedniego (71 270 mln zł) wzrósł o 6,5%, przy czym udział PKB województwa w ogólnym PKB Polski nie zmienił się.

Wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie lubelskim w 2017 r. (według wstępnych szacunków) wyniosła 35 642 zł (51 760 zł w Polsce), co oznacza, że w odniesieniu do 2016r. (33 371 zł) wskaźnik wzrósł o 6,8 %. Wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla poszczególnych podregionów województwa jest zróżnicowana. Najwyższą wartość wskaźnik ten osiągnął w 2016 r.² w podregionie lubelskim – 44 591 zł, zaś najniższą w podregionie chełmsko-zamojskim - 25 787 zł, w pozostałych podregionach wartości te odpowiednio wyniosły: 29 712 zł w podregionie puławskim oraz 28 777 zł w bialskim.

W 2017 r. **wartość produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca wg parytetu siły nabywczej PPS** (% średniej EU28) wzrosła o 1 p. proc. Względem poziomu z ostatnich 5 lat i wyniosła 48%. Jednak nadal wartość PKB per capita w województwie lubelskim jest istotnie niższa niż średnia w kraju (która wynosi 70% średniej EU28) i na znacznie niższym poziomie niż średnio w Unii Europejskiej.

² Wstępne szacunki za rok 2017r. dostępne są tylko na poziomie województwa.

Mapa 4. PKB na 1 mieszkańca wg regionów w 2017 r. (ceny bieżące)

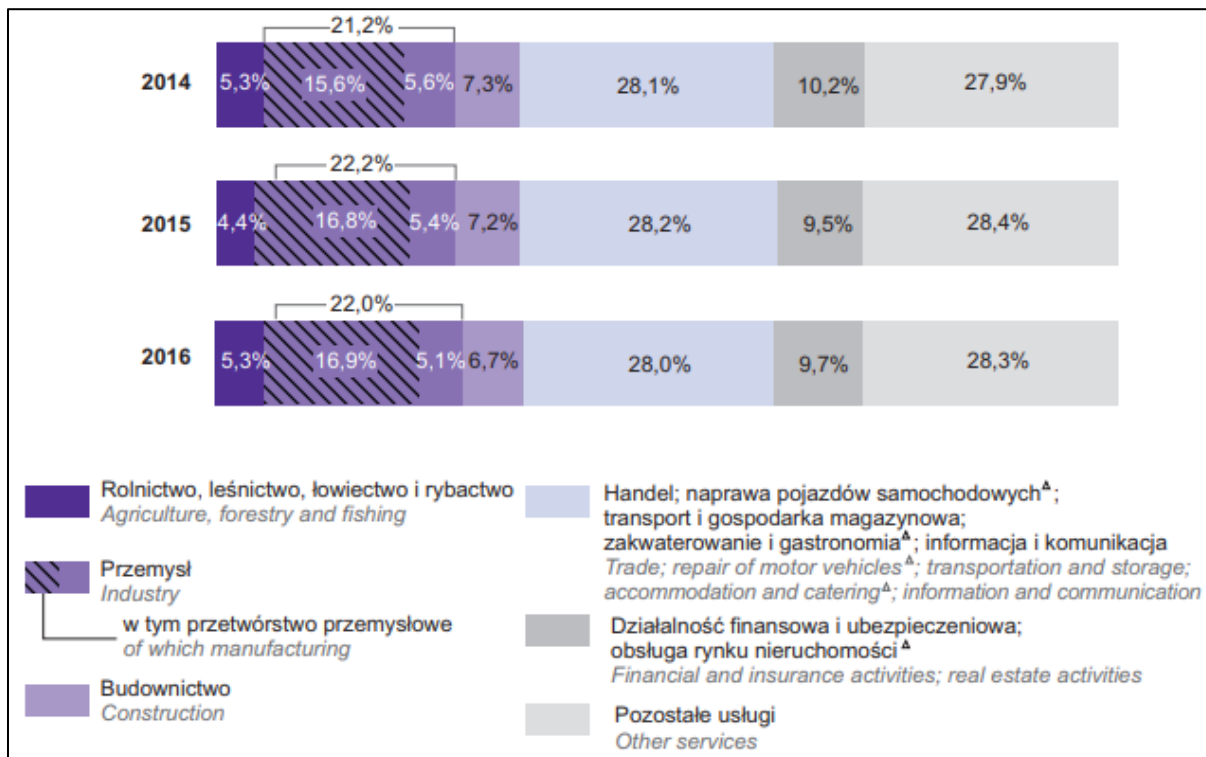
Źródło: Wstępne szacunki produktu krajowego brutto w przekroju regionów w 2017r., GUS 2019 r.

Gospodarka województwa lubelskiego zaliczana jest do grupy tzw. **gospodarek tradycyjnych**, ze względu na widoczny stosunkowo wysoki udział rolnictwa oraz stosunkowo niski udział sektora usług. Najwięcej osób pracujących odnotowano w **rolnictwie**, a ich odsetek w 2017 r. wyniósł 36,6% i w porównaniu z krajem jest ponad **dwukrotnie wyższy** (15,5%). Najmniej osób zatrudnionych było w przemyśle i budownictwie 17,9% (w kraju 26,6%). Najwięcej osób pracowało w sektorze usług, który staje się wiodącym sektorem wielu gospodarek na świecie, w związku z tym można zauważyć coraz większe zapotrzebowanie na pracę w tym sektorze. W województwie lubelskim udział pracujących w usługach w 2017 roku wynosił 45,5%, przy czym był dużo niższy od poziomu w kraju, który kształtował się na poziomie 57,9%.

Jednym z czynników determinujących rozwój regionu jest poziom **wydajności pracy** mierzony wskaźnikiem wartości dodanej brutto (WDB) na 1 pracującego. **Wartość dodana brutto w przeliczeniu na 1 pracującego** w województwie lubelskim w 2016 r. wyniosła 81 789 zł. Uzyskana wartość stanowiła 71,8 % średniej krajowej. Wskaźnik ten systematycznie wzrasta i w stosunku do roku poprzedniego zwiększył się o niespełna 2%.

Analizując **wskaźnik wartości dodanej brutto** należy zauważyć, że w 2016 r. wartość ta w województwie lubelskim wyniosła 62 952 mln zł, co stanowiło **3,8% wartości dla kraju**.

Wykres 3. Struktura WDB wg rodzajów działalności (ceny bieżące)

Źródło: Rocznik statystyczny województwa lubelskiego za rok 2018, GUS 2019 r.

Największą część **wartości dodanej brutto** w 2016 r. w województwie lubelskim podobnie jak i w kraju, wygenerował sektor usług 66% (w kraju 62,8%), następnie przemysł i budownictwo 28,7% (w kraju 34,5%), a najmniejszą sektor rolniczy w regionie 5,3% (w Polsce 2,6%).

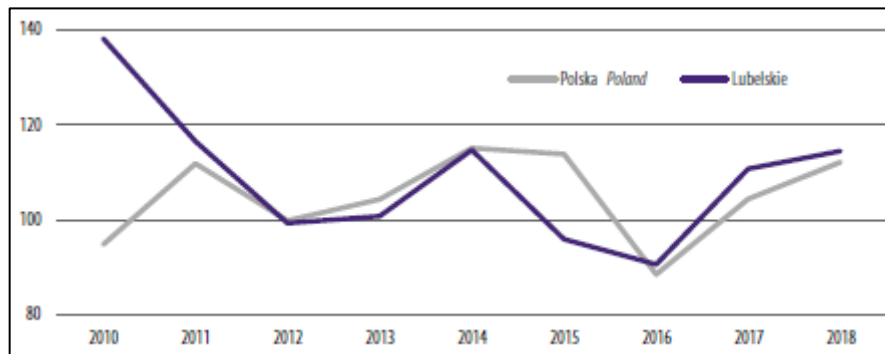
Gospodarka regionu

Wartość nakładów brutto na środki trwałe w lubelskim w 2016 r. wyniosła 10 930 mln zł, co stanowi znaczny spadek względem lat poprzednich (w stosunku do roku 2015 o 23,4%). Udział wartości tego wskaźnika w wartości krajowej wyniósł 3,3%, co uplasowało województwo pod tym względem na 11 miejscu w kraju.

Wartość nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej w województwie lubelskim w 2017 r. wyniosła 8 826,8 mln zł, co stanowiło 3,4% wartości dla Polski. Wyższą wartość nakładów inwestycyjnych w 2017 r. odnotowano **w sektorze prywatnym** 5 256,6 mln zł, co stanowiło 59,6% udziału w nakładach inwestycyjnych województwa ogółem. **W sektorze publicznym** wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła natomiast 3 570,1 mln zł (40,4% udziału w nakładach ogółem). W porównaniu do roku poprzedniego, zauważalny jest jednak wzrost udziału sektora publicznego w nakładach inwestycyjnych regionu.

W 2018 r. odnotowano wzrost **nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach** mających siedzibę na terenie województwa lubelskiego. Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących (w cenach bieżących), poniesione w 2018 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa lubelskiego, wyniosły 4463,4 mln zł i były wyższe (w cenach bieżących) od notowanych rok wcześniej o 15,4%. W kraju, w tym samym okresie, wartość nakładów inwestycyjnych była wyższa o 12,5% w odniesieniu do poziomu zanotowanego w 2017 r.

Wykres 4. Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

W 2018 r. w województwie lubelskim inwestorzy rozpoczęli realizację 4259 **nowych inwestycji** o łącznej wartości kosztorysowej 2282,5 mln zł (w roku poprzednim rozpoczęto 4662 nowych inwestycji o wartości 2637,6 mln zł). Łączna wartość kosztorysowa rozpoczętych inwestycji była o 13,5% niższa niż w roku poprzednim. W województwie na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 51,3% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (rok wcześniej 33,8%). W kraju w omawianym okresie liczba rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 8,8%, natomiast ich wartość kosztorysowa zmniejszyła się o 8,1%.

Według stanu na koniec 2018r. **w rejestrze REGON** w województwie lubelskim zaewidencjonowanych było 180,8 tys. **podmiotów**, czyli 4,1% ogółu podmiotów zarejestrowanych w kraju. Odnotowano m.in. 136,2 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i 23,1 tys. spółek (w tym 13,2 tys. spółek handlowych). Ponadto rejestr zawierał 794 spółdzielnie i 3 przedsiębiorstwa państwowe.

W **strukturze podmiotów** najliczniejszą grupę stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 75,3% ogółu podmiotów. Znaczący udział w rejestrze miały również spółki – 12,8%. Ponad 60% spółek stanowiły spółki handlowe, a przede wszystkim spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. W ciągu roku liczba podmiotów zwiększyła się o 1,9%. W największym stopniu przyczynił się do tego wzrost liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (o 4,0%). Zmniejszyła się natomiast liczba spółek (o 6,3%) i spółdzielni (o 31,7%).

Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej według sekcji PKD

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

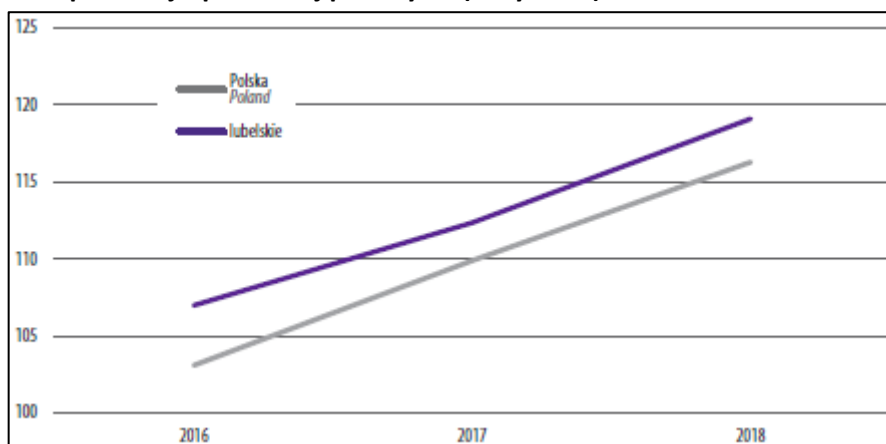
W 2018 r. w województwie lubelskim **wyniki finansowe uzyskane przez badane przedsiębiorstwa niefinansowe** były niższe niż w 2017 r., pogorszyły się także podstawowe wskaźniki ekonomicznofinansowe. W 2018 r. zysk netto wykazało 79,6% badanych przedsiębiorstw, wobec 80,8% przed rokiem, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności zmniejszył się z 90,7% w 2017 r. do 84,3% w 2018 r. W kraju zysk netto wykazało 80,6% ogółu przedsiębiorstw (wobec 80,9% przed rokiem), a uzyskane przez nie przychody stanowiły 85,9% przychodów z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw (wobec 87,4% przed rokiem). W 2018 r. w województwie lubelskim pogorszył się: wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wynik finansowy brutto oraz netto. W kraju wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był wyższy niż w 2017 r., pogorszył się natomiast wynik finansowy brutto oraz netto.

W 2018 r. w województwie lubelskim odnotowano spadek wartości sprzedaży detalicznej w odniesieniu do roku poprzedniego. Wzrosła natomiast wartość sprzedaży hurtowej towarów. Wartość **sprzedaży detalicznej** (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2018 r. zmniejszyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 1,2% (wobec wzrostu o 10,6% w 2017 r.). W kraju sprzedaż detaliczna wzrosła o 7,5% w porównaniu z rokiem poprzednim (w 2017 r. odnotowano wzrost o 8,4%). W strukturze sprzedaży detalicznej w 2018 r. największy udział miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (44,6%), następnie przedsiębiorstwa zgrupowane w kategorii „pozostałe” (12,0%) oraz zajmujące się sprzedażą farmaceutyków, kosmetyków, sprzętu ortopedycznego (10,8%). W 2018 r. w województwie lubelskim wartość **sprzedaży hurtowej** towarów (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych zwiększyła się o 3,4% w stosunku do stanu sprzed roku, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych o 4,0% (wobec odpowiednio wzrostu o 7,3% i o 12,2% w 2017 r.). W kraju sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych była wyższa o 10,9% niż w 2017 r., w tym zrealizowana przez przedsiębiorstwa hurtowe o 8,4%.

W 2018 r. w województwie lubelskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, wystąpił wzrost **produkcji sprzedanej przemysłu**. Zanotowano również wzrost wydajności pracy (mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego) i przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2017 r. w województwie osiągnęła wartość 37007,4 mln zł (w cenach bieżących) i była wyższa o 6,0% (w cenach stałych) w odniesieniu do zanotowanej w roku poprzednim oraz o 19,1% niż w 2015 r. W skali kraju w tym czasie sprzedaż produkcji zwiększyła się odpowiednio o 5,8% i 16,3%. Dynamika wzrostu produkcji sprzedanej przemysłu w regionie w skali roku zwiększała się w kolejnych okresach narastających 2018 roku (w I kwartale 1,3%, w I półroczu 4,8%, a w okresie trzech pierwszych kwartałów 5,3%).

Wykres 6. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

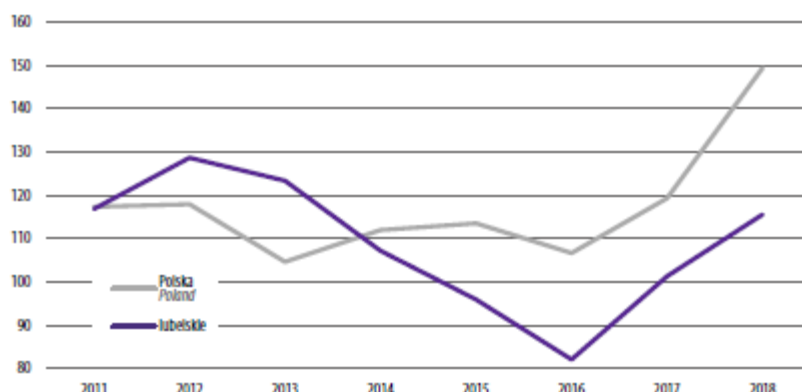
Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2018 r. w województwie lubelskim w głównej mierze wpłynęła produkcja w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 28346,1 mln zł, co stanowiło 76,6% produkcji przemysłowej.

W 17 spośród 24 działów **przetwórstwa przemysłowego** produkcja (w cenach stałych) była wyższa niż przed rokiem. Uwzględniając działy o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego, w największym stopniu wzrosła produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 25,1%), wyrobów z metali (o 22,5%), metali (o 21,4%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (11,8%), napojów (o 11,7%), papieru i wyrobów z papieru (o 7,7%), wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych (o 5,3%), artykułów spożywczych (o 4,8%) oraz mebli (o 0,8%). W analizowanym okresie spadek dotyczył produkcji odzieży (o 8,3%), poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji (o 3,4%) oraz produkcji maszyn i urządzeń (o 2,4%).

Wzrostowi produkcji sprzedanej przemysłu w województwie lubelskim w skali roku towarzyszył wzrost przeciętnego **zatrudnienia w przemyśle** o 3,6% i o 9,9% w stosunku do 2015 r. W kraju zanotowano również wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle o 2,6% w odniesieniu do roku poprzedniego i o 8,3% w porównaniu z 2015 r.

W 2018 r., w województwie lubelskim zanotowano wzrost **produkcji sprzedanej budownictwa** w odniesieniu do roku poprzedniego. Wyższa niż przed rokiem była także wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. W omawianym okresie odnotowano również zwiększenie wydajności pracy i przeciętnego zatrudnienia w budownictwie. W 2018 r. w województwie lubelskim produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 5142,8 mln zł i zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 14,1% (w skali kraju odnotowano wzrost o 25,2%).

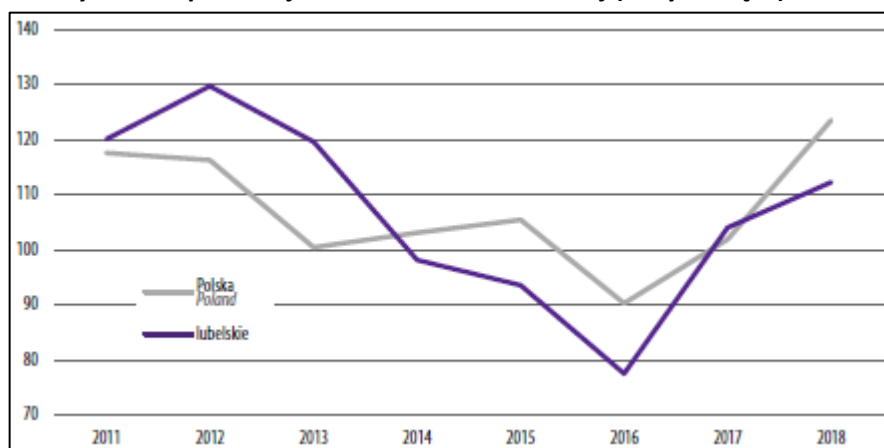
Wykres 7. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

W województwie **produkcja budowlano-montażowa** w analizowanym okresie wyniosła 3419,9 mln zł (66,5% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa) i zwiększyła się w stosunku do zanotowanej w roku poprzednim o 7,9%. W kraju odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej o 21,3%.

Wykres 8. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)

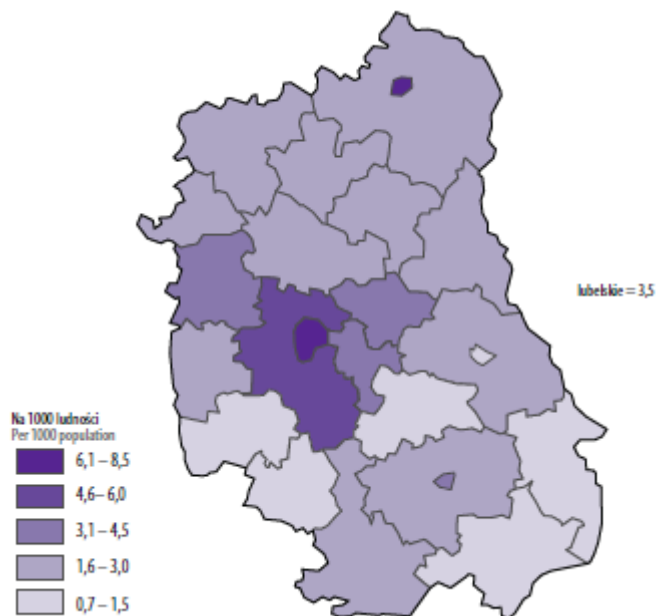
Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019r.

W produkcji budowlano-montażowej znaczący udział posiadały jednostki zajmujące się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (39,3% sprzedaży produkcji budowlano-montażowej w 2018 r.), których produkcja była o 22,6% wyższa niż rok wcześniej. W przedsiębiorstwach, których podstawowym rodzajem działalności jest budowa budynków (udział 33,2%) produkcja zwiększyła się o 25,8%, a w wykonujących roboty budowlane specjalistyczne (udział 27,5%) – zmniejszyła się o 19,7%. W 2018 r. rosnącej produkcji sprzedanej budownictwa towarzyszyło zwiększenie przeciętnego zatrudnienia w tej sekcji o 3,1%, wobec wzrostu o 5,3% w skali kraju.

W 2018 r., w województwie lubelskim w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła **liczba mieszkań oddanych do użytkowania**, liczba wydanych pozwoleń na ich realizację lub zgłoszeń z projektem budowlanym oraz liczba rozpoczętych budów. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego. W 2018 r.,

w regionie oddano do użytkowania 7518 mieszkań, tj. więcej o 2,1% niż przed rokiem. W kraju notowano wzrost o 3,8% liczby lokali mieszkalnych przekazanych do użytkowania w odniesieniu do roku poprzedniego.

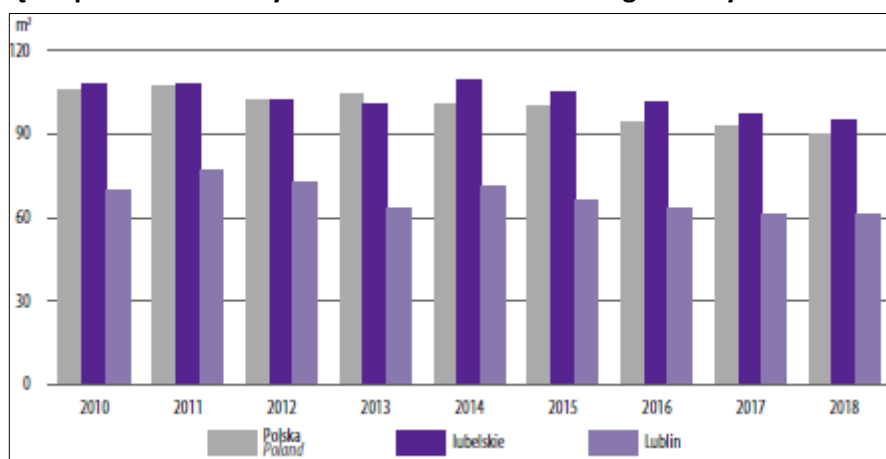
Mapa 5. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie lubelskim w 2018 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie lubelskim w 2018 r. wyniosła 94,9 m² (w kraju – 90,3 m²) i zmniejszyła się o 2,0 m² w stosunku do roku poprzedniego (w kraju o 2,5 m²). W porównaniu z 2010 r. uległa ona zmniejszeniu o 12,9 m² (w kraju o 15,8 m²). Największą powierzchnią użytkową charakteryzowały się mieszkania w budownictwie indywidualnym (139,3 m²), a najmniejszą komunalne (27,4 m²).

Wykres 9. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

W 2018 r. w regionie liczba mieszkań, na realizację których wydano **pozwolenia na budowę** lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym wyniosła 9623, tj. więcej o 19,8% niż rok

wcześniej (w skali kraju nastąpił wzrost o 2,7% w stosunku do roku poprzedniego). Rozpoczęto budowę 8418 mieszkań, tj. o 14,5% więcej niż w 2017 r. (w skali kraju wzrost wyniósł 7,7%).

Z punktu widzenia konkurencyjności regionu ważną rolę odgrywa działalność badawczo-rozwojowa. Szacuje się, że w 2017 r. wskaźnik **zatrudnienia w obszarze działalności B+R** wyniósł 4 291 EPC³. W stosunku do roku poprzedniego wskaźnik ten zwiększył się o 2,2%.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczo-rozwojową w województwie lubelskim w 2017 r. wyniosły 668,8 mln zł, co oznacza wzrost o 7% w porównaniu z rokiem 2016, kiedy ich wartość wynosiła 624,9 mln zł. Mimo wzrostu nominalnego odnotowano jednak niewielki spadek udziału tych nakładów w nakładach krajowych z 3,5% do 3,2% w 2017r. **Nakłady zewnętrzne na działalność badawczo-rozwojową** natomiast wyniosły w 2017 roku w województwie lubelskim 125,8 mln zł i były o 45% niższe niż rok wcześniej.

Rynek pracy

W 2018 r. w województwie lubelskim ponownie **zaobserwowano poprawę sytuacji na rynku pracy**. W ujęciu rocznym zanotowano zmniejszenie się ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz spadek stopy bezrobocia. W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się również liczba ofert zatrudnienia, którymi dysponowały urzędy pracy. Osoby pozostające bez pracy dłużej niż 1 rok nadal stanowiły znaczącą część bezrobotnych rejestrowanych, a odsetek tych osób był niższy od notowanego przed rokiem.

Wyniki **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności**⁴ (BAEL) przeprowadzonego w IV kwartale 2018 r. w województwie lubelskim wskazują, że w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku: spadła liczba bezrobotnych, zwiększył się udział osób pracujących w ogólnej liczbie ludności, spadło obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi, zmniejszyła się liczba biernych zawodowo.

Według danych BAEL na koniec 2018 r. zbiorowość osób **aktywnych zawodowo** w województwie lubelskim liczyła 918 tys. Osób, co stanowiło 5,4% ogólnej liczby osób aktywnych zawodowo w kraju. Liczba osób **biernych zawodowo** wyniosła natomiast 766 tys. Osób, co stanowiło 5,7% wielkości krajowej. W województwie lubelskim wśród osób aktywnych zawodowo najwięcej, bo 32,7% ogółu, ukończyło szkołę wyższą. Najmniejszą grupę aktywnych zawodowo (7,1%) stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego.

Współczynnik aktywności zawodowej wyrażony udziałem pracujących i bezrobotnych w populacji osób w wieku 15 lat i więcej na koniec 2018 r. wyniósł 54,5%. Oznacza to, że na każde 100 osób, które ukończyły 15 lat przypadało 55 osób aktywnych zawodowo. W omawianym kwartale wyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano w populacji mężczyzn (62,7%) niż kobiet (47,0%). W miastach współczynnik ten wyniósł 55,3%, a na wsi 53,9%.

³ EPC to ekwiwalenty pełnego czasu pracy, gdzie jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC) oznacza jeden osobo-rok poświęcony wyłącznie na działalność B+R.

⁴ Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach. Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

Mapa 6. Współczynnik aktywności zawodowej na koniec 2018 r.

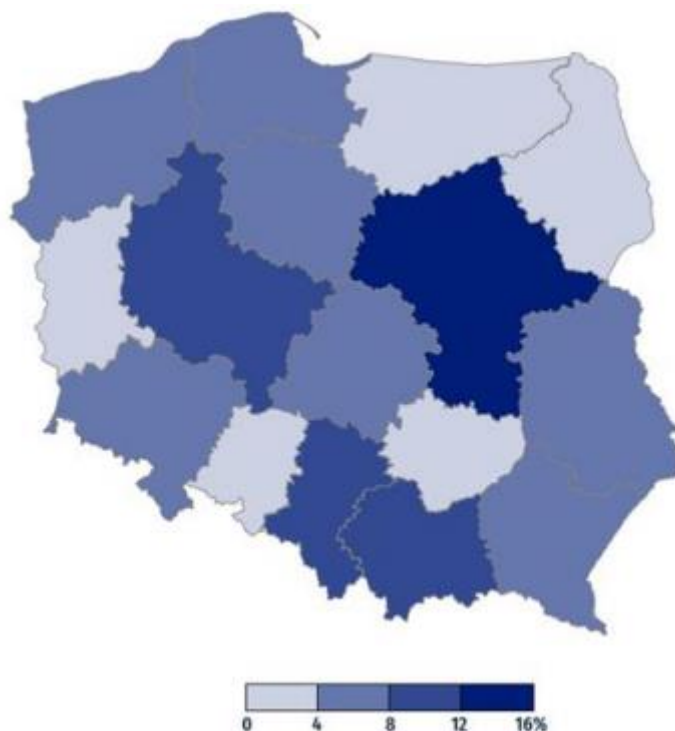

Źródło: *Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.*

Rozpatrując wiek badanych, najwyższy współczynnik aktywności zawodowej (86,0%) odnotowano wśród osób w wieku 45-54 lata. Natomiast najniższy współczynnik aktywności zawodowej (24,2%) odnotowano w grupie osób w wieku 55 lat i więcej. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej według poziomu wykształcenia badanej grupy mieszkańców województwa lubelskiego w wieku 15 lat i więcej dotyczył osób, które ukończyły szkołę wyższą i wyniósł 78,9%. Wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego współczynnik ten ukształtował się na najniższym poziomie i wyniósł 18,4%.

W województwie lubelskim na koniec 2018 r. zbiorowość **osób pracujących** liczyła 867 tys., tj. 94,4% wszystkich aktywnych zawodowo (w kraju 96,2%). Wśród osób pracujących 462 tys. Stanowili mieszkańcy wsi (53,3% ogółu pracujących), zaś mieszkańcy miast – 405 tys. W analizowanym okresie mężczyźni stanowili 55,2% ogółu pracujących. Najliczniejszą grupę wiekową wśród pracujących stanowiły osoby w wieku 35-44 lata (27,9% ogółu pracujących). Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia wśród pracujących, najliczniejszą zbiorowość stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (34,0% ogółu pracujących).

Mapa 7 . Udział osób pracujących w ogólnej ich liczbie w Polsce na koniec 2018 r.

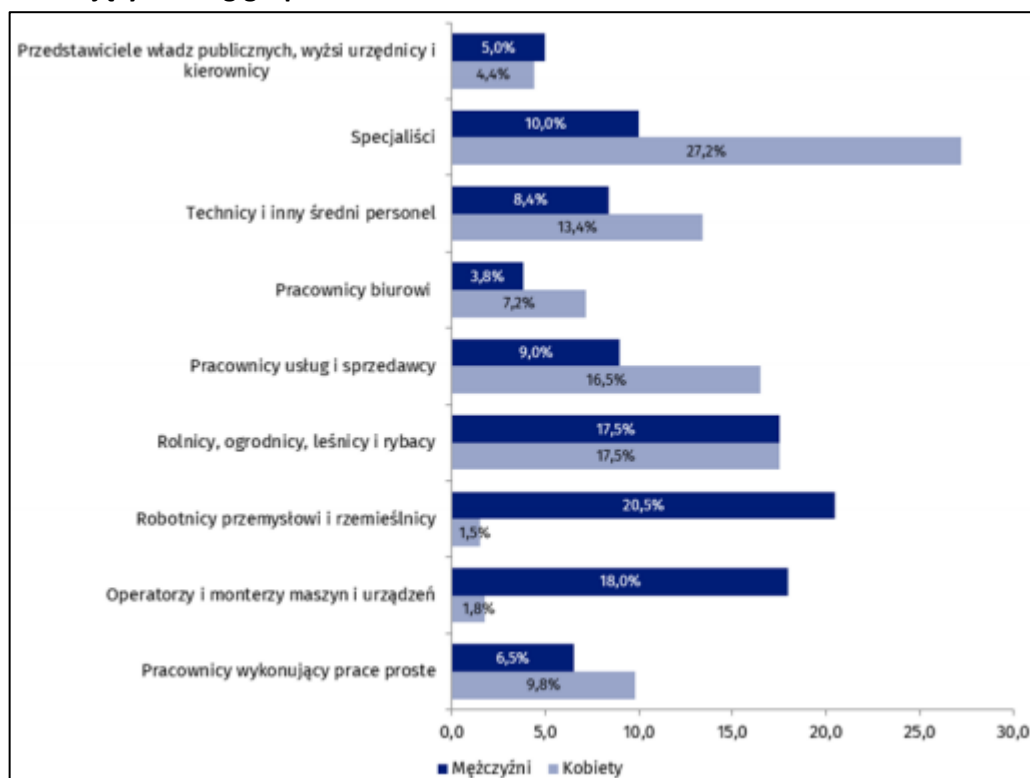

Źródło: *Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.*

Na koniec 2018 r. w województwie lubelskim w sektorze prywatnym pracowało 625 tys. Osób, czyli 72,1% ogółu pracujących. Większość osób zatrudnionych w sektorze prywatnym stanowili mężczyźni (61,1%), natomiast w sektorze publicznym – kobiety (60,1%). W okresie tym grupa pracowników najemnych, czyli osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy w podmiotach publicznych lub u pracodawcy prywatnego liczyła 632 tys. Osób (72,9% ogółu pracujących). Z kolei grupa pracodawców oraz pracujących na własny rachunek liczyła 217 tys. Osób, stanowiąc 25,0% ogółu pracujących w województwie lubelskim. W ogólnej liczbie pracowników najemnych 491 tys. Osób wykonywało pracę na czas nieokreślony, tj. stałą (77,7%) i 141 tys. Pracę na czas określony (22,3%).

Najliczniejsze grupy zawodowe wśród ogółu pracujących w omawianym okresie, tworzyli specjaliści (17,8% ogółu pracujących) oraz rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (17,5% ogółu pracujących). Najmniej liczne grupy stanowili przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (4,7 %) oraz pracownicy biurowi (5,3%). Kobiety dominowały przede wszystkim w grupach: specjaliści (68,8%) oraz pracownicy biurowi (60,9%), zaś mężczyźni w grupach: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (94,2%) oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (93,5%).

Wykres 10. Pracujący według grup zawodów na koniec 2018 r.

Źródło: *Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.*

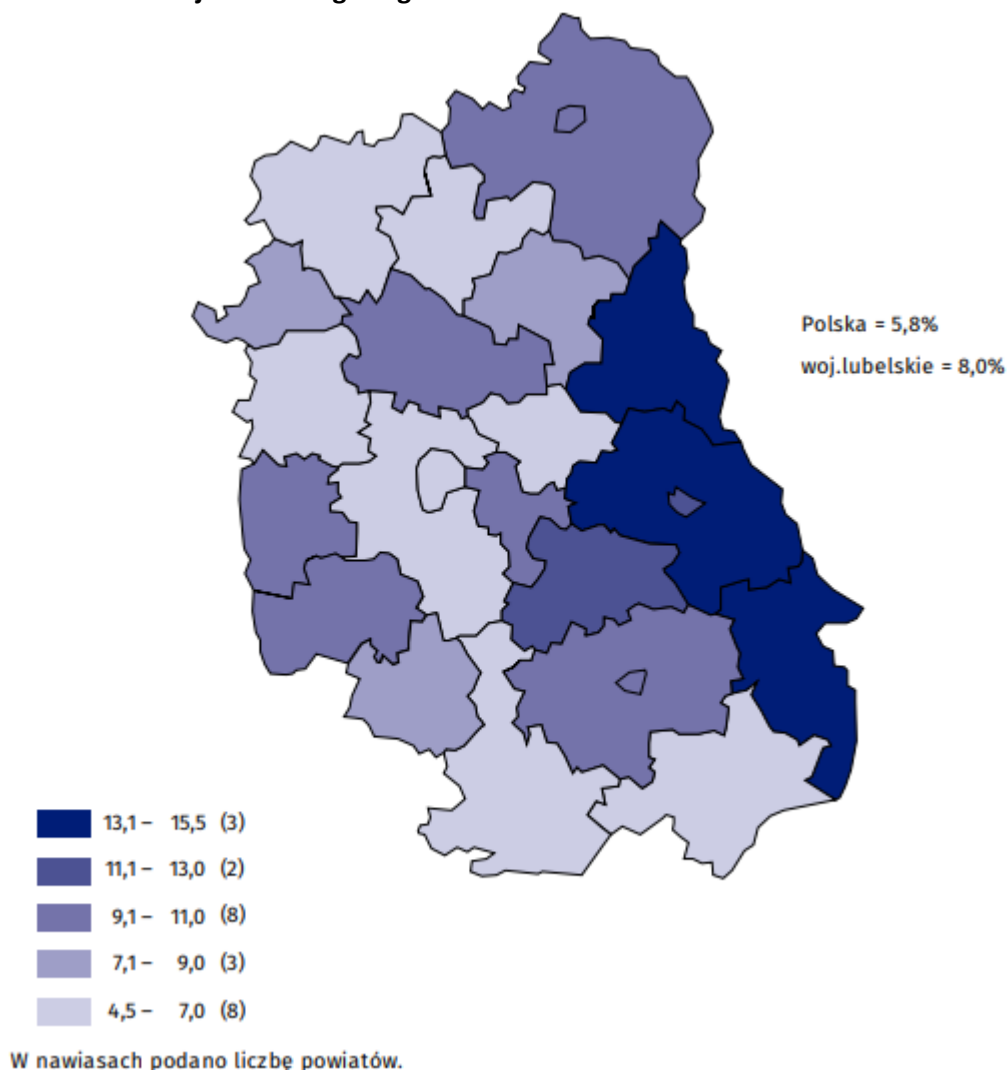
Na koniec 2018 r. zbiorowość **biernych zawodowo** w województwie lubelskim obejmowała 45,5% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej. W omawianym okresie ponad połowę stanowiły kobiety (60,6% ogółu) oraz mieszkańcy wsi (55,1%). Większość osób biernych zawodowo to osoby w wieku 55 lat i więcej (64,6% ogółu biernych zawodowo). W strukturze biernych zawodowo mieszkańców województwa lubelskiego, przyjmując za kryterium poziom wykształcenia, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (288 tys. Osób), a ich udział w ogólnej liczbie tej zbiorowości wyniósł 37,6%.

Na koniec 2018 r. **stopa bezrobocia rejestrowanego**⁵ w województwie lubelskim wyniosła 8,0% i była niższa o 0,8 p. proc. niż przed rokiem. W Polsce stopa bezrobocia spadła o 0,8 p. proc. W stosunku do grudnia 2017 r. i wyniosła 5,8%. W rankingu województw lubelskie, pod względem wysokości stopy bezrobocia, plasowało się na 12. Miejscu.⁶

⁵ Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2017 Nr 1065, z późniejszymi zmianami).

⁶ Według **BAEL** na koniec 2018 r. **stopa bezrobocia** ogółem wyniosła 5,6% (wśród kobiet – 5,6%, zaś wśród mężczyzn – 5,5%). Na wsi stopa bezrobocia była wyższa niż w miastach (6,3% wobec 4,7%). W przypadku ludności wiejskiej związanej z gospodarstwem rolnym wyniosła 2,6%, a dla ludności nie związanej z gospodarstwem rolnym – 11,0%.

Mapa 8. Stopa bezrobocia rejestrowanego w grudniu 2018 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Na koniec 2018 r. w urzędach pracy województwa lubelskiego **zarejestrowanych** było 74,4 tys. **bezrobotnych**, którzy stanowili 7,7% wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w Polsce. W porównaniu z grudniem 2017 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się w województwie lubelskim o 8,3%, a w kraju o 10,4%. Liczba **bezrobotnych zamieszkałych na wsi** w końcu grudnia 2018 r. wyniosła 40,8 tys. osób (mniej o 8,3% w porównaniu z grudniem 2017 r.). Udział bezrobotnych zamieszkałych na wsi wyniósł 54,7% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych i był taki sam jak w 2017 r., natomiast w kraju udział ten wyniósł 46,2%.

W końcu grudnia 2018 r., w województwie lubelskim wśród bezrobotnych przeważały kobiety, podobnie jak w kraju. W końcu omawianego roku największą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 25–34 lata; ich odsetek wyniósł 31,1% i zmniejszył się w skali roku o 0,3 p.proc. Największe zmiany w strukturze bezrobotnych w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano w grupie osób w wieku 35–44 lata (wzrost o 0,5 p.proc.).

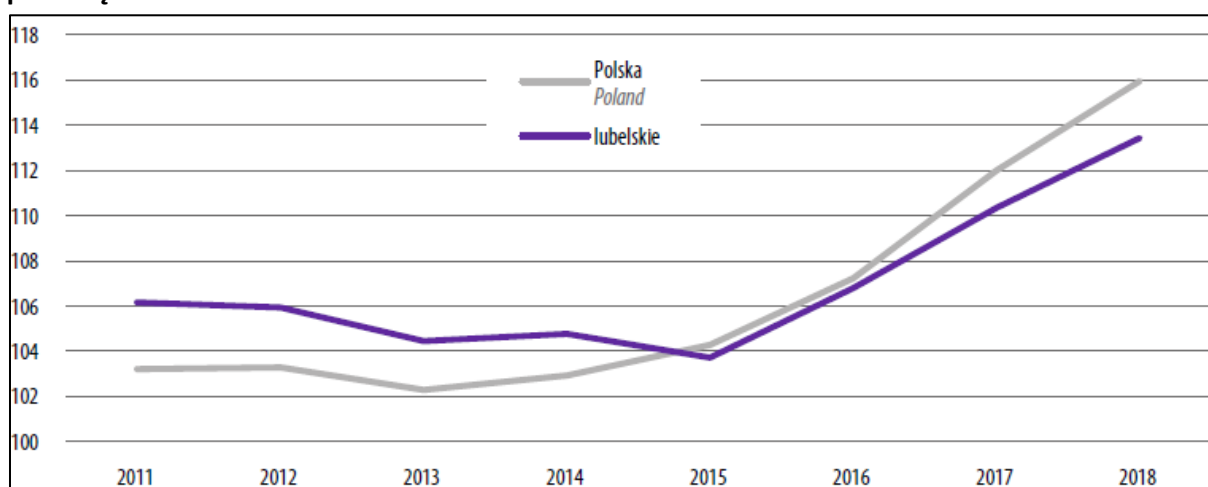
Do urzędów pracy w okresie styczeń-grudzień 2018 r. zgłoszono 59,9 tys. **ofert pracy**, co stanowiło 3,9% wszystkich ofert w kraju. W porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku liczba ofert pracy zmniejszyła się o 13,5%. Większość ofert pracy pochodziła z jednostek sektora prywatnego (83,0%). Prawie 33% ofert pracy dotyczyła pracy subsydiowanej. Spośród wszystkich

ofert: 19,3% dotyczyło staży, 2,5% – osób niepełnosprawnych, 1,0% – osób, które w okresie ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę. W końcu grudnia 2018 r. na 1 ofertę przypadało 46 bezrobotnych, tj. więcej o 3 niż przed rokiem. W tym czasie średnio w kraju na 1 wolne miejsce pracy przypadało 15 bezrobotnych. W urzędach pracy na koniec grudnia 2018 r. pozostawało 651 ofert niewykorzystanych dłużej niż jeden miesiąc (wobec 689 w roku poprzednim).

W 2018 r. w województwie przeciętne **miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** osiągnęło poziom 4126,67 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 6,3%. W kraju przeciętne wynagrodzenie brutto wyniosło 4852,29 zł i było również wyższe o 7,1 % w odniesieniu do zanotowanego przed rokiem. W stosunku do poprzedniego roku wzrost wynagrodzeń wystąpił we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw w regionie, przy czym najwyższy notowano w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 12,4%), w informacji i komunikacji (o 10,2%), w zakwaterowaniu i gastronomii (o 7,3%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 7,2%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 6,4%).

W 2018r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w województwie lubelskim zanotowano w sekcji informacja i komunikacja; przekroczyły one o 68,5% średnią płacę w sektorze przedsiębiorstw w regionie. Najniższe wynagrodzenia stwierdzono natomiast w sekcjach: zakwaterowanie i gastronomia oraz administrowanie i działalność wspierająca (odpowiednio o 33,7% i 28,8% mniejsze od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w województwie).

Wykres 11. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw 2010=100

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Jakość życia

Zamożność społeczeństwa rozpatrywana jest zarówno przez pryzmat dochodów jak i wydatków gospodarstw domowych. Województwo lubelskie na tle kraju znajduje się wśród regionów o relatywnie niskim poziomie zamożności. Przeciętna liczba osób pracujących przypadająca na gospodarstwo domowe wynosi, podobnie jak w kraju 1 osobę, średnio gospodarstwo domowe liczy od 2 do 3 osób.

Pomimo obserwowanego corocznego przyrostu wskaźnika **przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w gospodarstwie domowym** pozycjonuje region lubelski poniżej

średniej dla Polski. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny przypadający na 1 osobę w gospodarstwie domowym w 2017 r. wyniósł 1 436,58 zł, co oznacza wzrost o 10,6% w stosunku do roku poprzedniego. W dalszym ciągu jest jednak niższy o 10% (w 2017r.) w stosunku do średniej wartości dla Polski.

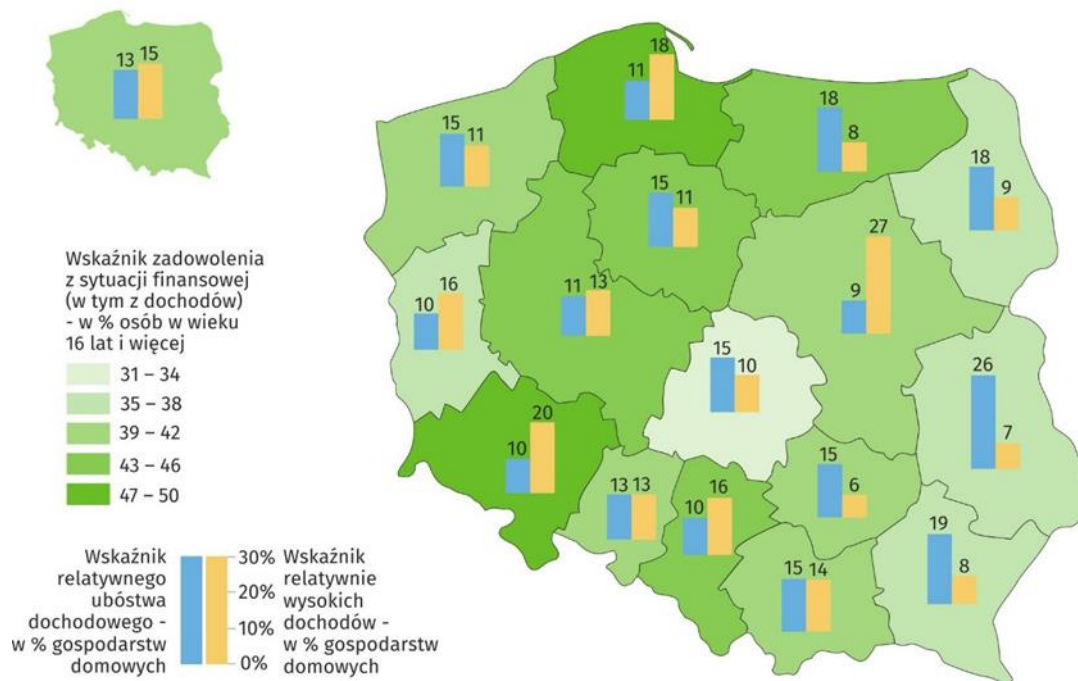
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym w 2017 r. należał do jednych z wyższych w kraju. Poniżej relatywnej granicy ubóstwa znalazło się 18,4% mieszkańców województwa przy średniej dla kraju 13,4%. W stosunku do roku 2016r. wartość wskaźnika obniżyła się dla województwa lubelskiego o 0,1 p. proc. (w tym samym czasie dla Polski o 0,5 p. proc.).

Wyniki cyklicznego **badania spójności społecznej**⁷ wskazują, iż w 2018 r. w porównaniu z 2015 r. nastąpiła poprawa sytuacji materialnej gospodarstw domowych, w tym spadek ubóstwa. Wzrósł odsetek gospodarstw domowych zadowolonych nie tylko ze swoich warunków życia, ale także z życia ogólnie rzecz biorąc. W 2018 r. relatywnego ubóstwa dochodowego doświadczało 13% gospodarstw domowych w kraju. Ubóstwo dochodowe jednak w dalszym ciągu najczęściej dotyczyło gospodarstwa domowe w m.in. Lubelskim (26% gospodarstw).

Zaobserwowanemu w 2018 r. – w porównaniu z 2015 r. – spadkowi ubóstwa warunków życia oraz wzrostowi odsetka gospodarstw domowych żyjących w dobrych warunkach, towarzyszył wzrost odsetka osób zadowolonych ze swoich materialnych warunków życia (poza dochodami, ocenianymi odrębnie). W pierwszej połowie 2018 r. **zadowolenie ze swoich warunków życia** wyraziło w kraju 63% osób w wieku 16 lat i więcej, a 59% w m.in. Lubelskim.

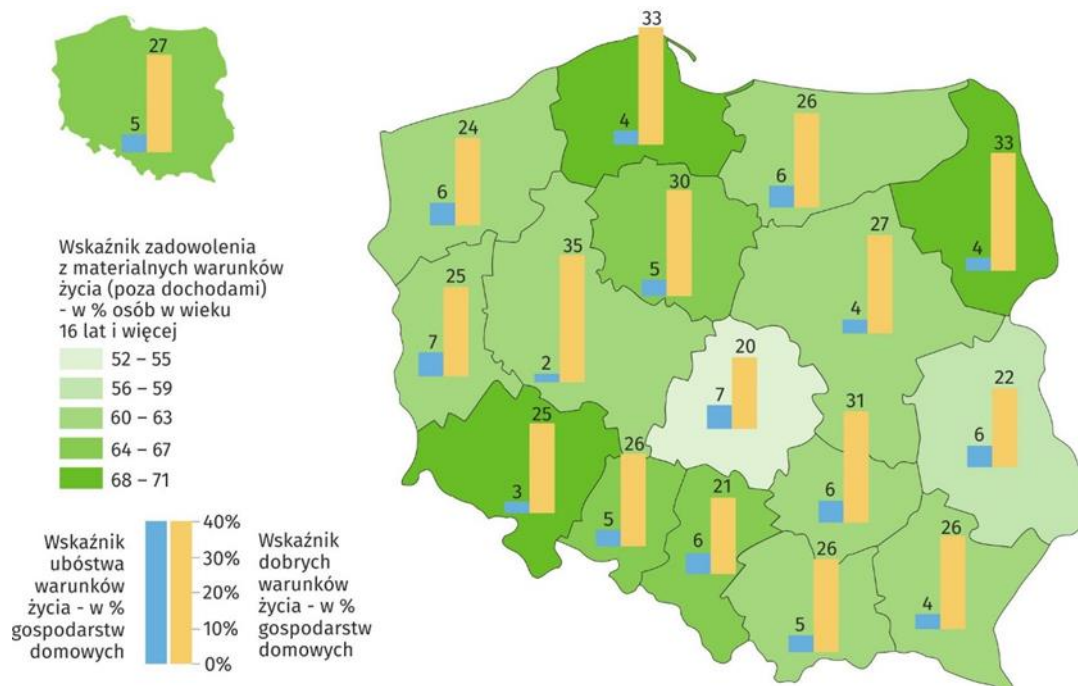
⁷ Reprezentacyjne Badanie spójności społecznej zostało przeprowadzone przez GUS w dniach 05.02-30.05.2018 r. W badaniu wzięło udział ponad 14 tys. gospodarstw domowych. Odpowiedzi na pytania w kwestionariuszu indywidualnym udzieliło ponad 13 tys. osób w wieku 16 lat i więcej. Dane z roku 2015 pochodzą z poprzedniej edycji badania.

Mapa 9. Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019r.

Mapa 10. Warunki życia gospodarstw domowych według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Docelową sieć dróg szybkiego ruchu przebiegającą przez obszar województwa lubelskiego utworzą w przyszłości kompletne trasy dróg ekspresowych S12, S17 i S19 wraz z planowaną autostradą A2. W 2017 r. **długość dróg ekspresowych i autostrad** w województwie wyniosła 89 km to jest o 10 km więcej niż w 2014 r. Pod względem długości dróg ekspresowych i autostrad, w 2017 roku lubelskie zajmuje 13 miejsce w kraju. Wskaźnik **gęstości dróg ekspresowych** wyniósł w województwie 0,35 km/100 km² (średnio w kraju 1,08 km), zaś docelowa gęstość autostrad i dróg ekspresowych w województwie jest determinowana krajowymi programami w tym zakresie.

Długość dróg wojewódzkich o nawierzchni twardej w 2017 r. liczyła 2 256,50 km i od 2014 r. (2 214,70 km) wartość ta się zwiększyła, gdzie zanotowano przyrost o 41,80 km. Pod tym względem województwo zajmuje 4 miejsce w kraju. **Wskaźnik gęstości dróg wojewódzkich** w 2017 r. wyniósł 8,98 km/100 km² (w kraju 9,28 km/100 km²).

Analizując bezpieczeństwo na drogach ocenić można **liczbę ofiar śmiertelnych wypadków drogowych w przeliczeniu na 10 tys. ludności** województwo lubelskie w 2017 r. zajmuje 10 miejsce w kraju. Na drogach zginęło 73,7 osób/10 tys. Ludności (średnio w kraju 73,7 osób/10 tys.).

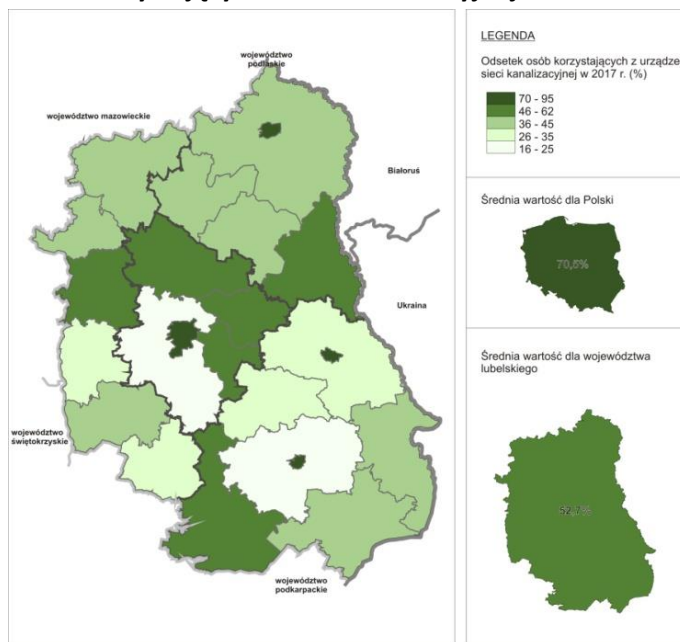
W wyniku wypadków drogowych w 2018 r. w województwie lubelskim zginęło 179 osób. Należy odnotować, że wartość ta corocznie maleje, podobnie jak liczba wypadków ogółem, która zmniejszyła się do 1 216 (2018 r.). Tendencja spadkowa wskazuje na poprawę bezpieczeństwa na drogach publicznych.

Łączna **długość eksploatowanych linii kolejowych** w województwie lubelskim w 2017 r. wyniosła 1 047 km, województwo zajmuje pod tym względem 11 miejsce w kraju, zaś długość eksploatowanych linii kolejowych stanowi 5,45% długości linii kolejowych w Polsce. **Wskaźnik gęstości linii kolejowych** w regionie w 2017 r. wyniósł 4,2 km/100 km², jest jednym z najniższych w Polsce (wskaźnik gęstości linii w kraju: 6,1 km/100 km²). (15 miejsce w kraju).

Ruch pasażerów w **transporcie lotniczym** stale wzrasta i w 2017r. w województwie lubelskim odnotowano 430,3 tys. Osób (przyjazdy i wyjazdy), wobec 377,6 tys. Osób w roku wcześniejszym. Jednocześnie regionalny udział ruchu pasażerów w transporcie lotniczym krajowym pozostał na tym samym poziomie 1,1%.

Należy odnotować korzystne zmiany w wyposażeniu lokali mieszkalnych poprawiających komfort i jakość życia w podstawowe instalacje, tj. wodociągi, kanalizację, gaz. Jednak Lubelszczyzna pod tym względem na tle kraju nadal posiada deficyty. W 2017 r. około 52,6 % mieszkańców województwa posiadało **dostęp do kanalizacji**, (w Polsce 70,5 %) (16 miejsce w kraju). **Długość sieci kanalizacyjnej** corocznie wzrasta w wyniku czego w 2017 r. wyniosła ona 6 442,9 km. W 2017 r. województwo znajdowało się na 12 miejscu w kraju pod względem długości sieci kanalizacyjnej, która stanowiła 4,11% sieci w kraju (156 780,5 km). Stan i pozycja regionu pod tym względem na tle kraju w istotnym stopniu uwarunkowana jest miejscem zamieszkania w układzie miasto – wieś.

Mapa 11. Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2017 r.

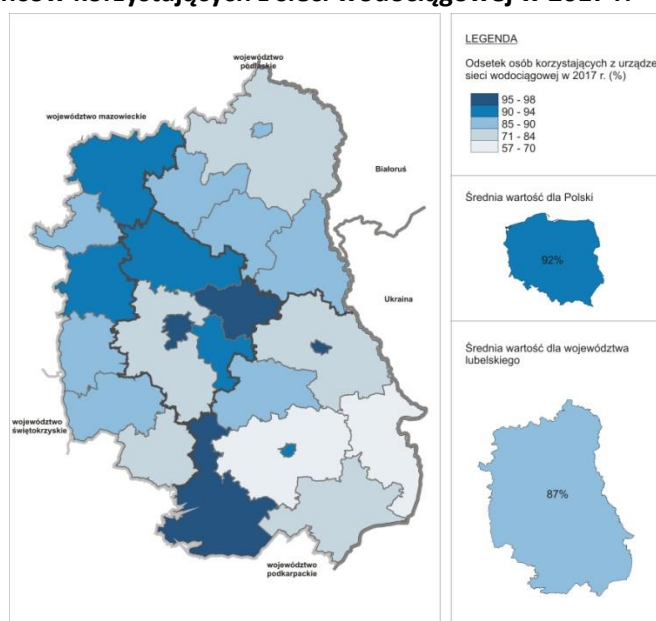

Źródło: Oprac. Własne DsiR UMWL na podstawie danych GUS BDL, 2019 r.

Większą, choć również odbiegającą od średniej w kraju dostępnością cechują się **wodociągi**, z których w 2017 r. korzystało 87 % mieszkańców (14 miejsce). Średnio w Polsce 92% mieszkańców posiadało dostęp do sieci wodociągowej. Sieć wodociągowa w województwie lubelskim w 2017 r. osiągnęła **długość** 21 233 km (6 miejsce w kraju). Długość sieci wodociągowej w regionie stanowi 7% długości sieci krajowej (**Mapka 7**).

Łączna **długość sieci gazowej** eksploatowanej w 2017 r. na obszarze województwa lubelskiego wyniosła 9 191 km. W 2017 r. **z sieci gazowej korzystało** 40,9 % mieszkańców Lubelszczyzny (13 miejsce w kraju) przy średniej w Polsce 52,12 %.

Mapa 12. Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w 2017 r.

Źródło: Oprac. Własne DsiR UMWL na podstawie danych GUS BDL, 2019 r.

Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2017 r. kształtował się na poziomie 82,2% i systematycznie wzrasta (w porównaniu do roku 2016 wzrósł o 3 p.proc.). Istotne zróżnicowanie tego wskaźnika występuje w układzie miasto – wieś. W miastach w 2017 r. współczynnik ten kształtował się na poziomie 103,9% (przy 101,2% w 2016 r.), natomiast na wsi 64,3% (przy 61,1% w 2016 r.). Biorąc pod uwagę odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym województwo lubelskie w 2017 r. plasowało się na 9 miejscu w kraju (82,2%), przy średniej krajowej 84,7%.

Szkolnictwo wyższe odgrywa znaczącą rolę w kształtowaniu rozwoju regionu oraz w podnoszeniu jakości życia społeczeństwa i środowisk akademickich Lublina i całego województwo lubelskiego, stanowi jedno z najważniejszych akademickich ośrodków w Polsce, którego istotną cechą jest jego wysoki poziom i różnorodność. W regionie funkcjonuje 17 uczelni publicznych i niepublicznych, które kształcą m.in. w zakresie nauk technicznych, prawnych, medycznych oraz humanistyczno-społecznych. W 2017 r. kształciło się w nich 72,5 tys. Studentów. Od kilku lat notowany jest spadek liczby kształcących się osób w szkołach wyższych regionu. Zjawisko to obserwowane jest zarówno w regionie jak i w całym kraju, stąd też wynika sukcesywny spadek wskaźnika **liczby studentów na 10 tys. ludności**. W 2017 r. na 10 tys. Ludności województwa lubelskiego przypadało 341 studentów szkół wyższych, to jest o 2,6% mniej niż rok wcześniej (średnio w Polsce mniej o 4,3%). Pod względem liczby studentów w relacji do populacji mieszkańców województwo lubelskie zajmuje szóstą lokatę w kraju.

Podobnie jak w Polsce z każdym rokiem na uczelniach województwa wzrasta odsetek studentów cudzoziemców. W 2017 r. udział obcokrajowców w ogólnej liczbie studiujących w województwie wyniósł 9,6% i był wyższy niż średnio w kraju (5,5%). Pod tzw. umiędzynarodowieniem lubelskie wyraźnie plasuje się powyżej średniej w kraju i zajmuje od lat pierwsze miejsce wśród województw w Polsce.

W 2017 r. na Lubelszczyźnie zlokalizowanych było 445 **turystycznych obiektów noclegowych** (10-te miejsce w kraju) i z roku na rok obserwuje się tendencję rosnącą w tym zakresie. Pod względem liczby miejsc noclegowych przypadających na 1 000 osób w 2017 r. lubelskie plasuje się na 11 miejscu wśród województw w Polsce, przy czym wskaźnik dla regionu wyniósł 12,2 miejsc, przy średniej krajowej 20,14 miejsc noclegowych na 1 tys. Osób.

Wśród najważniejszych **instytucji kultury** mających duży wpływ na kreowanie, prowadzenie działalności w tym zakresie należy wskazać: 56 muzeów, 8 teatrów, filharmonię, 32 kina oraz liczne domy kultury, świetlice, ośrodki kultury, biblioteki. Ponadto w stolicy województwa Lublinie, funkcjonują instytucje o oddziaływaniu regionalnym i krajowym, w tym m.in.: kilka scen teatralnych, teatr dramatyczny (im. J. Osterwy), teatr lalkowy (im. H. Ch. Andersena), teatr muzyczny. Na uwagę zasługuje twórczość licznej grupy teatrów alternatywnych, z których kilka zyskało renomę europejską lub wręcz światową jak na przykład: Ośrodek Praktyk Teatralnych w Gardzienicach. Wiodącą instytucją muzyczną w regionie jest Filharmonia Lubelska, posiadająca najnowocześniejsze w Polsce profesjonalne urządzenia prezentujące i rejestrujące wydarzenia artystyczne.

Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 mieszkańców województwa w 2017 r. wyniosła 172, co oznacza że wzrosła znacząco w stosunku do roku poprzedniego, bo o 47% (117). W tym samym okresie wskaźnik ten w skali kraju spadł z 380 w 2016r. do 345, tj. o 9%).

W 2017 r. na 1 miejsce na widowni w stałych salach teatrów i instytucji muzycznych województwa przypadało ponad 1 052. Osób. Zanotowano nieznaczną poprawę w tym zakresie

względem 2016 roku, w którym na 1 miejsce przypadało 1 068 osób (średnio w kraju w 2017 r. 405 osób na 1 miejsce). Pod tym względem województwo zajmuje 15 miejsce w kraju.

W 2017 r. w regionie funkcjonowały 53 **szpitale ogólne**, które dysponowały łącznie ponad 11 tys. łóżek. **liczba łóżek w szpitalach ogólnych** na 10 tys. mieszkańców województwa lubelskiego od lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W 2017 r. wyniosła 53 łóżka/10 tys. Ludności i była wyższa niż średnia w kraju (48 łóżek/10 tys. Ludności), co pozycjonuje województwo lubelskie na drugiej pozycji wśród województw.

Finanse samorządu terytorialnego

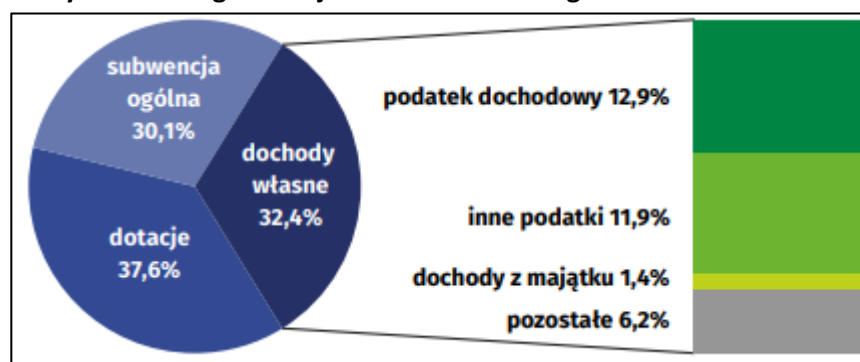
Jednostki samorządu terytorialnego województwa lubelskiego w 2017 r. osiągnęły **dochody** ogółem w wysokości 11,8 mld zł. Były one większe o 8,1% niż w 2016 r. i stanowiły 5,1% łącznych dochodów jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju. **Wydatki** ogółem jednostek samorządowych wyniosły 11,9 mld zł i w porównaniu z 2016 r. wzrosły o 12,1%. Stanowiły one 7,7% łącznych wydatków jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju.

Wydatki na obsługę długu publicznego JST (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń) w 2017 r. wyniosły 102,3 mln zł i nie zmieniły się w stosunku do 2016 r.

Budżety gmin

Dochody gmin w województwie lubelskim w 2017 r. wyniosły 6,4 mld zł. Dochody własne stanowiły 32,4% ogółu dochodów (trzy czwarte wpływów to podatki), natomiast dotacje – 37,6%, a subwencja ogólna – 30,1% (prawie dwie trzecie subwencji to część oświatowa). Dochody gmin wzrosły o 8,7% w porównaniu z 2016 r., zaś wydatki zwiększyły się o 12,6%.

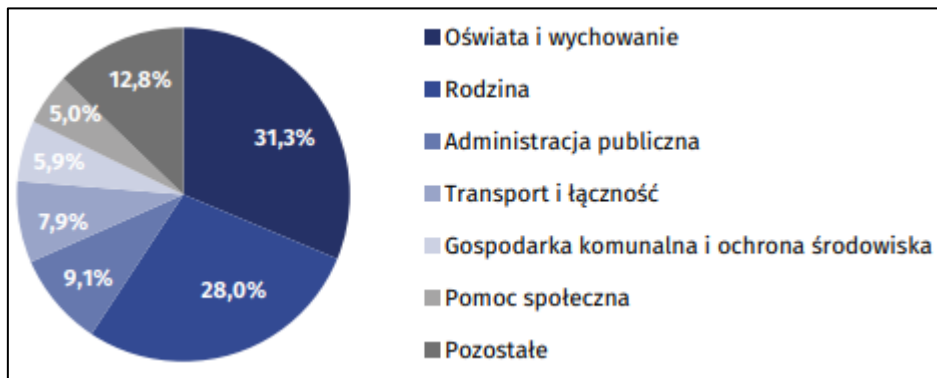
Wykres 12. Dochody budżetów gmin województwa lubelskiego w 2017 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Wydatki ogółem gmin w 2017 r. wyniosły 6,4 mld zł. Główną pozycją wydatków gmin były wydatki bieżące – 86,7% wydatków ogółem. Ponad jedna trzecia wydatków bieżących przeznaczona była na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy. Pozostałe 13,3% stanowiły wydatki majątkowe, które prawie w całości przeznaczono na inwestycje. Prawie jedną trzecią środków (31,3%) samorzady wydały na oświatę i wychowanie. Działami, na które przeznaczono znaczące kwoty były również rodzina, administracja publiczna, transport i łączność, gospodarka komunalna i ochrona środowiska oraz pomoc społeczna.

Wykres 13. Wydatki budżetów gmin województwa lubelskiego w 2017 r.

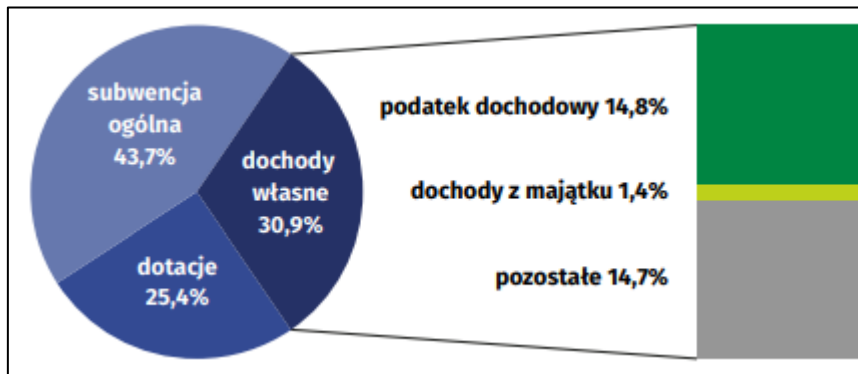

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Budżety powiatów

Powiaty w województwie lubelskim w 2017 r. osiągnęły dochody ogółem w wysokości 1,5 mld zł. Dochody własne stanowiły 30,9% ogółu dochodów powiatów (prawie połowa dochodów własnych to podatki), natomiast dotacje – 25,4%, a subwencja ogólna – 43,7% (prawie dwie trzecie subwencji to część oświatowa). Dochody powiatów były większe o 3,5%, a wydatki wzrosły o 7,8% w stosunku do 2016 r.

Wykres 14. Dochody budżetów powiatów województwa lubelskiego w 2017 r.

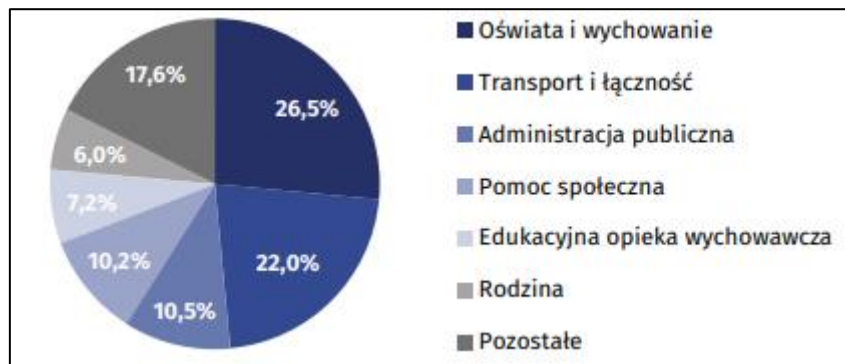

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Wydatki ogółem powiatów w 2017 r. wyniosły 1,5 mld zł. Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem powiatów wyniósł 81,2%. Wydatki na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy stanowiły ponad połowę wydatków bieżących. Pozostałe 18,8% stanowiły wydatki majątkowe, które prawie w całości przeznaczono na inwestycje.

Ponad jedną czwartą środków (26,5%) samorzady powiatowe wydały na oświatę i wychowanie. Znaczącą ich część przeznaczono również na transport i łączność, administrację publiczną, pomoc społeczną, edukacyjną opiekę wychowawczą oraz rodzinę.

Wykres 15. Wydatki budżetów powiatów województwa lubelskiego w 2017 r.

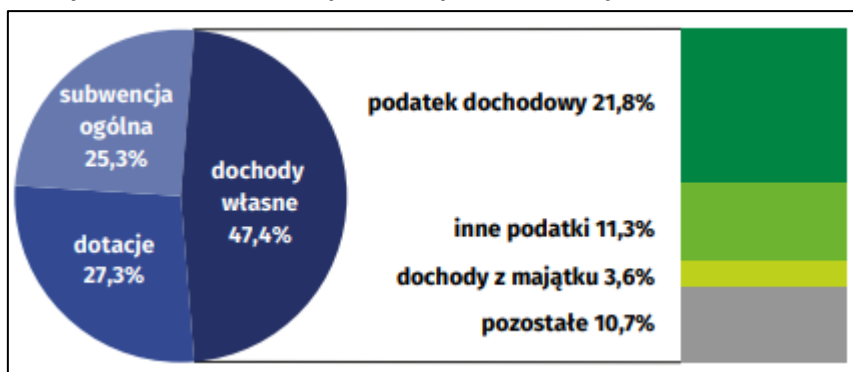

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Budżety miast na prawach powiatów

Dochody miast na prawach powiatu w województwie lubelskim w 2017 r. wyniosły 3,0 mld zł. Dochody własne miast na prawach powiatu stanowiły 47,4% ogółu dochodów (ponad dwie trzecie to podatki), natomiast dotacje – 27,3%, a subwencja ogólna – 25,3% (w większości to część oświatowa). Dochody miast na prawach powiatu były wyższe o 9,5% w porównaniu z 2016 r. a wydatki o 12,1%.

Wykres 16. Dochody budżetów miast na prawach powiatów województwa lubelskiego w 2017 r.

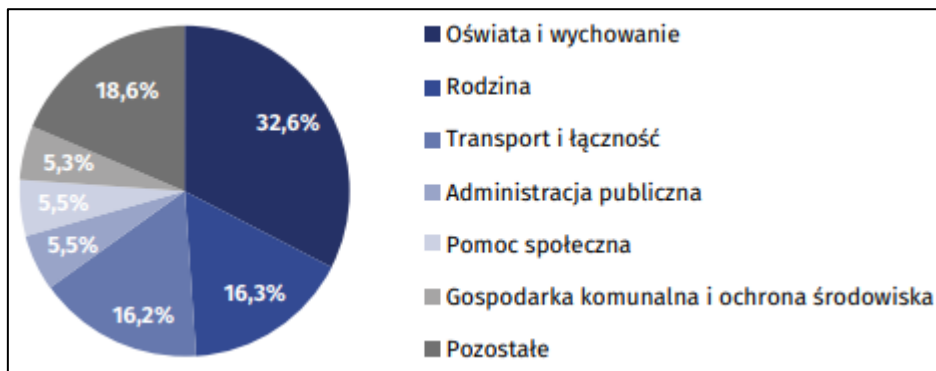

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Wydatki ogółem miast na prawach powiatu w 2017 r. wyniosły 3,1 mld zł. Główną pozycją w wydatkach były wydatki bieżące, które stanowiły 86,9%, z czego 36,5% przeznaczono na wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy. Pozostałe 13,1% stanowiły wydatki majątkowe, które w ponad 90% przeznaczono na inwestycje.

Miasta na prawach powiatu jedną trzecią swoich środków (32,6%) przeznaczyły na oświatę i wychowanie. Znaczący udział wydatków zaobserwowano również w działach: rodzina, transport i łączność, administracja publiczna, pomoc społeczna oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

Wykres 17. Wydatki budżetów miast na prawach powiatów województwa lubelskiego w 2017 r.

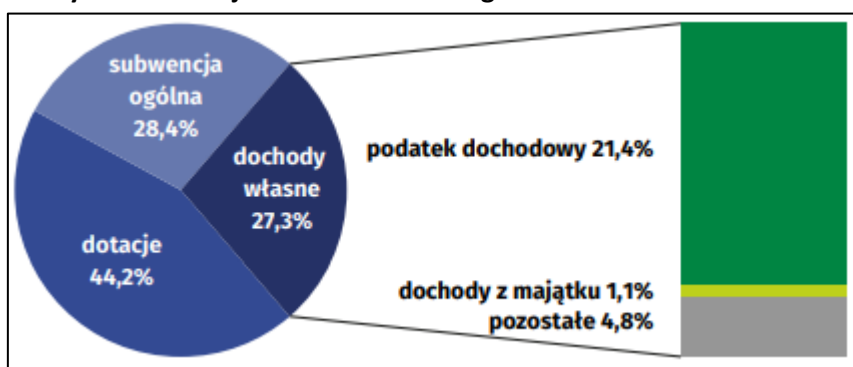

Źródło: *Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.*

Budżet województwa

Dochody ogółem województwa lubelskiego w 2017 r. wyniosły 869,3 mln zł. Udział dochodów własnych wyniósł 27,3% ogółu dochodów (prawie 80% to podatki), natomiast dotacje – 44,2%, subwencja ogólna – 28,4% (w tym część wyrównawcza – 16,7%, oświatowa – 4,6%, a regionalna – 7,0%). Dochody budżetu województwa były wyższe o 6,6% w porównaniu z 2016 r., a wydatki były większe o 16,8%.

Wykres 18. Dochody budżetu województwa lubelskiego w 2017 r.

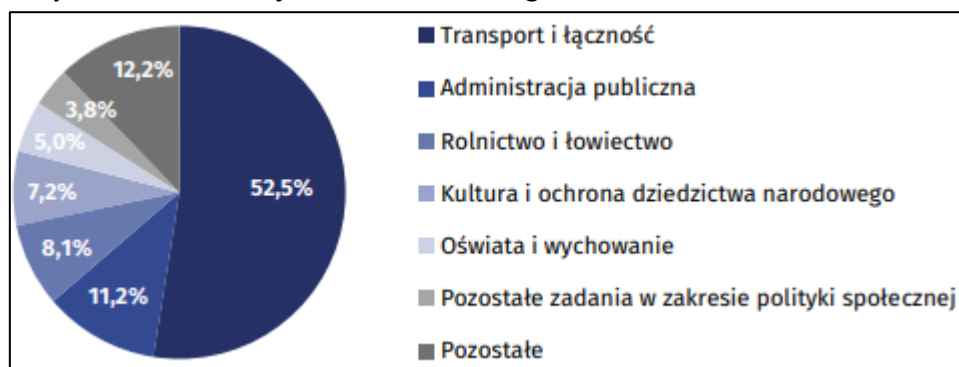

Źródło: *Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.*

W 2017 r. samorząd województwa wydał 858,9 mln zł. Główną częścią wydatków były wydatki bieżące – 63,2%. Pozostałe 36,8% stanowiły wydatki majątkowe (w większości to wydatki na inwestycje). Wydatki budżetu województwa były większe o 16,8% w stosunku do 2016 r.

Ponad połowę środków (52,5%) samorząd województwa wydatkował na transport i łączność. Działami, na które przeznaczono znaczące kwoty były administracja publiczna, rolnictwo i łowiectwo, kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, oświata i wychowanie oraz pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej.

Wykres 19. Wydatki budżetu województwa lubelskiego w 2017 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie, 2019 r.

Tabela 1. Zestawienie wybranych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego województwa lubelskiego

Lp	Nazwa cechy (wskaźnika)	2017	2018
Informacje ogólne			
1.	Powierzchnia [km ²]	25122	25122
2.	Użytki rolne (stan w czerwcu) [tys. Ha]	1455,9	b.d.
3.	Powierzchnia gruntów leśnych [tys. Ha]	594,6	b.d.
Ludność			
4.	Ludność, w tym: [tys.]	2126,3	2117,6
	miasta	988,4	984,0
	wieś	1138,0	1134,0
5.	Ludność w wieku: [tys.]		
	przedprodukcyjnym	376,2	b.d.
	produkcyjnym	1299,1	b.d.
	poprodukcyjnym	451,0	b.d.
6.	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały [na 1 tys. Ludności]	-2,22	-2,53
7.	Przyrost naturalny [na 1 tys. Ludności]	-1,19	-1,69
Rynek pracy			
8.	Pracujący [tys.]	842,6	b.d.
9.	Pracujący w sektorze prywatnym [%]	80,1	b.d.
10.	Pracujący według rodzajów działalności [%]		
	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo; rybactwo	36,6	b.d.
	przemysł i budownictwo	17,9	b.d.
	handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja	18,6	b.d.
	działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości oraz pozostałe usługi	26,9	b.d.
11.	Stopa bezrobocia rejestrowanego [%]	8,8	8,0
12.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto [zł]	3824,28	b.d.
Infrastruktura			
13.14.	Długość sieci rozdzielczej wodociągowej [km]	21233	b.d.

14.	Długość sieci rozdzielczej kanalizacyjnej (łącznie z kolektorami) [km]	6442,9	b.d.
15.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków [% ludności ogółem]	57,0	b.d.
16.	Zasoby mieszkaniowe – mieszkania [na 1 tys. Ludności]	364,2	b.d.
17.	Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe [km/ 100 km ²]	4,2	b.d.
18.	Drogi publiczne o twardej nawierzchni [km/ 100 km ²]	88,7	b.d.
Pomoc społeczna i polityka prorodzinna			
19.	Łóżka w szpitalach ogólnych [na 10 tys. Ludności]	52,6	b.d.
20.	Wskaźnik zagrożenia ubóstwem (osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach domowych – o wydatkach poniżej relatywnej granicy ubóstwa [%])	18,4	b.d.
21.	Osoby korzystające z pomocy społecznej [os.]	106 750	b.d.
Edukacja i nauka			
22.	Absolwenci szkół wyższych [tys.]	21,0	b.d.
23.	Dzieci w przedszkolach [na 1 tys. Dzieci w wieku 3-6 lat]	579	b.d.
24.	Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [mln zł]	668,8	b.d.
Gospodarka			
25.	Produkcja sprzedana przemysłu [zł/1 mieszkańca]	17 770	b.d.
26.	Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej [zł/1 mieszkańca]	3 122	b.d.
27.	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [zł/1 mieszkańca]	12 016	b.d.
28.	Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [zł/1 mieszkańca]	4 145	b.d.
29.	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze regon [na 10 tys. Ludności]	834	b.d.
30.	Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w sektorze przedsiębiorstw [mln zł]	192,7	b.d.
31.	Podmioty w działalności B+R w sektorze przedsiębiorstw	177	b.d.
Finanse publiczne			
32.	Budżety gmin – dochody [zł/1 mieszkańca]	4 000	b.d.
	Budżety gmin – wydatki [zł/1 mieszkańca]	4 006	b.d.
33.	Budżety powiatów – dochody [zł/1 mieszkańca]	935	b.d.
	Budżety powiatów – wydatki [zł/1 mieszkańca]	955	b.d.
34.	Budżety miast na prawach powiatu – dochody [zł/1 mieszkańca]	5 776	b.d.
	Budżety miast na prawach powiatu – wydatki [zł/1 mieszkańca]	5 891	b.d.
35.	Budżet województwa – dochody [zł/1 mieszkańca]	408	b.d.
	Budżet województwa – wydatki [zł/1 mieszkańca]	403	b.d.
Rachunki regionalne			
36.	Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [zł/1 mieszkańca]	35 642	b.d.
37.	Wartość dodana brutto (ceny bieżące) [zł/1 mieszkańca]	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowanie własne DsiR UMWL, 2019 r.

3. Budżet Województwa Lubelskiego

(wielkość budżetu przyjętego na dany rok / zmiany w budżecie w danym roku / wykonanie budżetu na koniec danego roku / struktura budżetu w ujęciu tematycznym)

Plan dochodów i wydatków Województwa Lubelskiego na 2018 rok został przyjęty Uchwałą Nr XXXVII/495/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 grudnia 2017 r. w sprawie uchwały budżetowej na 2018 rok w wielkościach:

- dochody 1 113 917 992,69 zł,
- wydatki 1 237 508 992,07 zł,
- rozchody 88 934 812,33 zł,
- przychody 212 525 811,71 zł.

Deficyt budżetu w kwocie 123 590 999,38 zł zaplanowano sfinansować przychodami z kredytu i wolnych środków budżetu.

W trakcie 2018 roku zarówno Sejmik Województwa Lubelskiego, jak i Zarząd Województwa Lubelskiego w ramach swoich uprawnień dokonywały zmian w budżecie w efekcie których, na dzień 31 grudnia 2018 r. plan dochodów wyniósł 993 620 606,74 zł, plan wydatków 1 115 738 182,49 zł, plan rozchodów 93 941 893,89 zł, przychodów 216 059 469,64 zł.

Planowany deficyt budżetowy po zmianach na dzień 31.12.2018 roku wyniósł 122 117 575,75 zł.

Uchwalony budżet 2018 roku wykonano w następujących wielkościach:

- dochody 66 041 632,16 zł (87,16% planu po zmianach),
- wydatki 935 703 842,15 zł (83,86%, planu po zmianach),
- rozchody 93 653 569,13 zł (99,69% planu po zmianach),
- przychody 222 063 951,30 zł (102,78% planu po zmianach).

Województwo zamknęło 2018 r. ujemnym wynikiem, liczonym jako różnica pomiędzy wykonanymi dochodami i wykonanymi wydatkami w kwocie 69 662 209,99 zł.

Ze względu na obowiązek wynikający z art. 267 ustawy o finansach publicznych, dotyczący corocznego przygotowywania przez zarząd województwa szczegółowego sprawozdania z wykonania budżetu jednostki oraz uwzględniając charakter i cel dokumentu Raportu o stanie województwa, którego istotą jest podsumowanie działalności zarządu województwa, przeprowadzona analiza koncentruje się na części budżetu obejmującej wydatki inwestycyjne, które obrazują aktywność zarządu ukierunkowaną na kształtowanie przestrzeni społeczno-gospodarczej regionu. Pula środków wykorzystywanych na te cele obejmuje:

- Wydatki na zadania własne (WZW),
- Wydatki na finansowanie programów lub projektów z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej oraz innych środków zagranicznych (WUE),
- Wydatki na zadania z zakresu administracji rządowej (WAR),
- Wydatki na pomoc finansową dla jednostek samorządu terytorialnego (WJST),
- Wydatki na zwrot dotacji i odsetek, udzielonych w latach ubiegłych (WZDiO),
- Wydatki na zadania własne realizowane z pomocy finansowej od jednostek samorządu terytorialnego (WZWJST).

Tabela 2. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych.

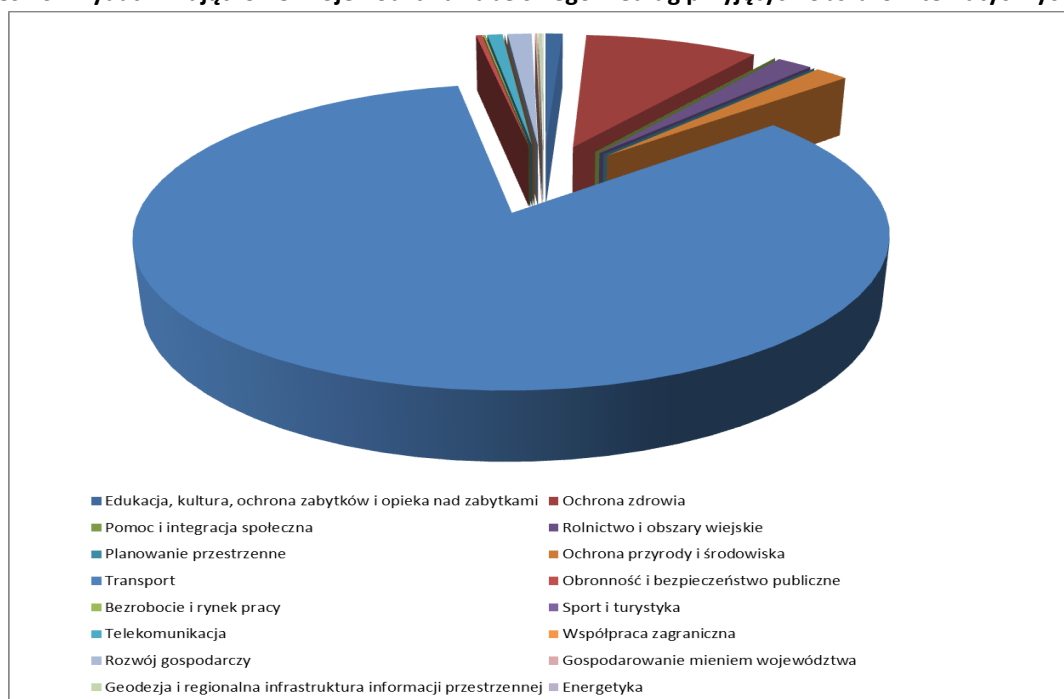
L.p.	Dział	Rozdział (charakter realizowanego zadania)	Rodzaj wydatku	Nakłady (zł)	Udział procentowy (%)
1.	Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami			3 184 968,15	0,91
	Dział 801 Oświata i wychowanie	Roz.80116 Szkoły policealne / Roz.80147 Biblioteki pedagogiczne	WZW	85 698,75	
	Dział 854 Edukacyjna opieka wychowawcza	Roz.85410 Internaty i bursy szkolne	WZW	252 400,00	
	Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Roz.92106 Teatry / Roz.92108 / Filharmonie, orkiestry, chóry i kapele / Roz.92113 Centra kultury i sztuki / Roz.92116 Biblioteki / Roz.92118 Muzea / Roz.92195 Pozostała działalność	WZW	836 740,24	
	Dział 921 Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	Roz.92116 Biblioteki / Roz.92118 Muzea / Roz.92195 Pozostała działalność	WUE	2 010 129,16	
2.	Ochrona zdrowia			32 266 941,24	9,20
	Dział 851 Ochrona zdrowia	Roz.85111 Szpitale ogólne / Roz.85120 Lecznictwo psychiatryczne / Roz.85148 Medycyna pracy	WZW	20 525 550,76	
	Dział 851 Ochrona zdrowia	Roz.85111 Szpitale ogólne / Roz.85120 Lecznictwo psychiatryczne	WUE	11 351 801,42	
	Dział 851 Ochrona zdrowia	Roz.85111 Szpitale ogólne	WZDiO	389 589,06	
3.	Pomoc i integracja społeczna			74 576,99	0,02
	Dział 852 Pomoc społeczna	Roz.85295 Pozostała działalność	WUE	73 733,40	
	Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	Roz.85395 Pozostała działalność	WZDiO	843,59	
4.	Rolnictwo i obszary wiejskie			6 650 400,00	1,90
	Dział 010 Rolnictwo i łowiectwo	Roz.01042 Wyłączenie z produkcji gruntów rolnych • Dotacje dla gmin na budowę dróg dojazdowych do gruntów rolnych	WZW	6 630 000,00	
	Dział 010 Rolnictwo i łowiectwo	Roz.01008 Melioracje wodne / Roz.01095 Pozostała działalność	WAR	20 400,00	
5.	Planowanie przestrzenne			-	-
6.	Ochrona przyrody i środowiska			6 205 851,56	1,77
	Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	Roz.90095 Pozostała działalność	WUE	6 205 851,56	
7.	Transport			292 200 217,61	83,32
	Dział 600 Transport i łączność	Roz.60013 Drogi publiczne wojewódzkie	WZW	38 308 151,98	
	Dział 600 Transport i łączność	Roz.60041 Infrastruktura portowa • Zakup i objęcie akcji spółki	WZW	23 000 000,00	

		Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie			
	Dział 600 Transport i łączność	Roz.60001 Krajowe pasażerskie przewozy kolejowe / Roz.60004 Lokalny transport zbiorowy / Roz.60013 Drogi publiczne wojewódzkie	WUE	213 350 840,08	
	Dział 600 Transport i łączność	Roz.60014 Drogi publiczne powiatowe / Roz.60016 Drogi publiczne gminne / Roz.60095 Pozostała działalność	WJST	8 828 131,34	
	Dział 600 Transport i łączność	Roz.60013 Drogi publiczne wojewódzkie	WZWJST	8 713 094,21	
8.	Sport i turystyka			-	-
9.	Obronność i bezpieczeństwo publiczne			1 133 812,76	0,32
	Dział 754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	Roz.75412 Ochotnicze straże pożarne	WJST	1 133 812,76	
10.	Bezrobocie i rynek pracy			363 479,28	0,10
	Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	Roz.85332 Wojewódzkie urzędy pracy	WZW	89 400,00	
	Dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	Roz.85395 Pozostała działalność	WUE	274 079,28	
11.	Telekomunikacja			2 835 231,00	0,81
	Dział 720 Informatyka	Roz.72095 Pozostała działalność • Budowa infrastruktury światłowodowej	WZW	17 299,99	
	Dział 720 Informatyka	Roz.72095 Pozostała działalność	WUE	2 817 931,01	
12.	Współpraca zagraniczna			-	-
13.	Rozwój gospodarczy			4 486 316,99	1,28
	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	Roz.15011 Rozwój przedsiębiorczości	WUE	4 473 010,29	
	Dział 150 Przetwórstwo przemysłowe	Roz.15011 Rozwój przedsiębiorczości / Roz.15013 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki i przedsiębiorczości	WZDiO	13 306,70	
14.	Gospodarowanie mieniem województwa			435 323,00	0,12
	Dział 700 Gospodarka mieszkaniowa	Roz.70005 Gospodarka gruntami i nieruchomościami	WZW	111 897,60	
	Dział 750 Administracja publiczna	Roz.75018 Urzędy marszałkowskie	WZW	323 425,40	
15.	Geodezja i regionalna infrastruktura informacji przestrzennej			744 993,72	0,21
	Dział 010 Rolnictwo i łowiectwo	Roz.01004 Biura geodezji i terenów rolnych • Wydatki na zakupy inwestycyjne - zakup samochodów i sprzętu geodezyjnego	WZW	744 993,72	
16.	Energetyka			98 400,00	0,03
	Dział 150 Przetwórstwo	Roz.15095 Pozostała działalność	WZW	98 400,00	

	przemysłowe	<ul style="list-style-type: none"> Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE - koszty zakupów inwestycyjnych 			
suma				350 680 512,30	

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie Sprawozdania rocznego z wykonania Budżetu Województwa Lubelskiego za 2018 rok – Załącznika do Uchwały Nr XXX/642/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 26 marca 2019 r.

Wykres 20. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL

Uwzględniając kierunki wydatków majątkowych zrealizowanych w ramach budżetu województwa należy wskazać, że najwięcej środków z budżetu WL przeznaczono na transport (83%), a w dalszej kolejności na ochronę zdrowia (9%), rolnictwo i obszary wiejskie (2%) oraz ochronę przyrody i środowiska (2%).

4. Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym

(informacja o sposobie realizacji uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego przez Zarząd Województwa przy pomocy właściwych departamentów UMWL)

Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019r. poz. 512) organami samorządu województwa są odpowiednio sejmik województwa - organ stanowiący i kontrolny województwa oraz zarząd województwa - organ wykonawczy województwa. Sprawy rozpatrywane na sesjach plenarnych sejmiku województwa rozstrzygane są poprzez podejmowane uchwały, które są odrębnymi dokumentami, z wyjątkiem uchwał o charakterze proceduralnym odnotowywanych w protokole sesji.

Zarząd województwa wykonuje uchwały sejmiku i realizuje zadania określone w ustawach przy pomocy urzędu marszałkowskiego i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych lub wojewódzkich osób prawnych.

W związku z tym, że urząd marszałkowski stanowi aparat pomocniczy zarządu województwa w wykonaniu jego zadań, w tabeli nr 5 w kolumnie dotyczącej sposobu wykonania uchwał wskazano odpowiednio departament merytoryczny, któremu została powierzona odpowiedzialność za realizację poszczególnych uchwał. Z uwagi na fakt, że tabela dotyczy podsumowania działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji uchwał w roku poprzednim (2018 r.), zastosowano skróty nazw departamentów obowiązujących w 2018 r., określone w Regulaminie Organizacyjnym UMWL w Lublinie stanowiącym załącznik do Uchwały Nr CCXXIV/4403/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 31 października 2017 r., tj:

KS – Kancelaria Sejmiku

KM – Kancelaria Marszałka

OP - Departament Organizacyjno – Prawny

DF – Departament Finansów

DCP - Departament Certyfikacji i Płatności

KA - Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego

MI - Departament Mienia i Inwestycji

DT - Departament Polityki Transportowej i Drogownictwa

RŚ - Departament Rolnictwa i Środowiska

KE - Departament Kultury, Edukacji i Sportu

EFRR - Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

PR - Departament Polityki Regionalnej

ZRPO - Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym

BRFE - Biuro Rzecznika Funduszy Europejskich

GWZ - Departament Gospodarki i Współpracy Zagranicznej

RBP – Regionalne Biuro Projektu „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”

DC - Departament Cyfryzacji

RBE - Regionalne Biuro Energii

EFS - Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego

OZ - Departament Zdrowia i Polityki Społecznej

PW - Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich

PT - Departament Promocji i Turystyki
BG - Biuro Geodezji
BO - Biuro Pełnomocnika Marszałka ds. Ochrony Informacji Niejawnych
FB - Filia Urzędu w Białej Podlaskiej
FC - Filia Urzędu w Chełmie
FZ - Filia Urzędu w Zamościu

Podjęte w 2018 roku przez Sejmik WL uchwały przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (Tabela 3). Sejmik Województwa Lubelskiego podjął **200 uchwał**. Uwzględniając przyjęte w Raporcie obszary tematyczne działalności samorządu województwa, liczba uchwał przyjętych przez Sejmik WL przedstawia się następująco:

- edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami – **13 uchwał**;
- ochrona zdrowia - **4 uchwały**;
- pomoc i integracja społeczna – **8 uchwał**;
- rolnictwo i obszary wiejskie – **8 uchwał**;
- ochrona przyrody i środowiska – **9 uchwał**;
- transport – **75 uchwał**;
- obronność i bezpieczeństwo publiczne – **3 uchwały**;
- współpraca zagraniczna – **1 uchwała**;
- rozwój gospodarczy – **1 uchwała**;
- gospodarowanie mieniem województwa - **11 uchwał**;
- inne - **67 uchwał**.

Tabela 3. Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym / operacyjnym.

Lp.	Nr uchwały	Data podjęcia uchwały	Zakres przedmiotowy uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego	Sposób wykonania uchwały - delegacja dla ZWL
1. Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami (18 Uchwał SWL)				
1.1.	XXXVIII/505/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie odpłatności za korzystanie z nauki w szkołach prowadzonych przez Samorząd Województwa Lubelskiego przez osoby niebędące obywatelami polskimi	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Uchwała ZWL - zwolnienie całkowite z odpłatności 4 osób oraz ustanowienie odpłatności częściowej dla 1 osoby, <ul style="list-style-type: none"> – Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn.20.02.2018 r., poz. 770
1.2.	XXXIX/518/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Kraśnickiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne bieżące	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Przekazanie dotacji (88 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
1.3.	XXXIX/519/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Ryckiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne bieżące	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Przekazanie dotacji (88 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
1.4.	XLI/615/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie zmieniającą uchwałę w sprawie regulaminu przyznawania i przekazywania stypendiów w ramach programu stypendialnego „Lubelska kuźnia talentów 2016-2019”	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Uchwała ZWL - przyznanie, na rok szkolny 2018–2019, stypendiów w ramach programu stypendialnego „Lubelska kuźnia talentów 2016–2019”, <ul style="list-style-type: none"> – Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn.20.02.2018 r., poz. 770, • Uchwała ZWL – przyznanie, na rok szkolny 2018–2019, stypendiów w ramach programu stypendialnego „Lubelska kuźnia talentów 2016–2019”, • Uchwała ZWL – w sprawie list uczniów ubiegających się o przyznanie stypendium, którzy z powodu limitu środków nie otrzymali, na rok szkolny 2018–2019 stypendium w ramach programu stypendialnego „Lubelska kuźnia talentów 2016–2019”, • Uchwała ZWL – w sprawie list wniosków, o przyznanie stypendium na rok szkolny 2018–2019, negatywnie ocenionych w ramach programu stypendialnego „Lubelska kuźnia talentów 2016–2019” <ul style="list-style-type: none"> – Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn.19.07.2018 r., poz. 3461
1.5.	XLI/616/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie regulaminu przyznawania i przekazywania	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS,

			stypendiów w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2018-2019”	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała ZWL - w sprawie przyznania, na rok szkolny 2018–2019, stypendiów w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2018–2019”, • Uchwała ZWL - w sprawie list uczniów, którzy nie uzyskali wymaganej liczby punktów w ramach limitów, określonych w Regulaminie w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2018–2019”, • Uchwała ZWL - w sprawie listy wniosków, o przyznanie stypendium dla uczniów ze szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego, pozostawionych bez rozpoznania oraz wniosków, które zostały wniesione przez wnioskodawców, a które ze względu na warunki określone w Regulaminie nie kwalifikują się do przyznania stypendium w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2018–2019”, – Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn.19.07.2018 r., poz. 3464.
1.6.	XLV/654/2018	13 listopada 2018 r.	w sprawie pomocy materialnej przyznawanej w formie stypendiów studentom zamieszkałym w województwie lubelskim	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Wydawanie decyzji administracyjnych o przyznaniu stypendiów studenckich. • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn.05.12.2018 r., poz. 5705
1.7.	XXXIX/513/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Beźżyce przez Województwo Lubelskie na zadanie własne bieżące	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (24 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
1.8.	XXXIX/514/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Bychawa przez Województwo Lubelskie na zadanie własne bieżące	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (30 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
1.9.	XXXIX/515/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Opole Lubelskie przez Województwo Lubelskie na zadanie własne bieżące	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (60 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
1.10.	XXXIX/516/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Miastu Radzyń Podlaski przez Województwo Lubelskie na zadanie własne bieżące	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego,

				<ul style="list-style-type: none"> • Udzielenie pomocy finansowej (14 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
1.11.	XXXIX/517/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Miejskiej Włodawa przez Województwo Lubelskie na zadanie własne bieżące	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (96 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
1.12.	XXXIX/520/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie nadania statutu Muzeum Nadwiślańskiemu w Kazimierzu Dolnym	<ul style="list-style-type: none"> • DKEiS, • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn.09.04.2018 r., poz. 1500.
1.13.	XLIV/647/2018	8 października 2018 r.	zmieniając uchwałę w sprawie ustanowienia odznaki honorowej „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego”, ustalenia jej wzoru oraz zasad i trybu nadawania, a także noszenia	<ul style="list-style-type: none"> • KM, • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 02.11.2018 r., poz. 4871.
2. Ochrona zdrowia				
2.1.	XL/599/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie zmiany Statutu Stacji Ratownictwa Medycznego w Chełmie – Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> • DZiPS • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 09.05.2018 r., poz. 2303
2.2.	XL/600/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie zmiany Statutu Stacji Pogotowia Ratunkowego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Białej Podlaskiej	<ul style="list-style-type: none"> • DZiPS • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 09.05.2018 r., poz. 2304
2.3.	XL/601/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie zmiany Statutu Szpitala Neuropsychiatrycznego im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> • DZiPS • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn.09.05.2018 r., poz. 2305
2.4.	XLIII/633/2018	14 sierpnia 2018 r.	w sprawie zmiany Statutu Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Radeckim	<ul style="list-style-type: none"> • DZiPS • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 17.09.2018 r., poz. 4138
3. Pomoc i integracja społeczna				
3.1.	XL/598/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie zmiany Statutu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> • DZiPS • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 09.05.2018 r., poz. 2302
3.2.	XL/602/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Lubelskiego, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2018	<ul style="list-style-type: none"> • DZiPS 1. Przeprowadzenie otwartego konkursu ofert dla fundacji i organizacji pozarządowych na realizację zadań zleconych z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, • Uchwała ZWL - w sprawie powołania komisji konkursowej w celu zaopiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert nr 1/2018 dla fundacji i organizacji pozarządowych na realizację zadań publicznych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób

				<p>niepełnosprawnych ogłoszonego w dniu 27 kwietnia 2018 r.,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała ZWL - w sprawie zatwierdzenia wyników prac komisji konkursowej w celu zaopiniowania ofert złożonych w ramach otwartego konkursu ofert nr 1/2018 ogłoszonego w dniu 27 kwietnia 2018 r. na realizację zadań publicznych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, • przyjęcie do realizacji 32 projektów. <p>2. Dofinansowanie kosztów utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej; dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała ZWL - w sprawie wskazania zadań i określenia limitu środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2018 r. • przyjęcie do realizacji 1 projektu dot. utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej i 1 projektu dot. robót budowlanych w obiekcie służącym rehabilitacji osób niepełnosprawnych. • Dofinansowanie kosztów działalności Zakładów Aktywności Zawodowej (7 umów z Zakładami). <ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji
3.3.	XLI/621/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie przyjęcia „Oceny zasobów pomocy społecznej za 2017 rok”	<ul style="list-style-type: none"> • DZiPS • Przekazywanie dokumentu Wojewodzie dla potrzeb oceny stanu i skuteczności pomocy społecznej w województwie oraz planowania środków finansowych przez jednostki samorządu terytorialnego (gminy i powiaty) oraz z budżetu Wojewody na realizację zadań w zakresie polityki społecznej, • nie podlega publikacji.
3.4.	XLI/622/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy na dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, na okres dłuższy niż jeden rok budżetowy, tj. obejmujący lata 2018–2019	<ul style="list-style-type: none"> • DZiPS • Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych, • Uchwała ZWL - zmieniająca uchwałę w sprawie wskazania zadań i określenia limitu środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2018 r. • przyjęcie do realizacji 3 projektów. • nie podlega publikacji
3.5.	XLIV/648/2018	8 października 2018 r.	zmieniającą uchwałę w sprawie określenia zadań	<ul style="list-style-type: none"> • DZiPS

			Samorządu Województwa Lubelskiego, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2018	<ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych, • Uchwała ZWL - zmieniająca uchwałę w sprawie wskazania zadań i określenia limitu środków przeznaczonych na dofinansowanie projektów finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2018 r., • wycofanie z realizacji 1 projektu), • nie podlega publikacji
3.6.	XLV/655/2018	13 listopada 2018 r.	w sprawie zmiany Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • DZIIPS • nie podlega publikacji.
3.7.	XLV/657/2018	13 listopada 2018 r.	zmieniającą uchwałę w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Lubelskiego, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2018	<ul style="list-style-type: none"> • DZIIPS • Zmiana rozdysponowania środków PFRON na poszczególne zadania samorządu województwa lubelskiego - przesunięcie oszczędności powstałej w zadaniu dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych na dofinansowanie działalności zakładów aktywności zawodowej oraz zlecenie organizacjom pozarządowym zadań z pominięciem otwartego konkursu ofert. • nie podlega publikacji
3.8.	XLV/658/2018	13 listopada 2018 r.	zmieniającą uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020”	<ul style="list-style-type: none"> • DZIIPS • nie podlega publikacji.
4. Rolnictwo i obszary wiejskie				
4.1.	XXXVIII/510/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie uwzględnienia skargi J. C. na uchwałę Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie podziału województwa lubelskiego na obwody łowieckie	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn.09.08.2018 r., poz. 3701. <i>(anonimizacja danych osobowych w tytule uchwały)</i>
4.2.	XXXIX/521/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie ograniczenia populacji zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • nie podlega publikacji
4.3.	XXXIX/524/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie ustalenia ogólnej powierzchni przeznaczonej pod uprawy maku i konopi włóknistych oraz rejonizacji tych upraw na terenie województwa lubelskiego w 2018 roku	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 05.04.2018 r., poz. 1449.
4.4.	XXXIX/525/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie uwzględnienia skargi na uchwałę Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie podziału województwa lubelskiego na obwody łowieckie	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 09.08.2018 r., poz. 3702.

4.5.	XXXIX/526/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie uwzględnienia skargi na uchwałę Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie podziału województwa lubelskiego na obwody łowieckie	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 09.08.2018 r., poz. 3703.
4.6.	XXXIX/527/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie uwzględnienia skargi na uchwałę Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie podziału województwa lubelskiego na obwody łowieckie	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 09.08.2018 r., poz. 3704.
4.7.	XLI/617/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie ograniczenia populacji zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 19.07.2018 r., poz. 3462.
4.8.	II/29/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie ograniczenia populacji zwierząt	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • nie podlega publikacji
5. Planowanie przestrzenne (w tym zakresie nie podejmowano uchwał)				
6. Ochrona przyrody i środowiska				
6.1.	XXXIX/522/2018	19 marca 2018 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022”	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 09.04.2018 r., poz. 1501.
6.2.	XXXIX/523/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie rozpatrzenia petycji „Nie dla smogu – tak dla węgla” złożonej przez Izbę Sprzedawców Polskiego Węgla z siedzibą w Katowicach	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • odpowiedź na petycję, • nie podlega publikacji
6.3.	XL/595/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • nie podlega publikacji
6.4.	XLI/618/2018	18 czerwca 2018 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022”	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 19.07.2018 r., poz. 3463.
6.5.	XLI/619/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • nie podlega publikacji
6.6.	XLII/625/2018	13 lipca 2018 r.	w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn 21.08.2018 r., poz. 3849.
6.7.	XLII/628/2018	13 lipca 2018 r.	w sprawie przyjęcia projektu uchwały w sprawie Grabowiecko-Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • nie podlega publikacji
6.8.	XLIV/644/2018	8 października 2018 r.	w sprawie Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 02.11.2018 r., poz. 4869.
6.9.	XLIV/645/2018	8 października 2018 r.	w sprawie Grabowiecko-Strzeleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 02.11.2018 r., poz. 4870.
7. Transport				

7.1.	XXXVIII/501/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Nałęczów przez Województwo Lubelskie na dofinansowanie realizacji zadania pn. "Budowa ciągu pieszo-rowerowego wraz z oświetleniem wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 830 na odcinku pomiędzy drogą wojewódzką Nr 827 a drogą gminną Nr 107858L, w kierunku Bochoznica Kolonia"	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (750 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.2.	XXXVIII/502/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Ostrówek przez Województwo Lubelskie na dofinansowanie realizacji zadania pn. „Dokumentacja projektowa dla dróg gminnych na obszarze strefy rozwoju przedsiębiorczości Niedźwiada – Ostrówek”	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (500 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.3.	XXXVIII/503/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie powierzenia prowadzenia zadania publicznego zarządzania drogą wojewódzką Nr 698 w zakresie bieżącego utrzymania czystości oraz zieleni w pasie drogowym w granicach administracyjnych miasta Terespol, Miastu Terespol w okresie od 1 lutego 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Nie podlega publikacji.
7.4.	XXXVIII/504/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie powierzenia prowadzenia zadania publicznego zarządzania drogami wojewódzkimi Nr 835 i Nr 858 w zakresie bieżącego utrzymania czystości oraz zieleni w pasach drogowych w granicach administracyjnych miasta Biłgoraj, Miastu Biłgoraj w okresie od 1 lutego 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Nie podlega publikacji.
7.5.	XXXVIII/508/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie powierzenia Gminie Nałęczów prowadzenia zadania publicznego zarządzania drogami wojewódzkimi Nr 830 i Nr 826 w zakresie realizacji zadania pn. Rozbudowa skrzyżowania dróg wojewódzkich Nr 830 ul. 1-go Maja, Armatnia Góra i drogi wojewódzkiej Nr 826 ul. Kolejowa wraz z przebudową drogi powiatowej Nr 2202L ul. Poniatowskiego i dróg gminnych Nr 107915L ul. Partyzantów oraz Nr 107899L ul. Chopina w Nałęczowie wraz z rozbudową i przebudową niezbędnej infrastruktury technicznej w okresie od 15 lutego 2018 r. do 31 grudnia 2023 r.	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Nie podlega publikacji.
7.6.	XXXVIII/509/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie odpowiedzi na skargę Miasta Puławy dotyczącą uchwały Nr XXIX/404/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie pozbawienia kategorii drogi wojewódzkiej odcinka drogi Nr 801 od ronda na skrzyżowaniu z drogą ekspresową S 12 w km 119 + 186 do skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 824	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Skarga nieuznana, • nie podlega publikacji.

			(ul. Zieloną) w km 122 + 770 w Puławach	
7.7.	XXXIX/528/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie odpowiedzi na skargę Prokuratora Rejonowego w Puławach dotyczącą uchwały Nr XXIX/404/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 kwietnia 2017 r. w sprawie pozbawienia kategorii drogi wojewódzkiej odcinka drogi Nr 801 od ronda na skrzyżowaniu z drogą ekspresową S 12 w km 119 + 186 do skrzyżowania z drogą wojewódzką Nr 824 (ul. Zieloną) w km 122 + 770 w Puławach	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Skarga nieuznana, • nie podlega publikacji.
7.8.	XXXIX/529/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie powierzenia prowadzenia zadania publicznego zarządzania drogą wojewódzką Nr 813 w zakresie bieżącego utrzymania czystości oraz zieleni w pasie drogowym w granicach administracyjnych miasta Międzyrzec Podlaski, Miastu Międzyrzec Podlaski w okresie od 20 marca 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Nie podlega publikacji.
7.9.	XXXIX/530/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie powierzenia prowadzenia zadania publicznego zarządzania drogami wojewódzkimi Nr 836 i Nr 837 w zakresie bieżącego utrzymania czystości oraz zieleni w pasach drogowych w granicach administracyjnych miasta Piaski, Gminie Piaski w okresie od 20 marca 2018 r. do 31 grudnia 2018 r.	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Nie podlega publikacji.
7.10.	XL/539/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Abramów przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (90 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.11.	XL/540/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Baranów przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (90 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.12.	XL/541/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Bełżyce przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (70 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.13.	XL/542/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Biłgoraj przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (50 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.

7.14.	XL/543/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Biszcza przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (30 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.15.	XL/544/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Borki przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (120 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.16.	XL/545/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Borzechów przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (40 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.17.	XL/546/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Czemierniki przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (120 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.18.	XL/547/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Drelów przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (60 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.19.	XL/548/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Fajstawice przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (60 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.20.	XL/549/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Jabłoń przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (100 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.21.	XL/550/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Janów Podlaski przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (60 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.

7.22.	XL/551/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Józefów nad Wisłą przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (60 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.23.	XL/552/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Kazimierz Dolny przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (90 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.24.	XL/553/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Końskowola przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (90 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.25.	XL/554/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Kurów przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (100 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.26.	XL/555/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Łuków przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (70 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.27.	XL/556/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Miączyn przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (90 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.28.	XL/557/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Międzyrzec Podlaski przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (80 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.29.	XL/558/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Milanów przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (100 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.

7.30.	XL/559/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Nowodwór przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (80 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.31.	XL/560/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Piaski przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (40 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.32.	XL/561/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Piszczac przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (60 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.33.	XL/562/2018	27 kwietnia 2018 r.	udzielenia pomocy finansowej Miastu Rejowiec Fabryczny przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (40 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.34.	XL/563/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Ryki przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (120 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.35.	XL/564/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Serokomla przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (80 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.36.	XL/565/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Spiczyn przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (80 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.37.	XL/566/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Stanin przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (50 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.

7.38.	XL/567/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Stężycza przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (70 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.39.	XL/568/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Tarnogród przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (70 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.40.	XL/569/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Terespol przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (80 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.41.	XL/570/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Trzydnik Duży przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (100 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.42.	XL/571/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Ułęż przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (80 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.43.	XL/572/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Wisznice przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (100 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.44.	XL/573/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Wojcieszków przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (70 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.45.	XL/574/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Wólka przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (60 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.

7.46.	XL/575/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Zakrzew przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (50 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.47.	XL/576/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Bialskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (280 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.48.	XL/577/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Biłgorajskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (300 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.49.	XL/578/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Chełmskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (300 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.50.	XL/579/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Hrubieszowskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (200 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.51.	XL/580/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Janowskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (150 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.52.	XL/581/2018	27 kwietnia 2018 r.	udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Krasnostawskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Z przyczyn niezależnych od ZWL Powiat Krasnostawski nie wykorzystał przyznaných środków (150 000 zł), • Nie podlega publikacji.
7.53.	XL/582/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Kraśnickiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (240 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.54.	XL/583/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ,

			Lubartowskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (190 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.55.	XL/584/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Lubelskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (400 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.56.	XL/585/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Łęczyńskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (200 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.57.	XL/586/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Łukowskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (350 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.58.	XL/587/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Opolskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (350 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.59.	XL/588/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Parczewskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (350 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.60.	XL/589/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Radzyńskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (240 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.61.	XL/590/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Ryckiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (400 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.62.	XL/591/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ,

			Świdnickiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (250 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.63.	XL/592/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Tomaszowskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (300 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.64.	XL/593/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Włodawskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (250 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.65.	XL/594/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Zamojskiemu przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> • DRIŚ, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Udzielenie pomocy finansowej (250 000,00 zł), • Nie podlega publikacji.
7.66.	XL/596/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej projektu rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie pozbawienia dróg kategorii dróg krajowych	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Stanowisko negatywne (dotyczące dr nr 82), • nie podlega publikacji
7.67.	XLI/610/2018	18 czerwca 2018 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych, których właścicielem jest Województwo Lubelskie oraz warunków i zasad korzystania z tych przystanków	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn 19.07.2018 r., poz. 3459.
7.68.	XLI/611/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie powierzenia Gminie Biała Podlaska prowadzenia zadania publicznego zarządzania drogą wojewódzką Nr 811 w zakresie realizacji zadania pn. „Budowa ścieżki rowerowej w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 811 na odcinku od km 33+540 do km 38+169” w ramach projektu „Budowa zintegrowanego systemu zrównoważonej mobilności na terenie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego”	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Nie podlega publikacji.
7.69.	XLI/612/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie powierzenia prowadzenia zadania publicznego zarządzania drogą wojewódzką Nr 829 w zakresie bieżącego utrzymania czystości oraz zieleni w pasie drogowym w granicach administracyjnych gminy Milejów, Gminie Milejów	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, • Nie podlega publikacji.
7.70.	XLI/613/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej projektu rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie	<ul style="list-style-type: none"> • DPTiD, • Stanowisko negatywne (dotyczące dr nr 82),

			pozbawienia dróg kategorii dróg krajowych	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
7.71.	XLI/614/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie wskazania miasta Kraśnik jako miasta, w którym może być przeprowadzany egzamin państwowy w zakresie prawa jazdy kategorii AM, A1, A2, A, B1 i B	<ul style="list-style-type: none"> DPTiD, Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn 19.07.2018 r., poz. 3460.
7.72.	XLIII/630/2018	14 sierpnia 2018 r.	w sprawie powierzenia prowadzenia zadania publicznego zarządzania przystankami komunikacyjnymi, zlokalizowanymi w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 829 w granicach administracyjnych gminy Milejów, Gminie Milejów	<ul style="list-style-type: none"> DPTiD, Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, Nie podlega publikacji.
7.73.	XLIII/634/2018	14 sierpnia 2018 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pomocy finansowej Gminie Stanin przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> DRIŚ, Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, Udzielenie pomocy finansowej (50 000,00 zł), nie podlega publikacji
7.74.	XLIV/638/2018	8 października 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej Miastu Rejowiec Fabryczny przez Województwo Lubelskie na zadanie własne	<ul style="list-style-type: none"> DRIŚ, Podpisanie porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, Udzielenie pomocy finansowej (60 000,00 zł), Nie podlega publikacji.
7.75.	XLIV/643/2018	8 października 2018 r.	w sprawie pozbawienia kategorii dróg wojewódzkich, odcinka drogi wojewódzkiej Nr 844 na terenie województwa lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> DPTiD, Pozbawienie kategorii dr nr 844, Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn 02.11.2018 r., poz. 4868.
8. Sport i turystyka (w tym zakresie nie podejmowano uchwał)				
9. Obronność i bezpieczeństwo publiczne				
9.1.	XLI/620/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie przez Województwo Lubelskie darowizny wyposażenia wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych na rzecz Skarbu Państwa - Wojewody Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> DRIŚ / Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie w likwidacji Przekazanie składników majątkowym zgodnie z przyjętymi wykazami, nie podlega publikacji
9.2.	XLII/629/2018	13 lipca 2018 r.	w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom z terenu województwa lubelskiego przez Województwo Lubelskie na zadania własne	<ul style="list-style-type: none"> DOP udzielenie pomocy zgodnie z wykazem JST, którym udzielana jest pomoc finansowana na zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej, nie podlega publikacji.
9.3.	XLIV/651/2018	8 października 2018 r.	zmieniającą uchwałę w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom z terenu województwa lubelskiego przez Województwo Lubelskie na zadania własne	<ul style="list-style-type: none"> DOP udzielenie pomocy zgodnie ze zaktualizowanym wykazem JST, którym udzielana jest pomoc finansowana na zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej, nie podlega publikacji.

10. Bezrobocie i rynek pracy (w tym zakresie nie podejmowano uchwał)				
11. Telekomunikacja (w tym zakresie nie podejmowano uchwał)				
12. Współpraca zagraniczna				
12.1.	XL/597/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie zawarcia umowy o współpracy pomiędzy Województwem Lubelskim (Rzeczpospolita Polska) a Tarnopolską Obwodową Administracją Państwową i Tarnopolską Radą Obwodową (Ukraina)	<ul style="list-style-type: none"> • DGiWZ, • Zawarcie Umowy o współpracy między Województwem Lubelskim (Rzeczpospolita Polska) a Tarnopolską Obwodową Administracją Państwową i Tarnopolską Radą Obwodową (Ukraina) – umowę zawarto 18 września 2018 r. • nie podlega publikacji
13. Rozwój gospodarczy				
13.1.	XLIV/637/2018	8 października 2018 r.	w sprawie emisji obligacji Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • DF • Emisja obligacji (na łączną kwotę 150 000 000,00 zł)
14. Gospodarowanie mieniem województwa				
14.1.	XXXIX/531/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości, stanowiącej własność Województwa Lubelskiego, położonej w Lublinie przy ul. Kosmonautów 53a oraz przy ul. Sulistawickiej 7	<ul style="list-style-type: none"> • DMI • nieruchomość zbyta w postępowaniu przetargowym • nie podlega publikacji
14.2.	XXXIX/532/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na nabycie przez Województwo Lubelskie nieruchomości od Skarbu Państwa położonych w Lublinie przy ul. Cerkiewnej, ul. Ruskiej, ul. Nadstawnej oraz al. Tysiąclecia	<ul style="list-style-type: none"> • DMI • nabycie przez Województwo Lubelskie prawa własności nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, po obniżonej cenie nie wyższej niż 30 000,00 zł • uchwała w trakcie realizacji • nie podlega publikacji
14.3.	XXXIX/533/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż przez Województwo Lubelskie na rzecz Skarbu Państwa, nieruchomości położonej w gm. Biała Podlaska, po obniżonej cenie	<ul style="list-style-type: none"> • DMI • Sprzedaż przez Województwo Lubelskie na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości położonej w gm. Biała Podlaska, za obniżoną cenę (10 455,00 zł) • uchwała w trakcie realizacji • nie podlega publikacji
14.4.	XXXIX/534/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż przez Województwo Lubelskie na rzecz Skarbu Państwa, nieruchomości położonych w gm. Końskowola, po obniżonej cenie	<ul style="list-style-type: none"> • DMI • Sprzedaż przez Województwo Lubelskie na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości położonych w gm. Końskowola, za obniżoną cenę (37 515,00 zł) • uchwała w trakcie realizacji • nie podlega publikacji
14.5.	XXXIX/535/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż przez Województwo Lubelskie na rzecz Skarbu Państwa, nieruchomości położonej w gm. Sitno, po obniżonej cenie	<ul style="list-style-type: none"> • DMI • Sprzedaż przez Województwo Lubelskie na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości położonej w gm. Sitno, za obniżoną cenę (7 380,00 zł) • uchwała w trakcie realizacji

				<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
14.6.	XXXIX/536/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż przez Województwo Lubelskie na rzecz Powiatu Parczewskiego udziału w wysokości 28774/58552 w nieruchomości położonej w Parczewie przy ul. Wojska Polskiego	<ul style="list-style-type: none"> DMI dokonano zbycia przez Województwo Lubelskie na rzecz Powiatu Parczewskiego udziału w nieruchomości położonej w Parczewie, za obniżoną cenę 130 000,00 zł nie podlega publikacji
14.7.	XLIV/639/2018	8 października 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości, stanowiącej własność Województwa Lubelskiego, położonej w Chełmie przy ul. Ceramicznej 3D	<ul style="list-style-type: none"> DMI przeprowadzono I przetarg ustny nieograniczony, który zakończył się wynikiem negatywnym nie podlega publikacji
14.8.	XLIV/640/2018	8 października 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości, stanowiącej własność Województwa Lubelskiego, położonej w Zamościu przy ul. Kresowej	<ul style="list-style-type: none"> DMI uchwała dotycząca wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Województwa Lubelskiego nie podlega publikacji
14.9.	XLIV/641/2018	8 października 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości, stanowiącej własność Województwa Lubelskiego, położonej w miejscowości Łysołaje	<ul style="list-style-type: none"> DMI postępowanie w trakcie realizacji nie podlega publikacji
14.10.	XLIV/642/2018	8 października 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż przez Województwo Lubelskie na rzecz Powiatu Włodawskiego nieruchomości położonej w miejscowości Okuninka	<ul style="list-style-type: none"> DMI sprzedaż przez Województwo Lubelskie na rzecz Powiatu Włodawskiego nieruchomości położonej w miejscowości Okuninka, po obniżonej cenie (40 000,00 zł) uchwała w trakcie realizacji nie podlega publikacji
14.11.	XLIV/650/2018	8 października 2018 r.	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż przez Województwo Lubelskie na rzecz Powiatu Bialskiego udziału w wysokości 377090/600753 części w nieruchomościach położonych w Białej Podlaskiej przy ul. Warszawskiej 14	<ul style="list-style-type: none"> DMI w dniu 11 grudnia 2018 r. Zarząd Województwa Lubelskiego podjął decyzje o odstąpieniu od sprzedaży przez Województwo Lubelskie na rzecz Powiatu Bialskiego udziału w wysokości 377090/600753 części w nieruchomościach położonych w Białej Podlaskiej przy ul. Warszawskiej 14 nie podlega publikacji
15. Geodezja (w tym zakresie nie podejmowano uchwał)				
16. Inne				
16.1.	II/32/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pełnomocnictwa	<ul style="list-style-type: none"> ustanowienie pełnomocnika nie podlega publikacji
16.2.	XL/603/2018	27 kwietnia 2018 r.	przekazania według właściwości skargi Pani E. P. dotyczącej zadań Starosty Puławskiego	<ul style="list-style-type: none"> KS przekazanie Wojewodzie Lubelskiemu do rozpatrzenia skargi dotyczącej zadań Starosty Puławskiego z zakresu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa. nie podlega publikacji

16.3.	XL/604/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie udzielenia pełnomocnictwa	<ul style="list-style-type: none"> • KS • Ustanowienie pełnomocnika • nie podlega publikacji
Inne – dotyczące organizacji prac organów Samorządu Województwa Lubelskiego				
16.4.	XXXVIII/506/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie zatwierdzenia „Planu pracy Komisji Rewizyjnej Sejmiku Województwa Lubelskiego na rok 2018”	<ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji
16.5.	XXXVIII/507/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie wyboru przedstawiciela do składu Rady Społecznej działającej w Samodzielnym Publicznym Psychiatrycznym Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym w Celejewie	<ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji
16.6.	XLI/606/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie udzielenia absolutorium Zarządowi Województwa Lubelskiego z tytułu wykonania Budżetu Województwa Lubelskiego za 2017 rok	<ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji
16.7.	XLII/626/2018	13 lipca 2018 r.	w sprawie wyboru przedstawiciela do składu Rady Społecznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Białej Podlaskiej	<ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji
16.8.	XLII/627/2018	13 lipca 2018 r.	w sprawie przyjęcia i skierowania do uzgodnienia z Prezesem Rady Ministrów projektu uchwały w sprawie zmiany Statutu Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji
16.9.	XLIII/631/2018	14 sierpnia 2018 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie podziału województwa lubelskiego na okręgi wyborcze do Sejmiku Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 26.07.2018 r., poz. 3556
16.10.	XLIII/632/2018	14 sierpnia 2018 r.	w sprawie wyznaczenia dwóch przedstawicieli Sejmiku Województwa Lubelskiego do Regionalnej Rady Ochrony Przyrody działającej przy Regionalnym Dyrektorze Ochrony Środowiska w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji
16.11.	XLIV/646/2018	8 października 2018 r.	w sprawie zmiany Statutu Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 24.10.2018 r., poz. 4687
16.12.	XLIV/649/2018	8 października 2018 r.	zmieniającą uchwałę w sprawie likwidacji Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji
16.13.	XLV/656/2018	13 listopada 2018 r.	w sprawie „Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2019 rok”	<ul style="list-style-type: none"> • Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 05.12.2018 r., poz. 5706
16.14.	XLV/659/2018	13 listopada 2018 r.	w sprawie wyboru przedstawicieli do składu Rady Społecznej w Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Bożego w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji
16.15.	I/1/2018	21 listopada 2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Sejmiku Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji
16.16.	I/2/2018	21 listopada 2018 r.	w sprawie wyboru Wiceprzewodniczących Sejmiku	<ul style="list-style-type: none"> • nie podlega publikacji

			Województwa Lubelskiego	
16.17.	I/3/2018	21 listopada 2018 r.	w sprawie wyboru Marszałka Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.18.	I/4/2018	21 listopada 2018 r.	w sprawie wyboru Wicemarszałków Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.19.	I/5/2018	21 listopada 2018 r.	w sprawie wyboru Członków Zarządu Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.20.	II/6/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie powołania Komisji Rewizyjnej Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.21.	II/7/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie powołania Komisji Budżetowej Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.22.	II/8/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie powołania Komisji Ochrony Zdrowia i Rodziny Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.23.	II/9/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie powołania Komisji Edukacji, Kultury i Sportu Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.24.	II/10/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie powołania Komisji Rozwoju Regionalnego i Współpracy Zagranicznej Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.25.	II/11/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie powołania Komisji Infrastruktury, Inwestycji i Gospodarki Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.26.	II/12/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie powołania Komisji Rozwoju Wsi i Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.27.	II/13/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie powołania Komisji Samorządowej i Bezpieczeństwa Publicznego Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.28.	II/14/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie powołania Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.29.	II/15/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie powołania Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.30.	II/16/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.31.	II/17/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Budżetowej Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.32.	II/18/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Ochrony Zdrowia i Rodziny Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.33.	II/19/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Edukacji, Kultury i Sportu Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.34.	II/20/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Rozwoju Regionalnego i Współpracy Zagranicznej Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.35.	II/21/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji	• nie podlega publikacji

			Infrastruktury, Inwestycji i Gospodarki Sejmiku Województwa Lubelskiego	
16.36.	II/22/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Rozwoju Wsi i Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.37.	II/23/2018	17 grudnia 2018 r.	wyboru Przewodniczącego Komisji Samorządowej i Bezpieczeństwa Publicznego Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.38.	II/24/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.39.	II/25/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.40.	II/26/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru delegatów do Zgromadzenia Ogólnego Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej	• nie podlega publikacji
16.41.	II/27/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyboru Poczty Sztandarowej Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.42.	II/28/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wskazania Wiceprzewodniczącego Sejmiku Województwa Lubelskiego upoważnionego do określania terminu i miejsca oraz miejscowości rozpoczęcia i zakończenia podróży służbowej Przewodniczącego Sejmiku Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.43.	II/30/2018	17 grudnia 2018 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie likwidacji Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie	• nie podlega publikacji
16.44.	II/31/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wyznaczenia Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie	• nie podlega publikacji
16.45.	II/37/2018	17 grudnia 2018 r.	wyznaczenia przedstawiciela Sejmiku Województwa Lubelskiego do Regionalnej Rady Ochrony Przyrody działającej przy Regionalnym Dyrektorsze Ochrony Środowiska w Lublinie	• nie podlega publikacji
16.46.	II/38/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wskazania przedstawiciela Sejmiku Województwa Lubelskiego do składu Rady Społecznej Doradztwa Rolniczego działającej przy Lubelskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Końskowoli	• nie podlega publikacji
Inne – dotyczące Budżetu Województwa Lubelskiego				
16.47.	XXXVIII/498/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubelskiego	• nie podlega publikacji
16.48.	XXXVIII/499/2018	29 stycznia 2018 r.	w sprawie zmian w uchwale budżetowej na 2018 rok	• Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 20.02.2018 r., poz. 769
16.49.	XXXVIII/500/2018	29 stycznia 2018 r.	zmieniająca uchwałę w sprawie wydzielenia rachunku	• DF,

			dochodów w jednostkach oświatowych	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.50.	XXXIX/511/2018	19 marca 2018 r.	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.51.	XXXIX/512/2018	19 marca 2018 r.	zmian w uchwale budżetowej na 2018 rok	<ul style="list-style-type: none"> Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 09.04.2018 r., poz. 1499
16.52.	XL/537/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.53.	XL/538/2018	27 kwietnia 2018 r.	w sprawie zmian w uchwale budżetowej na 2018 rok	<ul style="list-style-type: none"> Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 18.05.2018 r., poz. 2559
16.54.	XLI/605/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego województwa lubelskiego za 2017 rok wraz ze sprawozdaniem rocznym z wykonania budżetu województwa lubelskiego za 2017 rok	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.55.	XLI/607/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie ustalenia wynagrodzenia Marszałka Województwa Lubelskiego – Pana Sławomira Sosnowskiego	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.56.	XLI/608/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.57.	XLI/609/2018	18 czerwca 2018 r.	w sprawie zmian w uchwale budżetowej na 2018 rok	<ul style="list-style-type: none"> Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 02.07.2018 r., poz. 3134
16.58.	XLII/623/2018	13 lipca 2018 r.	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.59.	XLII/624/2018	13 lipca 2018 r.	w sprawie zmian w uchwale budżetowej na 2018 rok	<ul style="list-style-type: none"> Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 26.07.2018 r., poz. 3556
16.60.	XLIV/635/2018	8 października 2018 r.	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.61.	XLIV/636/2018	8 października 2018 r.	w sprawie zmian w uchwale budżetowej na 2018 rok	<ul style="list-style-type: none"> Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 02.11.2018 r., poz. 4867
16.62.	XLV/652/2018	13 listopada 2018 r.	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.63.	XLV/653/2018	13 listopada 2018 r.	w sprawie zmian w uchwale budżetowej na 2018 rok	<ul style="list-style-type: none"> Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 21.11.2018 r., poz. 5238
16.64.	II/33/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie w sprawie ustalenia wynagrodzenia Marszałka Województwa Lubelskiego – Pana Jarosława Stawiarskiego	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.65.	II/34/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji
16.66.	II/35/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie zmian w uchwale budżetowej na 2018 rok	<ul style="list-style-type: none"> Publikacja w Dzienniku Urzędowym WL dn. 21.12.2018 r., poz. 6364
16.67.	II/36/2018	17 grudnia 2018 r.	w sprawie wydatków budżetu samorządu województwa, które w 2018 roku nie wygasają z upływem roku budżetowego	<ul style="list-style-type: none"> nie podlega publikacji

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL.

5. Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie kreowania i realizacji polityk rozwojowych

(Informacja dotycząca obowiązujących i przygotowywanych dokumentów strategicznych, planistycznych i programowych, na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe / Działania dotyczące procesu sporządzania, aktualizacji i monitorowania dokumentów strategicznych, planistycznych i programowych / Informacja o rodzajach polityk prowadzonych przez ZWL / Działalność ZWL w układzie tematycznym wynikająca z kompetencji ustawowych oraz w zakresie realizacji poszczególnych polityk)

Układ dokumentów strategicznych i ich wzajemne relacje jest regulowany przez ustawę o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz ustawę o samorządzie województwa. Na poziomie wojewódzkim najważniejszym dokumentem określającym kierunki rozwoju regionu jest strategia rozwoju województwa realizowana przede wszystkim przez regionalne programy operacyjne (współfinansowane środkami Unii Europejskiej), programy rozwoju oraz pozostałe dostępne mechanizmy wdrażania.

W wymiarze **planowania przestrzennego**, regionalną politykę rozwoju określa plan zagospodarowania przestrzennego województwa. *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego*, wskazując warunki i zasady kształtowania ładu przestrzennego w regionie jest dokumentem komplementarnym wobec strategii rozwoju województwa umożliwiając realizację przyjętych celów rozwoju społeczno-gospodarczego w przestrzeni.

Obowiązująca *Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)* została przyjęta przez Sejmik Województwa Lubelskiego uchwałą Nr XXXIV/559/2013 w dniu 24 czerwca 2013 roku i jest dokumentem nowego typu, który uwzględnia przyjęte zasady i podejście polegające na: koncentracji celów, selektywności wyborów, ukierunkowaniu na konkretne rezultaty i efekty, prorozwojowym podejściu, terytorializacji polityki rozwojowej wskazując m.in. Obszary Strategicznej Interwencji (OSI).

W oparciu o obowiązującą procedurę prawną oraz zasady w wyniku prac w dokumencie SRWL przyjęto następujące cztery cele strategiczne:

Schemat 1. Cele strategiczne SRWL

Źródło: SRWL, str. 55

System realizacji SRWL opiera się na kreowaniu i wdrażaniu **sektorowych polityk rozwojowych** w ramach poszczególnych obszarów tematycznych (tab. 4).

Szczegółowy sposób realizacji celów SRWL w układzie obszarów tematycznych znajdujących się w kompetencjach samorządu województwa został przedstawiony w następującym układzie tabelarycznym:

- Tabela 4 *Obszary tematyczne w układzie celów strategicznych SRWL* zawiera ogólny układ wdrażania celów strategicznych SRWL w odniesieniu do poszczególnych obszarów tematycznych
- Tabelki 5,8,10,12 zawierają wykaz dokumentów stanowiących element kreowania polityki rozwojowej w poszczególnych obszarach tematycznych i tym samym uszczegółwiających zapisy SRWL
- Tabelki 6,9, 11, 12 zawierają wykaz konkretnych działań stanowiących element realizacji polityki rozwojowej w poszczególnych obszarach tematycznych i tym samym wdrażających zapisy SRWL

Tabela 4. Obszary tematyczne w układzie celów strategicznych SRWL.

Nr celu	Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Obszary tematyczne wpływające na realizację celów SRWL
Cel 1 	WZMACNIANIE URBANIZACJI REGIONU	Transport
		Współpraca zagraniczna
Cel 2	RESTRUKTURYZACJA ROLNICTWA ORAZ ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH	Rolnictwo i obszary wiejskie
		Energetyka

		
Cel 3 	SELEKTYWNE ZWIĘKSZANIE POTENCJAŁU WIEDZY, KWALIFIKACJI, ZAAWANSOWANIA TECHNOLOGICZNEGO, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I INNOWACYJNOŚCI REGIONU	Edukacja, kultura, ochrona zabytków i opieka nad zabytkami Bezrobocie i rynek pracy Telekomunikacja Rozwój gospodarczy
Cel 4 	FUNKcjONALNA, PRZESTRZENNA, SPOŁECZNA I KULTUROWA INTEGRACJA REGIONU	Ochrona zdrowia Pomoc i integracja społeczna Planowanie przestrzenne Ochrona przyrody i środowiska Transport Sport i turystyka Obronność i bezpieczeństwo publiczne Geodezja

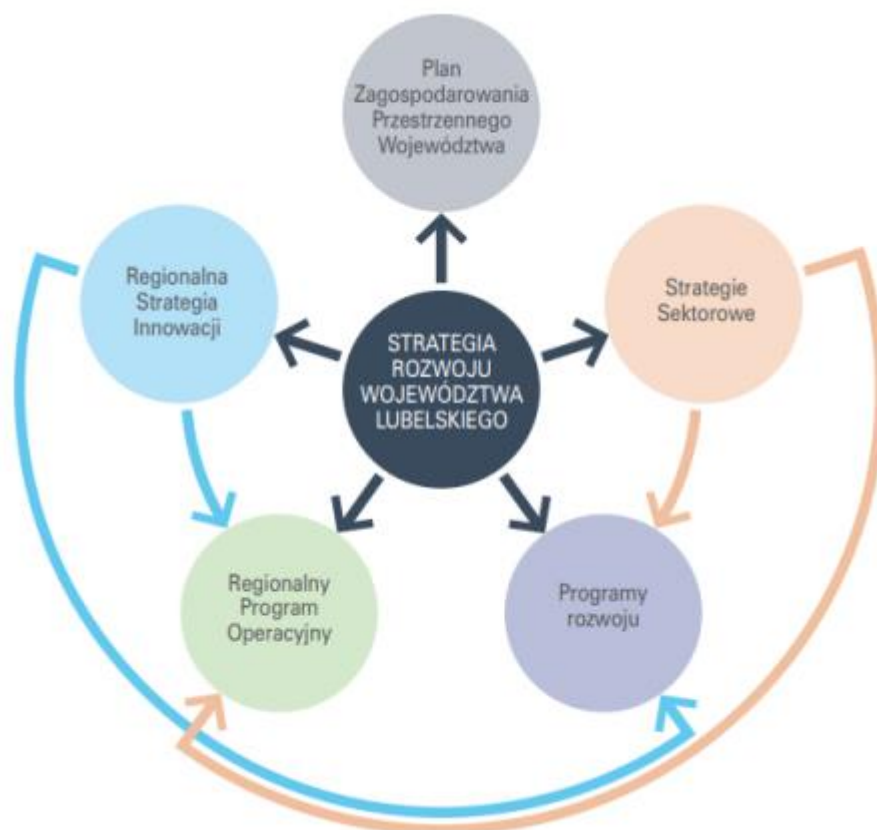
Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL.

W **dokumentach sektorowych** o charakterze strategicznym i programowym następuje uszczegółowienie i operacjonalizacja przyjętych strategicznych celów i kierunków działań.

Systemowe podejście w zakresie **planowania strategicznego** obejmuje:

- zapewnienie hierarchicznej spójności opracowywanych dokumentów strategicznych,
- wzmocnienia koordynacji i skuteczności współpracy w ramach UMWL i jednostek podległych,
- poprawę efektywności wydatkowania publicznych środków finansowych,
- poprawę synergii działań
- stworzenie systemu monitorowania procesów rozwojowych.

Schemat 2. Architektura regionalnych dokumentów strategicznych

Źródło: Raport monitoringowy z realizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, grudzień 2017, str. 153

Zgodnie z systemem wdrażania zawartym w *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* przyjęty został **trzysektorowy podział dokumentów strategicznych**:

1. Dokumenty strategiczne o charakterze średniookresowym

W ramach tej kategorii aktualnie obowiązują następujące dokumenty:

- *Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*,
- *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego* (dokument przyjęty przez Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 30 października 2015 r. drodze uchwały Nr XI/162/2015) – zgodnie z zapisami dokumentu monitoring jego realizacji jest przeprowadzany co najmniej raz w czasie kadencji Sejmiku Województwa Lubelskiego.

2. Strategie sektorowe

Dokumenty tego rodzaju są komplementarne do Strategii, określają uwarunkowania, cele oraz kierunki rozwoju w danym obszarze społeczno-gospodarczym lub geograficznym, i stanowią uszczegółowienie celów Strategii.

W ramach tej kategorii aktualnie obowiązują następujące dokumenty:

- Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020
- Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014–2020

3. Regionalne sektorowe plany i programy rozwojowe

Są to dokumenty będące **zasadniczym narzędziem realizacji Strategii**, w których następuje uszczegółowienie działań niezbędnych dla realizacji celów Strategii, odnoszących się do przestrzeni, poszczególnych sektorów, dziedzin oraz konkretnych obszarów. W ramach tej kategorii **aktualnie obowiązują 42 następujące dokumenty:**

- *Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2015–2018*
- *Program Strategiczny Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020*
- *Program profilaktyki chorób od stresu na terenie województwa lubelskiego na lata 2017–2019*
- *Program profilaktyki wad postawy i zaburzeń rozwoju ruchu wśród uczniów w wieku 10-14 lat z terenu województwa lubelskiego na lata 2018–2020*
- *Program wykrywania zakażeń *Borrelia burgdorferi* wśród mieszkańców województwa lubelskiego ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka jako profilaktyka boreliozy z Lyme na lata 201–2019*
- *Program profilaktyki nadwagi i otyłości wśród uczniów klas IV-VI szkół podstawowych z terenu województwa lubelskiego na lata 2017–2020*
- *Program profilaktyki wczesnego wykrywania zaburzeń słuchu, głosu i mowy wśród uczniów klas I szkół podstawowych z terenu województwa lubelskiego na lata 2018–2021*
- *Program prozdrowotny w zakresie zapobiegania chorobom kręgosłupa oraz fizjoprofilaktyki dotyczącej ergonomii pracy na lata 2017–2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2012-2015) w 2018 roku.*
- *Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2016-2021*
- *Program profilaktyki raka skóry dla mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2018-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2014–2017)*
- *Program profilaktyki zaburzeń depresyjnych wśród młodzieży w wieku 16 - 18 lat z terenu województwa lubelskiego na lata 2020–2025*
- *Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim na lata 2020–2025*
- *Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2018 –2022.*
- *Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020*
- *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020*
- *Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020*
- *Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020*
- *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020*

- *Wieloletni regionalny plan działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020 (program został przekształcony w Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie lubelskim do 2020 roku)*
- *Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020*
- *Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020*
- *Wojewódzki program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018-2022.*
- *Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032 ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023*
- *Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023*
- *Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022*
- *Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg*
- *Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ z uwzględnieniem pyłu PM_{2,5}*
- *Program ochrony powietrza dla strefy - aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ z uwzględnieniem pyłu PM_{2,5}*
- *Program ochrony powietrza dla strefy - aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu*
- *Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej z wyłączeniem planu działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu*
- *Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego*
- *Planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012–2020*
- *Program rozwoju turystyki w województwie lubelskim do 2020 roku z perspektywą do 2030 r.*
- *Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2017 rok*
- *Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2018 rok*
- *Wykaz zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.*
- *Wykaz zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego*
- *Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2018 roku. Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXXXVI/4646/2017 z dnia 12 grudnia 2017 r.*
- *Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2019 roku.*

- *Program prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020*
- *Program Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego*
- *Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego*

Ze względu na specyfikę i różne obszary tematyczne których dotyczą wyżej wymienione dokumenty, **bezpośrednio odpowiedzialne jednostki i komórki organizacyjne** Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie prowadzą odrębne procesy monitoringu oraz oceny poziomu ich realizacji, w oparciu o ustalone i przyjęte dla poszczególnych dokumentów zasady oraz oddzielne systemy, a także zakresy i rodzaje wskaźników.

5.1. Obszar: EDUKACJA, KULTURA, OCHRONA ZABYTEKÓW I OPIEKA NAD ZABYTEKAMI

Działania w ramach obszaru tematycznego Edukacja, Kultura, Ochrona zabytków i Opieka nad zabytkami, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie w ramach zadań należących do Departamentu Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego UMWL (KED). Działania te obejmują przede wszystkim:

- nadzór nad działalnością oraz organizacja wsparcia jednostek kultury oraz jednostek oświatowych i edukacyjnych,
- wsparcie stypendialne dedykowane środowiskom artystycznym i kulturalnym,
- dbałość o rozwój regionalnej bazy i infrastruktury obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego,
- promowanie aktywności artystycznej wśród dzieci i młodzieży.

Podstawą działalności **w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego** jest przyjmowany przez sejmik województwa *Wojewódzki program opieki nad zabytkami*. Dokument ten określa kierunki wspierania i koordynowania badań, prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Podstawowym działaniem na rzecz wzmocnienia potencjału sfery kultury w województwie lubelskim jest rozwijanie bazy i infrastruktury kulturalnej. Przejawia się ono we wspieraniu finansowym instytucji podległych Samorządowi Województwa Lubelskiego w realizacji projektów m.in. o charakterze inwestycyjnym czy konserwatorskim. Oprócz tych projektów, z budżetu województwa dotowana jest bieżąca działalność merytoryczna instytucji.

Obok budżetu województwa, źródłem finansowania działań w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego były środki z programów operacyjnych, w tym przede wszystkim z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego i Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko.

W 2018 roku, w ramach posiadanych kompetencji, Samorząd Województwa Lubelskiego organizował działalność i nadzorował funkcjonowanie **11 instytucji kultury**. Są to:

- Centrum Spotkania Kultur w Lublinie
- Teatr Muzyczny w Lublinie
- Teatr im. J. Osterwy w Lublinie
- Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”
- Filharmonia Lubelska im. H. Wieniawskiego w Lublinie
- Muzeum Lubelskie w Lublinie
- Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie
- Muzeum Zamoyskich w Kozłówce
- Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym
- Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie
- Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie

W ramach działalności **oświatowej i edukacyjnej** Samorząd Województwa Lubelskiego wspierał i organizował funkcjonowanie 18 podmiotów, w tym:

- trzech **szkół** zorganizowanych przy **podmiotach leczniczych** tj.: w Krasnobrodzie, Lublinie i Puławach;
- dziewięciu **szkół policealnych** – medycznych studiów zawodowych (MSZ) w: Białej Podlaskiej, Biłgoraju, Chełmie, Janowie Lubelskim, Lublinie, Łukowie, Parczewie, Puławach, Zamościu;
- **kolegium** pracowników **służb społecznych** (KPSS) połączone ze szkołą policealną pracowników służb społecznych (SPPSS) w Lublinie;
- czterech **bibliotek pedagogicznych** tj.: w Białej Podlaskiej (z filiami w Łukowie i Parczewie), w Chełmie, w Lublinie (z filią w Janowie Lubelskim) oraz w Zamościu (z filiami w: Biłgoraju, Hrubieszowie i Tomaszowie Lubelskim);
- placówki **doskonalenia nauczycieli** tj.: Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli (LSCDN) z trzema oddziałami w: Białej Podlaskiej, Chełmie oraz Zamościu.

Szkoły zorganizowane przy podmiotach leczniczych obejmują działalnością edukacyjną uczniów szkół publicznych, którzy zostali poddani czasowej hospitalizacji. Realizują one podstawę programową kształcenia ogólnego odpowiednią do etapu edukacyjnego oraz plany nauczania szkół, z których wywodzą się uczniowie.

Sieć szkół policealnych o zasięgu regionalnym w roku szkolnym 2017/2018 nie uległa zmianie. Wyniki egzaminów, jakie osiągnęli uczniowie są satysfakcjonujące. Do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie przystąpiło ogółem 1 066 uczniów z 10 szkół, egzamin zdało 988 osób, co dało średnią zdawalność wynoszącą 92,68 % dla szkół prowadzonych przez Samorząd Województwa Lubelskiego.

Biblioteki pedagogiczne zgodnie ze swoją misją zapewniają dostęp do źródeł wiedzy i informacji edukacyjnej niezbędnej do osiągnięcia sukcesu kształcących i doksztalających się nauczycieli, doskonalącej się zawodowo kadry pedagogicznej, studentów i osób kształcących się ustawicznie. Każda z bibliotek wspomaga szkoły i placówki oświatowe w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, w tym w wykorzystaniu technologii informacyjno – komunikacyjnej oraz wspiera pracę bibliotekarzy bibliotek szkolnych w zakresie organizacji i zarządzania.

Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli (LSCDN) jest instytucją, która pełni istotną rolę we wspieraniu, inicjowaniu, wdrażaniu i monitorowaniu rozwoju szkół i placówek. W każdym roku szkolnym oferta edukacyjna uwzględnia zmiany zachodzące w polskim systemie edukacyjnym, aktualny stan wiedzy pedagogicznej i psychologicznej, a także wnioski i rekomendacje z ogólnopolskich badań edukacyjnych, zewnętrznego nadzoru pedagogicznego oraz egzaminów zewnętrznych. LSCDN otrzymało w 24 sierpnia 2018 r. akredytację stanowiącą potwierdzenie, że placówka zapewnia wysoką jakość prowadzonych form doskonalenia zawodowego nauczycieli. Uzyskanie akredytacji przez Centrum powoduje wzrost prestiżu placówki, zwiększenie konkurencyjności na rynku usług edukacyjnych, podniesienie jej wartości marketingowej, a także stwarza możliwość organizacji kursów kwalifikacyjnych.

W 2018 roku, w ramach **wsparcia stypendialnego**, Samorząd Województwa Lubelskiego realizował 3 programy:

- **Lubelskie wspiera uzdolnionych 2017-2018** oraz **Lubelskie wspiera uzdolnionych 2018-2019** skierowane do uczniów szczególnie uzdolnionych, w zakresie przynajmniej jednego spośród przedmiotów przyrodniczych, informatycznych lub języków obcych nowożytnych i matematyki, rozpoczynających i kontynuujących przygotowania do odpowiedzialnego wyboru ścieżki swojej kariery zawodowej poprzez wsparcie stypendialne.

- **Lubelska kuźnia talentów 2016-2019** skierowany do szczególnie uzdolnionych uczniów w zakresie przedmiotów zawodowych, którzy są mieszkańcami województwa lubelskiego lub uczą się w województwie lubelskim oraz w roku szkolnym 2018/2019 kontynuują naukę w szkołach zawodowych – w branżowych szkołach I stopnia i klasach zasadniczych szkół zawodowych, technikach i szkołach policealnych – z wyłączeniem szkół dla dorosłych.
- **Studenckie Stypendium Marszałka Województwa Lubelskiego** przyznawane studentom zamieszkałym w województwie lubelskim.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami zostały przedstawione w tabelach poniżej (**Tabela 5, Tabela 6**).

Tabela 5. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2015-2018	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr IX/129/2015 z dnia 26 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami w województwie lubelskim na lata 2015–2018”.	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoczęcie prac nad Sprawozdaniem z realizacji Programu za lata 2017–2018. Przystąpienie do opracowywania „nowego” Programu na kolejne cztery lata. Uchwalenie Programu na lata 2019–2022 zostało wstrzymane przez LWKZ z uwagi na mający wejść w życie krajowy program.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DKEiDN UMWL.

Tabela 6. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Wsparcie stypendialne i nagrody			
1.1.	Wsparcie stypendialne dla uczniów ze szkół prowadzących kształcenie zawodowe, z wyłączeniem szkół dla dorosłych	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała nr XVIII/278/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie regulaminu przyznawania i przekazywania stypendiów w ramach programu stypendialnego „Lubelska kuźnia talentów 2016–2019” „Projekty w zakresie programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych” (12 Oś priorytetowa RPOWL) 	<ul style="list-style-type: none"> Wypłata 465 stypendiów 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 999 320 zł, w tym 99 932 zł (Budżet WL)
1.2.	Wsparcie stypendialne dla uczniów ze szkół prowadzących kształcenie ogólne, z wyłączeniem szkół dla dorosłych	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XXX/429/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie regulaminu przyznawania i przekazywania stypendiów w ramach programu stypendialnego 	<ul style="list-style-type: none"> Wypłata 1004 stypendiów 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 2 277 414 zł w tym 113 870 zł (Budżet WL)

		<p>„Lubelskie wspiera uzdolnionych 2017-2018”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr XLI/616/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie regulaminu przyznawania i przekazywania stypendiów w ramach projektu pozakonkursowego „Lubelskie wspiera uzdolnionych 2018–2019” 		
1.3.	Wsparcie stypendialne dla osób zajmujących się twórczością artystyczną	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XXIII/385/2012 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania stypendiów dla osób zajmujących się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami oraz określenia ich wysokości. 	<ul style="list-style-type: none"> • 142 stypendia 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 144 920 zł
1.4.	Wsparcie stypendialne dla studentów województwa lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XLV/654/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie pomocy materialnej przyznawanej w formie stypendiów studentom zamieszkałym w województwie lubelskim. 	<ul style="list-style-type: none"> • 218 stypendiów 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 521 400 zł
1.5.	Nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XX/268/2012 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 marca 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury. • Uchwała Nr XI/163/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania nagród za osiągnięcia w 	<ul style="list-style-type: none"> • 62 nagrody 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 82 500 zł

		dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.		
2.	Rozwój bazy i infrastruktury obiektów kultury i dziedzictwa kulturowego			
2.1.	Rozwój infrastruktury Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> Projekt pn. Modernizacja historycznej infrastruktury Biblioteki celem stworzenia przestrzeni do aktywnego udziału mieszkańców Lubelszczyzny w kulturze (7 Oś priorytetowa RPOWL) działanie nr 7.1. 	<ul style="list-style-type: none"> modernizacja historycznej infrastruktury biblioteki, tj. barokowej oficyny Prażmowskich oraz wybudowanego w latach 1935-1939 budynku głównego wraz z magazynem książek zakup wyposażenia 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3 077 724,46 zł, w tym: 1 156 105,78 zł (Budżet WL)
2.2.	Remont konserwatorski zabytkowych obiektów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym	<ul style="list-style-type: none"> Projekt pn. Remont konserwatorski i modernizacja ekspozycji w wybranych zabytkowych obiektach Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym (2016-2019) – Działanie 8.1. POiŚ 	<ul style="list-style-type: none"> projekt w trakcie realizacji docelowo remont 5 zabytkowych obiektów Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 16 514 463,74 zł, w tym 3 450 139,14 zł (Budżet WL) 790 057,70 zł (Budżet WL w 2018r.)
2.3.	Modernizacja obiektów Muzeum Lubelskiego w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> Projekt pn. Muzeum Lubelskie – ochrona dziedzictwa przeszłości i nowe wyzwania przyszłości: edukacja, nauka, innowacyjność, promocja regionu, turystyka (2014–2020) – Działanie 8.1. POiŚ 	<ul style="list-style-type: none"> projekt w trakcie realizacji docelowo modernizacja obiektów Zamku Lubelskim oraz budynku oddziału Muzeum Regionalnego w Kraśniku – Filii Muzeum 24 Pułku Ułanów 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 32 740 315,60 zł, w tym 10 046 669,67 zł (Budżet WL) 25 400,91 zł (Budżet WL w 2018r.)
2.4.	Przebudowa i konserwacja Zespołu Pałacowego w Kozłówce	<ul style="list-style-type: none"> Projekt pn. Przebudowa, rewitalizacja i konserwacja budynków zespołu pałacowo-parkowego w Kozłówce z adaptacją na cele kulturowe i turystyczne (dwie oficyny, stajnia 	<ul style="list-style-type: none"> projekt w trakcie realizacji docelowo kompleksowa modernizacja Zespołu Pałacowego w Kozłówce 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 39 880 809,65 zł, w tym 8 343 698,96 zł

		i teatralnia) (2016-2020) – Działanie 8.1. POIS		(Budżet WL) • 26 229,60 zł (Budżet WL w 2018r.)
3.	Wsparcie instytucji kultury			
3.1.	Finansowanie działalności wojewódzkich jednostek kultury	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej 	<ul style="list-style-type: none"> 11 instytucji kultury (Teatr im. J. Osterwy w Lublinie, Teatr Muzyczny w Lublinie, Filharmonia im. H. Wieniawskiego w Lublinie, Wojewódzki Ośrodek Kultury w Lublinie, Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice”, Centrum Spotkania Kultur w Lublinie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie, Muzeum Lubelskie w Lublinie, Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie, Muzeum Zamoyskich w Kozłowie) 	Wydatki: • 60 584 963 zł (Budżet WL)

3.2.	Wsparcie realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr XXXV/481/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie „Programu współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2018 rok” • Regulamin konkursu „Konkurs - Kultura 2018” • Regulamin konkursu „100.rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę” • w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 	<ul style="list-style-type: none"> • wsparcie 101 zadań: • 58 zadań • 27 zadań • 16 zadań 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 607 577,03 zł (Budżet WL): • 412 841,03 zł • 147 236,00 zł • 47 500,00 zł
------	---	--	---	--

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DKEiDN UMWL.
Szczegółowe informacje zawarte są w odpowiednich programach - tabela 5.

5.2. Obszar: OCHRONA ZDROWIA

Samorząd Województwa Lubelskiego aktywnie włącza się w ochronę i promocję zdrowia poprzez realizację zadań związanych z pełnieniem funkcji podmiotu tworzącego dla jednostek ochrony zdrowia (Tabela 7), w tym:

- 13 jednostek leczenia stacjonarnego
- 1 zakładu leczenia ambulatoryjnego
- 4 jednostek ratownictwa medycznego

Tabela 7. Jednostki ochrony zdrowia podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego

L.p.	Jednostki ochrony zdrowia podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego	Wynik finansowy netto za 2017 r.	Wstępny wynik finansowy netto za 2018 r.	ZATRUDNIENIE (stan na 31.12.2018 r.)		LICZBA ŁÓŻEK (stan na 31.12.2018 r.)
				osoby	etaty	
1	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im.S.K. Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie	-6 873 332,24 zł	-27 540 957,49 zł	1 771	1 631,95	651
2	Samodzielny Publiczny Szpital Woj.im. Jana Bożego w Lublinie	277 307,00 zł	-14 324 921,66 zł	1 162	1 023,27	473
3	Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. JP II w Zamościu	-3 412 163,35 zł	-6 946 474,93 zł	1 985	1 691,83	585
4	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej	7 388 952,56 zł	1 518 753,50 zł	1 560	1 485,64	721
5	Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie	-5 719 048,94 zł	-9 440 476,99 zł	1 266	1 255,59	767
6	Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. Św. Jana z Dukli w Lublinie	-14 742 371,94 zł	-22 031 490,55 zł	1 248	1 165,19	312
7	Szpital Neuropsychiatryczny im. prof. M. Kaczyńskiego w Lublinie	-425 299,65 zł	-2 988 600,10 zł	961	931,28	988
8	Samodzielny Publiczny Szpital Psychiatryczny w Radecznicy	28 955,72 zł	-176 559,96 zł	313	311,43	341
9	Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Suchowoli	531 281,71 zł	267 217,69 zł	143	131,80	141
10	Samodzielny Publiczny Psychiatryczny Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Celejowie	760 558,72 zł	191 513,86 zł	190	178,00	260
11	Kolejowy Szpital Uzdrawiskowy SPZOZ w Nałęczowie	182 293,52 zł	135 755,90 zł	81	77,90	183
12	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gruźlicy i Chorób Płuc w Adampolu	194 572,98 zł	422 233,00 zł	55	43,86	57
13	Samodzielne Publiczne Sanatorium Gruźlicy i Chorób Płuc w Poniatołowej	19 109,16 zł	117 398,37 zł	53	50,55	100
14	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Lublinie	-472 789,41 zł	-527 286,79 zł	295	227,43	0
15	Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe SPZOZ w Lublinie	-530 650,12 zł	351 298,21 zł	440	438,47	0
16	Stacja Pogotowia Ratunkowego SPZOZ w Białej Podlaskiej	347 923,15 zł	420 912,84 zł	247	246,31	0
17	Stacja Ratownictwa Medycznego w Chełmie - SPZOZ	511 846,82 zł	436 951,98 zł	215	231,80	0
18	SP Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Zamościu	974 029,54 zł	17 081,70 zł	252	249,79	0
	Ogółem	-20 958 825 zł	-80 097 651 zł	12 237	11 372	5 579

Źródło: Oprac. na podstawie zatwierdzonych sprawozdań finansowych za 2017 r., sprawozdań z wykonania planu rzeczowo-finansowego za 2018 r. oraz miesięcznej informacji finansowej na dzień 31.12.2018 r.

Działania w ramach obszaru tematycznego Ochrona Zdrowia, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ).

Rolą Samorządu Województwa Lubelskiego w kontekście krajowego kompleksowego systemu opieki zdrowotnej jest przede wszystkim: implementacja założeń krajowych strategii ochrony zdrowia do regionalnych strategii sektorowych, realizacja programów pilotażowych MZ w określonych rodzajach świadczeń np. w psychiatrii, onkologii oraz realizacja projektów inwestycyjnych w oparciu o model kompleksowej opieki nad pacjentem.

Podstawą planowania polityki zdrowotnej jest analiza sytuacji społeczno-demograficznej ludności oraz czynników wpływających na stan zdrowia, a także wieloaspektowa ocena stanu zdrowia mieszkańców województwa lubelskiego zawarta w dokumencie pn. *Ocena stanu zdrowia oraz określenie potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego na potrzeby opracowywania programów polityki zdrowotnej realizowanych przez Samorząd Województwa Lubelskiego w latach 2016–2021*. Obok charakterystyki potrzeb zdrowotnych ludności województwa lubelskiego dokument ten wskazuje propozycję programów polityki zdrowotnej wynikających z rozpoznanych potrzeb.

Kierunki działań w sferze ochrony zdrowia w obecnej perspektywie zostały określone przez Zarząd Województwa Lubelskiego w *Programie Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020*. Program zawiera ocenę obecnego stanu ochrony zdrowia, wyznacza cele strategiczne oraz wskazuje działania o charakterze operacyjnym.

Zgodnie z ustawowym terminem do dnia 30 czerwca 2018 roku Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził 18 sprawozdań finansowych za 2017 r. podległych jednostek ochrony zdrowia. Według wstępnych informacji finansowych przekazanych w sprawozdaniach z wykonania planu za 2018 r. jednostki ochrony zdrowia zanotowały łączną stratę w wysokości ok. 80,1 mln zł. Wyżej wymienione podmioty lecznicze na koniec 2018 roku dysponowały łózkami w ilości 5 579. Natomiast zatrudnienie na dzień 31.12.2018 r. wynosiło 12 237 osób.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze ochrony zdrowia przedstawiono poniżej (**Tabela 8, Tabela 9**).

Tabela 8. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze ochrony zdrowia

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Program Strategiczny Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	UCHWAŁA NR CCL/5214/2014 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu Strategicznego Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu
2.	Program profilaktyki chorób odstresowych na terenie województwa lubelskiego na lata 2017–2019	UCHWAŁA NR CLIX/3228/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 26 stycznia 2017 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Programu Zdrowotnego – programu polityki zdrowotnej pt. „Program profilaktyki chorób odstresowych na terenie województwa lubelskiego na lata 2017-2019” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu w ramach Działania Nr 10.3. RPOWL
3.	Program profilaktyki wad postawy i zaburzeń rozwoju ruchu wśród uczniów w wieku 10-14 lat z terenu województwa lubelskiego na lata 2018–2020	UCHWAŁA NR CCLXI/5096/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 27 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Programu Zdrowotnego – programu polityki zdrowotnej pt. „Program profilaktyki wad postawy i zaburzeń rozwoju ruchu wśród uczniów w wieku 10-14 lat z terenu województwa lubelskiego na lata 2018-2020” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu w ramach Działania nr 10.3. RPOWL
4.	Program wykrywania zakażeń <i>Borrelia burgdorferi</i> wśród mieszkańców województwa lubelskiego ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka jako profilaktyka boreliozy z Lyme na lata 2017–2019	UCHWAŁA NR CLXIX/3438/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 21 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Programu Zdrowotnego – programu polityki zdrowotnej pt. „Program wykrywania zakażeń <i>Borrelia burgdorferi</i> wśród mieszkańców województwa lubelskiego ze szczególnym uwzględnieniem grup ryzyka jako profilaktyka boreliozy z Lyme na lata 2017-2019” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu w ramach Działania nr 10.3 RPOWL
5.	Program profilaktyki nadwagi i otyłości wśród uczniów klas IV-VI szkół podstawowych z terenu województwa lubelskiego na lata 2017–2020	UCHWAŁA NR CXC/3793/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 czerwca 2017 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Programu Zdrowotnego – programu polityki zdrowotnej pt. „Program profilaktyki nadwagi i otyłości wśród uczniów klas IV-VI szkół podstawowych z terenu województwa lubelskiego na lata 2017-2020” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu w ramach Działania nr 11.2. RPOWL
6.	Program profilaktyki wczesnego wykrywania zaburzeń słuchu, głosu i mowy wśród uczniów klas I szkół podstawowych z terenu województwa lubelskiego na lata 2018–2021	UCHWAŁA NR CCLXXXI/5509/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 21 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Programu Zdrowotnego – programu polityki zdrowotnej pt. „Program profilaktyki wczesnego wykrywania zaburzeń słuchu, głosu i mowy wśród uczniów klas I szkół podstawowych z terenu województwa lubelskiego na lata 2018-2021” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu w ramach Działania nr 11.2. RPOWL

7.	Program prozdrowotny w zakresie zapobiegania chorobom kręgosłupa oraz fizjoprofilaktyki dotyczącej ergonomii pracy na lata 2017–2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2012-2015) w 2018 roku.	UCHWAŁA NR CCLVIII/5063/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 20 marca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w celu przeprowadzenia konkursu ofert na wybór realizatora programu polityki zdrowotnej pn. „Program prozdrowotny w zakresie zapobiegania chorobom kręgosłupa oraz fizjoprofilaktyki dotyczącej ergonomii pracy na lata 2017-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2012-2015)” w 2018 roku.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu • Proces monitorowania i ewaluacji
8.	Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2016-2021	UCHWAŁA NR CCLXV/5171/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 10 kwietnia 2018 r. w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w celu przeprowadzenia konkursu ofert na wybór realizatora w roku 2018 programu polityki zdrowotnej pn. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim w latach 2016-2021.	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu • Proces monitorowania i ewaluacji
9.	Program profilaktyki raka skóry dla mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2018 - 2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2014–2017)	UCHWAŁA NR CCLXXIII/5308/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie zatwierdzenia prac komisji konkursowej powołanej w celu przeprowadzenia konkursu ofert na wybór realizatora w roku 2018 programu polityki zdrowotnej pn. Program profilaktyki raka skóry dla mieszkańców województwa lubelskiego na lata 2018-2021 (kontynuacja programu realizowanego w latach 2014-2017).	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programu • Proces monitorowania i ewaluacji
10.	Program profilaktyki zaburzeń depresyjnych wśród młodzieży w wieku 16- 18 lat z terenu województwa lubelskiego na lata 2020–2025	Postanowienie Zarządu z dnia 13 marca 2019 na przekazanie do AOTMiT celem zaopiniowania, opracowanego na potrzeby realizacji zadań Samorządu Województwa Lubelskiego w obszarze zdrowia Programu Polityki Zdrowotnej pn. Program profilaktyki zaburzeń depresyjnych wśród młodzieży w wieku 16-18 lat z terenu województwa lubelskiego na lata 2020-2025.	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt Programu w trakcie opinii AOTMiT
11.	Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim na lata 2020–2025	Postanowienie Zarządu z dnia 13 marca 2019 na przekazanie do AOTMiT celem zaopiniowania, opracowanego na potrzeby realizacji zadań Samorządu Województwa Lubelskiego w obszarze zdrowia Programu Polityki Zdrowotnej pn. Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w oparciu o szczepienia przeciwko pneumokokom w województwie lubelskim na lata 2020-2025.	<ul style="list-style-type: none"> • Projekt Programu w trakcie opinii AOTMiT
12.	Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2018–2022.	UCHWAŁA NR CCXCIV/5838/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2018-2022.	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja założeń celów szczegółowych RPOZP na lata 2018–2022.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZIIPS UMWL.

Tabela 9. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze ochrony zdrowia

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Koordinacja, nadzór i kontrola usług i podmiotów ochrony zdrowia			
1.1.	Kontrola trybu, zakresu i sposobu przeprowadzania badań psychologicznych, prowadzonej dokumentacji, wydawanych orzeczeń, warunków lokalowych, spełniania przez uprawnionego psychologa wymaganych warunków.	<ul style="list-style-type: none"> art. 88 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o kierujących pojazdami 	<ul style="list-style-type: none"> 28 kontroli 	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> 32 000,00 zł kwota zaplanowanej dotacji 30 232,87 zł kwota wykorzystana
1.2.	Kontrola prawidłowości wykonywania badań lekarskich, dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami oraz wydawaniem orzeczeń.	<ul style="list-style-type: none"> art. 80 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o kierujących pojazdami 	<ul style="list-style-type: none"> 32 kontrole 	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> 30 000,00 zł kwota zaplanowanej dotacji 23 625,52 zł kwota wykorzystana
1.3.	Kontrola podmiotów leczniczych dla których SWL jest podmiotem tworzącym w zakresie: realizacji zadań określonych w regulaminie organizacyjnym i statucie, dostępności i jakości udzielanych świadczeń zdrowotnych; żywienia szpitalnego pacjentów oraz gospodarowania mieniem ruchomym.	<ul style="list-style-type: none"> art. 121 ust. 1, 2, 3, i ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> 9 kontroli 	nie dotyczy
1.4.	Kontrola podmiotów leczniczych dla których SWL jest podmiotem tworzącym w zakresie: prawidłowości gospodarowania mieniem ruchomym.	<ul style="list-style-type: none"> art. 59, art.121 ust. 2, 3, i ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej art. 41 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa 	<ul style="list-style-type: none"> 7 kontroli 	nie dotyczy
1.5.	Nadzór nad gospodarką finansową podmiotów leczniczych.	<ul style="list-style-type: none"> art. 59, art.121 ust. 2, 3, i ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej art. 41 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 5 czerwca 	<ul style="list-style-type: none"> 6 programów naprawczych przyjętych przez ZWL 	nie dotyczy

		1998 r. o samorządzie województwa		
1.6.	Rozpatrywanie informacji o sprzecznych orzeczeniach psychologicznych.	<ul style="list-style-type: none"> art. 88 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o kierujących pojazdami 	<ul style="list-style-type: none"> 12 rozpatrzonych informacji 	nie dotyczy
1.7.	Opiniowanie przypadków zastosowania przymusu bezpośredniego.	<ul style="list-style-type: none"> art. 6 ust. 4 w związku z art. 18 ust. 3 ust.10 pkt.2 oraz art.46 ust. 2c ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego 	<ul style="list-style-type: none"> 109 opinii 	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> 30 000,00 zł kwota zaplanowanej dotacji 7630,00 zł kwota wykorzystana
1.8.	Przyjęcie do szpitala psychiatrycznego osób skierowanych na leczenie psychiatryczne bez wymaganej zgody (na podstawie postanowienia sądowego)	<ul style="list-style-type: none"> art. 46 ust. 2b ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> 42 zlecone transporty 33 rozliczone transporty 	Dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> 25 000,00 zł kwota zaplanowanej dotacji 21 412,20 zł kwota wykorzystana
1.9.	Prowadzenie ewidencji psychologów uprawnionych do badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu.	<ul style="list-style-type: none"> art. 87 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. 	<ul style="list-style-type: none"> 33 decyzje w sprawie wpisu do ewidencji 34 zaświadczenia w sprawie wpisu 17 pozostałych zmian w ewidencji 	nie dotyczy
1.10.	Prowadzenie rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną wykonującą badania psychologiczne w zakresie psychologii transportu oraz ewidencji jednostek prowadzących pracownię psychologiczną.	<ul style="list-style-type: none"> art. 85 i 86 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. 	<ul style="list-style-type: none"> 20 zaświadczeń w sprawie wpisu 41 pozostałych zmian w rejestrze (wykreślenia, zawieszenia, aktualizacje) 	nie dotyczy
1.11.	Prowadzenie ewidencji lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich w zakresie braku lub istnienia przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami.	<ul style="list-style-type: none"> art. 77 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami. 	<ul style="list-style-type: none"> 2 decyzje w sprawie wpisu oraz 2 zaświadczenia o wpisie 	nie dotyczy
1.12.	Rozpatrywanie skarg na podległe podmioty lecznicze.	<ul style="list-style-type: none"> Dział VIII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - KPA 	<ul style="list-style-type: none"> 21 rozpatrzonych skarg 	nie dotyczy
1.13.	Zmiany Statutów podmiotów leczniczych, dla których	<ul style="list-style-type: none"> Art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 	<ul style="list-style-type: none"> 4 uchwały SWL 	nie dotyczy

	podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego.	15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej	w sprawie zmiany Statutu	
1.14.	Przeprowadzanie postępowań konkursowych na stanowiska dyrektorów podmiotów leczniczych dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego.	<ul style="list-style-type: none"> Art. 49 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> 4 przeprowadzone postępowania 	nie dotyczy
1.15.	Realizacja zadań z zakresu konkursów na niektóre stanowiska kierownicze w podległych podmiotach leczniczych.	<ul style="list-style-type: none"> Art. 49 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> 5 uchwał ZWL w sprawie wskazania przedstawicieli 34 publikacje ogłoszeń 	nie dotyczy
1.16.	Zmiany składów Rad Społecznych podległych podmiotów leczniczych oraz zatwierdzanie regulaminów Rad Społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> Art. 48 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> 3 uchwały ZWL w sprawie powołania 1 uchwała ZWL w sprawie zatwierdzenia regulaminu 	nie dotyczy
1.17.	Załatwianie spraw z zakresu nadzoru nad podległymi podmiotami leczniczymi.	<ul style="list-style-type: none"> Art. 121 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> 33 sprawy 	nie dotyczy
1.18.	Wydawanie na żądanie Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych opinii o wywiązywaniu się przez kierowników podmiotów leczniczych, dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Lubelskie z obowiązków służbowych.	<ul style="list-style-type: none"> Art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> 2 opinie 	nie dotyczy
1.19	Analiza i konsultowanie projektów aktów prawnych z zakresu ochrony zdrowia oraz przygotowanie opinii do stanowisk Konwentu Marszałków RP.		<ul style="list-style-type: none"> 45 konsultacji aktów prawnych 10 opinii do stanowisk 	nie dotyczy
2.	Wsparcie usług medycznych i podmiotów ochrony zdrowia			
2.1.	Pożyczka dla Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Bożego w Lublinie na wzrost wynagrodzeń dla pielęgniarek.	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała nr CCLXXXIX/5769/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie udzielenia pożyczki pieniężnej dla Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Bożego w Lublinie w kwocie 6 050 000,00 zł 	nie dotyczy	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 5 761 675,24 zł
2.2.	Udzielenie karencji w spłacie pożyczki (Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. S.K. Wyszyńskiego SP ZOZ w	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała nr CCXLIX/4862/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 7 lutego 	nie dotyczy	nie dotyczy

	Lublinie – pożyczka z 2008 r., Szpitala Neuropsychiatrycznego im. Prof. M. Kaczyńskiego SP ZOZ w Lublinie - pożyczka z 2009 r.) – wydłużenie karencji w spłacie kapitału	<p>2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pożyczki pieniężnej Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr XIII/236/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pożyczki pieniężnej Szpitalowi Neuropsychiatrycznemu im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie • Uchwała nr XIII/237/2019 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia pożyczki pieniężnej Szpitalowi Neuropsychiatrycznemu im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie 		
2.3.	Pożyczka dla Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. S.K. Wyszyńskiego SP ZOZ w Lublinie na wzrost wynagrodzeń dla pielęgniarek.	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr CCCVIII/6080/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 16 października 2018 r. w sprawie udzielenia pożyczki pieniężnej dla Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lublinie w kwocie 1 200 000,00 zł 	nie dotyczy	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 200 000 zł
2.4.	Sfinansowanie staży podyplomowych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2012 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentystry • Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry 	<ul style="list-style-type: none"> • 586 staży 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15 025 710,90 zł <p>Źródło finansowania: MZ (Fundusz Pracy)</p>
2.5.	Szkolenia z tytułu realizacji staży podyplomowych w 2018 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 września 2012 r. w sprawie stażu podyplomowego lekarza i lekarza dentystry • Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry 	<ul style="list-style-type: none"> • 300 osób przeszkolonych w zakresie bioetyki • 300 osób przeszkolonych w zakresie orzecznictwa lekarskiego, 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 378 640 zł <p>Źródło finansowania: MZ (Fundusz Pracy)</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • 300 osób w przeszkolonych w zakresie prawa medycznego • 246 osób przeszkolonych w zakresie transfuzjologii klinicznej • 50 osób przeszkolonych w zakresie ratownictwa medycznego • 241 osób przeszkolonych w zakresie medycyny ratunkowej • 290 osób przeszkolonych w zakresie HIV i AIDS. 	
2.6.	Szkolenie osób wykonujących zawody medyczne w podmiotach leczniczych dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Umowa z podmiotami leczniczymi, dla których podmiotem tworzącym jest Samorząd Województwa Lubelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • 881 przeszkolonych osób 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 216 000 zł (Budżet WL)
2.7.				
3.	Rozwój bazy i infrastruktury ochrony zdrowia			
3.1.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie, Projekt pn.: 1/ „Poprawa jakości ogólnodostępnych ciągów pieszych, jezdni i parkingów wewnętrznych wokół budynków W.Sz.S. SP ZOZ w Lublinie. 2/ „Zagospodarowanie terenów zielonych wokół budynków Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Lublinie”.	<ul style="list-style-type: none"> • art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • zrealizowane zadanie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 666 882,86 zł (Budżet WL) • 103 500 zł
3.2.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) SP Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie,	<ul style="list-style-type: none"> • art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> • zrealizowane zadanie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 760 000 zł

	1/ Zakup laparoskopów szt. 2 i diatermii elektrochirurgicznych szt. 2. 2/ Krajowy program zmniejszania umieralności z powodu przewlekłych chorób płuc poprzez tworzenie sal nieinwazyjnej wentylacji mechanicznej na lata 2016-2019.			<ul style="list-style-type: none"> 50 000 zł
3.3.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) SP Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, 1/ Zakup diodowych lamp operacyjnych. 2/ Zakup narzędzi chirurgicznych.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 245391,59 zł 90 030 zł
3.4.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) SP Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie, 1/ Zakup sprzętu medycznego oraz wyposażenia Oddziału Kardiologii.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 226 459,35 zł
3.5.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej. 1/ Bialska Onkologia	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 26 922 zł
3.6.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. Św. Jana Dukli. 1/ Demontaż i utylizacja starego akceleratora oraz wykonanie robót adaptacyjnych i przystosowawczych w celu instalacji akceleratora wysokoenergetycznego	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 801 714 zł
3.7.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie. 1/ Zakup aparatu EKG Holter z wyposażeniem, defibrylatora dwufazowego z kardiowersją oraz kotła warzelnego wraz z montażem. 2/ Zakup myjni – dezynfektorów.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 89 211,22zł 245 000 zł
3.8.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych SP Szpital Wojewódzki im. Jana Bożego w Lublinie, Projekt pn. Rozwój elektronicznych usług publicznych oraz elektronicznej dokumentacji medycznej w SPSzW im. Jana Bożego w Lublinie oraz SPSzW w Radecznicy.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 4 865 107,56 zł (Budżet WL -729 766,13 zł) (Budżet WL 2018 - 502 093,13

3.9.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli, Projekt pn. „Informatyzacja Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej w celu wprowadzenia Elektronicznej Dokumentacji Medycznej oraz usług E-zdrowia”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydutki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 3 394 800 zł (Budżet WL - 509 220 zł) Budżet WL 2018 - 320 107,50
3.10.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków finansowych z budżetu państwa Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli, Projekt pn. „Zakup specjalistycznego wyposażenia i technologii teleinformatycznych dla Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydutki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 67 428 652,25 zł (Budżet WL -33 749 536,25 zł) (Budżet WL 2018 - 741 319,52
3.11.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków finansowych z budżetu państwa Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli, Projekt pn. „Rozbudowa i modernizacja Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej”.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydutki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 306 479 005,53 zł (Budżet WL -138 079 005,53 zł) (Budżet WL 2018 - 5 872 557,80
3.12.	Zadania inwestycyjne (środki własne BWL) Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. Św. Jana Dukl w ramach inwestycji pn. „Rozbudowa i modernizacja Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej” polegające na: <ol style="list-style-type: none"> wykonaniu inwentaryzacji wielobranżowej stanu zaawansowania przedmiotowej inwestycji. wykonaniu ekspertyzy dotyczącej określenia stanu technicznego konstrukcji stalowej kondygnacji technicznych oraz wskazanie robót naprawczych niezbędnych do wykonania przy dalszej realizacji inwestycji. 	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	<p>Wydutki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 582 528 zł – na wykonanie inwentaryzacji wielobranżowej 48 462 zł – na wykonanie ekspertyzy
3.13.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydutki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 16 498 783,70 zł (Budżet WL -2 464 586,63 zł) (Budżet WL 2018 - 43

	lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”			317,65)
3.14	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych w Samodzielnym Publicznym Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Chełmie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 15 560 945 zł (Budżet WL – 2 334 141,77 zł) (Budżet WL 2018 – 0 zł)
3.15	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Bożego w Lublinie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 41 466 915,58 zł (Budżet WL – 7 386 232,94 zł) (Budżet WL 2018 - 219 530,75 zł)
3.16.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo –	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 35 936 061,75 zł (Budżet WL – 5 390 409,26 zł) (Budżet WL 2018 - 515 869,61 zł)

	budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”			
3.17.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Szpital Neuropsychiatryczny im. prof. M. Kaczyńskiego SP ZOZ w Lublinie, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 21 082 178,33 zł (Budżet WL – 3 162 326,76 zł) (Budżet WL 2018 - 193 803,93 zł)
3.18.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, Projekt pn.: „Poprawa efektywności działalności wojewódzkich podmiotów leczniczych w obszarach potrzeb zdrowotnych mieszkańców województwa lubelskiego poprzez niezbędne, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prace remontowo – budowlane, w tym zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych, a także wyposażenia w sprzęt medyczny”	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 31 193 300 zł (Budżet WL – 4 660 612,48 zł) (Budżet WL 2018 - 564 871,22 zł)
3.19.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego SPZOZ w Lublinie, Projekt pn.: Zwiększenie dostępności i jakości świadczonych usług w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym w Lublinie poprzez rozbudowę, doposażenie oraz remont ładowiska Szpitalnego Oddziału Ratunkowego.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> zrealizowane zadanie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 12 257 243,20 zł (Budżet WL - 8 048 346,73 zł) (Budżet WL 2018 - 7 861 960,56 zł)
3.20.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej,	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu

	Projekt pn.: Prospektywna pełnoprofilowa onkologia dla Lubelszczyzny – doposażenie Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli w Lublinie poprzez zwiększenie jakości i dostępności do specjalistycznych świadczeń onkologicznych.			41 690 899,11 zł (Budżet WL – 2 305 506,73 zł) <ul style="list-style-type: none"> (Budżet WL 2018 - 641 735,57 zł)
3.21.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. Mieczysława Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie, Projekt pn.: Informatyzacja i rozwój usług elektronicznych w Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Prof. M. Kaczyńskiego SPZOZ w Lublinie.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 4 090 000 zł (Budżet WL – 690 000 zł) (Budżet WL 2018 - 300 000 zł)
3.22.	Zadania inwestycyjne z udziałem środków zewnętrznych Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu, Projekt pn.: Modernizacja systemów informatycznych w celu zapewnienia dostępności, integracji oraz cyfryzacji nowych usług i poprawę funkcjonalności istniejących usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną w zakresie e-zdrowia.	<ul style="list-style-type: none"> art. 114 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej 	<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji projektu 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> Wartość projektu 3 499 631,67 zł (Budżet WL – 524 944,75 zł) (Budżet WL 2018 - 36 121,41 zł)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZIIPS UMWL.

5.3. Obszar: POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Działania w ramach obszaru tematycznego Pomoc i Integracja Społeczna, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie poprzez powierzenie zadań Departamentowi Zdrowia i Polityki Społecznej (OZ) oraz Regionalnemu Ośrodkowi Polityki Społecznej w Lublinie (ROPS).

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie jako jednostka organizacyjna Samorządu Województwa Lubelskiego jest aktywnym uczestnikiem, kreatorem, a także koordynatorem działań samorządu w zakresie polityki społecznej. Jednym z głównych zadań ROPS jest opracowanie i monitorowanie **wdrażania strategii wojewódzkiej** w zakresie **polityki społecznej** obejmującej programy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, wsparcia rodziny, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, współpracy z organizacjami pozarządowymi. ROPS diagnozuje i monitoruje wybrane problemy społeczne, w tym rozpoznaje przyczyny ubóstwa w regionie. Organizuje także kształcenie zawodowe kadry realizującej zadania w zakresie pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, koordynuje działania na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej w województwie oraz realizuje szereg projektów ze środków unijnych w partnerstwie z innymi województwami. W strukturze ROPS funkcjonuje również Ośrodek Adopcyjny.

Działania prowadzone przez ROPS odbywają się głównie we współpracy z:

- organizacjami pozarządowymi,
- powiatami, gminami,
- innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej,
- organami doradczymi i opiniotwórczymi, w tym z Wojewódzką Radą ds. Osób Niepełnosprawnych, Wojewódzką Radą ds. Polityki Senioralnej oraz ze środowiskiem naukowym.

Szeroko zakrojona współpraca służyć ma realizacji bieżących działań oraz inspirowaniu i promowaniu nowych rozwiązań w zakresie polityki społecznej.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze pomocy i integracji społecznej przedstawiono poniżej (**Tabela 10, Tabela 11**).

Tabela 10. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze pomocy i integracji społecznej

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXXVIII/612/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring i ewaluacja Strategii - „Raport z monitoringu i ewaluacji Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020” - Uchwała Nr CCLXXIII/5304/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 maja 2018 r. • aktualizacja Strategii - Uchwała Nr XLV/655/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 listopada 2018 r. w sprawie zmiany Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 (Zmiana oraz jednolity tekst Strategii)
2.	Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLV/701/2014 z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020”	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – Uchwała Nr CCLXXIII/5305/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie przyjęcia Raportu z monitoringu realizacji „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020” - dane za 2017 rok. – Uchwała Nr CCC/5943/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu pn. „Raport z Ewaluacji Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020”. • Przyjęcie zaktualizowanej treści Programu - Uchwała Nr XLV/658/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 listopada 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lata 2014-2020”.
3.	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXV/363/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Raport z wykonania Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2017-2020 <ul style="list-style-type: none"> – przyjęty w dniu 6 marca 2018 r. przez ZWL, – przedłożony Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego, – przedstawiony na sesji Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 marca 2018 r. (Protokół nr XXXIX/2018).
4.	Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXV/362/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z Monitoringu i ewaluacji Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2017-2020 za 2017 rok” - Uchwała Nr IX/95/2018 ZWL z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – Przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.

5.	Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr LXXIII/1526/2015 z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020”	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu na Rzecz osób Starszych na lata 2016–2020 za 2017 rok”- Uchwała Nr CCCIV/6005 ZWL z dnia 2 października 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.
6.	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXV/361/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z Monitoringu i Ewaluacji Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017–2020 za 2017 rok” - Uchwała Nr VII/48/2018 ZWL z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.
7.	Wieloletni regionalny plan działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020 W/w program został przekształcony w Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w województwie lubelskim do 2020 roku	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CLXXXVI/3830/2013 z dnia 2 lipca 2013 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Wieloletniego regionalnego planu działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020” Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CVIII/2216/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia „Regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w województwie lubelskim do roku 2020”	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z monitoringu Regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w województwie lubelskim do roku 2020 za rok 2017” - Uchwała Nr CCCXVI/6217/2018 ZWL z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.
8.	Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLIII/664/2014 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z monitoringu Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2014-2020 za 2017 rok” - Uchwała Nr CCCIV/6004/2018 ZWL z dnia 2 października 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.
9.	Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XIII/200/2015 z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring i ewaluacja Programu: <ul style="list-style-type: none"> – „Raport z monitoringu Regionalnego Programu Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016–2020 za 2017 rok” - Uchwała Nr CCCIV/6006/2018

		Regionalnego Programu Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2016-2020	ZWL z dnia 2 października 2018 r. w sprawie przyjęcia dokumentu, – przedłożenie dokumentu Komisji Polityki Społecznej i Równego Traktowania Sejmiku Województwa Lubelskiego.
10.	Wojewódzki program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018-2022.	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCLVIII/5064/2018 z dnia 20 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Wojewódzkiego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego na lata 2018-2022”	<ul style="list-style-type: none"> • Bieżąca realizacja zapisów Programu m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – dotacje dla organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, – organizacja i przeprowadzenie szkolenia dla kadry środowiskowych domów samopomocy, – aktualizacja Przewodnika o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi..

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZIIPS UMWL oraz MOPS.

Tabela 11. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze pomocy i integracji społecznej

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Rozwój bazy i infrastruktury obiektów usług społecznych			
1.1.	Przebudowa i rozbudowa obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 obiekty 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 1 827 850,16 zł (środki PFRON)
1.2.	Wsparcie tworzenia i funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 utworzony Zakład Aktywności Zawodowej (Kock) • 7 funkcjonujących Zakładów Aktywności 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 1 100 000 zł • Wydatki: 5 129 354 zł

			Zawodowe (Stoczek Łukowski, Puławy, Tomaszów Lubelski, Łęczna, Lublin, Janów Lubelski, Łuków)	<ul style="list-style-type: none"> 433 721 zł (całość -środki PFRON)
1.3.	Dofinansowanie ze środków PFRON robót budowlanych prowadzonych przez organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 6 sierpnia 2004 r. w sprawie określenia zadań samorządu województwa, które mogą być dofinansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> 2 inwestycje (Przedszkole dla dzieci z autyzmem w Białej Podlaskiej, Lokalne Centrum Wspierająco-Aktywizujące w Tomaszowie Lubelskim) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 798 331,16 zł (Środki PFRON)
2.	Współpraca z podmiotami realizującymi usługi społeczne			
2.1.	Współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> 2 spotkania 	nie dotyczy
2.2.	Zlecenie fundacjom i organizacjom pozarządowym realizacji zadań w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym 	<ul style="list-style-type: none"> 32 umowy w drodze otwartego konkursu ofert 9 umów z pominięciem procedury konkursowej 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 655 279,84 zł
2.3.	Zlecenie organizacjom pozarządowym zadań z zakresu pomocy społecznej (zapobiegania dysfunkcjom rodzin, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych, wspierania działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie Uchwała Nr CCXII/4161 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 5 września 2017 r. w sprawie „Programu współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2018 rok” 	<ul style="list-style-type: none"> 26 umów z organizacjami pozarządowymi 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 149 842,55 zł
2.4.	Zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym (w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i/lub HIV/AIDS oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, z późn. zm.) 	<ul style="list-style-type: none"> 22 umowy z organizacjami pozarządowymi 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 329 990 zł

		<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020 (Dz.U. 2016 poz. 1492) • Ustawa z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 t.j.) • Uchwała Nr CCXII/4161 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 5 września 2017 r. w sprawie „Programu współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2018 rok” 		
2.5.	Wsparcie Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Lublinie przy Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. prof. M. Kaczyńskiego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Lublinie	<ul style="list-style-type: none"> • Art.22 ust 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz.2137, z późn. zm.) 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 umowa 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20 000 zł
3.	Działania w zakresie pomocy społecznej, polityki senioralnej oraz wspierania dziecka i rodziny			
3.1.	Wspieranie rodzin wielodzietnych w ramach Regionalnej Karty Dużej Rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 69 kart dla 15 rodzin 	nie dotyczy
3.2.	Wspieranie osób starszych w ramach Ogólnopolskiej Karty Seniora	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 913 wydanych kart seniora 	nie dotyczy
3.3.	Przeprowadzenie konkursów promujących innowacyjne i wielozakresowe działania na rzecz seniorów	<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 konkursy, tj. „Gmina przyjazna Seniorom” i „Aktywny Senior” 	nie dotyczy
3.4.	Zorganizowanie Konferencji „Wojewódzki Dzień Seniora”	<ul style="list-style-type: none"> • Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2016- 2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 wydarzenie 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 24 000 zł
3.5.	Zapewnienie dzieciom stabilnej, bezpiecznej przyszłości w rodzinie adopcyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 282 dzieci zgłoszonych • 52 zakwalifikowanych do adopcji • 35 dokonanych doborów rodziny adopcyjnej zgodnie z indywidualnymi potrzebami dziecka • 38 dzieci przysposobionych • 20 dzieci zgłoszonych do 	nie dotyczy

			Wojewódzkiego Banku Danych <ul style="list-style-type: none"> • 3 dzieci zgłoszonych do Centralnego Banku Danych (dla których nie znaleziono rodziny w Polsce) 	
3.6.	Działania diagnostyczno- konsultacyjne w zakresie pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 772 porady, wywiady, badania 	nie dotyczy
3.7.	Szkolenia dla kandydatów do przysposobienia dziecka	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 71 świadectw ukończenia szkolenia 	nie dotyczy
3.8.	Szkolenia dla kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej (wszystkich rodzajów), prowadzenia rodzinnego domu dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 11 świadectw ukończenia szkolenia 	nie dotyczy
3.9.	Wydawanie opinii kwalifikacyjnej o kandydatach do przysposobienia	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 88 wydanych opinii 	nie dotyczy
3.10.	Udział w ocenie sytuacji dziecka umieszczonego w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 025 postępowań 	nie dotyczy
3.11.	Udzielanie pomocy i wsparcia psychologiczno-pedagogicznego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • 219 porad w ramach wspierania rodzin adopcyjnych • 152 porady w ramach wspierania rodzin naturalnych 	nie dotyczy
3.12.	Udział w kampaniach profilaktycznych dotyczących walki z uzależnieniami	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 umowa dotycząca udziału w Ogólnopolskiej Kampanii Profilaktycznej „NIEĆPA” • 1 porozumienie dotyczące kampanii „Odpal myślenie nie wchodzi w uzależnienie”, „Trzeźwy umysł na drodze” 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 19 930,14 zł
4	Monitorowanie problemów społecznych mieszkańców województwa lubelskiego			
4.1.	Opracowanie oceny zasobów pomocy społecznej za 2017 r.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 raport diagnostyczny 	nie dotyczy

4.2.	Opracowanie „Raportu wojewódzkiego: Monitorowanie problemu narkotyków i narkomanii na terenie województwa lubelskiego w roku 2017”	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 raport 	nie dotyczy
5.	Koordinacja, rozwój systemu i poprawa mechanizmów wspierania usług społecznych			
5.1.	Opiniowanie wniosku o wpis do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 skontrolowane ośrodki przyjmujące grupy turnusów rehabilitacyjnych 	nie dotyczy
5.2.	Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, przedstawicieli instytucji realizujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, • Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 t.j.) 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 szkolenia 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 118 555,40 zł • w tym: 68 555,40 zł (Budżet WL)
5.3.	Merytoryczna i finansowa kontrola realizacji zadań zleconych organizacjom pozarządowym w zakresie pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 	<ul style="list-style-type: none"> • 13 kontroli • 26 sprawozdań 	nie dotyczy
5.4.	Kontrola realizacji zadań zleconych organizacjom pozarządowym w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i/lub HIV/AIDS oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie 	<ul style="list-style-type: none"> • 13 kontroli 	nie dotyczy
5.5.	Prowadzenia Informatora o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	<ul style="list-style-type: none"> • Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 informator dostępny jest na stronie www.rops.lubelskie.pl 	nie dotyczy
5.6.	Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i/lub HIV/AIDS oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie • Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 szkolenia („Przemoc wobec dzieci, praca z dzieckiem i rodziną” i „Zaburzenia psychiczne a używanie środków psychoaktywnych”) 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 28 360 zł
6.	Wspieranie usług społecznych w ramach EFS			

6.1.	Wsparcie w ramach programu POWER (działanie 2.5 i 2.8)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 11 lipca 2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> 3 projekty ("Bliżej rodziny" - szkolenie dla kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej"; „Standardy w zakresie mieszkalnictwa wspomaganego dla osób chorujących psychicznie po wielokrotnych pobytach w szpitalu psychiatrycznym”; „Liderzy kooperacji”) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 538 717,19 zł (wartość podpisanych umów o dofinansowanie)
	Wsparcie w ramach programu RPOWL (działanie 11.3)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 11 lipca 2014r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> 1 projekt („Ekonomia społeczna drogowaszkaz rozwoju społecznego”) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 696 943,40 zł (wartość podpisanych umów o dofinansowanie)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DZiPS UMWL oraz ROPS.

Szczegółowe informacje zawarte są w odpowiednich dokumentach - tabela 10.

5.4. Obszar: ROLNICTWO I OBSZARY WIEJSKIE

Do podstawowych działań Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie wspierania rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich należą:

- organizacja przestrzeni i działalności rolniczej, w tym kształtowanie i realizacja polityki rolno-środowiskowej,
- kreowanie bezpieczeństwa żywnościowego województwa, w tym utrzymanie bazy produkcyjnej rolnictwa, dostosowywanie produkcji do zapotrzebowania rynku, utrzymanie żywotnych ekonomicznie gospodarstw rolnych oraz integracja sektora rolniczego i przetwórstwa,
- promocja lubelskiego rolnictwa, w tym realizacja operacji w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- działalność szkoleniowa, informacyjna i doradcza skierowana do lubelskich rolników, a także działania związane z wdrażaniem programów operacyjnych, tj:
 - Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
 - Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” (PO Ryby 2014-2020)

Działania w ramach obszaru tematycznego Rolnictwo i Obszary Wiejskie, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie poprzez powierzenie zadań Departamentowi Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWL (RR).

Duże znaczenie ma realizacja celów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (zgodnych z PROW 2014-2020). Zakładają one:

- zwiększenie udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich,
- podniesienie jakości realizacja Programu,
- informowanie społeczeństwa i potencjalnych beneficjentów o polityce rozwoju obszarów wiejskich i wsparciu finansowym,
- wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich,
- aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach wiejskich.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich przedstawiono poniżej (**Tabela 12**).

Tabela 12. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Promocja rolnictwa			
1.1.	Promocja wysokiej jakości żywności tradycyjnej i ekologicznej, rolnictwa oraz przetwórstwa rolno – spożywczego, a także walorów turystycznych naszego regionu.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa 	<ul style="list-style-type: none"> • 24 wydarzenia: festiwale, kiermasze, konferencje, festyny, gale (wydarzenia otwarte) 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 208 360,25 zł (Budżet WL) • 119 655,00 zł (Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II) • 40 000,00 zł (PROW)
1.2.	Imprezy plenerowe (w ramach KSOW) dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - promocja jakości życia na wsi i obszarów wiejskich - promocja produktów tradycyjnych i regionalnych - promocja współpracy w sektorze rolnym - wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich - aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 9 wydarzeń typu festiwale promocyjno – edukacyjne, wystawy , pokazy kulinarne, konkursy na scenie, warsztaty, kiermasze (wydarzenia otwarte) 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 244 544,78 (UE) • 139 784,02 (Budżet WL)
2.	Działalność edukacyjna, szkoleniowa i informacyjna w ramach KSOW			
2.1.	Spotkanie sołtysów z terenu powiatu lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 wydarzenie 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 31 473,90 (UE) • 17 990,03 (Budżet WL)

		<p>Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 		
2.2.	<p>Szkolenia dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - działań wspierających rozwój obszarów wiejskich w sektorze rolnym oraz LGD - ochrony oraz racjonalnego wykorzystania gleby - młodzież jako lider społeczności lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 szkolenia (od 50 – 550 osób uczestniczących) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 135 673,61 (UE) • 77 549,11 (Budżet WL)
2.3.	<p>Warsztaty edukacyjno – promocyjne dotyczące serowarstwa i pszczelarstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 warsztat (115 osób uczestniczących) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 19 760,76 (UE) • 11 294,97 (Budżet WL)

		udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020		
2.4.	Publikacje dotyczące: - dobre praktyki w realizacji zadań z zakresu PROW 2014-2020 - promujące produkty tradycyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 publikacje o charakterze informacyjnym i promocyjnym 	Wydatki: • 35 799,83 (UE) • 20 462,67 (Budżet WL)
2.5.	Wyjazd studyjno – szkoleniowy dotyczący tworzenia i funkcjonowania obiektów sportowych na przykładzie UE	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 wyjazd studyjno – szkoleniowy (wyjazd do krajów UE: Austria, Węgry, Słowacja - 12 osób uczestniczących) 	Wydatki: • 25 292,92 (UE) • 14 547,08 (Budżet WL)
2.6.	Szkolenia dotyczące:	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 szkolenia (300 osób 	Wydatki:

	<p>- przeciwdziałaniu rozszerzaniu się ASF, wspieranie organizacji łańcucha żywności oraz rolników i producentów produkujących i przetwarzających żywność i produkty rolne</p> <p>- aktualnych i przejrzystych informacji o PROW 2014-2020 dla przedstawicieli Lokalnych Grup Działania, promowanie programu jako instrumentu wspierającego rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich</p>	<p>Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<p>uczestniczących w szkoleniach dotyczących ASF, w większości rolnicy oraz przedstawiciele jst; 40 osób uczestniczących w szkoleniach dla Lokalnych Grup Działania)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 32 476,06 (UE) • 18 562,86 (Budżet WL)
2.7.	<p>Imprezy plenerowe dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenia udziału zainteresowanych stron we wdrażaniu inicjatyw służących rozwojowi obszarów wiejskich - aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich w celu tworzenia partnerstw na rzecz realizacji projektów nakierowanych na rozwój obszarów wiejskich, realizacji wspólnych inicjatyw 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 4 wydarzenia 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 115 735,33 (UE) • 66 152,67 (Budżet WL)
2.8.	<p>Warsztaty wspierające rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności w obszarze małego przetwórstwa lokalnego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 warsztat (120 osób uczestniczących) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 22 269,99 (UE) • 12 729,21 (Budżet WL)

		<p>ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 		
2.9.	Publikacja informująca społeczeństwo o rozwoju obszarów wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • nakład 1000 sztuk 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 538,84 (UE) • 1 451,16 (Budżet WL)
2.10.	<p>Wyjazd studyjno – szkoleniowy dla Lokalnych Grup Działania z terenu województwa lubelskiego dotyczący aktywizacji LGD na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich dotyczący:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenia i funkcjonowania inkubatora przedsiębiorczości - dobre praktyki w zakresie funkcjonowania LGD - nawiązywania współpracy, tworzenia partnerstw na rzecz realizacji projektów nakierowanych na rozwój tych obszarów 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014- 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 wyjazdy studyjno – szkoleniowe (wyjazd do Austrii oraz województwa małopolskiego i wielkopolskiego - 25 osób uczestniczących) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 64 775,34 (UE) • 37 024,66 (Budżet WL)

		<p>2020 oraz niektórych innych ustaw,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 		
2.11.	Materiały promocyjne zapewniające aktualne i przejrzyste informacje o PROW 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 1100 sztuk (500 kompletów kalendarzy, 500 sztuk ulotek, 100 sztuk pamięci USB) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 20 361,01 (UE) • 11 638,06 (Budżet WL)
2.12.	Konferencja informacyjna o PROW 2014-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 konferencja (120 osób uczestniczących) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 741,44 (UE) • 2 138,56 (Budżet WL)

		Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020		
2.13.	<p>Imprezy plenerowe dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocja jakości życia na wsi i obszarów wiejskich - promocja produktów tradycyjnych i regionalnych - promocja współpracy w sektorze rolnym - wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich - aktywizacja mieszkańców wsi na rzecz podejmowania inicjatyw w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w tym kreowania miejsc pracy na terenach wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2017 r. w sprawie krajowej sieci obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, • Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 	• 9 wydarzeń	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 244 544,78 (UE) • 139 784,02 (Budżet WL)
3.	Kontrola i ocena działalności rolniczej			
3.1.	Ocena wypełniania przez uprawnionych do rybactwa obowiązku prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w obwodach rybackich	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym 	<ul style="list-style-type: none"> • 12 pozytywnych ocen • 2 negatywne oceny 	nie dotyczy
4.	Organizacja przestrzeni i działalności rolniczej			
4.1.	Ustanawianie obrębów hodowlanych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym • Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 listopada 2001 r. w sprawie połowu ryb oraz warunków chowu, hodowli i połowu innych organizmów żyjących w wodzie 	• 1 decyzja	nie dotyczy
4.2.	Ustanawianie obrębów ochronnych w obwodzie rybackim.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa • ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym • Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 listopada 2001 r. w sprawie połowu ryb oraz warunków chowu, hodowli i połowu innych organizmów żyjących w 	• 1 decyzja	nie dotyczy

		wodzie		
4.3.	Wydawanie zezwoleń na odstępstwo od zakazu płoszenia zwierząt łownych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 zezwolenia 	nie dotyczy
4.4.	Rozpatrywanie wniosków o rekompensaty za szkody łowieckie	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie 	<ul style="list-style-type: none"> • 273 wnioski 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 592 512,81 zł (Budżet Państwa)
4.5.	Wydawanie pozwoleń na prowadzenie skupu konopi włóknistych i maku niskomorfinowego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii 	<ul style="list-style-type: none"> • 8 decyzji 	nie dotyczy

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DRIROW UMWL.

5.5. Obszar: PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Kompetencje samorządu województwa w zakresie planowania przestrzennego wynikają z art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa oraz z art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zgodnie z którymi do jego zadań własnych należy **kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej** w województwie, w tym uchwalanie planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) stanowi element krajowego systemu planowania przestrzennego i określa zasady i kierunki kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz działania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych stanowiąc formalną, będąc równocześnie merytoryczną płaszczyzną odniesienia dla podejmowanych decyzji przestrzennych. Przyjęte w nim kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego stwarzają warunki dla realizacji zadań inwestycyjnych formułowanych w programach rozwoju.

Działania w ramach obszaru tematycznego Planowanie przestrzenne, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje w ramach zadań powierzonych Departamentowi Strategii i Rozwoju UMWL (SR).

Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, PZPWL jest **wiążący dla lokalnych dokumentów planistycznych**, tj. w odniesieniu do:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (suikzp) w zakresie zgodności z ustaleniami PZPWL,
- miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy (mpzp) – w zakresie zadań samorządu województwa.

Do obligatoryjnych ustaleń PZPWL, wymagających uwzględnienia w suikzp, należą:

- zasady ogólne i szczegółowe określające nadrzędność funkcji i warunki kształtowania elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa,
- kierunki działań, stanowiące katalog skoordynowanych (usystematyzowanych) przedsięwzięć (działań) zapewniających lub sprzyjających realizacji celów rozwojowych sfer zagospodarowania i obszarów funkcjonalnych,
- przestrzenne warunki realizacji regionalnej polityki rozwoju określające sposób realizacji oraz miejsce lub preferencje dla lokalizacji działania w przestrzeni,
- inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

W odniesieniu do mpzp, jako elementy obligatoryjne, wskazuje się zadania samorządu województwa obejmujące inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Zadania realizowane przez Zarząd Województwa Lubelskiego w zakresie rozwoju przestrzennego obejmują:

- **wdrażanie ustaleń regionalnej polityki rozwoju przestrzennego** – przygotowanie i przekazanie poszczególnym samorządom lokalnym indywidualnych delegacji wynikających z regionalnej polityki rozwoju przestrzennego (pzpwl),
- **ocenę zgodności lokalnych polityk rozwoju przestrzennego z polityką regionalną** – analizę i weryfikację planowanych na poziomie lokalnym kierunków zmian przestrzennych w aspekcie przyjętych ustaleń pzpwl dotyczących kształtowania regionalnej struktury-funkcjonalno-przestrzennej oraz realizacji zadań samorządu województwa w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Innym ważnym zadaniem w obszarze planowania przestrzennego, wynikającym z ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu oraz art.38 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest sporządzenie **Audytu krajobrazowego** województwa lubelskiego. Ze względu na brak w 2018 roku stosownego rozporządzenia Rady Ministrów, określającego szczegółowy zakres i metodologię audytu krajobrazowego, prowadzone prace oparte zostały o metodykę zaproponowaną w opracowaniu eksperckim – *Identyfikacja i ocena krajobrazów – metodyka oraz główne założenia*, przygotowanym na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Zakres prac prowadzonych w 2018 roku obejmował:

- wykonanie mikroregionalizacji – etap ukończony,
- delimitację krajobrazów indywidualnych – etap rozpoczęty.

W związku z wejściem w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych, kolejne działania w ramach procesu sporządzania dokumentu obejmować będą:

- kontynuację etapu delimitacji krajobrazów indywidualnych,
- identyfikację krajobrazów priorytetowych w obrębie krajobrazów indywidualnych,
- konsultacje projektu Audytu krajobrazowego województwa w zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze planowania przestrzennego przedstawiono poniżej (**Tabela 13, Tabela 14**).

Tabela 13. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze planowania przestrzennego

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego	Uchwała Nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego	Wdrażanie ustaleń

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL.

Tabela 14. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze planowania przestrzennego

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Wdrażanie ustaleń regionalnej polityki rozwoju przestrzennego			
1.1.	Wnioski z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym 	<ul style="list-style-type: none"> 32 wnioski 	nie dotyczy
1.2.	Wnioski z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL) do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym 	<ul style="list-style-type: none"> 154 wnioski 	nie dotyczy
2.	Ocena zgodności lokalnych polityk rozwoju przestrzennego z polityką regionalną			
2.1.	Uzgodnienia projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie zgodności z ustaleniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym 	<ul style="list-style-type: none"> 45 postanowień 	nie dotyczy
2.2.	Uzgodnienia projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zgodności z zadaniami Samorządu Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym 	<ul style="list-style-type: none"> 184 postanowienia 	nie dotyczy
2.3.	Opinie Zarządu Województwa Lubelskiego w przedmiocie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> 93 uchwały 	nie dotyczy
2.4.	Uzgodnienia decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym 	<ul style="list-style-type: none"> 236 postanowień 	nie dotyczy

2.5.	Uzgodnienia decyzji o warunkach zabudowy	<ul style="list-style-type: none">• Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym	<ul style="list-style-type: none">• 18 postanowień	nie dotyczy
------	--	---	--	-------------

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL.

5.6. Obszar: OCHRONA PRZYRODY I ŚRODOWISKA

W celu realizacji polityki ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych Samorząd Województwa sporządza **wojewódzki program ochrony środowiska**. Dokument, aktualizowany co 4 lata, stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu województwa. Odpowiedzialny jest również za opracowywanie, wdrażanie, aktualizację i monitoring wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz opracowywanie programów ochrony powietrza i ochrony środowiska przed hałasem. Ważnym elementem polityki ekologicznej jest realizacja przez Samorząd Województwa działań w zakresie sprawnego systemu gospodarowania odpadami azbestowymi z udziałem środków RPO.

Działania w ramach obszaru tematycznego Ochrona Przyrody i Środowiska, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie w ramach zadań powierzonych Departamentowi Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ).

Marszałek województwa zgodnie z regulacjami ustawowymi jest wyłącznie podmiotem realizującym szereg zagadnień związanych z polityką ekologiczną państwa obejmujących m.in.:

- emisję zanieczyszczeń do powietrza,
- klimat akustyczny,
- środowisko przyrodnicze,
- gospodarkę odpadami.

W drodze decyzji administracyjnych, oraz tzw. pozwoleń zintegrowanych określa zasady funkcjonowania środowiskowego dla największych zakładów i przedsiębiorców.

Podmioty korzystające ze środowiska przedkładają marszałkowi województwa wykazy zawierające informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska dotyczące ilości wprowadzanych gazów lub pyłów do powietrza, przydzielonych uprawnieniach do emisji gazów cieplarnianych oraz składowanych odpadów. Należną opłatę za korzystanie ze środowiska wnoszą na rachunek urzędu marszałkowskiego.

Ponadto Marszałek Województwa Lubelskiego:

- prowadzi rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami, tworzy indywidualne konta w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami. Istotną rolą marszałka województwa jest monitoring stanu środowiska poprzez sporządzaną sprawozdawczość z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, innymi niż komunalne, gospodarowania opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz produktami, bateriami i akumulatorami a także pojazdami wycofanymi z eksploatacji.
- wydaje zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów w zakresie, w jakim są one wykonywane przez prezydenta miasta na prawach powiatu sprawującego funkcję starosty, w odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy – za wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu.
- realizuje zadania z zakresu administracji geologicznej. Głównymi zadaniami są sprawy związane z udzielaniem koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, zatwierdzaniem projektów robót geologicznych oraz dokumentacji geologicznych, dotyczących: złóż kopalin nieobjętych własnością górniczą, poszukiwanych lub rozpoznawanych na obszarze powyżej 2 ha w celu wydobycia metodą odkrywkową w ilości przekraczającej 20 000 m³ w roku kalendarzowym,

ujęć wód podziemnych, których przewidywane lub ustalone zasoby nie przekraczają 50 m³/h oraz badań geologiczno-inżynierskich dla ponadwojewódzkich inwestycji liniowych. Natomiast

z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do zadań marszałka należy również opiniowanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania oraz planów zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie geologii.

- sprawuje kontrolę nad podmiotami korzystającymi ze środowiska w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska, jak również posiada uprawnienie do cofania decyzji administracyjnych, wówczas gdy przedsiębiorstwa naruszają zasady środowiskowe.

Dążąc do rozwiązania problemu utrzymujących się ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, Zarząd Województwa Lubelskiego uznał za niezbędne rozpoczęcie działań na rzecz opracowania uchwały antysmogowej. Podjęcie prac poprzedzone było badaniami ankietowymi wśród mieszkańców województwa oraz wszystkich samorządów miast i gmin. Wyniki ankietyzacji oraz debaty publicznej wskazały na potrzebę opracowania uchwały antysmogowej, jako jednego z instrumentów, który może doprowadzić do poprawy stanu powietrza na terenie naszego województwa. Z uwagi na złożony charakter zagadnienia dotyczącego paliw i źródeł ich spalania oraz wielowątkowy wpływ na mieszkańców, Zarząd Województwa uznał, że temat powinien być poddany pogłębionej analizie. W ramach specjalnie powołanego interdyscyplinarnego zespołu, przygotowano projekt uchwały, który w dniu 6 marca 2019 r. został przedłożony Zarządowi Województwa Lubelskiego.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze ochrony przyrody i środowiska przedstawiono poniżej ([Tabela 15](#), [Tabela 16](#)).

Tabela 15. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze ochrony przyrody i środowiska

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032 ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIV/351/2016 z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie uchwalenia „Aktualizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032”	dokument aktualny, aktualizacja dokumentu w 2022 r.
2.	Program ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIII/341/2016 z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska województwa lubelskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023”	dokument aktualny, aktualizacja dokumentu w 2019 r. Monitorowanie realizacji dokumentu, co 2 lata (kolejny raport w 2019 r.)
3.	Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXIV/350/2016 z dnia 2 grudnia 2016 r. r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022”	dokument aktualny, aktualizacja dokumentu w 2022 r. Monitorowanie realizacji dokumentu, co 3 lata (kolejne sprawozdanie w 2020 r.)
4.	Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLII/641/2014 z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg”	Obowiązek przedkładania przez zarządzających drogami corocznych sprawozdań z realizacji zadań zapisanych w programie. Aktualizacja programu następuje co 5 lat, i uwzględnia informacje zawarte w sprawozdaniach.
5.	Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM2,5	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXXV/482/2017 z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM2,5”	<ul style="list-style-type: none"> • analiza i monitorowanie składanych przez prezydentów, burmistrzów, wójtów i starostów sprawozdań z realizacji działań naprawczych, • opracowywanie co 3 lata sprawozdań z realizacji POP dla Ministra Środowiska, • aktualizowanie POP co 3 lata w przypadku dalszego występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP.

6.	Program ochrony powietrza dla strefy - aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM 2,5	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXXV/483/2017 z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM2,5”	<ul style="list-style-type: none"> • analiza i monitorowanie składanych przez Prezydenta Miasta Lublin sprawozdań z realizacji działań naprawczych, • opracowywanie co 3 lata sprawozdań z realizacji POP dla Ministra Środowiska, • aktualizowanie POP co 3 lata w przypadku dalszego występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP.
7.	Program ochrony powietrza dla strefy - aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXII/316/2016 z dnia 14 października 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy - aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu”	<ul style="list-style-type: none"> • analiza i monitorowanie składanych przez Prezydenta Miasta Lublin sprawozdań z realizacji działań naprawczych, • opracowywanie co 3 lata sprawozdań z realizacji POP dla Ministra Środowiska, • aktualizowanie POP co 3 lata w przypadku dalszego występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP.
8.	Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej z wyłączeniem planu działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XXII/315/2016 z dnia 14 października 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej z wyłączeniem planu działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu”	<ul style="list-style-type: none"> • analiza i monitorowanie składanych przez prezydentów, burmistrzów, wójtów i starostów sprawozdań z realizacji działań naprawczych, • opracowywanie co 3 lata sprawozdań z realizacji POP dla Ministra Środowiska, • aktualizowanie POP co 3 lata w przypadku dalszego występowania przekroczeń stanowiących o konieczności opracowania POP.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚiZN.

Tabela 16. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze ochrony przyrody i środowiska

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Ochrona i regulacja populacji zwierząt			
1.1.	Zakup, adaptacja i wsiedlenie zająca do naturalnego środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Program odbudowy populacji zwierzyny drobnej w województwie lubelskim w latach 2009-2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 280 sztuk 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 49 000 zł (WFOŚiGW) • 98 720,00 zł (Budżet WL)
1.2.	Konkurs na zgłoszenie znalezionych zwłok padłego dzika	<ul style="list-style-type: none"> • Regulamin organizacyjny UMWL 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 648 zgłoszeń 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 366 576 zł (Budżet WL)
2.	Promocja, informacja i edukacja ekologiczna			
2.1.	Przedsięwzięcie z zakresu edukacji ekologicznej dla	<ul style="list-style-type: none"> • Regulamin organizacyjny UMWL 	<ul style="list-style-type: none"> • 437 prac plastycznych 	Wydatki:

	uczniów szkół podstawowych z terenu województwa lubelskiego pn. „Pokoloruj swój Świat”.			<ul style="list-style-type: none"> • 6 291,75 zł (WFOŚiGW) • 1 476,00 zł (Budżet WL)
2.2.	Przedsięwzięcie z zakresu edukacji ekologicznej dla mieszkańców województwa: debata publiczna pn. „Smog – zagrożenia, wyzwania przeciwdziałanie”	<ul style="list-style-type: none"> • Programy ochrony powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> • ok. 120 uczestników debaty 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 12 419,94 zł (WFOŚiGW) • 6 583,49 zł (Budżet WL)
2.3.	Działania informacyjno-edukacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów: Zorganizowanie i przeprowadzenie seminarium dla samorządów gminnych z zakresu sprawozdawczości z realizacji zadań z gospodarki odpadami komunalnymi	<ul style="list-style-type: none"> • Program ochrony środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2016-2019 z perspektywą do roku 2023 	<ul style="list-style-type: none"> • ok. 200 przeszkolonych osób 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 7 470 zł (Budżet WL)
2.4.	Zakup programu komputerowego umożliwiającego przesyłanie i bezpośrednie przesyłanie przez urzędy gminy, miast i starostw województwa lubelskiego rocznych sprawozdań z realizacji działań naprawczych ujętych w programach ochrony powietrza wraz z możliwością ich weryfikacji i agregacji oraz sporządzania zbiorczych sprawozdań do Ministerstwa Środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Programy ochrony powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> • 1- szt. 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 36 285 zł (WFOŚiGW) • 18 142,50 zł (Budżet WL)
2.5.	Kampania informacyjno-edukacyjna dotycząca unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032 (Uchwała nr XXIV/351/2016 z dnia 2 grudnia 2016r.) • Uchwała Nr CCXCIX/5933/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 12 września 2018r. w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, Działania 6.3 Gospodarka odpadami, projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego” • Projekt pn. "System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego" 	<ul style="list-style-type: none"> - ogłoszenia w prasie o zasięgu regionalnym – 4; - emisja w Radiu Lublin – 100 emisji; - TV Lublin – 60 emisji; - filmy informacyjno-edukacyjne – 3 sztuki; - konferencja – 228 osób; - cykl fotoreportaży na potrzeby kampanii inf.-eduk.. – 200 zdjęć; - afisze – 50 000 szt. - ulotki – 20 000 szt. - materiał radiowy – 1 szt. - udział artysty Dominka Strzelca w produkcjach medialnych – 1 komplet 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 202 479,46 zł • 85% - 172 107,46 • 15% - 30 372,00
3.	Zarządzanie i gospodarowanie zasobami naturalnymi			

3.1.	Udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin i ich zmiany	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. – Prawo geologiczne i górnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • 38 wydanych decyzji 	nie dotyczy
3.2.	Zatwierdzanie projektów robót geologicznych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. – Prawo geologiczne i górnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • 62 wydanych decyzji 	nie dotyczy
3.3.	Zatwierdzanie dokumentacji geologicznych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. – Prawo geologiczne i górnicze 	<ul style="list-style-type: none"> • 44 wydanych decyzji 	nie dotyczy
3.4.	Wydanie zezwolenia w sprawie usunięcia drzewa lub krzewu	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. – o ochronie przyrody 	<ul style="list-style-type: none"> • 258 wydanych decyzji (zgoda na usunięcie 736 drzew, odmowa dot. 282 drzew, zalecenie nasadzeń zastępczych w ilości 1383 drzew) 	nie dotyczy
4.	Ochrona środowiska			
4.1.	Opinie w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawia z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • 25 wydanych decyzji 	nie dotyczy
4.2.	Wydawanie decyzji z zakresu korzystania ze środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 12 czerwca 2015r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych • Ustawa z dnia 20 stycznia 2005r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji • Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska; • Ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach • Ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczych; • Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach • Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców; • Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • 135 wydanych decyzji 	nie dotyczy

		<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw • Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. -Prawo wodne 		
5.	Gospodarka odpadami			
5.1.	Usuwanie odpadów azbestowych	<ul style="list-style-type: none"> • Aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032 (Uchwała nr XXIV/351/2016 z dnia 2 grudnia 2016r.) • Uchwała nr XXIV/350/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 2 grudnia 2016r. w sprawie wykonania „Planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022” • Uchwała Nr CCXCIX/5933/2018 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa Priorytetowa 6: Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów, Działania 6.3 Gospodarka odpadami, projektu pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego” • Projekt pn. "System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego” 	<ul style="list-style-type: none"> • 11.523,204 Mg unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> • 3 988 749,39 zł • 85% - 3 390 436,98 • 15% - 598 312,41
	Prowadzenie Bazy Azbestowej	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska • „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” 	<ul style="list-style-type: none"> • 166 zweryfikowanych sprawozdań i 213 raportów gmin 	nie dotyczy
5.2	Prowadzenie rejestru podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach 	<ul style="list-style-type: none"> • 5628 podmiotów wpisanych do rejestru przez marszałka województwa (32 decyzje wykreślające 	Wpływy ogółem: 90 877,94 zł

			podmiot z rejestru)	
5.3	Wpływy z opłat produktowej: - za opakowania - za opony, oleje smary - prowadzenie publicznych kampanii edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej 	<ul style="list-style-type: none"> 210 zweryfikowanych sprawozdań podmiotów 	Wpływy ogółem: 346 336,56 zł (w tym dla UMWL 16 749,21 zł)
5.4	Wpływy z opłat za baterie i akumulatory (opłata depozytowa, produktowa i na prowadzenie publicznych kampanii edukacyjnych)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach 	<ul style="list-style-type: none"> 115 zweryfikowanych sprawozdań podmiotów 	Wpływy ogółem: 12 676,62 zł (w tym dla UMWL 632,35 zł)
5.5	Wpływy z opłat z tytułu recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji 	<ul style="list-style-type: none"> 49 zweryfikowanych sprawozdań ze stacji demontażu pojazdów 	Wpływy ogółem 7 911,23 zł (w tym dla UMWL 157,90 zł)
5.6	Prowadzenie Wojewódzkiego Systemu Odpadowego (WSO) wraz z rejestrem udzielonych zezwoleń w gospodarce odpadami	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach 	<ul style="list-style-type: none"> 6114 zweryfikowanych i wprowadzonych do bazy sprawozdań 500 wprowadzonych decyzji 	nie dotyczy
5.7	Przeprowadzenie egzaminów w zakresie gospodarowania odpadami	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach 	<ul style="list-style-type: none"> 2 egzaminy na kierownika składowiska 	Kwota dotacja z budżetu państwa: 1 008,00 zł Dochody: 3 330 zł
5.8	Weryfikacja rocznych sprawozdań gmin z gospodarki odpadami komunalnymi	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach 	<ul style="list-style-type: none"> 203 sprawozdania gmin i związków gmin, sporządzenie rocznego sprawozdania marszałka województwa 	nie dotyczy
6.	Działania regulacyjne w zakresie kosztów korzystania ze środowiska			
6.1.	Opłaty wniesione przez podmioty korzystające ze środowiska na terenie województwa lubelskiego za: - wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza , - przydzielone uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych, - pobór wód, - wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi , - składowanie odpadów	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27.04.2001 r. Prawo Ochrony Środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> 5356 zweryfikowanych wykazów zawierających zbiorcze zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska przedłożonych Marszałkowi Województwa Lubelskiego przez podmioty korzystające ze środowiska na terenie 	Wpływy ogółem: <ul style="list-style-type: none"> 48 472 309 tys. zł (w tym dla UMWL 944 163 tys. zł, WFOŚ i GW w Lublinie 19 969 252 tys. zł, NFOŚiGW w Warszawie 11 232 805 tys. zł, Gminy 11 532 992 tys. zł, Powiaty 4 793 097 tys. zł)

			województwa lubelskiego	
6.2.	Decyzje administracyjne w zakresie udzielania ulg podatkowych przedsiębiorcom	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> 10 wydanych decyzji 	<ul style="list-style-type: none"> na kwotę 463 410 zł
6.3.	Decyzje administracyjne w zakresie udzielania ulg podatkowych przedsiębiorcom	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi 	<ul style="list-style-type: none"> 1 wydana decyzja 	<ul style="list-style-type: none"> na kwotę 31 014 zł
6.4.	Decyzje administracyjne w zakresie wymierzenia opłaty podwyższonej za korzystanie ze środowiska przedsiębiorcom	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> 6 wydanych decyzji 	<ul style="list-style-type: none"> na kwotę 167 798 zł
6.5.	Decyzje administracyjne w zakresie umorzenia postępowania przedsiębiorcom	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska 	<ul style="list-style-type: none"> 5 wydanych decyzji 	nie dotyczy

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚiZN.

5.7. Obszar: TRANSPORT

Głównym zadaniem Samorządu Województwa w zakresie transportu zbiorowego i dróg jest **nadzór nad funkcjonowaniem regionalnego systemu powiązań komunikacyjnych**, a także tworzenie warunków organizacyjnych dla przewozów pasażerskich. W wymiarze prawnym kompetencje w tym zakresie określają przede wszystkim:

- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym,
- Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym

Na poziomie regionalnym problematyka transportu jest regulowana również przez *Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w województwie lubelskim* (plan transportowy), zatwierdzony Uchwałą Nr XLVII/744/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 14 lipca 2014 r., stanowiący akt prawa miejscowego.

Działania w ramach obszaru tematycznego Transport, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Infrastruktury i Majątku Województwa (IM) oraz Zarządu Dróg Wojewódzkich (ZDW).

Kierunki rozwoju transportu drogowego, kolejowego, lotniczego oraz szczegółowe działania w tym zakresie określają: *Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego oraz Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012–2020*.

Kluczowym zadaniem Samorządu Województwa Lubelskiego jest **zarządzanie, utrzymanie oraz rozwój sieci dróg wojewódzkich** o łącznej długości **2201,268 km**. Długość dróg miejskich to **191,110 km**, zaś zamiejskich **2010,158 km**. W tym celu utworzono jednostkę budżetową - Zarząd Dróg Wojewódzkich. ZDW pełni funkcję inwestora, realizuje letnie i zimowe utrzymanie dróg wojewódzkich, prowadzi nadzór nad ich stanem technicznym, dbając o ciągłość utrzymania regionalnego układu komunikacyjnego i o bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. Realizowane remonty, przebudowy dróg, obiektów mostowych, czy budowa nowych odcinków dróg wojewódzkich prowadzone są w miarę posiadania własnych i pozyskiwania na ten cel zewnętrznych środków finansowych.

W ramach organizacji publicznego transportu zbiorowego, Województwo zawiera z operatorami (przewoźnikami) umowy o świadczenie usług publicznych. Aktualnie w zakresie transportu kolejowego obowiązuje umowa z Przewozy Regionalne sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie na lata 2017-2020. Jednym z narzędzi finansowania publicznego transportu zbiorowego jest nabywanie przez organizatora i udostępnianie operatorowi środków transportu do realizacji przewozów (Województwo Lubelskie jest aktualnie w posiadaniu 18 pojazdów szynowych).

Zadania inwestycyjne finansowane są przede wszystkim ze środków budżetu Województwa Lubelskiego oraz środków pochodzących z programów unijnych.

Główne zadania finansowane w 2018 r. ze środków własnych przedstawiają się następująco:

- Przebudowa drogi Nr 801 Warszawa - Karczew - Wilga - Maciejowice - Dęblin - Puławy na odc. od km 89+250 do km 92+030 o dł. 2,780 km
- Przebudowa drogi Nr 807 Maciejowice - Sobolew - Żelechów - Łuków na odc. od km 49+350 do km 50+840 o dł. 1,490 km w m. Ogniwo
- Przebudowa drogi Nr 807 Maciejowice-Sobolew-Żelechów-Łuków w zakresie budowy chodnika, zatok autobusowych i zjazdów na odcinku od km 54+983,93 do km 56+322,16 o dł. 1,3382 km

- Przebudowa drogi Nr 809 Lublin - Krasienin - Kierzkówka - Przytoczno na odc. Jeziorzany – Przytoczno od km 49+220 do km 50+474,56 o dł. 1,255 km
- Przebudowa drogi Nr 813 Międzyrzec Podlaski-Parczew-Ostrów Lubelski-Łęczna na odc. Żelazna-Komarówka Podlaska od km 24+050 do km 24+750 o dł. 0,700 km
- Przebudowa drogi Nr 813 Międzyrzec Podl. - Parczew - Ostrów Lub. - Łęczna na odc. Żelazna - Komarówka Podlaska od km 24+750 do km 25+900 o dł. 1,150 km
- Przebudowa drogi Nr 843 Chełm - Kraśniczyn - Zamość odc. od km 18+590 do km 19+280 o dł. 0,690 km w m. Boruń
- Przebudowa drogi Nr 858 Zarzecze - Biłgoraj - Zwierzyniec - Szczepieszyn na odc. od km 41+730 do km 42+729 w m. Sól o dł. 0,999 km
- Przebudowa drogi Nr 863 Kopki - Krzeszów - Tarnogród - Cieszanów na odc. Naklik - Szyszków od km 16+501 do km 17+500 o dł. 0,999 km
- Przebudowa mostu na rz. Wiśle w m. Puławy - w ciągu drogi wojewódzkiej Nr 874 Zarzecze-Puławy
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej 812 Biała Podlaska-Wisznice-Włodawa-Chełm-Rejowiec-Krasnystaw w zakresie rozbudowy mostu przez rz. Siennica w m. Kasjan

Zadania realizowane przy udziale wsparcia pochodzącego z Regionalnego Programu Operacyjnego:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 Lublin - Wysokie - Biłgoraj - Sieniawa - Przeworsk - Kańczuga - Dynów - Grabownica Starzeńska na odcinku od km 26+000 do km 43+162 (Piotrków - Wysokie) o dł. 17,162 km
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 815 Wisznice - Parczew - Siemień – Lubartów od km 26+662 do km 61+565 o dł. 34,903 km
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 836 Bychawa - Kębtów na odcinku od km 8+590 do km 17+205 o długości ok. 8,615 km oraz przebudowa drogi na odcinku od km 21+100 do km 25+978 o długości ok. 4,878 km
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 837 Piaski - Żółkiewka Wieś - Nielisz – Sitaniec na odcinku Nielisz-Sitaniec od km 48+000 do km 64+389 o dł. 16,389 km

Zadania dofinansowane z udziałem Programu Operacyjnego Polska Wschodnia:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 835 Lublin - Wysokie - Biłgoraj - Sieniawa - Przeworsk - Kańczuga - Dynów - Grabownica Starzeńska od km 10+014 do km 26+000 o dł. 15,986 km

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze transportu przedstawiono poniżej (**Tabela 17,**

Tabela 18).

Tabela 17. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze transportu

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CXII/2331/2016 z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie przyjęcia „Programu Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko	Realizacja Programu - Zgodnie z wymogami pkt 10.3 Programu Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 14 sierpnia 2018 r. zaakceptował projekt rocznego raportu z realizacji „Programu Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego” za 2017 r.
2.	Planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012–2020	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CXXII/2471/2012 z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012–2020.”	Realizacja Planu - w załączniku Nr 1 do uchwały ZWL – lista podstawowa zapisano 20 zadań inwestycyjnych do realizacji w latach 2018-2023, z których: 6 zadań zostało zrealizowanych, 5 zadań jest w trakcie realizacji, 7 zadań jest w fazie przygotowania dokumentacji.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DliMW UMWL.

Tabela 18. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze transportu

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Organizacja i kontrola transportu			
1.1.	Organizacja publicznego transportu zbiorowego w transporcie kolejowym	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym. Umowa z Operatorem nr 1185/DT/CP/16 z dnia 9 grudnia 2016 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 2 848 030 pockm - praca eksploatacyjna pociągów w pociągokilometrach 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 68 128 312,82 zł (ogółem) 55 849 300,03 (Budżet WL) 12 279 012,79 (Fundusz Kolejowy)
1.2.	Wydawanie zezwoleń na wykonywanie przewozów regularnych osób lub specjalnych w krajowym transporcie drogowym	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym 	<ul style="list-style-type: none"> 36 zezwoleń, 121 decyzji zmian posiadanych zezwoleń 	nie dotyczy
1.3.	Kontrola przedsiębiorców w zakresie prawidłowości realizacji regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym 	<ul style="list-style-type: none"> 170 kontroli 	Dochód: <ul style="list-style-type: none"> 142 846,30 zł
2.	Wsparcie usług transportowych			
2.1.	Dopłaty dla przewoźników autobusowych z tytułu honorowania uprawnień pasażerów do przejazdów z ulgami ustawowymi	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 czerwca 1992 roku o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego 	<ul style="list-style-type: none"> 165 umów z przewoźnikami 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 39 321 715,58 zł (Budżet Państwa)
3.	Wieloletnie inwestycje drogowe			

3.1.	Realizacja zadań inwestycyjnych na drogach wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012–2020 	<ul style="list-style-type: none"> 14 odcinków dróg o długości 35,307 km 1 most 11,96 km chodników 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 106 484 072 zł (wartość ogółem) 53 220 951 (2018), w tym: 16 185 127 – UE 925 309 – Budżet Państwa 7 518 485 UG 2 197 900 MI
			<ul style="list-style-type: none"> w trakcie realizacji 5 odcinków o dł. 76,893 km 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 580 575 663 zł (wartość ogółem) 185 353 328 zł (2018), w tym 16 185 127 – UE 925 309 – Budżet Państwa
3.2.	Opracowanie dokumentacji projektowej dla planowanych inwestycji	<ul style="list-style-type: none"> Program Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego Plan rozwoju sieci dróg wojewódzkich Województwa Lubelskiego na lata 2012–2020 	<ul style="list-style-type: none"> Dokumentacja dla 7 odcinków dróg o długości 165,956 km 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 532 463 253 zł (wartość ogółem) 1 238 928 zł (2018r.)
4.	Bieżące remonty i utrzymanie dróg			
4.1.	Remont dróg wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> Cała sieć 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 49 553 761 zł (2018), w tym: 21 683 614 dotacja
4.2.	Utrzymanie dróg wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> Cała sieć 	
	Dotacje dla gmin na bieżące utrzymanie dróg wojewódzkich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> 5 gmin 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 315 025 (Budżet WL)
5.	Wsparcie rozwoju układu transportowego województwa lubelskiego			
5.1.	Pomoc finansowa (dotacje) JST na realizację zadań związanych z infrastrukturą dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych – „100 km dróg na stulecie niepodległości”	<ul style="list-style-type: none"> porozumienia (umowy) pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> 19 powiatów, 38 gmin 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 8 828 131,34 (Budżet WL)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DiIMW UMWL.

Szczegółowa informacja dotycząca kosztów realizacji poszczególnych inwestycji drogowych przedstawiona została w Sprawozdaniu rocznym z wykonania Budżetu Województwa Lubelskiego za 2018 rok, w załączniku nr 5 - Wydatki majątkowe Budżetu Województwa Lubelskiego - wykonanie za 2018 r.

5.8. Obszar: SPORT I TURYSTYKA

Zadania z zakresu kultury fizycznej należą do katalogu zadań własnych samorządu województwa, co wynika z art. 14 ust. 1 pkt 11 ustawy o samorządzie województwa (Dz.U.2019 r. poz. 512).

Jednym z podstawowych zadań samorządu województwa jest obowiązek **prowadzenia działalności w sferze zadań publicznych** we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy (osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych, jeżeli ich cele statutowo obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, a także ze stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego).

Działania w ramach obszaru tematycznego Sport i Turystyka, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Promocji, Sportu i Turystyki (PST).

Finansowanie części zadań z zakresu sportu i turystyki odbywa się na podstawie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688). Co roku Sejmik Województwa Lubelskiego uchwała nowy program współpracy z organizacjami pozarządowymi w którym określone są zadania do realizacji w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej. Z zakresu sportu w roku 2018 podpisano 72 umowy i przeznaczono kwotę 3 726 500 zł w tym w formie wspierania (1 674 500 zł) oraz w formie powierzenia (2 052 000 zł). Z zakresu turystyki w roku 2018 podpisano 37 umów i przeznaczono kwotę 92 481,00 zł w tym w formie wspierania (64 481,00 zł) oraz w formie powierzenia (28 000,00 zł).

Stypendia sportowe Województwa Lubelskiego w 2018 r. przyznawano w oparciu o opracowany i przyjęty dokument pn. *Zasady, tryb przyznawania i pozbawiania oraz rodzaje i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej*, stanowiących załącznik do Uchwały Nr XXXVII/604/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2013 r. poz. 5185, z 2016 r. poz. 930).

Celem realizowanego przez Województwo Lubelskie programu stypendialnego dla sportowców z terenu województwa lubelskiego jest udzielenie wsparcia finansowego w szczególności młodym i perspektywicznym sportowcom uprawiającym sporty i konkurencje olimpijskie i paraolimpijskie w początkowych latach ich sportowej kariery. Głównym kryterium warunkującym przyznanie stypendium jest osiągnięty wynik sportowy, tj. zdobyte miejsca medalowe w Igrzyskach Olimpijskich (1-8), Mistrzostwach Świata (1-3), Mistrzostwach Europy (1-3) i Mistrzostwach Polski (1-3) w kategoriach wiekowych sportu młodzieżowego - młodzieżowców, juniorów i juniorów młodszych (kadetów) oraz seniorów (do 27 lat, pod warunkiem członkostwa w kadrze narodowej seniorów, potwierdzone odpowiednim zaświadczeniem polskiego związku sportowego), a także uprawianie sportu olimpijskiego/ paraolimpijskiego. Na podstawie decyzji administracyjnej Marszałka Województwa Lubelskiego stypendium sportowe otrzymało 327 osób na okres 9 miesięcy tj. od miesiąca kwietnia 2018 r. do miesiąca grudnia 2018 r. na łączną kwotę 868.050 zł brutto.

Samorząd Województwa Lubelskiego jest aktywnym inicjatorem i realizatorem działań mających na celu **promocję turystyczną** Regionu Lubelskiego. W tym zakresie współpracuje z licznymi

podmiotami, w tym m.in. Lubelską Regionalną Organizacją Turystyczną, Polską Organizacją Turystyczną, lokalnymi organizacjami turystycznymi, Centrami Informacji Turystycznej oraz ośrodkami i punktami informacji turystycznej, a także stowarzyszeniami agroturystycznymi. Wśród najważniejszych zadań należy wymienić:

- przygotowywanie **prezentacji walorów turystycznych** Regionu Lubelskiego, w tym jego zagospodarowania turystycznego na stoiskach targowych w trakcie Międzynarodowych Targów Turystycznych w kraju i zagranicą,
- wydawanie turystycznych materiałów promujących Region Lubelski. Wiele tytułów tych wydawnictw powstaje w Oddziale Turystyki DPSiT, lub we współpracy z tym oddziałem. Takim wydawnictwem jest m.in. tworzony i aktualizowany Informator Turystyczny Województwa Lubelskiego w wersji papierowej i elektronicznej,
- realizację Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie turystyki i krajoznawstwa, w tym przygotowanie konkursu ofert oraz nadzór i kontrola prawidłowości jego wykonania.

Na terenie województwa lubelskiego utworzona została i wyznakowana **sieć szlaków turystycznych**. Wiele z nich o charakterze regionalnym i ponadregionalnym wymaga systematycznego odnawiania. Departament Promocji, Sportu i Turystyki współpracuje ze stowarzyszeniami turystycznymi czuwając nad ich stanem. Wśród szlaków są szlaki rowerowe o znaczeniu wojewódzkim, które wykonane zostały na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego.

Przez teren województw wschodniej Polski, w tym województwa lubelskiego przebiega m.in. Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo cieszący się coraz większym zainteresowaniem turystów rowerowych z kraju i zagranicy. We współpracy z województwami Polski wschodniej, mediami, samorządami powiatów miast i gmin województwa lubelskiego oraz stowarzyszeniami turystycznymi organizowana jest promocja tego szlaku. Podejmowane są działania służące stałemu rozwojowi tego szlaku m.in. poprzez organizowanie tzw. MPR – Miejsc Przyjaznych Rowerzystom. Szlaki rowerowe prezentowane są na Międzynarodowych Targach Turystycznych. Do prezentacji wykorzystywane są m.in. mapy i inne materiały promocyjne zachęcające do odwiedzenia oraz pobytu w województwie lubelskim.

Samorząd Województwa Lubelskiego realizuje **zadania zlecone** z zakresu administracji rządowej określone przepisami ustawy z dnia 24 listopada 2017r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz. U. z 2019, poz. 548) oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (Dz. U. z 2019r. poz. 238). Do głównych zadań Województwa Lubelskiego w zakresie zadań zleconych należy:

- prowadzenie rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych,
- kontrola organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych,
- zaszeregowanie obiektów hotelarskich do określonego rodzaju i nadanie kategorii;
- kontrola obiektów hotelarskich,
- prowadzenie ewidencji obiektów hotelarskich,
- nadawanie uprawnień przewodnika górskiego,
- prowadzenie ewidencji uprawnień przewodników górskich,

- kontrola działalności przewodników turystycznych i pilotów wycieczek w zakresie określonym ustawą.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze sportu i turystyki przedstawiono poniżej (**Tabela 19, Tabela 20**).

Tabela 19. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze sportu i turystyki

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Program rozwoju turystyki w województwie lubelskim do 2020 roku z perspektywą do 2030 r.	Uchwała nr CCXXXVI/4630/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia „Programu rozwoju turystyki w województwie lubelskim do 2020 roku z perspektywą do 2030 r.”	W trakcie realizacji.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DPSiT UMWL.

Tabela 20. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze sportu i turystyki

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Wsparcie stypendialne i nagrody			
1.1.	Stypendia sportowe	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XXXVII/604/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej. 	<ul style="list-style-type: none"> 327 stypendiów dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe w Igrzyskach Olimpijskich (miejsca 1-8), Mistrzostwach Świata (miejsca 1-3), Mistrzostwach Europy (miejsca 1-3) i Mistrzostwach Polski (miejsca 1-3) w kat. wiekowych: junior młodszy, junior, młodzieżowiec, senior do 27 r.ż., zamieszkujących województwo lubelskie i reprezentujących województwo lubelskie 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 868 050 zł
1.2.	Nagrody sportowe	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr XXXVII/604/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie zasad, trybu 	<ul style="list-style-type: none"> 39 nagród dla osób fizycznych – zawodników i ich trenerów 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 90 750 zł

		<p>przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych i nagród Województwa Lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe oraz wyróżnień dla osób wyróżniających się osiągnięciami w działalności sportowej.</p>	<p>reprezentujących województwo lubelskie i zamieszkujących na terenie województwa lubelskiego za osiągnięte wyniki sportowe – miejsca 1-8 oraz udział w Igrzyskach Olimpijskich, miejsca 1-3 w Mistrzostwach Świata Seniorów oraz Mistrzostwach Europy Seniorów w sportach olimpijskich i nieolimpijskich, Mistrzostwach Świata w kat. młodzieżowiec, junior, junior młodszy w sportach olimpijskich, rekordy świata i rekordy Europy w sportach olimpijskich</p>	
2.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej			
2.1.	<p>Organizacja wydarzeń sportowych oraz szkolenia zawodników</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała XXXV/481/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 20 listopada 2017 roku w sprawie „Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na 2018 rok” 	<ul style="list-style-type: none"> 72 umowy 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3 725 742,92 zł
3.	Promocja walorów turystycznych województwa			
3.1.	<p>Przygotowanie materiału audiowizualnego pt. „Polska z lotu ptaka”, przedstawiającego walory gospodarcze i turystyczne Województwa Lubelskiego (opracowanie scenariusza, produkcja oraz emisja materiału na kanale Focus, Nowa TV, POLSAT ONE i POLSAT 2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr CCXLI/4098/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020, Oś Priorytetowa 3: Konkurencyjność przedsiębiorstw, Działanie 3.6 Marketing gospodarczy, dla projektu pn. „Marketing Gospodarczy Województwa 	<ul style="list-style-type: none"> 1 materiał promocyjny 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 110.700 zł: 16 605 zł (JST) 94 095 zł (EFRR)

		Lubelskiego II”		
3.2.	Opracowanie map turystycznych województwa lubelskiego (skład i druk): a) Mapa „Lubelskie atrakcje” b) Mapa „Turystyka aktywna”	<ul style="list-style-type: none"> Umowa nr. 1164/PT/CP/18 	<ul style="list-style-type: none"> 40 000 egz. map (200 bloków do wrywania po 200 szt.) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 6 877,50 zł (Budżet WL)
3.3.	Opracowanie map turystycznych województwa lubelskiego (opracowanie merytoryczne, kartograficzne, skład, druk i falcowania map)	<ul style="list-style-type: none"> Umowa nr.1954/PT/CP/18 	<ul style="list-style-type: none"> 8 000 egz. map 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 19 215 zł (Budżet WL)
3.4.	Zakup Przewodników rowerowych	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 18.12.2018 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 900 egz. przewodników 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 4 914 zł (Budżet WL)
3.5.	Opracowanie mapy ogólnej Green Velo (druk i falcowanie mapy)	<ul style="list-style-type: none"> Umowy o współpracy partnerskiej pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie) na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo, Zgoda Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 31.10.2018 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 5000 egz. 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 4 987 zł (Budżet WL)
3.6.	Organizacja eventów zagranicznych promujących Wschodni Szlaku Rowerowy Green Velo w Niemczech: a) w Berlinie - Umweltfestiwal 3.06.2018 r. b) w Hamburgu – Altonale 16-17.06.2018 r.	<ul style="list-style-type: none"> Umowy o współpracy partnerskiej pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie) na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo, umowa nr 1457/PT/CP/18 Zgoda Zarządu Województwa Lubelskiego 24.04.2018 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 2 zorganizowane eventy 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 24 928 zł (Budżet WL)
3.7.	Promocja turystyczna Województwa Lubelskiego na targach turystycznych w Polsce: Poznaniu, Wrocławiu, Katowicach, Chorzowie, Szczecinie, Nadarzynie i Warszawie	<ul style="list-style-type: none"> Zgody Zarządu Województwa Lubelskiego z dni 23.01, 27.02, 3.07 	<ul style="list-style-type: none"> 7 zorganizowanych stoisk regionalnych 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 121 627,20 zł: 18 244,08 zł (JST) 103 383,12 zł (EFRR)
3.8.	Emisja artykułów sponsorowanych / reklam - druk materiału promocyjnego w gazecie Wiadomości Turystyczne – wersja niemieckojęzyczna	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 7.02.2018 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 1 druk materiału promocyjnego 	<p>Koszt</p> <ul style="list-style-type: none"> 5 535 zł (Budżet WL)
3.9.	Wykonanie materiałów promocyjnych (przetarg nieograniczony)	<ul style="list-style-type: none"> Umowa nr 2184/op/cp18 	<ul style="list-style-type: none"> 500 szt. koszulek 5000 szt. opasek odblaskowych 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 16 143,75 zł (Budżet WL)

3.10.	Wykonanie powłoki namiotu z logo Green Velo	<ul style="list-style-type: none"> Zgoda Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 8.10.2018 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 1 powłoka namiotu 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 5 769,39 zł (Budżet WL)
3.11.	Certyfikacja Miejsc Przyjaznych Rowerzystom (MPR) na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo	<ul style="list-style-type: none"> Regulamin współpracy w ramach systemu rekomendacji Miejsc Przyjaznych Rowerzystom na Wschodnim Szlaku Rowerowym Green Velo 	<ul style="list-style-type: none"> 152 obiektom nadano certyfikaty MPR 	Nie dotyczy
4.	Monitorowanie atrakcyjności walorów oraz wykorzystania infrastruktury turystycznej			
4.1.	Badanie ruchu na szlaku Green Velo	<ul style="list-style-type: none"> Umowy o współpracy partnerskiej pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie) na rzecz rozwoju i promocji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo porozumienia pomiędzy województwami Polski Wschodniej (warmińsko-mazurskie, podlaskie, lubelskie i podkarpackie) na przeprowadzenie wspólnego badania 	<ul style="list-style-type: none"> 1 Raport 	<p>Koszt</p> <ul style="list-style-type: none"> 50 000 zł (Budżet WL)
4.2.	Przeprowadzenie badania, opracowanie raportów bieżących pod nazwą „Lubelskie Regionalne Obserwatorium Turystyczne” (Raport końcowy w 2019 r.)	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała Nr CCXLI/4098/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie podjęcia decyzji o dofinansowaniu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020, Oś Priorytetowa 3: Konkurencyjność przedsiębiorstw, Działanie 3.6 Marketing gospodarczy, dla projektu pn. „Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II” Umowa nr 612/OP/CP/18 	<ul style="list-style-type: none"> 4 raporty bieżące 1 raport końcowy (w 2019 r.) 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 114 882 zł brutto <p>W 2018 r. wydano 57 441 zł brutto: 8 616,15 zł (JST) 48 824,85 zł (EFRR)</p> <p>W 2019 r. wydane zostanie 57 441 zł brutto 8 616,15 zł (JST) 48 824,85 zł (EFRR)</p>
5.	Rozwój infrastruktury i organizacja przestrzeni turystycznej w regionie			
5.1.	Wykonanie znaków rowerowych do znakowania 2 szlaków: - Lublin – Kazimierz Dolny - Nadbużański Szlak Rowerowy	<ul style="list-style-type: none"> Umowa nr. 100/PT/CP/18 	<ul style="list-style-type: none"> 610 szt. znaków turystycznych 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 20 910 zł (Budżet WL)
6.	Organizacja i kontrola przestrzeni turystycznej w regionie. Zadania zlecone z zakresu turystyki			
6.1	Prowadzenie rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> 18 wpisów do rejestru, 23 zmiany wpisów w rejestrze, 16 decyzji administracyjnych w 	<p>Nie dotyczy</p> <ul style="list-style-type: none"> koszt ponosi przedsiębiorca (opłata skarbową za dokonanie wpisu do rejestru)

			sprawie wykreślenia z rejestru.	
6.2	Kontrola organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> 12 kontroli organizatorów turystyki. 	Nie dotyczy
6.3	Zaszeregowanie obiektów hotelarskich według rodzaju i kategorii (zmiana, potwierdzenie, zaszeregowania)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> 17 decyzji administracyjnych w sprawie zaszeregowania 	Nie dotyczy <ul style="list-style-type: none"> koszt ponosi przedsiębiorca (opłata kategoryzacyjna i opłata skarbową za wydanie decyzji administracyjnej)
6.4	Kontrola obiektów hotelarskich	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> 48 kontroli obiektów hotelarskich 	Nie dotyczy
7.	Wspieranie i upowszechnianie w zakresie turystyki i krajoznawstwa			
7.1	Realizacji Programu Współpracy Samorządu Województwa Lubelskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego z zakresu turystyki i krajoznawstwa.	<ul style="list-style-type: none"> Uchwała XXXV/481/2017 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 20 listopada 2017 roku 	<ul style="list-style-type: none"> Zawarto umowy na realizację 37 zadań 	Kwota dotacji ogółem: 92 481,00 zł

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DPSiT UMWL.

5.9. Obszar: OBRONNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zapewnienie bezpieczeństwa należy do obowiązków wielu organów i jednostek administracji, a także spoczywa na organizacjach społecznych i na samych obywatelach. Zakres zadań i kompetencji w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego jest wyraźnie zróżnicowany w odniesieniu do poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego. Samorządowi wojewódzkiemu przypisano ogólną odpowiedzialność za sprawy związane z wykonywaniem zadań dotyczących obronności i bezpieczeństwa publicznego o czym mowa w art. 14.1. ustawy o samorządzie województwa.

Zakres działań organów administracji publicznej w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego regulują liczne przepisy prawa, w tym przede wszystkim określone w:

- ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawie z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych,
- ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej,
- ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
- ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o państwowej straży pożarnej.

Działania w ramach obszaru tematycznego Obronność i Bezpieczeństwo Publiczne, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Organizacyjno – Prawnego (OP).

Organy samorządu terytorialnego zostały zobowiązane przez ustawodawcę do realizacji zadań, polegających na **umacnianiu obronności** Rzeczypospolitej Polskiej, przygotowaniu ludności i mienia narodowego na wypadek wojny oraz wykonywania innych zadań w ramach powszechnego obowiązku obrony. Tworzenie warunków organizacyjnych i technicznych, a także koordynacja planowania i realizacji zadań obronnych,

W roku 2018 zadania i przedsięwzięcia w zakresie obronności obejmowały:

- Trening Stałego Dyżuru Marszałka Województwa Lubelskiego w zakresie przekazywania informacji i zadań obronnych w systemie funkcjonowania Stałych Dyżurów w województwie lubelskim (przeszkolono -10 osób).
- Szkolenie pracowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych - inspektorów ds. obronnych odpowiedzialnych za realizację zadań obronnych w podległych wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych (przeszkolono - 30 osób),
- Wydanie zarządzenia nr 97 /2018 Marszałka Województwa Lubelskiego w Lublinie z dnia 21 maja 2018 r. w sprawie zasad organizacji i funkcjonowania systemu Stałych Dyżurów w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie i w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych w razie podwyższania gotowości obronnej państwa. Opracowano nową dokumentację Stałego Dyżuru oraz Stanowiska Kierowania Marszałka Województwa Lubelskiego w Lublinie.
- Wydanie zarządzenie nr. 115 /2018 Marszałka Województwa Lubelskiego w Lublinie z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie przygotowania i przeprowadzenia samorządowego ćwiczenia wojewódzkiego pk. „DANIEL -2018”.
- Przeprowadzono „Grę decyzyjną” z dyrektorami departamentów UMWL i dyrektorami wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych biorących udział

w samorządowym ćwiczeniu wojewódzkim które realizują zadania obronne w czasie podwyższania gotowości obronnej państwa.

- Przeprowadzono samorządowe ćwiczenie wojewódzkie pk" DANIEL -2018" na temat: Podwyższanie gotowości obronnej państwa oraz kierowanie realizacją zadań obronnych i kryzysowych wynikających z „Planu operacyjnego funkcjonowania UMWL w Lublinie”.
- Przeprowadzono szkolenie obronne z kierowniczą kadrą UMWL w Lublinie oraz dyrektorami ,kierownikami wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych,
- udział w szkoleniu wzięło 80 osób.
- Udział w wyższych kursach obronnych w Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie.
- Kontrole problemowe realizacji zadań obronnych prowadzone przez Departament Kontroli i Audytu UMWL w Lublinie w okresie.

W 2018 r. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie poddany został kontroli przez Najwyższą Izbę Kontroli i działania te zostały ocenione pozytywnie w zakresie przygotowania i realizacji zadań obronnych.

W ramach szeroko rozumianych działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego szczególne znaczenie ma zarządzanie kryzysowe. Na obszarze województwa działaniami z zakresu zarządzania kryzysowego kieruje wojewoda. Na gruncie art. 15 u.z.k. zarząd województwa uczestniczy w realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego, w tym planowania cywilnego, wynikających z jego kompetencji. Ustawodawca nie przypisuje w tym zakresie szczególnych kompetencji organowi wykonawczemu samorządu województwa, jak czyni to w przypadku wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz starosty. Samorząd województwa może mieć swojego przedstawiciela, wyznaczonego przez marszałka województwa, w składzie wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego, o czym rozstrzyga art. 14 ust. 11 u.z.k. Przedstawiciel ten ma jednak, jako jeden z wielu członków, ograniczony wpływ na pracę całego zespołu, który realizują politykę organu administracji rządowej (wojewody), a nie regionalną politykę samorządową w obszarze obronności i bezpieczeństwa publicznego.

Kolejnym aspektem działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie obronności i bezpieczeństwa publicznego jest wdrażanie ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa. W tym kontekście, na podstawie art. 53 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w 2018 roku Marszałek Województwa Lubelskiego wydał 30 postanowień dotyczących uzgodnień lokalizacji inwestycji celu publicznego na terenach zamkniętych.

Ze względu na zróżnicowany charakter zadań realizowanych przez samorząd województwa ważnym aspektem jest zapewnienie bezpieczeństwa informacji niejawnych. Działania w tym zakresie realizowane są przez Biuro Pełnomocnika Marszałka ds. Ochrony Informacji Niejawnych, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 412, z późn. zm.) a w szczególności o przepis art. 15 cytowanej ustawy. Pełnomocnik, który odpowiada za zapewnienie przestrzegania przepisów o ochronie informacji niejawnych zapewnia m.in. ochronę tych informacji, w tym stosowanie środków bezpieczeństwa fizycznego, ochronę systemów teleinformatycznych, zarządzanie ryzykiem bezpieczeństwa, prowadzenie szkoleń z zakresu ochrony informacji niejawnych oraz prowadzenie zwykłych postępowań sprawdzających. Biuro odpowiada również, w ramach stosowanych upoważnień, za przyjmowanie oraz dokonywanie wstępnej analizy oświadczeń majątkowych składanych przez radnych, członków zarządu województwa, skarbnika województwa, kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek

organizacyjnych, osoby zarządzające i członków organu zarządzającego wojewódzką osobą prawną oraz osób wydających decyzje administracyjne.

5.10. Obszar: BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Do zadań Samorządu Województwa należy **określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich** w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy przez przygotowanie i realizację regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia. Podstawowym źródłem finansowania zadań instytucji rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia oraz łagodzenia skutków bezrobocia jest Fundusz Pracy. Plan wydatków Funduszu Pracy każdego roku zostaje ujęty w tzw. Planie Finansowym Funduszu Pracy stanowiącym integralną część ustawy budżetowej. Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych odbywa się zgodnie z zarządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 sierpnia 2014 roku w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie (Dz.U. z 2014 r., poz. 1294). Rokrocznie Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie dokonuje podziału środków z Funduszu Pracy między powiatowe urzędy pracy.

Działania w ramach obszaru tematycznego Bezrobocie i Rynek Pracy, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Wojewódzkiego Urzędu Pracy (WUP).

Co roku WUP w swoich planach działań uwzględnia kierunki i priorytety określone w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych.

W kreowaniu polityki rynku pracy dużą rolę odgrywa opracowywanie analiz rynku pracy i realizowanie badań popytu na pracę. WUP współdziała z Wojewódzką Radą Rynku Pracy w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich. Inicjuje i realizuje przedsięwzięcia mające na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

WUP w Lublinie realizuje zadania wynikające z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz obywateli państw, z którymi Unia Europejska zawarła umowy o swobodzie przepływu osób, w zakresie zasiłków dla bezrobotnych. WUP w Lublinie pełni funkcję instytucji właściwej, przyjmuje i rozpatruje wnioski bezrobotnych o wydanie odpowiednich dokumentów oraz wydaje decyzje bezrobotnym po pracy za granicą. Jak również wspiera, koordynuje i realizuje zadania sieci EURES na terenie województwa we współpracy z ministrem właściwym do spraw pracy, samorządami powiatowymi, związkami zawodowymi i organizacjami pracodawców. W 2018 roku WUP w Lublinie prowadził współpracę z 7 państwami należącymi do sieci EURES (Belgia, Irlandia, Hiszpania, Francja, Holandia, Szwecja, Malta).

Wśród zadań WUP znajduje się organizowanie, koordynowanie, świadczenie usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, a także ich rozwijanie na terenie województwa oraz opracowywanie, gromadzenie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych na terenie województwa. Od lat WUP współpracuje z powiatowymi urzędami pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży. Przygotowuje wykaz zawodów na potrzeby rynku pracy, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne od tych wynagrodzeń. Współdziała z właściwymi organami oświatowymi, szkołami i szkołami wyższymi w harmonizowaniu kształcenia i szkolenia zawodowego z potrzebami rynku pracy. Prowadzi rejestr agencji zatrudnienia

wydaje certyfikaty o dokonaniu wpisu do rejestru oraz wydaje decyzje o wykreśleniu z rejestru. Prowadzi także rejestr instytucji szkoleniowych gdzie wydaje zawiadomienia o wpisie i powiadomienia o wykreśleniu z rejestru.

WUP wykonuje zadania zlecone przez Marszałka Województwa Lubelskiego wynikające z ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy oraz przepisów wykonawczych.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie od lat programuje i wykonuje zadania współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na podstawie porozumienia z 8 czerwca 2015 roku w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach: Osi Priorytetowej 9 Rynek pracy oraz Osi Priorytetowej 11 Włączenie społeczne, zaś na podstawie Porozumienia w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 z dnia 13 stycznia 2015 r. pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej w ramach Działań 1.1 i 1.2 Osi Priorytetowej I.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze bezrobocia i rynek pracy przedstawiono poniżej (**Tabela 21, Tabela 22**).

Tabela 21. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze bezrobocia i rynek pracy

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	<i>Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2017 rok</i>	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CLV/3120/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie zaakceptowania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2017 rok	W 2018 r. opracowano Monitoring wdrażania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2017 rok za I i II półrocze. Dokument opracowano na podstawie informacji zwrotnych uzyskanych od podmiotów podejmujących inicjatywy zgodne z rekomendacjami zawartymi w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2017 rok.
2.	<i>Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na 2018 rok</i>	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXXXVIII/4675/2017 z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie zaakceptowania Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2018 rok	Monitoring realizacji działań
3.	<i>Wykaz zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.</i>	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXLVI/4778/2018 z dnia 16 stycznia 2018 r. w sprawie określenia „Wykazu zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.”	Wykaz uzyskał moc obowiązującą od dnia 01 września 2018 r., został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego pod poz. 473
4.	<i>Wykaz zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.</i>	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr IX/112/2018 z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie określenia „Wykazu zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego”	Wykaz uzyskał moc obowiązującą od dnia 01 września 2019 r. został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego pod poz. 435
5.	<i>Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu</i>	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXXXVI/4646/2017 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych	Monitoring wydatkowania środków przez samorzady powiatowe województwa lubelskiego

	<i>Szkoleniowego w 2018 roku. Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXXXVI/4646/2017 z dnia 12 grudnia 2017 r.</i>	województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2018 roku	
6.	<i>Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2019 roku.</i>	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCCXVI/6234/2018 z dnia 19 listopada 2018 r. w sprawie podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2019 roku	Podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa lubelskiego na finansowanie działań realizowanych w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2019 roku.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z WUP.

Tabela 22. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze bezrobocia i rynek pracy

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Analizy regionalnego rynku pracy			
1.1.	Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> raport roczny 	nie dotyczy
1.2.	Ranking szkół wyższych wg poziomu bezrobocia absolwentów(rok akademicki)		<ul style="list-style-type: none"> publikacja (800 szt.) 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 5 640 zł (grafika i druk) Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
1.3.	Analiza branży przetwórstwa spożywczego w województwie lubelskim		<ul style="list-style-type: none"> publikacja (400 szt.) 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 3 066 zł (druk) finansowanie 100 % Fundusz Pracy
1.4.	Rynek pracy – perspektywa pracujących		<ul style="list-style-type: none"> publikacja (1000 szt.) 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 4 939,70 zł (grafika i druk) Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
1.5.	Analiza branży hotelarsko – gastronomicznej w województwie lubelskim		<ul style="list-style-type: none"> publikacja (1200 szt.) 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 26 207,50 zł (realizacja, grafika i druk) Finansowanie 100 % Fundusz Pracy

1.6.	Barometr zawodów- raport wojewódzki	<ul style="list-style-type: none"> Umowa nr DRP-VI/6/GW/2018 z 05.04.2018 r. pomiędzy Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a Samorządem Województwa Lubelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> 1 raport wojewódzki 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> zrefundowany przez MRPiPS Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
2.	Poradnictwo i aktywizacja zawodowa			
2.1.	Indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe w ramach działania 4 Centrów Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (Lublin, Biała Podlaska, Chełm, Zamość)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> 3 858 osób, którym udzielono porady 12 706 osób, którym udzielono informacji zawodowej 	nie dotyczy
2.2.	Zlecanie działań aktywizacyjnych agencjom zatrudnienia na rzecz osób długotrwale pozostających bez pracy z ustalonym profilem II lub III	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Umowa zawarta z realizatorem-konsorcjum firm WYG International Sp. z o.o. i WYG HR Consulting Sp. z o.o. oraz Powiatowymi Urzędami Pracy w: Białej Podlaskiej, Janowie Lubelskim, Kraśniku, Opolu Lubelskim, Puławach 	<ul style="list-style-type: none"> Z 1250 osób objętych działaniami: 53,92 % osób podjęło zatrudnienie trwające co najmniej 14 dni; 28,55 % osób podjęło zatrudnienie przez 90 dni 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 5 458 958,80 zł Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
2.3.	Pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES (przekazywanie CV osób poszukujących zatrudnienia pracodawcom zagranicznym)	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> 487 ofert pracy przyjętych do realizacji (3 196 stanowisk) 727 bezrobotnych i poszukujących pracy, którym świadczono usługę EURES 29 pracodawców, którym świadczono usługę EURES 	
3.	Koordinacja, rozwój systemu i poprawa mechanizmów wspierania osób na rynku pracy			
3.1.	Szkolenie doradców zawodowych WUP i PUP	<ul style="list-style-type: none"> Umowa nr DRP-VI/6/GW/2018 z dnia 05.04.2018 roku zawarta pomiędzy Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a Samorządem Województwa Lubelskiego 	<ul style="list-style-type: none"> 5 szkoleń 36 przeszkolonych pracowników 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> 18 070,46 zł Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
3.2.	Prowadzenie rejestru i certyfikacja agencji zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> 98 – agencje wpisane do rejestru w 2018r. 78 – agencje wykreślone z rejestru w 2018r. 	nie dotyczy

			<ul style="list-style-type: none"> • 290 agencji – stan w rejestrze na koniec 2018r. 	
3.3.	Prowadzenie rejestru instytucji szkoleniowych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 167 – wnioski złożone o wpis do RIS • 131 – podmioty wykreślone z rejestru • 665 podmiotów – stan w rejestrze na koniec 2018 r. 	nie dotyczy
3.4.	Kontrola agencji zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 19 przeprowadzonych kontroli 	nie dotyczy
3.5.	Szkolenie regionalnej kadry EURES, pracowników PUP i Biur Karier	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 46 uczestników szkolenia 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> • 11 153 zł Finansowanie 100 % Fundusz Pracy
3.6.	Organizacja Targów Pracy przez WUP w Lublinie w ramach działań sieci EURES	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 wydarzenie 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> • 19 999,80 zł Finansowanie 100 % Fundusz Pracy

3.7.	Rozpatrywanie wniosków w przedmiocie przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych z uwzględnieniem okresu zatrudnienia w innym państwie członkowskim UE/EOG i Szwajcarii	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 821 decyzji 	
3.8.	Obsługa zasiłków transferowanych z innych państw członkowskich UE/EOG	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego + 	<ul style="list-style-type: none"> • 533 dokumenty przenośne U2 osób transferujących zasiłki (objętych comiesięcznym monitoringiem w okresie od 3 do 6 miesięcy) 	
3.9.	Wydawanie dokumentów przenośnych U2 osobom wyjeżdżającym z Polski w celu poszukiwania pracy, które przez okres od trzech do sześciu miesięcy będą mogły	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 dokumenty przenośne U2 	

	pobierać przyznany w Rzeczypospolitej Polskiej zasiłek dla osób bezrobotnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 		
3.10.	Potwierdzanie okresów zatrudnienia, ubezpieczenia lub pracy na własny rachunek na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej osobom ubiegającym się o świadczenia z tytułu bezrobocia w innych państwach członkowskich UE/EOG lub Szwajcarii.	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego • Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 145 dokumentów U1/U002 	
4.	Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących pracy			
4.1.	Wsparcie w ramach programu POWER (Działanie 1.1 i 1.2)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 33 861 osób objętych wsparciem 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 365 801 047,64 zł (wartość podpisanych umów o dofinansowanie)
4.2.	Wsparcie w ramach programu RPOWL (Działanie 9.1, 9.2, 11.1 i 11.4)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 	<ul style="list-style-type: none"> • 29 237 osób objętych wsparciem 	<p>Wydatki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 580 872 322,81 zł (wartość podpisanych umów o dofinansowanie)

Źródło: *Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z WUP.*

5.11. Obszar: TELEKOMUNIKACJA

Działania w ramach obszaru tematycznego Telekomunikacja, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie w ramach zadań Departamentu Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (RSI).

W ramach realizacji celu operacyjnego 3.6 Strategii Rozwoju Województwa - Rozwój społeczeństwa informacyjnego i określonego dla tego celu kierunku działania – *Zwiększenie dostępu do szerokopasmowego Internetu na obszarach „białych”* w roku 2018 kontynuowano realizację fazy operacyjnej projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo lubelskie”, a tym samym utrzymanie trwałości efektów i rezultatów projektu. Województwo Lubelskie jako właściciel powstałej w ramach projektu infrastruktury sieci szerokopasmowej pełni rolę publicznego operatora infrastruktury, który zarządza, eksploatuje, utrzymuje i świadczy usługi hurtowego dostępu do sieci wojewódzkiej na rzecz operatorów telekomunikacyjnych. Infrastruktura zaś sieci wojewódzkiej zlokalizowana jest w 196 gminach na obszarze województwa. Przedsiębiorcy telekomunikacyjni wykorzystują tę infrastrukturę, na podstawie zawartych z Województwem umów, na potrzeby świadczenia usług detalicznych (dla użytkowników końcowych) w szczególności na tzw. obszarach białych. W tym celu także budują, rozbudowują własne sieci dostępowe. Do końca grudnia 2021 r. beneficjenci trzeciego konkursu Działania 1.1 Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa 2014-2020, na terenie niemal całego województwa realizować będą, także z wykorzystaniem infrastruktury wojewódzkiej sieci regionalnej, projekty budowy sieci dostępowych, które mają zapewnić gospodarstwom domowym jako użytkownikom końcowym dostęp do Internetu o przepustowości co najmniej 30Mb/s i placówkom oświatowym o przepustowości co najmniej 100 Mb/s.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym zadania w obszarze telekomunikacji przedstawiono poniżej (**Tabela 23**).

Tabela 23. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze telekomunikacji

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Rozwój społeczeństwa informacyjnego			
1.1	Rozwój infrastruktury regionalnej sieci szerokopasmowej	<ul style="list-style-type: none"> projekt pn. „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo lubelskie” – umowa nr POPW.02.01.00-06-045/10 z 21.01.2011 r.; Decyzja Komisji Europejskiej z 14.02.2013 r. dotycząca dużego projektu „Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo lubelskie nr CCI 2012PL161PR035; Decyzja Komisji Europejskiej z 10.11.2011 r. K(2011)8121 i Decyzja Komisji Europejskiej z 21.12.2017 r. C(2017) 9116 Modyfikacje w programie pomocy dotyczącym projektu pt. „Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej” (SA.33438, SA.33439, SA.33441, SA.30851 & SA.33440) 	<ul style="list-style-type: none"> 72 umowy z operatorami sieci dostępowych 	Wydatki bieżące na utrzymanie, eksploatację i zarządzanie infrastrukturą - 8 166 108,05 zł (w całości środki z Budżetu WL). Dochody z tytułu świadczenia usług dla operatorów sieci dostępowych - 759 856,19 zł

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DRSI UMWL.

5.12. Obszar: WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA, EUROPEJSKI INSTRUMENT SĄSIEDZTWA I EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA

Celem współpracy międzynarodowej Samorządu Województwa Lubelskiego jest wykorzystanie możliwości **wsparcia procesów rozwojowych regionu** poprzez nawiązywanie i pogłębianie kontaktów z instytucjami, organizacjami i partnerami zagranicznymi oraz realizacja wspólnych przedsięwzięć i projektów w zakresie przyjętych celów polityki regionalnej.

Działania w ramach obszaru tematycznego Współpraca Międzynarodowa Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje przy pomocy Kancelarii Marszałka (KM), Departamentu Strategii i Rozwoju (SR), Departamentu Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości (DGiWP) oraz Departamentu Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚiZN).

Województwo Lubelskie realizuje cele współpracy zagranicznej Samorządu Województwa w oparciu o **umowy partnerskie**. Na koniec 2018 roku Województwo Lubelskie realizowało współpracę z 16 partnerami zagranicznymi: Obwodem Brzeskim (Białoruś), Województwem Hajdu-Bihar (Węgry), Prowincją Gelderland (Holandia), Obwodem Nowogrodzkim (Federacja Rosyjska), Obwodem Wołyńskim (Ukraina), Regionem Lotaryngia (Francja), Obwodem Ługańskim (Ukraina), Obwodem Lwowskim (Ukraina), Obwodem Odeskim (Ukraina), Regionem Veneto (Republika Włoska), Prowincją Flandrii Zachodniej (Belgia), Krajem Związkowym Styria (Austria), Obwodem Rówieńskim (Ukraina), Okręgiem Telemark (Królestwo Norwegii), Prowincją Henan (Chińska Republika Ludowa), Tarnopolską Obwodową Administracją Państwową i Tarnopolską Radą Obwodową (Ukraina). Ponadto wspieraniu współpracy zagranicznej służy stałe członkostwo w Stowarzyszeniu Samorządów Euroregionu Bug, a także działalność Domu Polski Wschodniej w Brukseli.

Cele współpracy międzynarodowej realizowane są poprzez udział w programach i projektach współpracy terytorialnej, która obejmuje trzy poziomy:

- **transgraniczny**, mający na celu rozwiązywanie wspólnych problemów zidentyfikowanych w regionach przygranicznych, przy jednoczesnym budowaniu więzi łączących społeczności z graniczących ze sobą krajów;
- **transnarodowy**, umożliwiający współpracę w ramach ściśle określonych obszarów geograficznych;
- **międzyregionalny**, pozwalający na unowocześnienie polityk regionalnych oraz efektywniejsze i lepiej skoordynowane wykorzystanie środków unijnych przede wszystkim w programach regionalnych oraz krajowych.

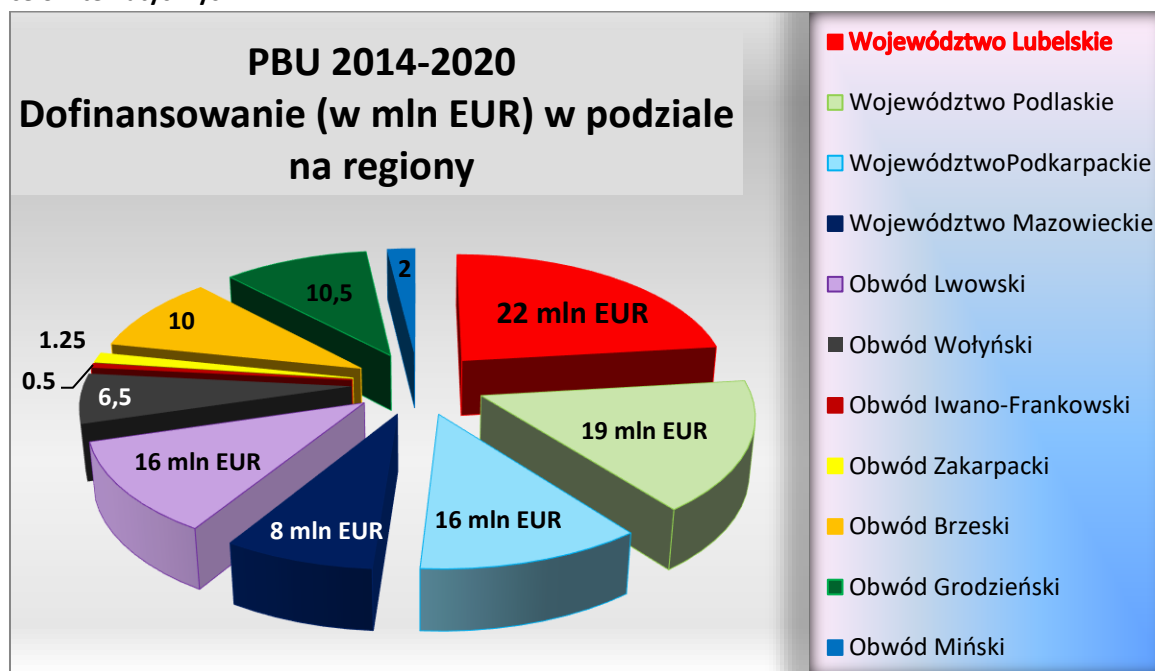
Najważniejszym instrumentem współpracy terytorialnej w Województwie Lubelskim jest Program Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina (PBU), realizowany w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (EIS). Europejski Instrument Sąsiedztwa wspiera zrównoważony rozwój wzdłuż zewnętrznych granic Unii Europejskiej, pomaga zmniejszać różnice w standardach życia i rozwiązywać wspólne transgraniczne problemy i wyzwania. Program PBU jest jednym z największych instrumentów finansujących wspólne przedsięwzięcia o charakterze transgranicznym. Program obejmuje swoim zasięgiem obszar przygraniczny trzech krajów: Polski (województwa: lubelskie, podlaskie, podkarpackie i subregion ostrołęcko – siedlecki w województwie

mazowieckim), Ukrainy (obwody: wołyński, lwowski, zakarpacki, iwano-frankowski, rówieński i tarnopolski), Białorusi (obwody: miński, brzeski, homelski i grodzieński).

Pod względem wielkości budżetu (183 mln EUR), Program Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 jest największym programem transgranicznym na lądowych granicach Unii Europejskiej. Dofinansowaniem objęte zostały projekty skoncentrowane na ochronie i promocji przygranicznego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, zwiększeniu infrastrukturalnej dostępności regionów, poprawie infrastruktury, procedur i obsługi przejść granicznych, jak również na rozwoju służby zdrowia i usług socjalnych.

W ramach Programu PBU 2014-2020 złożonych zostało **731** koncepcji projektowych na łączną kwotę **1108,5 mln EUR**. Kwota ta **przekroczyła ponad 14 krotnie** dostępną alokację przeznaczoną na pierwszy nabór wniosków. Gotowość realizacji projektów zadeklarowało ponad 2300 organizacji z trzech państw. W ramach pierwszego naboru projektów dedykowanego 4 celom tematycznym Programu tj.: Dziedzictwo, Dostępność, Bezpieczeństwo i Granice, dofinansowanie otrzymało **65 projektów** o łącznej wartości **ponad 113 milionów EUR**, w tym projektów z udziałem **26 Beneficjentów z Województwa Lubelskiego na kwotę ok 22 mln Euro**. W ramach naboru na tzw. mikroprojekty dedykowanego celowi tematycznemu Dziedzictwo, wpłynęło 250 wniosków aplikacyjnych z całego obszaru objętego programem. Do dofinansowania zatwierdzone zostały **74** projekty z trzech krajów, z czego **19 projektów z udziałem beneficjentów z województwa lubelskiego**.

Schemat 3. Dofinansowanie dla projektów zatwierdzonych przez WKM, w podziale na regiony w ramach 4 celów tematycznych

Źródło: Opracowanie własne DSiR, UMWL, 2019

Na efektywniejsze wykorzystanie środków z Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 pozwala realizacja „Strategia współpracy transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Wołyńskiego, Obwodu Lwowskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014-2020”. Celem Strategii Transgranicznej jest wykorzystanie potencjałów rozwojowych obszaru

transgranicznego dla budowania jego konkurencyjności oraz przełamania dotychczasowego, negatywnego oddziaływania bariery granicznej (**Tabela 26**).

Ważnym i cennym elementem współpracy terytorialnej jest **udział w projektach realizowanych w ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT)**, finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. EWT jest celem unijnej polityki spójności służącym wspieraniu, promocji oraz realizacji wspólnych projektów o charakterze międzynarodowym w obrębie Unii Europejskiej. Projekty te służą wzajemnej wymianie osiągnięć, wiedzy i doświadczeń pomiędzy partnerami z różnych krajów i regionów europejskich oraz wypracowywaniu narzędzi i rozwiązań, mających na celu poprawę wdrażania lokalnych polityk. Dużą aktywność, udział oraz zaangażowanie w tym zakresie wykazuje Województwo Lubelskie. Region realizuje 9 projektów w ramach współpracy transnarodowej i międzyregionalnej (**Tabela 27**). Są to:

- projekt EmplInno (Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014 – 2020);
- projekty: SMART_watch, FIRECE i ROSIE (Program Interreg Europa Środkowa 2014 - 2020);
- Clusters3, BRIDGES, FIRESPOL, REBORN, ELISE (Program Interreg Europa 2014 – 2020).

Tabela 24. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze współpracy zagranicznej.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Strategia Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 - 2020	Uchwała Nr XLIV/673/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 – 2020”.	Opracowanie Raportu monitoringowego z wdrażania Strategii Współpracy Transgranicznej Województwa Lubelskiego, Obwodu Lwowskiego, Obwodu Wołyńskiego i Obwodu Brzeskiego na lata 2014 - 2020

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z KM UMWL.

Tabela 25. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze EWT i EIS.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Nazwa Programu	Wartość finansowa: koszt całkowity (w tym udział środków z Budżetu WL w euro) oraz źródło finansowania
1.	Projekty EWT			
1.1	W zakresie mechanizmów wsparcia wdrażania RIS	Projekt BRIDGES Uchwała nr XLIII/830/2015 z dnia 07.07.2015r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: • 218 400,00 (Budżet WL w projekcie) • 32 760,00 (wkład własny)
		Projekt EmplInno Uchwała nr XIII/206/2015 z dnia 27.01.2015R.	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2014-2020	Koszt: • 96 000,00 (Budżet WL w projekcie) • 14 400,00 (wkład własny)
		Projekt CLUSTERS3 Uchwała nr XLVI/893/2015 z dnia 27.07.2015r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: • 186 474,00 (Budżet WL w projekcie) 27 971,10 (wkład własny)
		Projekt ELISE Uchwała ZWL nr CI/2027/2016 z dnia 10 maja 2016 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: • 74 900,00 (Budżet WL w projekcie) 11 235,00 (wkład własny)
		Projekt REBORN Uchwała ZWL nr CI/2026/2016 z dnia 10 maja 2016 r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: • 150 385,00 (Budżet WL w projekcie)

				22 557,75 (wkład własny)
		Projekt SMART_watch Uchwała ZWL nr CVIII/2229/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: • 117 540,00 (Budżet WL w projekcie) 17 631,00 (wkład własny)
		Projekt ROSIE Uchwała ZWL nr CVIII/2230/2016 z dnia 14 czerwca 2016 r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: • 82 015,00 (Budżet WL w projekcie) 12 302,25 (wkład własny)
1.2	W zakresie instrumentów finansowych dla OZE	Projekt FIRECE Uchwała nr CVIII/2228/2016 z dnia 14.06.2016r.	Program Interreg Europa Środkowa 2014-2020	Koszt: • 178 400,00 (Budżet WL w projekcie) 26 760,00 (wkład własny)
		Projekt FIRESPOL Uchwała nr CXCI/3850/2017 z dnia 27.06.2017r.	Program Interreg Europa 2014-2020	Koszt: • 163 460,00 (Budżet WL w projekcie) 24 519,00 (wkład własny)
1.3				•
2.	Współpraca Transgraniczna Polska – Białoruś – Ukraina 2014 – 2020			
2.1	Wsparcie i udział w realizacji projektów w ramach P-B-U 2014-2020	Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2014 – 2020.	65 zatwierdzonych projektów, w tym projekty z udziałem 26 beneficjentów z woj. lubelskiego	Koszt: • Wartość dofinansowania 113 mln EUR • Wartość dofinansowania dla woj. lubelskiego ok. 22 mln EUR

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji z KM UMWL

5.13. Obszar: ROZWÓJ GOSPODARCZY

Działania w ramach obszaru tematycznego Rozwój Gospodarczy, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Gospodarki i Wspierania Przedsiębiorczości (GWP).

Do podstawowych działań z zakresu **promocji gospodarczej** należą m.in.: prowadzenie „Centrum Obsługi Inwestora – Partnera PAIH” (COI) i realizacji postanowień porozumienia partnerskiego, uczestnictwo w procesie obsługi inwestorów zagranicznych i krajowych zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej na terenie województwa lub inwestujących w regionie; współpraca ze Specjalnymi Strefami Ekonomicznymi zlokalizowanymi na terenie województwa; kojarzenie partnerstwa gospodarczego, w tym z udziałem podmiotów zagranicznych; prowadzenie działań z zakresu marketingu inwestycyjnego województwa w kraju i zagranicą; udzielanie przedsiębiorcom, a także organizacjom zrzeszającym przedsiębiorców, kompleksowych, wysokiej jakości i nieodpłatnych usług informacyjnych w zakresie niezbędnym do planowania, organizowania i realizacji eksportu przez ekspertów usługi pro-eksport sieci Centrów Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE).

Dodatkowo prowadzone są prace związane z: promocją gospodarczą i rozwojem przedsiębiorczości w województwie, monitorowaniem i identyfikacją potencjalnych źródeł dofinansowania dla projektów międzynarodowych w różnych dziedzinach dotyczących gospodarki województwa, udzielaniem kompleksowej informacji dotyczącej możliwości i warunków prowadzenia działalności gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem stref funkcjonalno – przestrzennych aktywności gospodarczej w województwie, inicjowaniem współpracy, koordynowanie działań i wymianę informacji pomiędzy organizacjami i instytucjami samorządu gospodarczego oraz instytucjami otoczenia biznesu w sprawach wspólnych przedsięwzięć służących podnoszeniu konkurencyjności, aktywizacji instytucji otoczenia biznesu i promocji pozytywnego wizerunku gospodarczego regionu, współpracą ze Specjalnymi Strefami Ekonomicznymi zlokalizowanymi na terenie województwa, kojarzeniem partnerstwa gospodarczego, w tym z udziałem podmiotów zagranicznych, organizacją inicjatyw gospodarczych, konkursów, misji, konferencji itp.

Wieloaspektowy charakter działań podejmowanych w ramach Lubelskiego Centrum Badań nad Innowacyjnością skupia się na wzmacnianiu regionalnego systemu innowacji i wdrażaniu Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r. (RSI WL 2020). RSI WL jest uszczegółowieniem Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (SRWL 2020) w części poświęconej rozwojowi badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, dlatego misją strategii jest wsparcie selektywnego modelu rozwoju województwa, opartego na kreatywnym modelu innowacji oraz uruchomienie procesu technologicznej i pozatechnologicznej transformacji endogenicznych potencjałów rozwojowych. Facylitacja procesu przedsiębiorczego odkrywania ma na celu rozwój kapitału terytorialnego, zwłaszcza w obszarach inteligentnej specjalizacji, wzmocnienie regionalnego systemu badań i innowacji oraz oparcie go na poczwórnej helisie, spinającej wszystkich interesariuszy zainteresowanych współpracą, włączenie regionu w krajowy, jak również międzynarodowy łańcuch innowacji i sieci współpracy, rozwój efektywnych instrumentów wsparcia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki województwa, stymulowanie dynamicznych korzyści lokalizacji, zwłaszcza w postaci: (1) wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu, (2) rozwoju usług rynkowych na rzecz biznesu i (3) rozwoju rynków finansowych, istotnych dla wzrostu popytu na innowacje ze strony wszystkich firm, zarówno firm zlokalizowanych w regionalnych

i ponadregionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji, jak i firm działających poza obrębem tych obszarów.

Dla realizacji powyższych zadań wykorzystywane są m.in. doświadczenia innych regionów, zdobywane dzięki uczestnictwu w niżej wymienionych projektach międzynarodowych:

- **EmplInno** (*Empowering for Innovation and Growth in Medium-Sized Cities and Regions*) - wymiana wiedzy i podniesienie kompetencji wewnątrz sieci partnerów w zakresie dobrych praktyk dotyczących usprawnienia polityki innowacji, transferu B+R oraz narzędzi wspierających rozwój MŚP;
- **BRIDGES** (*Bridging competence infrastructure gaps and speeding up growth and jobs delivery in regions*) - wspieranie rozwoju sektora biogospodarki jako kluczowej inteligentnej specjalizacji poprzez wzmocnienie współpracy biznesu z nauką;
- **CLUSTERS3** (*Leveraging Cluster Policies for successful implementation of RIS3*) - poprawa polityk klastrowych, będących w kompetencjach władz regionalnych;
- **ELISE** (*European Life Science Ecosystems*) - ulepszenie polityki publicznej wspierającej innowacyjne zastosowanie nauk przyrodniczych w medycynie;
- **ROSIE** (*Responsible And Innovative Smes In Central Europe*) - wymiana doświadczeń, która służyć będzie zwiększeniu zdolności regionów partnerskich do wdrażania odpowiednich polityk pro-innowacyjnych z wykorzystaniem koncepcji Odpowiedzialnych Innowacji RI – Responsible Innovation oraz promowanie jej wśród małych i średnich przedsiębiorstw;
- **SMART_watch** (*Improving the Regional Integration of Smart Specialisation*) - stworzenie sieci branżowych obserwatoriów inteligentnych rynków, wspomagających zarządzanie wiedzą w regionach;
- **REBORN** (*Embracing failure to encourage entrepreneurship and competitiveness*) – wsparcie europejskiej konkurencyjności oraz przyspieszenie wzrostu gospodarczego regionów poprzez usprawnienie instrumentów polityki odnoszącej się do ponownego podjęcia działalności gospodarczej i tworzenia pozytywnego wizerunku MŚP, które po porażce biznesowej chcą ponownie wrócić na rynek i kontynuować działalność gospodarczą,

Szczególne znaczenie ma realizowany od 2007 roku program promocji gospodarczej firm z terenu województwa lubelskiego Marka Lubelskie, wyróżniający najlepsze firmy z regionu pod względem jakości produktów i usług, innowacji oraz troski o środowisko. XIII edycja programu w 2018 roku powiększyła grono firm, które uzyskały certyfikat Marka Lubelskie, o kolejnych 9 firm do łącznej liczby 72 wyróżnionych.

Na realizację powyższej działalności w 2018 roku przeznaczono środki w wysokości niemal **31,43 mln zł**.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze rozwoju gospodarczego przedstawiono poniżej (**Tabela 26, Tabela 27**).

Tabela 26. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze rozwoju gospodarczego.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego nr XLIX/794/2014 z dnia 31 października 2014 r. w sprawie przyjęcia Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku	Wdrażanie i monitorowanie Regionalnej Strategii Innowacji województwa Lubelskiego do 2020

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiWP UMWL.

Tabela 27. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze rozwoju gospodarczego.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Promocja gospodarcza regionu			
1.1.	Promocja lokalnych przedsiębiorstw na rynkach krajowych i międzynarodowych	<ul style="list-style-type: none"> Porozumienie Ramowe pomiędzy Ministrem Gospodarki a Województwem Lubelskim z dnia 10 września 2010 r. - Centrum Obsługi Inwestorów i Eksporterów (COIE) Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego nr CI/2026/2016 z dnia 10 maja 2016 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie w charakterze partnera do projektu REBORN Embracing failure to encourage entrepreneurship and competitiveness w ramach Programu Interreg Europa w Priorytecie 2: Enhancing the competitiveness of SMEs (Wzmacnianie konkurencyjności MŚP) Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego nr CLXIX/3451/2017 z dnia 21 marca 2017 r. – w sprawie powierzenia Departamentowi Promocji i Turystyki oraz Departamentowi Gospodarki i Współpracy Zagranicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie 	<ul style="list-style-type: none"> 205 udzielonych przedsiębiorcom usług pro-eksport i pro-biz przez ekspertów COIE 312 paneli/spotkań/ warsztatów dot. współpracy międzynarodowej, wychodzenia na nowe rynki, wydarzeń informacyjno – promocyjnych, szkoleń, konferencji dla przedstawicieli sektora biznesu, klastrów, organizacji pozarządowych, jednostek naukowych i innych. 8658 komunikatów/ informacji gospodarczych 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> 31 422 979,81 zł
1.2.	Wsparcie procesów gospodarczych w regionie			
1.3.	Stworzenie zintegrowanego systemu informacji gospodarczej (promocja regionu pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za marketing gospodarczy i podniesienie jakości obsługi biznesu)			

		<p>wykonania obowiązków wnioskodawcy w związku z przygotowaniem, złożeniem do Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz realizacją projektu „Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uchwała Nr LXIV/702/07 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 1 sierpnia 2007r. w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania i funkcjonowania marki regionalnej „Lubelskie” 	<p>skierowanych do firm/IOB/JST</p> <ul style="list-style-type: none"> • 799 udostępionych informacji na www (portal invest.lubelskie.pl oraz social media) • 50102 osoby korzystające i wymieniające info na www • 12 misji gospodarczych oraz udział w targach i wydarzeniach branżowych (krajowe, międzynarodowe) • 7 ekspertyz, opracowań, analiz 	
2.	Budowa i rozwój regionalnego systemu innowacji w województwie lubelskim			
2.1.	Wspieranie podmiotów gospodarczych w zakresie zwiększania zdolności do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, zwłaszcza w regionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji.	<ul style="list-style-type: none"> • Uchwała nr LXVIII/1441/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Planu Wykonawczego do Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego 2020 • Umowa partnerska projektu EmplInno - Uchwała nr XIII/206/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dn. z 27 stycznia 2015 r. • Umowa partnerska projektu BRIDGES - Uchwała nr XLIII/830/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dn. 7 lipca 2015 r. • Umowa partnerska projektu CLUSTERS3 – Uchwała nr XLVI/893/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dn. 27 lipca 2015 r. • Umowa partnerska projektu ELISE - Uchwała nr CI/2027/2016 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 10 maja 2016 r. • Umowa partnerska projektu ROSIE – Uchwała nr CVIII/2230/2016 Zarządu 	<ul style="list-style-type: none"> • 46 spotkań, wizyt studyjnych • 8 ekspertyz, opracowań, analiz • 12 spotkań z partnerami oraz interesariuszami projektu • 5 projektów wsparcia przedsiębiorców w zakresie prowadzenia prac B+R w ramach ogłoszonych konkursów dot. fotoniki 	
2.2.	Wspieranie sektora naukowo-badawczego w zakresie zwiększania zdolności do tworzenia i komercjalizacji wiedzy w regionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji regionu.			
2.3.	Wzmacnianie instytucji otoczenia biznesu i otwartej na innowacje administracji publicznej			

		<p>Województwa Lubelskiego z dnia 14 czerwca 2016 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Umowa partnerska projektu SMART_watch - Uchwała nr VIII/2229/2016 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 14 czerwca 2016 r. • Umowa partnerska projektu REBORN – uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego nr CI/2026/2016 z dnia 10 maja 2016 r. • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CLXVIII/3403/2017 z dnia 14 marca 2017 r. w sprawie propozycji woj. lub. ustanowienia wspólnego przedsięwzięcia z NCBiR pn. „Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych” • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CC/4020/2017 z dnia 25 lipca 2017r. w sprawie przyjęcia Agendy Badawczej Wspólnego Przedsięwzięcia „Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych” • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXVIII/4264/2017 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie umowy dot. realizacji Wspólnego Przedsięwzięcia „Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych” 		
--	--	--	--	--

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiWP UMWL.

5.14. Obszar: GEODEZJA I REGIONALNA INFRASTRUKTURA INFORMACJI PRZESTRZENNEJ

Działania w ramach obszaru tematycznego Geodezja i Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej, Samorząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Geodezji i Kartografii (DGK). Podstawowe przepisy, konstytuujące odpowiednio działalność Samorządu Województwa, oraz Marszałka Województwa, jako organu służby Geodezyjnej i Kartograficznej, w obszarze Geodezja i Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej, zawarto w trzech ustawach, tj.:

- ustawie z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne,
- ustawie z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej stanowiącej implementację do prawa krajowego przepisów dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE),
- ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów.

Zadania Służby Geodezyjnej i Kartograficznej, realizowane są jednolicie w skali kraju, jako zadania z zakresu administracji rządowej. Na szczeblu wojewódzkim realizowane są przez Marszałka Województwa działającego przy pomocy Geodety Województwa i obejmują swym zasięgiem obszar całego województwa. Działania Marszałka, jako organu skupiają się m.in. na przetwarzaniu i doskonaleniu jakościowym oraz ilościowym informacji przestrzennych zawartych w materiałach gromadzonych, przetwarzanych i udostępnianych z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego. Państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny stanowi własność Skarbu Państwa i służy gospodarce narodowej, obronności państwa, ochronie bezpieczeństwa i porządku publicznego, nauce, kulturze, ochronie przyrody i potrzebom obywateli, a jego udostępnianie jest odpłatne (poza wyjątkami wskazanymi w ustawie). Przekazywanie i wymiana danych oraz materiałów geodezyjnych i kartograficznych pomiędzy organami Służby Geodezyjnej i Kartograficznej odbywa się nieodpłatnie w zakresie niezbędnym do realizacji zadań tych organów.

W wojewódzkiej części zasobu są gromadzone: prowadzone przez Marszałka, wojewódzkie zbiory danych przestrzennych (baza danych obiektów topograficznych BDOT10k o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:10 000 – 1:100 000, dalej powoływana jako BDOT10k), operaty techniczne zawierające rezultaty prac geodezyjnych i kartograficznych, wykonywanych w związku z tworzeniem, weryfikacją lub aktualizacją tych baz danych, mapy topograficzne i standardowe opracowania kartograficzne w skalach 1:10 000 i mniejszych, oraz mapy tematyczne wykonywane przez Marszałka Województwa, materiały geodezyjne i kartograficzne związane z analizą zmian w strukturze agrarnej i monitorowaniem zmian w sposobie użytkowania gruntów a także ich bonitacji, oraz kopie baz danych pozyskane z centralnej i powiatowej części zasobu, niezbędne do realizacji zadań Marszałka Województwa w dziedzinie geodezji i kartografii.

Priorytetowym działaniem w powyższym zakresie jest **prowadzenie i utrzymywanie w aktualności bazy danych obiektów topograficznych BDOT10k**, w tym kartograficznych opracowań numerycznego modelu rzeźby terenu. Baza ta prowadzona jest w jednolity sposób dla całego kraju, w oparciu o ustalony przepisami model danych, opracowany w sposób zapewniający interoperacyjność zbiorów i usług danych przestrzennych, obejmuje swoją treścią następujące

kategorie klas obiektów: sieć wodną, sieć komunikacyjną, sieć uzbrojenia terenu, pokrycie terenu, budynki, budowle i urządzenia, kompleksy użytkowania terenu, terenu chronione, jednostki podziału terytorialnego, obiekty inne.

W bazie BDOT10k przechowywane są informacje o obiektach topograficznych obejmujące:

- lokalizację przestrzenną obiektów w obowiązującym układzie państwowym systemie odniesień przestrzennych,
- charakterystykę obiektów w postaci atrybutów,
- kody kartograficzne,
- metadane obiektów.

Zbiory danych BDOT10k zasilane są informacjami zawartymi w referencyjnych bazach danych: ewidencji gruntów i budynków (EGiB), geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (GESUT), państwowym rejestrze granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju (PRG), państwowego rejestru nazw geograficznych (PRNG), a także zobrazowaniach lotniczych oraz ortofotomapach (ORTO) i numerycznym modelu rzeźby terenu (NMT). Dla terenów miast oraz zwartych zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę obszarów wiejskich, źródłem referencyjnym danych BDOT10k, jest również baza danych obiektów topograficznych o szczegółowości zapewniającej tworzenie standardowych opracowań kartograficznych w skalach 1:500 – 1:5 000 (BDOT500). Źródłem danych są także dane uzyskane z rejestrów prowadzonych przez różne organy i instytucje oraz dane pozyskane bezpośrednio z wywiadu terenowego.

Prowadzone wojewódzkie zbiory danych przestrzennych oraz kopie baz danych pozyskanych z centralnej i powiatowych części zasobu, uzupełnione rejestrami publicznymi UMWL stanowią podstawowe elementy składowe Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej realizowanej na podstawie ustawy z dn. 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej.

W praktyce zadania te realizuje w ramach Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Lubelskiego, Oddział Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej, zapewniając tworzenie, aktualizację i ciągłość udostępniania usług danych przestrzennych, a także harmonizację danych, oraz bezpieczeństwo przetwarzania. Działalność ta cennie wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Województwa poprzez wkład w rozwój cyfryzacji, wzmocnienie interoperacyjności oraz wykorzystanie technologii informatycznych w celu sprostania wyzwaniom społecznym.

Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej integruje dane przestrzenne rejestrów publicznych różnych departamentów UMWL oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych z bazami referencyjnymi BDOT10k, EGiB, PRG, PRNG, ORTO, NMT, tworząc zestandaryzowane, zintegrowane, zharmonizowane środowisko do prezentacji, analiz i wymiany danych. Większa dostępność zintegrowanych danych podnosi prawdopodobieństwo podejmowanych właściwych decyzji w oparciu o większą ilość parametrów i lepszy model rzeczywistości, przynosząc korzyści zarówno administracji, przedsiębiorcom i inwestorom, a także przedstawicielom służb i straży oraz mieszkańcom województwa lubelskiego. Decyzje podejmowane przez nowoczesną administrację w 60%-80% przypadków⁸ wiążą się z wykorzystaniem danych przestrzennych. Powszechna i nieodpłatna dostępność danych przestrzennych jest niezbędna do prawidłowego zarządzania przestrzenią. W 2018 roku najważniejszym działaniem w powyższym zakresie było zaprojektowanie, skonfigurowanie oraz uruchomienie produkcyjne nowego geoportalu

⁸ źródło: L.Litwin, M. Rosa " *Geoinformation Metadata in INSPIRE and SDI: Understanding, Editing, Publishing*" - Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2011

wojewódzkiego www.gis.lubelskie.pl. Portal zapewnia powszechny, bezpieczny i stały dostęp nie tylko do geodezyjnych i kartograficznych zbiorów danych przestrzennych, ale również do rejestrów publicznych prowadzonych przez Samorząd Województwa, mających kluczowe znaczenie w wielu aspektach o charakterze gospodarczym i społecznym. Ponadto monitorowano i aktualizowano usługi danych przestrzennych na rzecz departamentów UMWL i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, m.in. w zakresie rynku pracy, turystyki, służby zdrowia.

Obok prowadzenia, gromadzenia, aktualizacji i udostępniania informacji przestrzennej priorytetowe znaczenie dla Samorządu Województwa ma również **programowanie i koordynacja prac urzędniowo-rolnych** oraz koordynacja i realizacja **prac scaleniowo-wymiennych**. Samorząd Województwa Lubelskiego w przyjętej na lata 2014-2020 strategii województwa stanowiącej dokument będący podstawą do formułowania programów współfinansowanych przez Unię Europejską oraz z innych środków, jako jeden z celów strategicznych wskazał restrukturyzację rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich.

Dla właściwego ukierunkowania działań na rzecz realizacji celów strategicznych służących rozwojowi obszarów wiejskich, rozpoznano uwarunkowania społeczne oraz środowiskowe regionu. Poprzez działanie programowania i koordynacja prac urzędniowo-rolnych uporządkowano zgłoszone przez Starostów i poparte wnioskiem mieszkańców potrzeby w zakresie przeprowadzenia prac scaleniowych i wyznaczono zakres działania w ramach perspektywy.

Samorząd Województwa, dokonując analiz w powyższym zakresie wyważył wszelkie argumenty i w dokumencie, jakim jest Program Prac Scaleniowych wskazał obiekty scaleniowe uzasadnione do wykonania prac scaleniowych w ramach dostępnych środków. Lista obiektów ujęta w programie systematyzuje i definiuje wszystkim podmiotom współrealizującym jak również samym zainteresowanym (beneficjentom), terminy istotne z punktu widzenia planowania i przygotowania właściwej dokumentacji.

Prace scaleniowo-wymienne, Samorząd Województwa koordynuje i wykonuje przy pomocy jednostek organizacyjnych przekazanych na podstawie art. 25 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. – przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną tj. Wojewódzkiego Biura Geodezji w Lublinie.

Tabela 28. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Program prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CLXXXVIII/3874/2013 z dnia 16 lipca 2013 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu prac scaleniowych dla Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”	Zaktualizowano Program prac scaleniowych na lata 2014-2020 w związku z przyznaniem Województwu Lubelskiego dodatkowych środków na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa (scalanie gruntów– 27 368 064 mln euro)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiK UMWL.

Tabela 29. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) w tym udział środków z Budżetu WL w zł oraz źródło finansowania
1.	Prowadzenie Wojewódzkiego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego			
1.1	Pozyskanie, zaewidencjonowanie, zabezpieczanie materiałów i zbiorów danych w zasobie, przetworzenie do postaci cyfrowej, wyłączenie materiałów z zasobu, wymiana danych między poszczególnymi częściami zasobu	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 7 października 2013 r. w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • 58 pozycji zaewidencjonowanych • 24 przetworzeń operatów • 1 kopia pzgik • 15 wymian pomiędzy zasobami • 275 pozycji do wyłączenia 	<ul style="list-style-type: none"> • nie dotyczy
1.2	Aktualizacja BDOT10k bazy danych obiektów topograficznych w ramach środków z budżetu państwa przekazywanych na realizację zadań z zakresu geodezji i kartografii – dla 3 powiatów województwa lubelskiego, tj. kraśnickiego, lubelskiego, opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnie geograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Pozytywny odbiór produktu po 3 iteracjach kontroli 	dotacja z Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego: <ul style="list-style-type: none"> • 120 000 zł kwota zaplanowanej dotacji • 102 951 zł kwota dotacji wykorzystanej (naliczono karę umowną w kwocie 7 749 zł)
1.3	Aktualizacja bazy danych obiektów topograficznych we współpracy z Głównym Urzędem Geodezji i Kartografii (w ramach zawartego porozumienia) w zakresie 2 powiatów województwa lubelskiego, tj. powiatu bialskiego i miasta Biała Podlaska	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnie geograficznych, a także standardowych opracowań 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzgodnienie SOPZ • Rozpoczęcie kontroli opracowania (realizacja zadania kontynuowana w roku 2019) 	<ul style="list-style-type: none"> • finansowane przez GUGiK

		<p>kartograficznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porozumienie z dnia 17.09.2014 r. pomiędzy Głównym Geodetą Kraju a Marszałkiem Województwa Lubelskiego określające zasady współdziałania przy tworzeniu standardowego opracowania kartograficznego – mapy topograficznej w skali 1:10 000 oraz aktualizacji Bazy Danych Obiektów Topograficznych BDOT10k 		
1.4	Przeprowadzenie kontroli wykonania aktualizacji BDOT10k bazy danych obiektów topograficznych – dla 3 powiatów województwa lubelskiego, tj. kraśnickiego, lubelskiego, opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnogeograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrole: składniowe, atrybutowe, geometryczne, topologiczne, zgodności z rejestrami. • Skontrolowano ponad 780 tys. obiektów 	<ul style="list-style-type: none"> • nie dotyczy
1.5	Udostępnianie kartograficznych opracowań tematycznych dla obszaru województwa oraz opracowań topograficznych standardowych i niestandardowych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 7 października 2013 r. w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego • Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej 	<ul style="list-style-type: none"> • 82 udostępnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • Szacunkowa wartość udostępnień – 125 940 zł • Wartość wpływu do Budżetu WL – 3 368 zł
1.6	Udostępnianie bazy danych BDOT10k (bazy danych obiektów topograficznych)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 7 października 2013 r. w sprawie organizacji i trybu prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego • Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej 	<ul style="list-style-type: none"> • 12 udostępnień 	<ul style="list-style-type: none"> • Szacunkowa wartość udostępnień – 122 218 zł • Wartość wpływu do Budżetu WL- 0 zł

2.	Zestawienia zbiorcze			
2.1	Sporządzenie wojewódzkiego zestawienia zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków na podstawie zestawień powiatowych - 24 jednostki ewidencyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 zestawienie 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
3.	Geodezja urzędniowo-rolna			
3.1.	Koordinacja prac urzędniowo-rolnych (scaleniowych) , bieżący monitoring postępu realizacji prac scaleniowych w województwie, nadzór koordynacji i realizacji prac scaleniowych (Wojewódzkie Biuro Geodezji w Lublinie)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Ustawa z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów 	<ul style="list-style-type: none"> • bieżący monitoring postępu prac • 2 weryfikacje doraźne na podstawie przedkładanych przez jednostkę sprawozdań półrocznych • obecnie trwają przygotowania do przeprowadzenia planowanej kontroli problemowej w jednostce podległej 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
3.2.	Analiza zmian w strukturze użytkowania gruntów oraz ich bonitacji – dotyczy obszaru województwa lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków 	<ul style="list-style-type: none"> • raport • wizualizacja graficzna 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
3.3.	Analiza zmian w strukturze agrarnej – dotyczy obszaru województwa lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z dnia 3 stycznia 2019r. sprawie ewidencji gruntów i budynków 	<ul style="list-style-type: none"> • raport • wizualizacja graficzna 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
4.	Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej			
4.1	Zaprojektowanie, skonfigurowanie, testowanie i uruchomienie produkcyjne geoportalu mapowego województwa lubelskiego (aplikacja internetowa) oraz publikacja i udostępnienie tematycznych danych przestrzennych (publikacja serwisów udostępniających dane gromadzone w rejestrach publicznych UMWL i WSJO oraz zasobu pzgik)	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 geoportal • 20 grup serwisów • 340 warstw • 5900 udostępnień 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
4.2	Obsługa sieci usług dotyczących zbiorów i usług danych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • 11 989 plików 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy

	<p>przestrzennych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przetworzenie i integracja danych przestrzennych dotyczących projektu „e-geodezja” (ortofotomapa) - monitoring i aktualizacja usług danych przestrzennych w zakresie danych tematycznych (8 departamentów UMWL i 4 WSJO) - publikacja nowych usług danych przestrzennych WMS (cykl miesięczny- rynek pracy, roczny - zbiorcza usługa powiatowych ewidencji gruntów i budynków) 	<ul style="list-style-type: none"> o infrastrukturze informacji przestrzennej • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie KE w sprawie wykonania dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie usług sieciowych 	<p>ortofotomap, 1,6 TB danych</p> <ul style="list-style-type: none"> • 22 zaktualizowane serwisy danych przestrzennych • 13 aktualizacji i publikacji nowych serwisów 	
4.3	<p>Koordinacja utrzymania RIIP WL oraz zapewnienie dostępności i wydajności środowiska</p> <ul style="list-style-type: none"> - identyfikacja i zgłaszanie potrzeb w zakresie dostaw i usług niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemu - aktualizacje oprogramowania systemowego i narzędziowego obejmujące sprzęt: serwery, komputery, routery, switche oraz inne urządzenia serwerowe (dotyczy infrastruktury technicznej projektu RIIPWL) - zapewnienie dostępności i wydajności świadczonych usług sieciowych na poziomie wymaganym poziomie dostępności 98 % 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Rozporządzenie KE w sprawie wykonania dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie usług sieciowych 	<ul style="list-style-type: none"> • 48 interwencji serwisowych w ramach świadczenia gwarancyjnego • aktualizacja oprogramowania: 8 szt. serwerów, 23 szt. urządzeń serwerowych, 90 szt. sprzętu komputerowego • zagwarantowany poziom dostępności 99% 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy
4.4	<p>Wsparcie powdrożeniowe bieżącej pracy systemów teleinformatycznych i aplikacji wdrożonych w ramach RIIPWL (System WODGiK, aplikacje TOPAZ, MUR, MOZUR, moduły tematyczne)</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktualizacja i dostosowanie do nowego geoportalu zintegrowanego serwisu 25 warstw ze skorowidzami podziałów arkuszy, godet i map dostępnych w WODGiK - przetworzenie i integracja zbiorów danych przestrzennych EGIB, BDOT500, GESUT z obszaru powiatu na potrzeby zarządzania danymi BDOT10k w systemie TOPAZ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej • Ustawa dnia 17 maja 1989 r. prawo geodezyjne i kartograficzne • Rozporządzenie z 17 listopada 2011 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz bazy danych obiektów ogólnie geograficznych, a także standardowych opracowań kartograficznych • Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 2 listopada 2015 r. w sprawie bazy danych obiektów topograficznych oraz mapy zasadniczej • Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 21 października 2015 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 zintegrowany serwis 25 warstw • 3 powiaty z zintegrowanymi zbiorami danych • 213 gmin, 4 miasta, 1 zintegrowana baza danych EGIB w systemie MOZUR • 1 weryfikacja, 1 spotkanie z Wykonawcą 	<ul style="list-style-type: none"> • Nie dotyczy

	<p>- przetworzenie i integracja zbiorów danych EGİB obejmujących wszystkie gminy województwa lubelskiego w celu zasilenia bazy danych aplikacji MOZUR</p> <p>- weryfikacja terminowości świadczenia usług gwarancyjnych, przedstawienie Wykonawcy wstępnej analizy wyników nieterminowego świadczenia usługi (rozliczenie w trakcie realizacji - trwa pogłębiona analiza w związku z formalnym wnioskiem Wykonawcy)</p>	<p>w sprawie powiatowej bazy GESUT i krajowej bazy GESUT</p>		
--	---	--	--	--

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DGiK UMWL.

5.15. Obszar: ENERGETYKA

Kształtowanie polityki energetycznej regionu opiera się na monitorowaniu regionalnego rynku energii, surowców energetycznych, efektywności energetycznej, poziomu rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii na potrzeby społeczno-gospodarcze oraz prowadzeniu działań doradczych w tym zakresie.

Działania w ramach obszaru tematycznego Energetyka, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje przy pomocy Departamentu Środowiska i Zasobów Naturalnych (DŚ).

W ramach posiadanych kompetencji Samorząd Województwa Lubelskiego realizuje projekt pn. Ogólnopolski **system wsparcia doradczego** dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE. Projekt ma na celu poszerzenie wiedzy oraz świadczenie usług doradczych w zakresie energetyki, gospodarki niskoemisyjnej oraz wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii przez mieszkańców województwa.

Istotnym elementem poprawy stanu ochrony środowiska naturalnego jest projekt międzynarodowy pn.: *FIRECE- Innovating Financing To Support Low Carbon Energy Transition In Central*, którego celem jest opracowanie innowacyjnego instrumentu finansowego wspierającego niskoemisyjną transformację energetyczną wśród MŚP w regionie.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym informacje dotyczące dokumentów na podstawie których ZWL prowadzi polityki rozwojowe oraz zadania w obszarze energetyki przedstawiono poniżej (**Tabela 30, Tabela 31**).

O dużym znaczeniu sektora energetyki w polityce rozwoju województwa lubelskiego świadczy traktowanie działań w tym obszarze jako kategoria przedsięwzięć o priorytetowym znaczeniu dla rozwoju regionu. W 2018 roku do Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Lubelskiego wprowadzone zostało ogólne przedsięwzięcie pn. „Rozwój klastrów energii w województwie lubelskim poprzez realizację projektów służących rozwojowi energetyki na poziomie lokalnym”. Przedsięwzięcie z zakresu energetyki wpisane do KT zawiera projekty zidentyfikowane w ramach ogłoszonych przez Ministerstwo Energii konkursów dla klastrów energii. W pracach Komisji oceny klastrów energii w ramach konkursów organizowanych przez Ministerstwo Energii uczestniczyli wyznaczeni przez Marszałka Województwa Lubelskiego pracownicy Regionalnego Biura Energii. Klastry, które uzyskały pozytywną ocenę Komisji otrzymały Certyfikat Pilotażowego Klastra Energii. Uzyskanie certyfikatu ułatwi potencjalnym beneficjentom aplikowanie o środki w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko.

W ramach przeprowadzonej procedury oceny, 2 klastry z województwa lubelskiego otrzymały Certyfikat Pilotażowego Klastra Energi:

- Klaster Energia Dolina Zielawy
- Klaster Energii Południowe Podlasie

W październiku 2018 r. 2 projekty wyłonione do realizacji w ramach ww. klastrów, zostały wpisane do przedsięwzięcia z zakresu energii w Załączniku nr 1b KT i są to:

- „Projekty realizowane w ramach Klastra Energia Dolina Zielawy”
- „Projekty realizowane w ramach Klastra Energii Południowe Podlasie.

Tabela 30. Kreowanie polityki regionalnej w obszarze energetyki.

L.p.	Nazwa dokumentu	Nr, data i nazwa organu przyjmującego dokument	Działania formalne w 2018 roku
1.	Program Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego	Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCXLVI/3054/09 z dnia 14 lipca 2009 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego”	<ul style="list-style-type: none"> dokument aktualny, opracowanie Raportu z monitoringu Programu Rozwoju Energetyki dla Województwa Lubelskiego – wniosek dotyczący kontynuacji działań w zakresie energetyki w ramach jednego kompleksowego programu obejmującego energetykę konwencjonalną oraz OZE
2.	Program Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego	Uchwała Sejmiku Województwa Lubelskiego Nr XLI/623/2014 z dnia 3 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Lubelskiego	<ul style="list-style-type: none"> dokument aktualny, monitorowanie realizacji programu co 2 lata raport z oceny efektów realizacji programu co 5 lat sprawozdania zawierającego ocenę zmian w środowisku, będącego skutkiem realizacji programu.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚiZN UMWL.

Tabela 31. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze energetyki.

L.p.	Nazwa zadania	Podstawa (formalna / prawna / organizacyjna) realizacji zadania	Miernik realizacji zadania (2018 r.)	Wartość finansowa (2018 r.) (w tym udział środków z Budżetu WL w zł) oraz źródło finansowania
1.	Działania informacyjne, promocyjne, szkoleniowe i doradcze			
	Szkolenie dla pracowników socjalnych Ośrodków Pomocy Społecznej w ramach Programu „Czyste Powietrze”	<ul style="list-style-type: none"> Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” 	<ul style="list-style-type: none"> 222 przeszkolone osoby 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”
	Konsultacje eksperckie w sprawach związanych z tematyką OZE (6 doradców z UMWL)	<ul style="list-style-type: none"> Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach I Osi Priorytetowej „Zmniejszenie emisyjności gospodarki” Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” 	<ul style="list-style-type: none"> 1218 udzielonych konsultacji 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”

	Organizacja spotkań informacyjno-promocyjnych „Spotkanie z Nową Energią” z mieszkańcami województwa <ul style="list-style-type: none"> • źródła dofinansowania, • dostępność technologii OZE, • zasady działania urządzeń OZE zamontowanych na mobilnym zestawie. 	OZE” <ul style="list-style-type: none"> • Projekt „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” 	<ul style="list-style-type: none"> • 70 spotkań 	Finansowane w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”
2. Działania eksperckie i opiniawcze				
2.1.	Udział w Panelu ekspertów w ramach konkursu dla klastrów energii ogłoszonego przez Ministerstwo Energii .	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii • Uchwała Zarządu Województwa Lubelskiego Nr CCLXI/5084/2018 z dnia 27 marca 2018 r. w sprawie wskazania przedstawicieli samorządu województwa lubelskiego do prac w Panelu ekspertów w ramach ogłoszonego konkursu przez Ministerstwo Energii dla klastrów energii 	<ul style="list-style-type: none"> • 7 ocenionych merytorycznie Klastrów Energii z województwa lubelskiego. 	Nie dotyczy
2.2.	Opiniowanie projektów założeń do planów zaopatrzenia gmin w ciepło, energię elektryczną oraz paliwa gazowe w zakresie współpracy z innymi gminami oraz zgodności z polityką energetyczną państwa	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. – Prawo energetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 opinia 	Nie dotyczy
2.3.	Opiniowanie projektów planów rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe, energię elektryczną oraz ciepło przedsiębiorstw energetycznych	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. – Prawo energetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • 2 opinie 	Nie dotyczy
2.4.	Opiniowanie przedstawionych przez prezesa URE wniosków dot. koncesji w zakresie: wytwarzania paliw, energii elektrycznej lub ciepła, magazynowania paliw ciekłych oraz gazowych, przesyłania lub dystrybucji paliwa, energii elektrycznej oraz ciepła, obrotu paliwami, energią i ciepłem	<ul style="list-style-type: none"> • Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997r. – Prawo energetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • 37 opinii 	Nie dotyczy
3. Rozwój zaplecza szkoleniowego i promocyjnego w zakresie rozwoju energetyki				
3.1.	Zakup mobilnego zestawu edukacyjnego – jest to zespół czterech urządzeń umieszczonych na przyczepce samochodowej, których zadaniem jest pozyskanie energii elektrycznej i ciepłej ze słońca, wiatru i powietrza (kolektor słoneczny płaski, panel PV, pompa ciepła, miniturbina wiatrowa)	<ul style="list-style-type: none"> • Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności 	<ul style="list-style-type: none"> • 1 szt. 	Wydatki: <ul style="list-style-type: none"> • 43 050 zł (POiŚ 2014-2020)

		energetycznej oraz OZE”		
3.2.	Zakup kamery termowizyjnej FLIR E75 umożliwiającej wykonanie pomiarów termowizyjnych w budownictwie.	<ul style="list-style-type: none"> Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w ramach projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” 	<ul style="list-style-type: none"> 1 szt. 	Wydutki: <ul style="list-style-type: none"> 55 350 zł (POIiŚ 2014-2020)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DŚiZN UMWL.

5.16. Obszar: GOSPODAROWANIE MIENIEM WOJEWÓDZKIM

Zgodnie z Art. 47.1. ustawy o samorządzie województwa, mieniem województwa jest własność i inne prawa majątkowe nabyte przez województwo lub inne wojewódzkie osoby prawne. Samorząd województwa dysponuje mieniem wojewódzkim, w tym odpowiednio:

- do wyłącznej własności sejmiku województwa należy stanowanie aktów prawa miejscowego dotyczących zasad gospodarowania mieniem wojewódzkim,
- do zadań zarządu województwa należy gospodarowanie mieniem województwa, w tym wykonywanie praw z akcji i udziałów posiadanych przez województwo.

Działania w ramach obszaru tematycznego Gospodarowanie Mieniem Wojewódzkim, Zarząd Województwa Lubelskiego realizuje głównie przy pomocy Departamentu Infrastruktury i Majątku Województwa (IM).

Województwo Lubelskie posiada udziały i akcje w spółkach prawa handlowego wymienionych w [Error! Reference source not found.](#)

- Lubelskie Dworce S.A. z siedzibą w Lublinie.
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Zamościu Sp. z o.o. z siedzibą w Zamościu
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Międzyrzecu Podlaskim Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzecu Podlaskim.
- Lubelski Park Naukowo – Technologiczny S.A. z siedzibą w Lublinie.
- Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie.
- Targi Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie.
- Międzynarodowy Port Lotniczy Lublin – Niedźwiada S.A. z siedzibą w Lublinie.
- Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Naukowo – Technologicznego Sp. z o.o. z siedzibą w Lublinie.
- Przewozy Regionalne Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Biłgoraju Sp. z o.o. z siedzibą w Biłgoraju.
- Lubelski Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Elizówce k/Lublina.

W czterech spółkach Województwo Lubelskie posiada dominującą pozycję w strukturze kapitału zakładowego. Funkcję zgromadzenia wspólników albo walnego zgromadzenia w jednoosobowych spółkach Województwa pełni Zarząd Województwa Lubelskiego. W spółkach, w których Województwo nie jest jedynym udziałowcem lub akcjonariuszem, Województwo Lubelskie reprezentuje odpowiednio na zgromadzeniach wspólników albo walnych zgromadzeniach upoważniony każdorazowo przez Zarząd Województwa Lubelskiego pełnomocnik.

Nadzór właścicielski jako system wyposażony w odpowiednie mechanizmy i narzędzia w spółkach służy zapewnieniu realizacji interesów właściciela. Kwestie nadzoru właścicielskiego odnoszone są do prawnych aspektów funkcjonowania spółek, do określania kompetencji organów spółek, w szczególności rady nadzorczej oraz sformułowania wzajemnych relacji między tymi organami.

Zgodnie z przepisami prawa władze samorządowe mogą realizować zadania publiczne poprzez spółki prawa handlowego, które wyposażone w majątek publiczny, stają się narzędziem

mającym nie tylko dostarczać usługi użyteczności publicznej, ale również funkcjonować konkurencyjnie i efektywnie.

Zgodnie z art. 45 tej ustawy o samorządzie województwa, zarząd województwa wykonuje zadania przy pomocy wojewódzkich jednostek organizacyjnych oraz wojewódzkich osób prawnych, utworzonych zgodnie z przepisami, przy czym zakres działalności Spółek jest dozwolony w granicach określonych w art. 13 ustawy. Województwo, w celu realizacji swoich zadań, może więc tworzyć spółki z o.o. i spółki akcyjne oraz przystępować do nich. Spółki mogą prowadzić działalność w sferze użyteczności publicznej oraz poza sferą użyteczności publicznej, jeżeli działalność tych spółek polega na wykonywaniu czynności promocyjnych, edukacyjnych, wydawniczych oraz na wykonywaniu działalności w zakresie telekomunikacji służących rozwojowi województwa.

Organizacja nadzoru właścicielskiego nad spółkami prawa handlowego, w których Województwo Lubelskie posiada udziały bądź akcje, polega w głównej mierze na prowadzeniu spraw związanych z obejmowaniem, nabywaniem i zbywaniem przez Województwo udziałów i akcji spółek prawa handlowego, prowadzeniu ewidencji spółek oraz dokumentacji organizacyjnej tych podmiotów. Istotna jest również współpraca z organami spółek oraz z innymi współnikami i akcjonariuszami, a także monitorowanie sytuacji ekonomicznej. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków następuje poprzez podjęcie uchwały przez zgromadzenie współników w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością oraz przez walne zgromadzenia w spółce akcyjnej. Zgodnie z zapisami Kodeksu spółek handlowych zatwierdzenie sprawozdania finansowego powinno odbyć się w terminie 6 miesięcy po upływie każdego roku obrotowego, zatem szczegółowe informacje zawarte w sprawozdaniach finansowych za rok 2018 zatwierdzone zostaną do końca czerwca 2019 roku.

Kolejną płaszczyzną działań samorządu województwa w zakresie gospodarowania mieniem jest dysponowanie nieruchomościami obejmującymi łącznie na koniec 2018 roku **16 865 nieruchomości gruntowych** o powierzchni przekraczającej **4 915 ha** i wartości wynoszącej ponad **429 mln zł**. Podstawowe informacje o sposobie użytkowania i wartości nieruchomości

Tabela 32. Sposób użytkowania nieruchomości wg. rodzaju jednostki (aktualny stan posiadania majątku WL - na dzień 31.12.2018r. – uwzględniający likwidację WZMiUW w Lublinie)

L.p.	Sposób użytkowania nieruchomości wg. rodzaju jednostki	Liczba jednostek użytkujących nieruchomość	Powierzchnia gruntów przyjęta do ewidencji [ha]	Wartość nieruchomości gruntowych przyjęta do ewidencji [zł]	Wartość budynków przyjęta do ewidencji [zł]
Gospodarowanie nieruchomościami – stan posiadania według sposobu użytkowania przez wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne.					
1.	Ochrona zdrowia	18	120,356	27 959 763,72	553 218 335,43
2.	Edukacja	14	12,1677	3 872 982,49	24 593 612,49
3.	Kultura	7	35,5504	24 549 646,00	0,00
4.	Drogi	2	4 442,4029	332 033 947,46	4 756 013,79
5.	Inne	9	305,2726	40 819 753,44	377 464 790,03
	Razem	50	4 915,7496	429 236 093,11	960 032 751,74

Szczegółowa informacja zawarta jest w corocznym sprawozdaniu pn: „Informacja o stanie mienia komunalnego Województwa Lubelskiego na dzień 31 grudnia 2018 roku”

Zgodnie z Uchwałą Nr XLVI/785/10 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 6 lipca 2010r., działania związane z gospodarowaniem mieniem województwa Samorząd Województwa Lubelskiego wykonuje przy pomocy Zarządu Nieruchomości Wojewódzkich w Lublinie, do którego zadań należą m.in.:

- wynajmowanie i wdzierżawianie nieruchomości,
- przeprowadzanie przetargów na najem i dzierżawę nieruchomości,
- sporządzanie wniosków o bezprzetargowe wynajęcie lokali użytkowych i mieszkalnych,
- sporządzanie i zawieranie umów w zakresie najmu, dzierżawy i zarządzania,
- dokonywanie obciążeń najemców, dzierżawców i współwłaścicieli nieruchomości,
- udzielanie ulg w spłacie należności cywilnoprawnych,
- windykacja należności,
- reprezentowanie Województwa Lubelskiego przed sądami oraz komornikami w sprawach dotyczących windykacji należności,
- reprezentowanie Województwa Lubelskiego we wspólnotach mieszkaniowych,
- składanie deklaracji na podatek rolny, leśny oraz od nieruchomości,
- składanie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- występowanie do konserwatora zabytków o wydanie decyzji o zwolnieniu z opłat podatku od nieruchomości,
- ubezpieczanie mienia od zdarzeń losowych i OC,
- ochrona obiektów,
- zaopatrzenie i dokonywanie rozliczeń eksploatacyjnych nieruchomości,
- sporządzanie rozliczeń finansowych nieruchomości,
- wykonywanie napraw eksploatacyjnych i bieżących remontów,
- nadzór nad stanem technicznym administrowanych obiektów,
- uczestniczenie w kontrolach nieruchomości będących pod nadzorem konserwatora zabytków,
- opracowywanie planów remontów i inwestycji oraz ich przeprowadzanie,
- wykonywanie okresowych przeglądów eksploatacyjnych i stanu technicznego obiektów,
- prowadzenie ksiąg obiektów,
- uzyskiwanie pozwoleń na budowę, uzgadnianie dokumentacji remontowej z właściwymi organami, w tym z konserwatorem zabytków,
- prowadzenie zamówień publicznych, w zakresie robót remontowych i innych usług.

Działalność Samorządu Województwa Lubelskiego, w tym zadania w obszarze gospodarowania mieniem przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym (**Tabela 33**).

Tabela 33. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze gospodarowania mieniem województwa.

L.p.	Nazwa zadania	Statut/ umowa spółki (Akt prawny regulujący zadania, strukturę organizacyjną i sposób działania podmiotu)	Udział w kapitale zakładowym (w %)	(a) Liczba posiadanych akcji oraz (b) wartość nominalna akcji (w zł)
1.	Nadzór właścicielski nad spółkami handlowymi, w których województwo posiada udziały lub akcje			
1.1.	Lubelskie Dworce S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 18.200.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - został przyjęty uchwałą nr 1/2018 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 31 października 2018 roku. Akt Notarialny rep. nr 4712/2018 	<ul style="list-style-type: none"> 100,00 	<ul style="list-style-type: none"> (a) 1 820 000 (b) 18 200 000
1.2.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Zamościu Sp. z o.o. z siedzibą w Zamościu Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 5.827.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – tekst jednolity Umowy Spółki obejmujący zmiany wprowadzone uchwałą Nr 1/2012 NZW z dnia 6 listopada 2012 r. Aktem Notarialnym Rep. A Nr 4499/2012 	<ul style="list-style-type: none"> 100,00 	<ul style="list-style-type: none"> (a) 58 270 (b) 5 827 000
1.3.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Międzyrzeczu Podlaskim Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzeczu Podlaskim. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 2.000.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Spółki - tekst jednolity z dnia 4 marca 2011 roku będący załącznikiem do uchwały nr 1/2011 z dnia 4 marca 2011 r. NZW Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Międzyrzeczu Podlaskim Sp. z o.o. 	<ul style="list-style-type: none"> 100,00 	<ul style="list-style-type: none"> (a) 40 000 (b) 2 000 000
1.4.	Lubelski Park Naukowo – Technologiczny S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 53.703.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - tekst jednolity sporządzony przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego Spółka Akcyjna z siedzibą w Lublinie z dnia 29 czerwca 2016 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 96,21 	<ul style="list-style-type: none"> (a) 51 670 (b) 51 670 000
1.5.	Port Lotniczy Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 338.280.700,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Akt założycielski i Statut Spółki Rep. A Nr 7914/99 z dnia 30 grudnia 1999 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 45,44 	<ul style="list-style-type: none"> (a) 1 537 141 (b) 153 714 100
1.6.	Targi Lublin S.A. z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 49.467.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Spółki - Załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 6/2019 w sprawie przyjęcia tekstu jednolitego Statutu Targów Lublin S.A. 	<ul style="list-style-type: none"> 25,81 	<ul style="list-style-type: none"> (a) 12 766 (b) 12 766 000

1.7	Międzynarodowy Port Lotniczy Lublin – Niedźwiada S.A. ⁹ z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 530.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Spółka nie prowadzi działalności 	<ul style="list-style-type: none"> 23,58 	(a) 1 250 (b) 125 000
1.8	Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Naukowo – Technologicznego Sp. z o.o. ¹⁰ z siedzibą w Lublinie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 236.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Spółka nie prowadzi działalności 	<ul style="list-style-type: none"> 21,19 	(a) 100 (b) 50 000
1.9	Przewozy Regionalne Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 1.540.606.500,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Rep. A Nr 11659/2017 	<ul style="list-style-type: none"> 2,75 	(a) 84 733 (b) 42 366 500
1.10	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Biłgoraju Sp. z o.o. z siedzibą w Biłgoraju. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 1.600.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Umowa Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Rep. A Nr 59/2016 	<ul style="list-style-type: none"> 1,48 	(a) 475 (b) 23 750
1.11	Lubelski Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Elizówce k/Lublina. Wysokość Kapitału Zakładowego Spółki wynosi: 59.015.000,00 zł	<ul style="list-style-type: none"> Statut Lubelskiego Rynku Hurtowego S.A. w Elizówce -Załącznik do Uchwały Rady Nadzorczej nr 25/2017 z dnia 28.09.2017 r. 	<ul style="list-style-type: none"> 1,02 	(a) 6 000 (b) 600 000

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie informacji od DiIMW UMWL.

⁹ Trwa postępowanie w przedmiocie wykreślenia spółki z Krajowego Rejestru Sądowego, Sąd może orzec o jej rozwiązaniu bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego. Spółka Międzynarodowy Port Lotniczy Lublin – Niedźwiada S.A. nie przekazuje żadnych informacji do Departamentu Infrastruktury i Majątku Województwa. Spółka nie prowadzi działalności gospodarczej od co najmniej 2008 r., nie realizuje celu do którego została utworzona. Departament nie otrzymał opinii biegłego rewidenta dotyczącego sprawozdań finansowych Spółki, a spółka nie składała sprawozdań finansowych do Krajowego Rejestru Sądowego. Akcje posiadane przez Województwo na dzień 31.12.2018 r. wynosiły 23,58%, a udział Województwa w kapitale zakładowym wynosił 125.000 zł.

¹⁰ Spółka Centrum Innowacji i Transferu Technologii Lubelskiego Parku Naukowo-Technologicznego Sp. z o.o. nie przekazuje żadnych informacji do Departamentu Mienia i Inwestycji. Brak jest sprawozdania finansowego za rok 2016, 2017, 2018, natomiast bilans za rok obrotowy 2015 nie został zatwierdzony przez Zgromadzenie Wspólników. Udziały posiadane przez Województwo na dzień 31.12.2018 r. wynosiły 21,19%, a udział Województwa w kapitale zakładowym wynosił 50.000 zł.

6. Wdrażanie programów operacyjnych w województwie lubelskim

W ramach Polityki Spójności 2014-2020 w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2018 roku) 46 tys. projektów jest realizowanych lub oczekujących na realizację, których łączna wartości stanowi blisko 380,6 mld zł, a wartości dofinansowania z UE jest na poziomie 233,5 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi natomiast 6 tys. zł.

Według stanu na koniec 2018 r., z **programów Polityki Spójności** w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w województwie lubelskim realizowanych jest 3 593 projektów, których wartość ogółem wynosi 20,1 mld zł, zaś wartość dofinansowania UE osiągnęła kwotę 13,3 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi natomiast 6,2 tys. zł (**Tabela 34**).

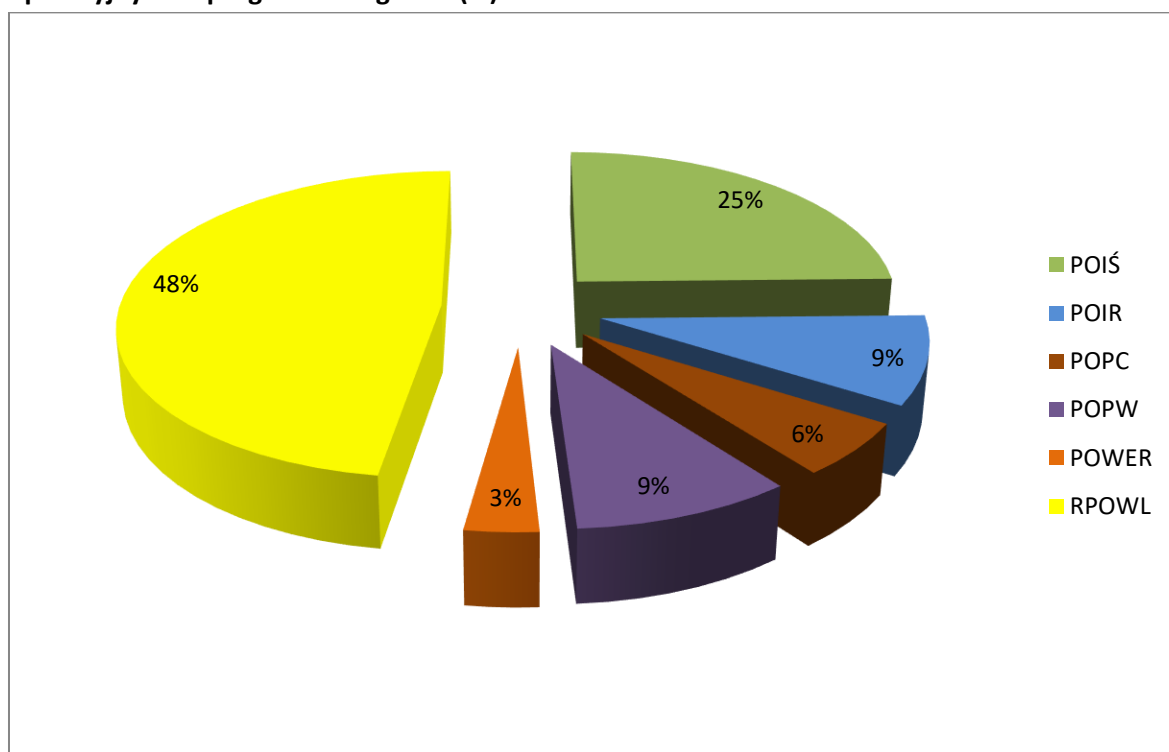
Tabela 34. Wartość dofinansowania projektów wg. programów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych na terenie województwa lubelskiego ogółem (w mln PLN) i na 1 mieszkańca (w PLN).

Program Operacyjny	Liczba projektów	Wartość całkowita (mln PLN)	Wartość dofinansowania (mln PLN)	Wartość dofinansowania z UE (mln PLN)	Wartość dofinansowania UE per capita (PLN)	Udział poszczególnych programów w Polityki Spójności (%)
POIŚ	101	5551,6	3646,5	3274,	1 539,77	24,68%
POIR	222	2089,4	1227,5	1220,6	574,05	9,20%
POPC	26	1117,5	747,4	745,3	350,52	5,62%
POPW	202	1831,5	1304,5	1269,1	596,86	9,57%
POWER	215	479,9	473,	426,5	200,57	3,22%
RPOWL	2 827	9027,4	6562,5	6328,7	2 976,35	47,71%
suma	3 593	20 097,3	13 961,3	13 264,2	6 238,13	100,00%

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

W strukturze realizowanych przedsięwzięć i projektów, pod względem liczbowym zdecydowanie dominuje RPOWL z liczbą 2 827 podpisanych umów, co stanowi 78% wszystkich projektów realizowanych do tej pory w województwie lubelskim. Pod względem wartościowym największy udział projektów zanotowano z programów RPOWL i POIŚ, a udział dofinansowania z tych programów stanowi odpowiednio 48% i 25% programów ogółem (**Wykres 21**).

Wykres 21. Udział wartości dofinansowania UE projektów w poszczególnych programach operacyjnych w programach ogółem (%)

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Według stanu na 31 grudnia 2018r., z programów Polityki Spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w Polsce realizowanych jest 46 tys. projektów, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 5 pozycję w kraju z liczbą blisko 3,6 tys. projektów. Większą liczbę projektów odnotowano tylko w województwach: śląskim, mazowieckim, dolnośląskim i małopolskim. Siódmą lokatę region uzyskał natomiast pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła 13,3 mld zł. Udział wartości dofinansowania UE w województwie lubelskim w wartości dofinansowania UE w kraju wyniósł bowiem 6%.

Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła w kraju 6 tys. zł/os., a w województwie lubelskim była wyższa i opiewała na 6,2 tys. zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 4 pozycji w Polsce, za województwami: warmińsko-mazurskim, pomorskim i zachodniopomorskim (**Tabela 35**).

Tabela 35. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita, wartość dofinansowania UE oraz wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów w ramach Polityki Spójności 2014-2020 (wg województw)

Polityka Spójności 2014-2020					
Województwo	Wartość ogółem (mln PLN)	Dofinansowanie (mln PLN)	Dofinansowanie UE (mln PLN)	Dofinansowanie UE per capita (PLN)	Liczba projektów
Cały Kraj	37 113,7	29 326,3	26 787,6	x	2 847
DOLNOŚLĄSKIE	28 011,6	17 818,6	16 505,7	5 686,63	3 713
KUJAWSKO-POMORSKIE	16 456,0	10 873,5	10 288,8	4 939,55	2 099
LUBELSKIE ¹¹	20 097,3	13 961,3	13 264,2	6 238,13	3 593
LUBUSKIE	9 140,0	6 057,5	5 720,0	5 625,27	1 058
ŁÓDZKIE	20 590,4	13 515,5	12 678,1	5 119,74	2 724
MAŁOPOLSKIE	27 127,7	17 362,5	16 523,0	4 872,05	3 609
MAZOWIECKIE	54 283,6	31 463,2	29 105,9	5 405,39	3 897
OPOLSKIE	8 167,7	5 450,2	5 222,0	5 274,39	1 228
PODKARPACKIE	18 491,0	12 052,3	11 588,6	5 442,85	3 210
PODLASKIE	10 815,4	7 303,2	6 980,1	5 892,59	1 902
POMORSKIE	24 221,4	15 977,6	14 967,7	6 439,79	2 206
ŚLĄSKIE	34 440,7	22 340,0	20 495,9	4 506,41	4 280
ŚWIĘTOKRZYSKIE	11 410,1	7 336,7	6 988,6	5 601,02	1 998
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	17 898,8	12 177,5	11 161,3	7 783,65	2 967
WIELKOPOLSKIE	24 739,2	15 348,8	14 563,4	4 173,83	3 124
ZACHODNIOPOMORSKIE	17 579,5	11 479,2	10 706,2	6 277,32	1 718
POLSKA	380 584,3	249 844,2	233 547,0	6 076,64	46 173

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Średnia wartość projektu dla Polski (wg stanu na 31.12.2018r.) wyniosła 8,2 mln zł, zaś dla województwa lubelskiego 5,5 mln zł, co uplasowało region na 16 miejscu. Pod względem średniej wartości dofinansowania z UE, przypadającej na 1 projekt województwo lubelskie zajęło natomiast 13 pozycję z kwotą 3,6 mln zł, wyprzedzając województwa: podlaskie, świętokrzyskie i podkarpackie.

Struktura wartości projektów realizowanych wg poszczególnych programów w Lubelskim nie odbiega znacząco od wielkości ogólnopolskich. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego (45%) ma największy udział przed Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (28%) i Programem Operacyjnym Innowacyjny Rozwój (10%) oraz Programem Operacyjnym Polska Wschodnia (9%).

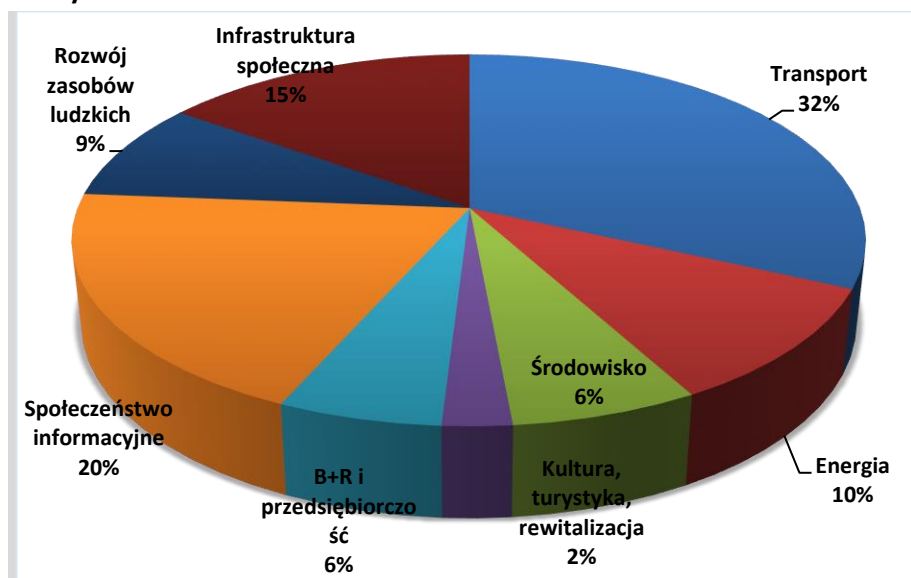
Pod względem struktury projektów realizowanych w województwie lubelskim w ramach Polityki Spójności w podziale na obszary tematyczne, zauważalny jest przeważający udział projektów realizowanych w ramach dziedziny „Transportu” (32%), „Społeczeństwo informacyjne” (20%), „Infrastruktura społeczna” (15%), „Energia” (10%), „Rozwój zasobów ludzkich” (9%), oraz a w dalszej

¹¹ Bez programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina (PL-BY-UA)

kolejności udział projektów z dziedzin: „Środowisko” (6%), „B+R przedsiębiorczości,, (6%) oraz „Kultura, turystyka, rewitalizacja” (2%) (

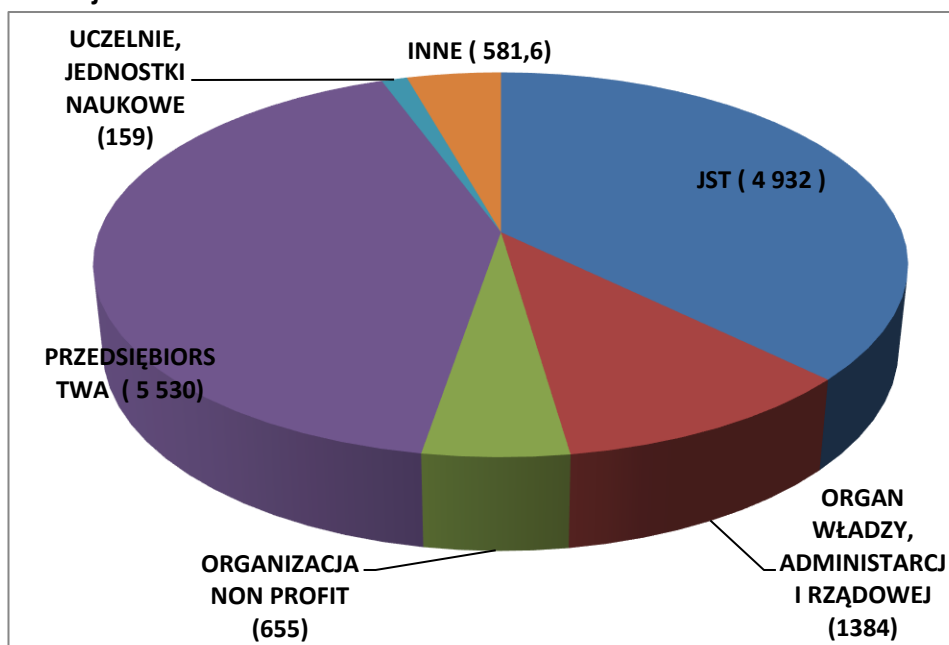
Wykres 22).

Wykres 22. Realizacja projektów z programów w województwie lubelskim w podziale na obszary tematyczne

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Wykres 23. Wartość uzyskanego dofinansowania Programów z UE w ramach 2014-2020 wg formy prawnej beneficjentów.

Źródło: Oprac.

własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

W strukturze beneficjentów realizujących projekty z Polityki Spójności największy udział mają przedsiębiorstwa i jednostki samorządu terytorialnego (odpowiednio 42% i 37% wartości dofinansowania w ramach analizowanych Programów Operacyjnych). Kolejną grupę stanowią: organy

władzy, administracji rządowej (11%), organizacje non profit (5%), inne (4%), oraz uczelnie i jednostki naukowe (1%). (

Wykres 23).

Szczególnym mechanizmem realizacji przedsięwzięć o priorytetowym znaczeniu dla województwa jest **Kontrakt Terytorialny**. Stanowi on deklarację współpracy pomiędzy stroną rządową i samorządem województwa obejmującą realizację właściwych programów operacyjnych na lata 2014-2020, służących realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie polityki spójności oraz innych instrumentów, z których mogą być finansowane przedsięwzięcia priorytetowe przyczyniające się do osiągnięcia celów rozwoju kraju i regionu.

W Kontrakcie Terytorialnym ujętych jest 47 przedsięwzięć z czego 24 znajdują się liście przedsięwzięć podstawowych, a 23 na liście przedsięwzięć warunkowych, których realizacja uzależniona jest między innymi od dostępności środków finansowych. Monitoring postępów rzeczowych realizacji przedsięwzięć znajdujących się w Kontrakcie wykonywany jest w ramach **corocznych informacji** przygotowywanych przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju we współpracy z resortami oraz poszczególnymi województwami. Realizując przepisy ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju dotyczące sprawozdawczości z realizacji kontraktów terytorialnych, Zarząd Województwa Lubelskiego przedłoży sejmikowi województwa przedmiotową **Informację do 30 lipca bieżącego roku**.

6.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego

(Syntetyczny opis RPO WL / Informacja dotycząca działalności ZWL w zakresie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 została przedstawiona w zał. nr 1)

W aspekcie realizacji programów operacyjnych Zarząd WL pełni rolę instytucji zarządzającej w odniesieniu do RPOWL.

Budżet *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020* wynosi 2,23 mld euro. Dzięki tym środkom w ramach dwóch funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego wsparcie otrzymają kluczowe dla rozwoju województwa lubelskiego obszary: przedsiębiorczość, badania i innowacje, energetyka odnawialna, środowisko, rynek pracy, edukacja, pomoc społeczna, transport, kultura, ochrona zdrowia.

W ramach perspektywy 2014-2020 w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych w Polsce (wg stanu na 31 grudnia 2018 roku) jest 33 302 projekty będące w realizacji lub oczekujące na realizację o łącznej wartości 128,7 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 88,3 mld zł. Wartość dofinansowania UE w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła natomiast 2,3 tys. zł.

W analizowanym okresie w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego* rozpoczęto realizację 2 827 projektów o łącznej wartości 9 mld zł i wartości dofinansowania z UE na poziomie 6,3 mld zł (**Tabela**).

Tabela 36. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita i wartość dofinansowania projektów w ramach RPO 2014-2020 (wg województw).

Regionalne Programy Operacyjne 2014-2020					
Województwo	Wartość ogółem (PLN)	Dofinansowanie (PLN)	Dofinansowanie UE (PLN)	Dofinansowanie UE per capita (PLN)	Liczba projektów
Cały Kraj	2 230 631 641	1 653 191 103	1 630 810 194	x	234
DOLNOŚLĄSKIE	9 267 136 958	6 666 561 155	6 400 660 127	2 205,19	2 965
KUJAWSKO-POMORSKIE	6 383 369 535	4 745 047 669	4 643 767 191	2 229,42	1 541
LUBELSKIE	9 027 395 871	6 562 484 834	6 328 662 342	2 976,35	2 827
LUBUSKIE	3 920 794 495	2 854 142 035	2 741 204 751	2 696,83	797
ŁÓDZKIE	9 118 147 188	6 060 861 444	5 867 646 616	2 370,51	2 162
MAŁOPOLSKIE	12 111 809 705	8 654 718 681	8 280 561 185	2 442,65	2 699
MAZOWIECKIE	9 553 997 678	6 649 644 510	6 372 906 432	1 184,54	2 644
OPOLSKIE	4 373 052 497	3 247 603 336	3 122 425 315	3 154,75	992
PODKARPACKIE	8 419 345 371	6 098 611 296	5 887 889 932	2 765,39	2 300
PODLASKIE	4 581 411 596	3 170 516 204	3 071 657 870	2 593,11	1 437
POMORSKIE	9 412 288 720	6 767 005 173	6 509 394 228	2 801,64	1 581
ŚLĄSKIE	12 302 140 216	8 536 748 155	8 301 385 245	1 825,21	3 257
ŚWIĘTOKRZYSKIE	5 245 676 066	3 755 899 025	3 621 287 057	2 902,30	1 621
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	6 188 161 225	4 560 121 973	4 384 322 544	3 058,52	2 498
WIELKOPOLSKIE	10 979 023 873	7 745 798 487	7 480 039 080	2 144,76	2 353
ZACHODNIOPOMORSKIE	5 555 122 701	3 746 338 974	3 641 318 682	2 135,00	1 394
POLSKA	128 669 505 336	91 475 294 054	88 285 938 789	2 297,11	33 302

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Według stanu na 31 grudnia 2018 roku, z Regionalnych Programów Operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w Polsce realizowanych było 33,3 tys. projektów, a województwo lubelskie zajęło pod tym względem 3 pozycję w kraju z liczbą 2,8 tys. projektów. Większą liczbę projektów odnotowano tylko w województwie: dolnośląskim. Natomiast 7 lokatę region uzyskał pod względem wartości dofinansowania z UE, która wyniosła 6,3 mld zł (

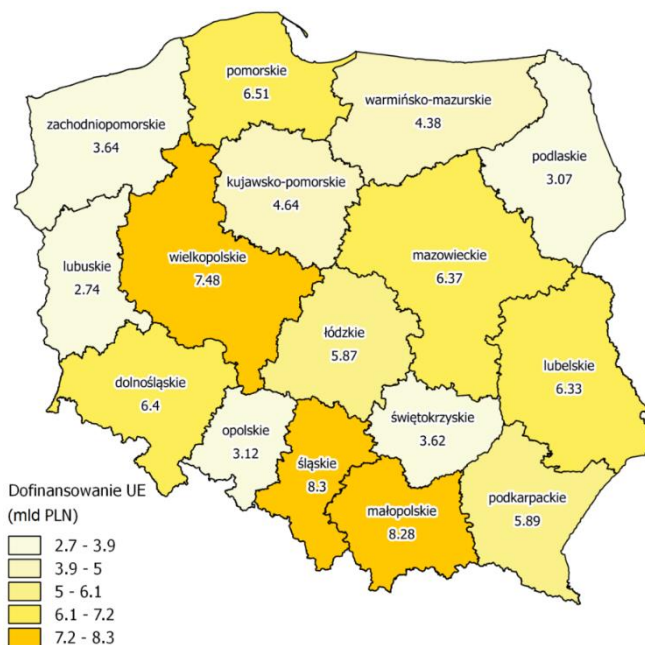
Mapa 13). Udział wartości dofinansowania UE w województwie w wartości dofinansowania w kraju wyniósł natomiast 7,2%.

Wartość dofinansowania UE z Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020 w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosła średnio w kraju 2,3 tys. zł/os., a w województwie lubelskim była zdecydowanie wyższa i opiewała na 2,9 tys. zł/os. Pozwoliło to na uplasowanie regionu na 3 pozycji w Polsce, za województwem opolskim i warmińsko-mazurskim (

Mapa 14).

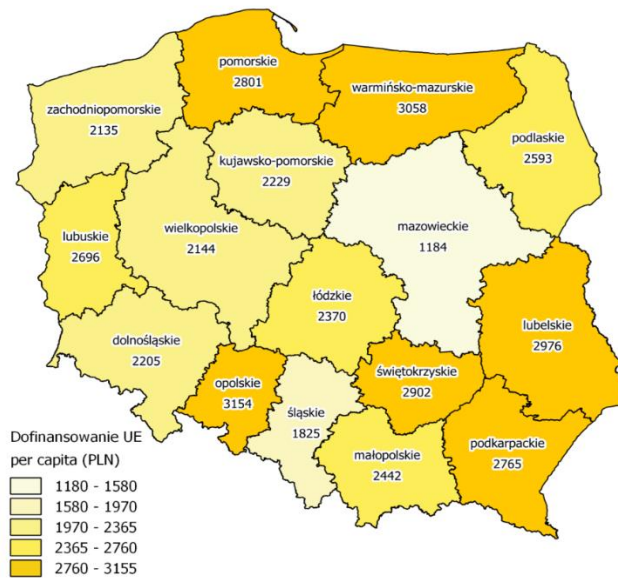
Średnia wartość projektu z Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020 dla Polski (wg stanu na 30.06.2018r.) wyniosła 3,9 mln zł, zaś dla województwa lubelskiego 3,2 mln zł, co uplasowało region na 13 miejscu (niższe wartości odnotowały województwa: podlaskie, dolnośląskie i warmińsko-mazurskie). Pod względem średniej wartości dofinansowania z UE, przypadającej na 1 projekt województwo lubelskie zajęło natomiast 12 pozycję z kwotą 2,2 mln zł, przy czym średnia dla Polski wyniosła 2,6 mln zł.

Mapa 13. Wartość dofinansowania UE projektów z RPO w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych w województwach w mln zł.

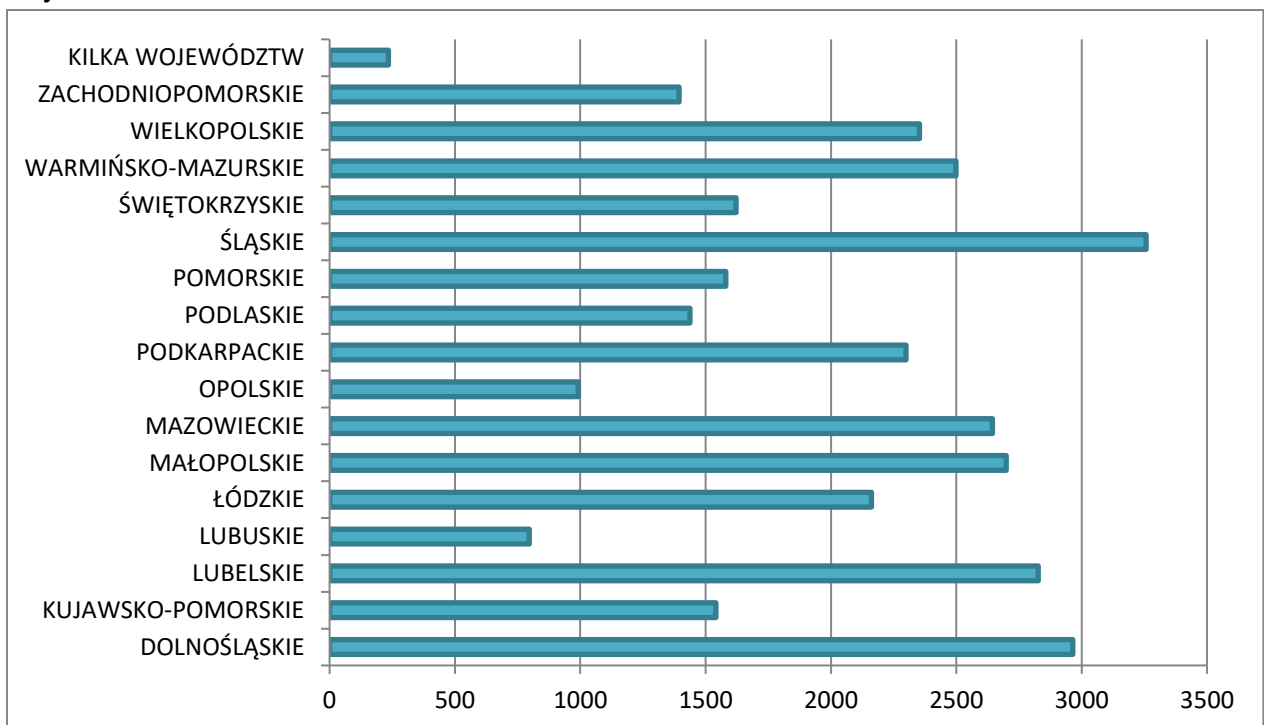
Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Mapa 14. Wartość dofinansowania ogółem na 1 mieszkańca projektów z RPO w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Polityki Spójności realizowanych w województwach w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Wykres 24. Liczba projektów realizowanych w ramach programu RPOWL 2014-2020 wg województw.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Według stanu na koniec roku 2018r. projekty z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 realizowane są na terenie wszystkich powiatów. Zarówno pod względem liczbowym (16 % wszystkich projektów w regionie), jak i wartościowym (dotyczy to wartości bezwzględnych) dominujący jest udział miasta Lublin. Wynika to w znacznej mierze z

koncentracji podmiotów i instytucji gospodarczych, badawczo-rozwojowych i realizacji na terenie miasta dużych inwestycji. W ogólnej liczbie projektów z RPOWL dużą liczbę stanowią także projekty realizowane na terenach kilku powiatów (14%).

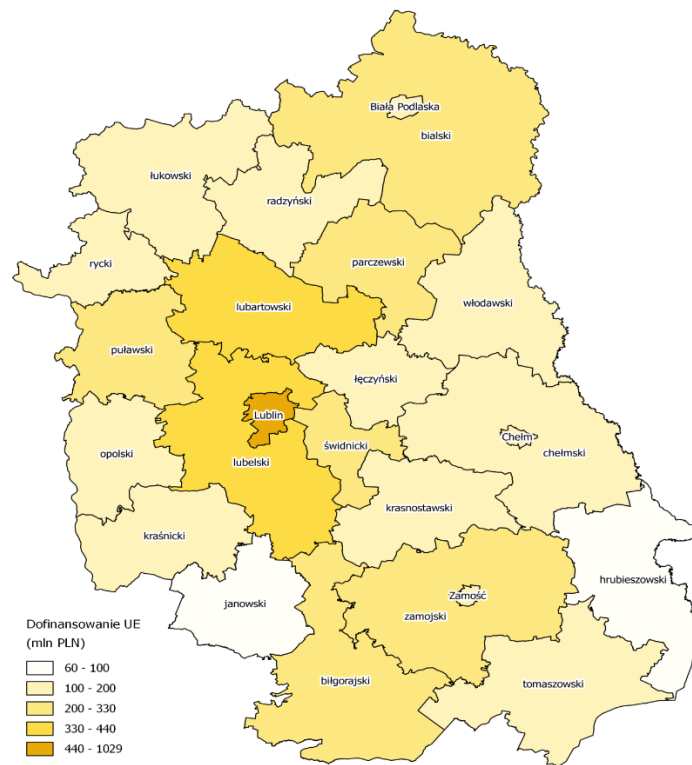
W analizowanym okresie najwięcej projektów z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 realizowanych jest na terenie powiatów: miasta Lublin (444 projektów) i na terenie kilku powiatów (390 projektów), a w dalszej kolejności w powiecie lubelskim (263), bialskim (204) i puławskim (187). Najmniejszą aktywnością jak do tej pory odznaczają się powiaty: janowski (78), miasto Biała Podlaska (85) i hrubieszowski (86). Średnia liczba projektów przypadających na 1 powiat wynosi blisko 117, a wartości powyżej średniej odnotowano w 15 powiatach. Wśród gmin największą aktywnością w pozyskiwaniu środków z RPOWL wykazały się jak do tej pory gminy: Puławy – miasto (61 projektów), Trawniki (55), Świdnik (53), Kraśnik – miasto i Lubartów – miasto (po 47) (**Wykres 24**)

Średnia wartość projektu realizowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego wynosi 3,2 mln zł, zaś średnia wartość dofinansowania UE przypadająca na 1 projekt to 2,2 mln zł, przy czym zdecydowana większość powiatów odnotowała wartości poniżej średniej. Wartość dofinansowania UE przypadająca na 1 projekt powyżej średniej odnotowano jedynie na terenie miasta Lublin (2,5 mln zł) oraz wśród projektów realizowanych przez kilka powiatów (2,3 mln zł).

Największe dofinansowanie UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego wśród powiatów otrzymały jak do tej pory: miasto Lublin (ponad 1,3 mld zł) i projekty realizowane przez kilka powiatów (996,1 mln zł), a następnie powiat lubelski (438,1 mln zł) i lubartowski (339,2 mln zł). Najmniejsze dofinansowanie otrzymały natomiast powiaty: hrubieszowski (60 mln zł), janowski (87 mln zł) i miasto Chełm 112 mln zł). Wśród gmin największe środki w ramach RPOWL trafiły dotychczas do gmin: Puławy – miasto (116 mln zł), Lubartów – miasto (103 mln zł), Zamość – gmina wiejska (88 mln zł), Świdnik (85 mln zł), Lubartów - gmina wiejska (79 mln zł), Parczew i Siemień (78 mln zł). Warto zaznaczyć iż wszystkie gminy z województwa lubelskiego pozyskały już środki w ramach RPOWL 2014-2020.

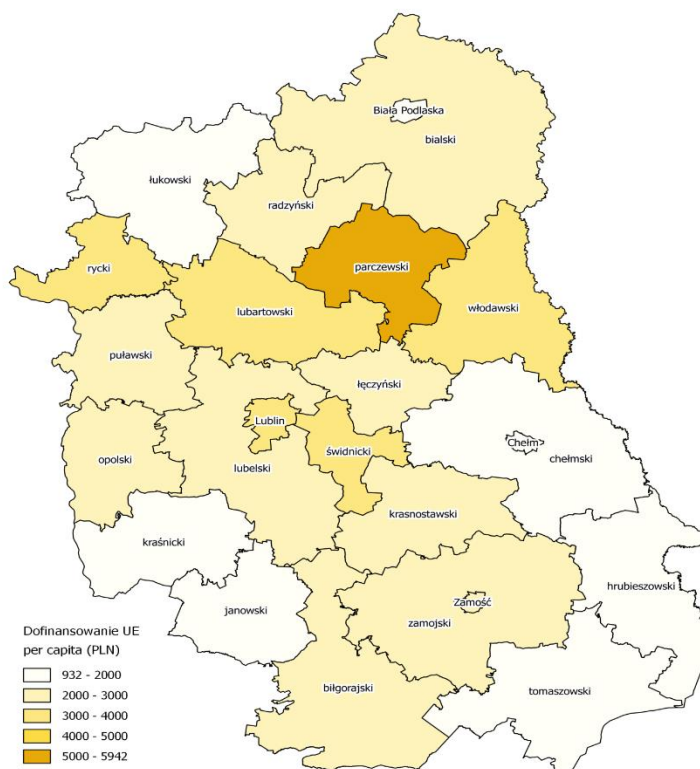
Pod względem wartości dofinansowania UE przypadającej na jednego mieszkańca z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020 w powiatach występuje duże zróżnicowanie. Największe dofinansowanie w przeliczeniu na 1 mieszkańca odnotowano na terenie powiatów: parczewskiego – blisko 6 tys. zł/os., a w dalszej kolejności lubartowskiego – 3,8 tys. zł/os., świdnickiego – 3,6 tys. zł/os., włodawskiego – 3,4 tys. zł/os i ryckiego – 3,1 tys. zł/os. Najmniejsze dofinansowanie przypadające na 1 mieszkańca występuje zaś w powiatach: hrubieszowskim – 932 zł/os., łukowskim – 1,4 tys. zł/os., kraśnickim 1,6 tys. zł/os. i w mieście Biała Podlaska 1,7 tys. zł/os. Wśród gmin największe dofinansowanie per capita z RPOWL uzyskały gminy: Siemień (17 tys. zł/os.), Nielisz (12,6 tys. zł/os.) Kraśniczyn (10 tys. zł/os.), Stężyca (10,2 tys. zł/os.) i Urszulin (8,4 tys. zł/os.). (**Wykres 25**)

Mapa 15. Wartość dofinansowania UE ogółem projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 z programu RPO realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

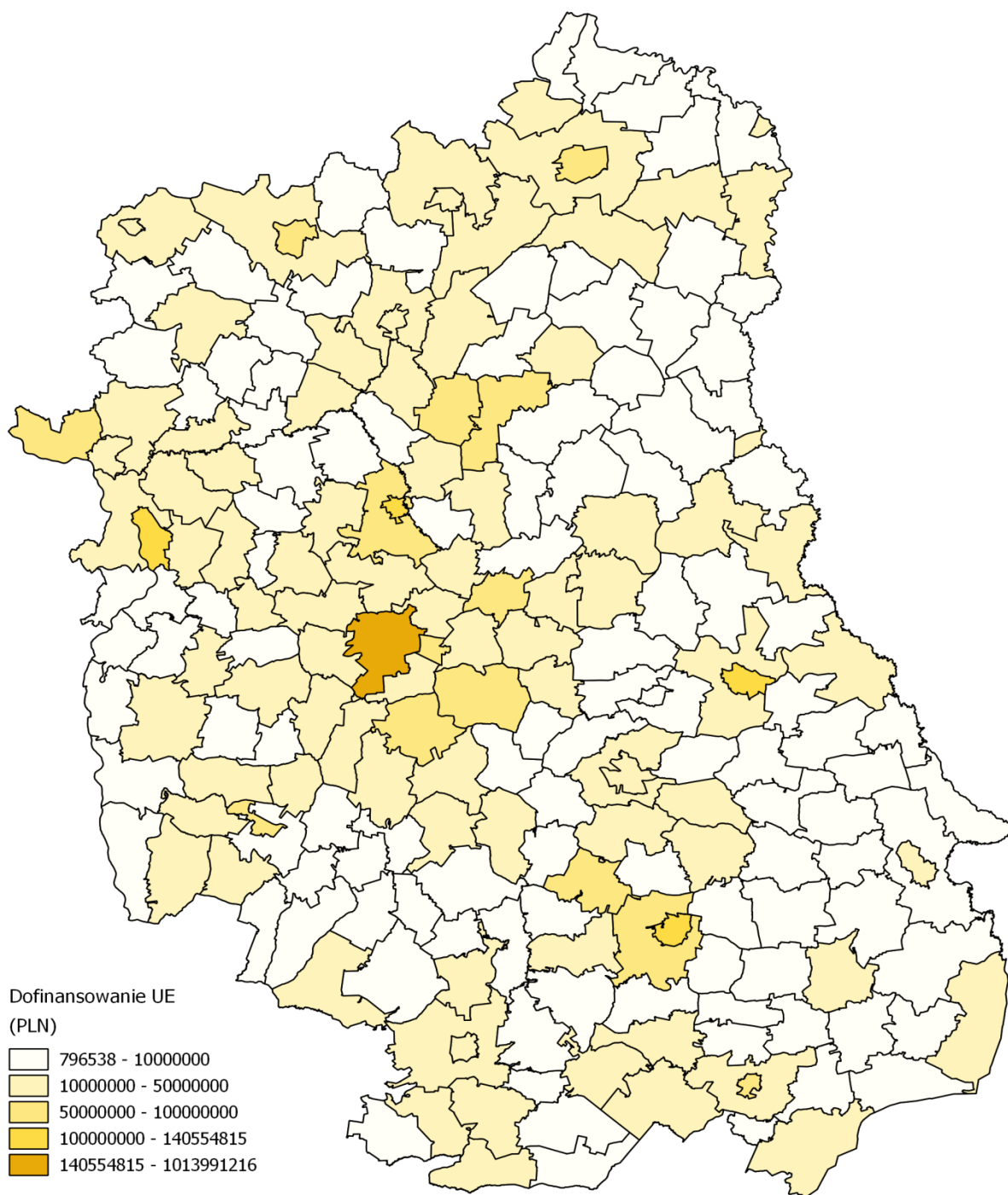
Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Mapa 16. Wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 z programu RPO realizowanych na terenie powiatów województwa lubelskiego w mln zł.

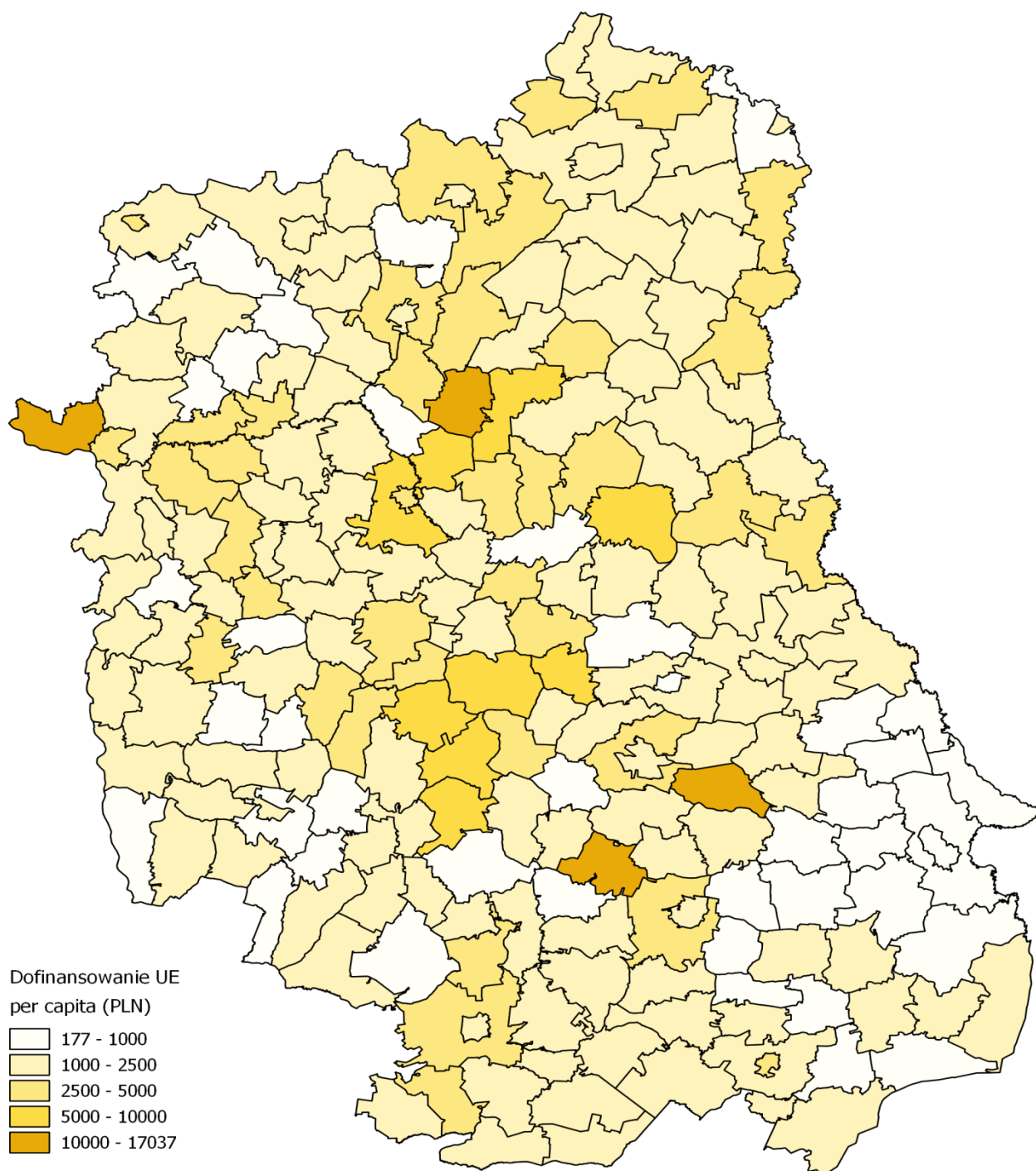
Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Mapa 17. Wartość dofinansowania UE ogółem projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 z programu RPO realizowanych na terenie gmin województwa lubelskiego w mln zł.

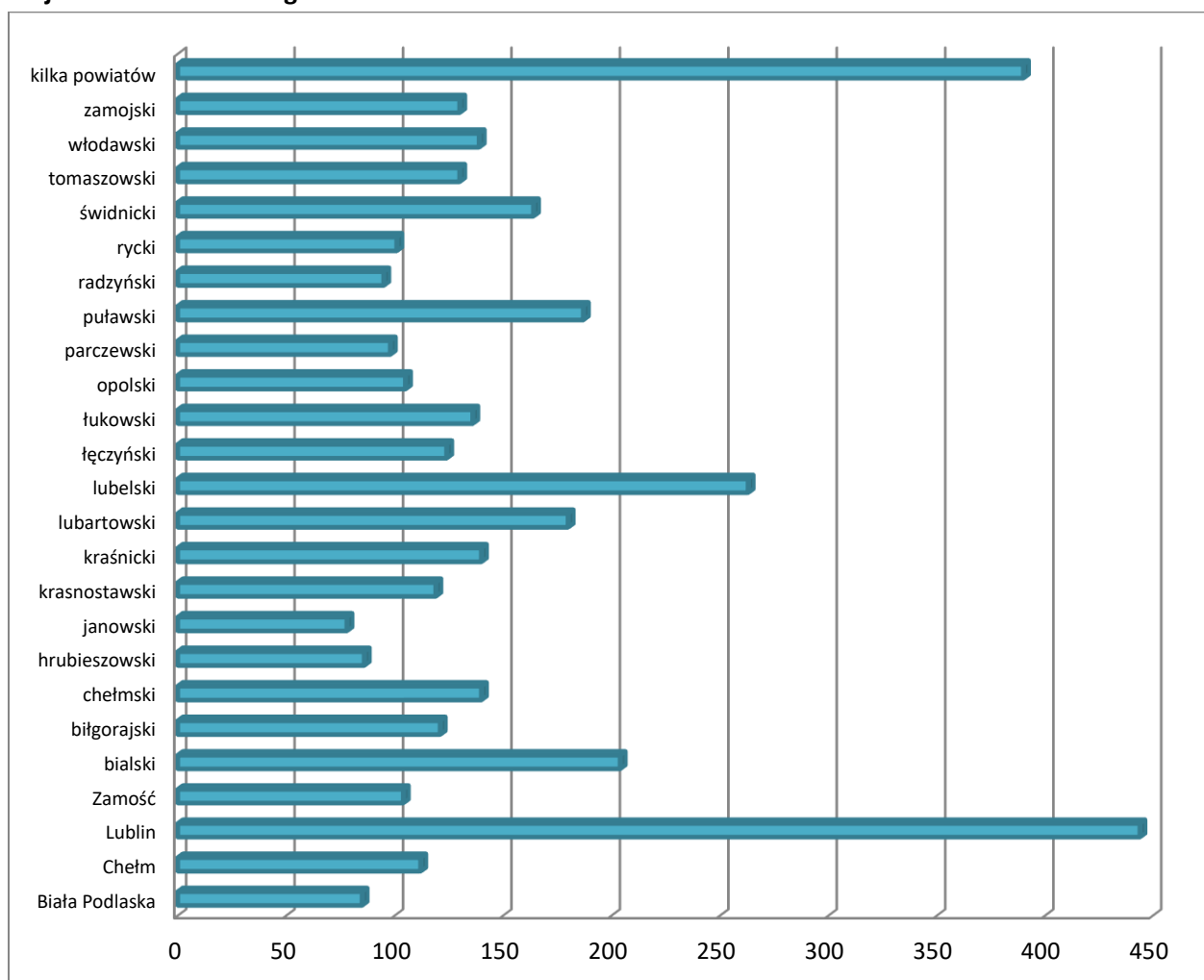
Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Mapa 18. Wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 z programu RPO realizowanych na terenie gmin województwa lubelskiego w mln zł.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

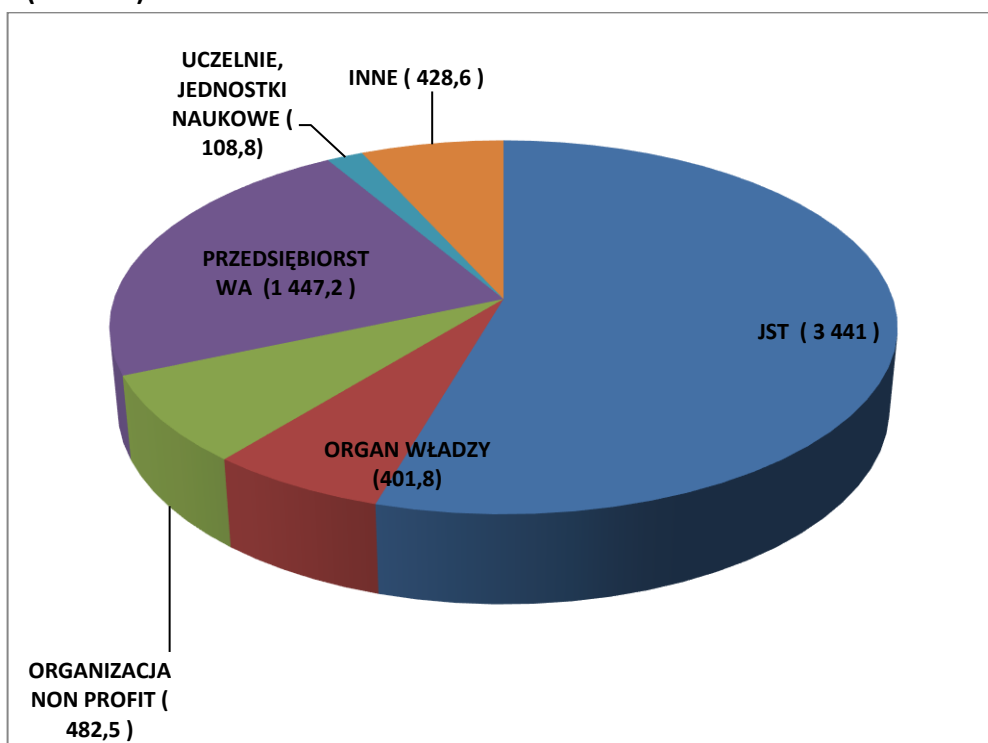
Wykres 25 Liczba realizowanych projektów w ramach RPOWL 2014-2020 na terenie powiatów województwa lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

W strukturze beneficjentów realizujących projekty z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020* największy udział mają jednostki samorządu terytorialnego (3 441 mld zł, co stanowi 54% wykorzystanych środków) następnie przedsiębiorstwa (1 447,2 mld zł, co stanowi 23% wykorzystanych środków), organizacje non profit (482,5 mln zł 8%),inne (7%), organ władzy (6%) oraz uczelnie i jednostki naukowe (2%) (**Wykres 26**).

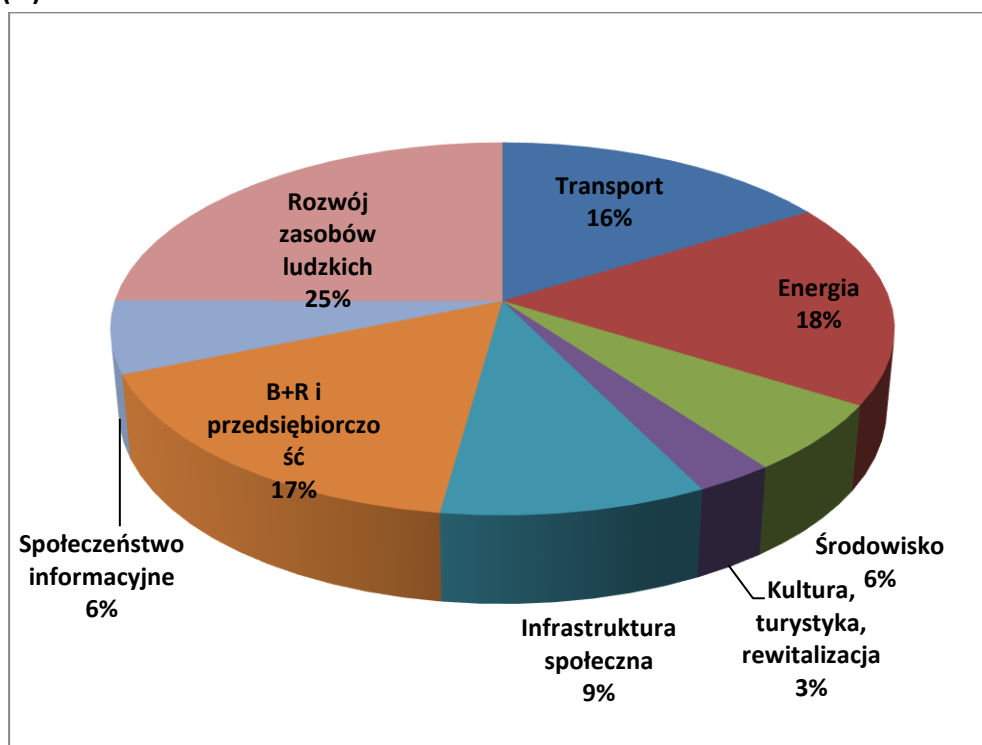
Wykres 26. Wartość dofinansowania projektów w ramach RPO WL 2014-2020 wg formy prawnej beneficjentów (mln PLN).

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Analizując strukturę projektów (pod względem wartości dofinansowania UE) realizowanych w województwie lubelskim w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014-2020* w podziale na obszary tematyczne, zauważalny jest przeważający udział projektów realizowanych z zakresu „Rozwoju zasobów ludzkich” (ponad 1,6 mld zł i stanowią one 25% wszystkich realizowanych na terenie województwa projektów), następnie: „Energii” (ponad 1 119 mld zł 18%), „B+R i przedsiębiorczość” (ponad 1 048 mld zł (17%), „Transportu” (ponad 1 024 mld zł 16%). W dalszej kolejności uplasowały się takie obszary tematyczne jak: „Infrastruktura społeczna (ponad 604 mln zł 9%), „Środowisko” (ponad 377 mln zł i stanowią one 6%) oraz „Społeczeństwo informacyjne” (ponad 397 mln zł 6%) i „Kultura, turystyka i rewitalizacja” 178 mln zł (3%) (**Wykres 27**).

Wykres 27. Wartości dofinansowania UE programu RPO 2014-2020 w podziale na obszary tematyczne (%).

Źródło: Oprac. własne DSiR UMWL na podstawie danych wygenerowanych z SL2014, wg stanu na dzień 31.12.2018 r.

Szczegółowe informacje dotyczące Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego w podziale na osie priorytetowe, działania zawarte zostały w ([Tabela 37](#)).

Tabela37. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020

Os Priorytetowa	Działanie RPO	Alokacja (PLN) (wkład UE z rezerwą wykonania) stan na 31.12.2018 r.	Liczba uruchomionych naborów		Wnioski złożone w trybie pozakonkursowym				Wnioski złożone w trybie konkursowym				Liczba podpisanych umów		Wartość całkowita projektów				Wartość dofinansowania				Poziom wykorzystania alokacji %		realizacja wskaźników programowych narastająco (ujęcie w ramach Os Priorytetowej)
					Liczba wniosków		wartość dofinansowania UE		Liczba wniosków		wartość dofinansowania UE								Wartość krajowych środków publicznych (budżet państwa, Fundusz Pracy)		Wartość dofinansowania UE				
			w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24		
Os 1 Badania i Innowacje	1.1 Regionalna infrastruktura badawczo-rozwojowa	43 207 323,49	0	1	0	0	0,00	0,00	0	5	0,00	36 129 449,80	0	2	0	18 241 298,64	0,00	0,00	0,00	10 281 277,85	0,00%	23,80%	Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R (szt.) = 0,		
	1.2 Badania celowe	170 692 965,29	1	3	0	0	0,00	0,00	3	180	5 265 112,85	266 760 884,40	18	60	51 698 779,02	149 904 647,54	0,00	0,00	34 103 862,15	97 747 523,64	19,98%	57,27%	Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej (C125) = 0,		
	1.3 Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach	161 655 815,79	1	3	0	0	0,00	0,00	43	178	68 988 064,74	260 051 892,28	21	93	71 633 365,89	248 804 886,90	0,00	0,00	35 027 035,86	124 685 991,39	21,67%	77,13%	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju (C127) (EUR) = 0,		
	1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań	29 735 471,83	1	1	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (C11) (szt.) = 107,		
	1.5 Bon na innowacje	25 816 752,11	1	3	0	0	0,00	0,00	11	43	1 058 124,72	3 282 034,00	15	19	2 181 940,88	2 471 519,78	0,00	0,00	1 452 007,22	164 035,22	5,62%	6,35%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (C12) (szt.) = 104,		
		431 108 328,51	4	11	0	0,00	0,00	57	406	75 311 302,31	566 224 260,48	54	174	125 514 085,79	419 422 352,86	0,00	0,00	70 582 905,23	234 355 144,10	16,37%	54,36%	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (C126) (szt.) = 46			
Os 2 Cyfrowe Lubelskie	2.1 Cyfrowe Lubelskie	349 002 844,30	1	5	1	3	615 138,92	165 855 138,92	0	65	0,00	237 500 724,17	39	50	132 530 514,37	397 610 081,85	0,00	15 450 000,00	109 804 897,15	334 074 321,58	31,46%	95,72%	Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3-dwustronna interakcja (szt.) = 0,		
	2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	3 704 710,80	0	1	0	1	0,00	3 616 716,19	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	4 493 346,98	0,00	0,00	0,00	3 616 716,19	0,00%	97,62%	Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego (szt.) = 0		
			352 707 555,10	1	6	1	4	615 138,92	169 471 855,11	0	65	0,00	237 500 724,17	39	51	132 530 514,37	402 103 428,83	0,00	15 450 000,00	109 804 897,15	337 691 037,77	31,13%	95,74%		
Os 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	3.1 Tereny inwestycyjne	81 547 756,65	1	3	1	1	5 836 870,93	5 836 870,93	0	3	0,00	3 406 246,47	0	2	0,00	3 471 984,12	0,00	162 921,64	0,00	2 395 540,20	0,00%	2,94%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (C11) (szt.) = 374,		
	3.2 Instrumenty kapitałowe	49 839 429,73	0	1	0	1	0,00	49 803 050,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	58 591 823,53	0,00	5 859 182,35	0,00	49 803 050,00	0,00%	99,93%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacja (C13) = 213,		
	3.3 Przedsiębiorstwa odpryskowe	21 514 018,98	0	1	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	999 810,00	0	1	0,00	1 756 809,00	0,00	0,00	0,00	999 810,00	0,00%	4,65%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacja (C13) = 213,		
	3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku	58 087 800,00	1	1	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacja (C13) = 213,		
	3.5 Bon na doradztwo	26 129 217,70	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacja (C13) = 213,		
	3.6 Marketing gospodarczy	45 535 272,59	0	1	0	1	0,00	42 420 100,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	53 465 724,36	0,00	0,00	0,00	45 445 865,70	0,00%	99,80%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacja (C13) = 213,		
	3.7 Wzrost konkurencyjności MSP	871 835 264,28	1	4	0	1	0,00	294 169 293,55	0	557	0,00	695 361 851,14	1	244	6 200 000,00	1 055 934 506,85	0,00	34 608 152,18	2 992 800,00	638 543 676,09	0,34%	73,24%	Wzrost zatrudnienia we wspartych przedsiębiorstwach (C18) (EPC) = 175,		
	3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	-	Liczba przedsiębiorstw, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego (szt.) = 0,		
	3.9 Udział w targach i misjach	18 910 698,43	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	Liczba przedsiębiorstw, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego (szt.) = 0,		
	3.10 Wzrost konkurencyjności dla ZIT miast subregionalnych	19 904 550,57	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	Liczba przedsiębiorstw, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego (szt.) = 0,		
		1 193 304 008,94	3	11	1	4	5 836 870,93	392 229 314,48	0	561	0,00	699 767 907,61	1	249	6 200 000,00	1 173 220 847,86	0,00	40 630 256,17	2 992 800,00	737 187 941,99	0,25%	61,78%			
Os 4 Energia przyjazna środowisku	4.1 Wsparcie wykorzystania OZE	607 681 470,56	0	1	0	0	0,00	0,00	0	313	0,00	825 820 292,57	51	199	170 766 713,20	771 188 061,05	0,00	0,00	124 831 077,29	578 288 779,07	20,54%	95,16%	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii z OZE (szt.) = 24798,		
	4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach	168 949 546,37	0	1	0	0	0,00	0,00	0	304	0,00	196 885 146,50	192	204	220 924 213,94	235 780 409,03	0,00	0,00	95 404 664,87	102 415 557,45	56,47%	60,62%	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (C130)(MW) = 105,92,		
			776 631 016,93	0	2	0	0,00	0,00	0	617	0,00	1 022 705 439,07	243	403	391 690 927,14	1 006 968 470,08	0,00	0,00	220 235 742,16	680 704 336,52	28,36%	87,65%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (C11)(szt.) = 26,		
Os 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw	196 965 238,32	1	2	0	0	0,00	0,00	198	320	132 192 498,12	215 662 544,64	131	205	183 429 119,21	295 636 573,93	0,00	0,00	86 055 591,17	136 376 694,53	43,69%	69,24%	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej (MWh/rok) = 117,71,		
	5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego	421 469 747,07	0	2	0	0	0,00	0,00	0	230	0,00	471 032 713,63	66	158	231 851 138,61	584 013 957,09	1 708 170,74	2 422 775,42	131 062 748,45	340 969 347,19	31,10%	80,90%	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (C130)(MW) = 10,46,		
	5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego	109 477 521,43	0	2	0	0	0,00	0,00	0	44	0,00	68 161 818,91	20	27	60 219 984,97	87 526 007,34	181 017,30	276 654,91	31 026 072,86	44 942 164,08	28,34%	41,05%	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (C134) (tony ekwiwalentu CO2) = 622,14,		
	5.4 Transport niskoemisyjny	52 543 722,00	0	4	2	4	22 148 223,51	46 471 485,22	0	0	0,00	0,00	2	4	35 275 679,93	77 275 613,17	0,00	0,00	22 148 223,51	46 471 485,22	42,15%	88,44%	Liczba zmierzonych energetycznie budynków (szt.) = 14,		
	5.5 Promocja niskoemisyjności	59 243 163,28	1	2	1	1	918 303,59	918 303,59	0	35	0,00	61 993 746,32	1	29	1 214 222,97	76 851 877,46	0,00	421 040,39	918 303,59	52 321 296,07	1,55%	88,32%	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (C131)(szt.) = 223,		
	5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	274 300 888,20	2	3	2	3	56 169 781,19	132 685 530,39	0	0	0,00	0,00	1	2	23 282 855,08	123 208 496,49	0,00	0,00	19 790 426,81	96 306 176,01	7,21%	35,11%	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (szt.) = 13,		
	5.7 Transport niskoemisyjny dla ZIT miast subregionalnych	19 904 550,57	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	Pojemność taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (osoby) = 1238,		
	5.8 Efektywność energetyczna sektora publicznego dla ZIT miast subregionalnych	27 866 369,94	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (szt.) = 2,		
	5.9 Promocja niskoemisyjności dla ZIT miast subregionalnych	25 191 237,42	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych (szt.) = 0,		
		1 186 962 438,22	4	15	5	8	79 236 308,29	180 075 319,20	198	629	132 192 498,12	816 850 823,50	221	425	535 273 000,77	1 244 512 525,48	1 889 188,04	3 120 470,72	291 001 366,39	717 387 163,10	24,52%	60,44%	Liczba wspartych energooszczędnych punktów świetlnych = 744,		

Źródło: Oprac. własne DSIR na podstawie informacji od DZRPO UMWL

Oś Priorytetowa	Działanie RPO	Alokacja (PLN) (wkład UE z rezerwą wykonania) stan na 31.12.2018 r.	Liczba uruchomionych naborów		Wnioski złożone w trybie pozakonkursowym				Wnioski złożone w trybie konkursowym				Liczba podpisanych umów		Wartość całkowita projektów				Wartość dofinansowania				Poziom wykorzystania alokacji %		realizacja wskaźników programowych narastająco (ujęcie w ramach Osi Priorytetowej)
			w roku objętym analizą	narastająco od początku wdrażania	w roku objętym analizą	narastająco od początku wdrażania	w roku objętym analizą	narastająco od początku wdrażania	w roku objętym analizą	narastająco od początku wdrażania	w roku objętym analizą	narastająco od początku wdrażania	w roku objętym analizą	narastająco od początku wdrażania	Wartość krajowych środków publicznych (budżet państwa, Fundusz Pracy)		Wartość dofinansowania UE		w roku objętym analizą	narastająco od początku wdrażania	w roku objętym analizą	narastająco od początku wdrażania			
															w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu					w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	
Oś 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne	18 343 829,11	0	1	0	1	0,00	19 176 732,24	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	32 626 531,76	0,00	0,00	0,00	18 574 529,06	0,00%	101,26%	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (szt.)= 43, Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów (szt.)= 1, Dodatkowo możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów (C17)= 0, Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów (osoby)= 0, Masa wycofaných z użytkowania i nieszkodliwych wyrobów zawierających azbest (Mg)= 0, Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej (km)= 57,23, Długość wybudowanej sieci wodociągowej (km)= 75,98, Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczalni ścieków (C19)(RLM)= 5884,		
	6.2 Mała retencja	0,00	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	Potencjalna liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczalni ścieków (RLM)= 6777, Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (C18)(osoby)= 19590, Potencjalna liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (osoby)= 36233,		
	6.3 Gospodarka odpadami	127 719 241,62	1	3	1	2	21 499 998,60	104 811 127,64	0	10	0,00	11 990 216,45	2	8	26 964 333,00	185 617 322,35	0,00	0,00	22 356 713,60	109 877 615,64	17,50%	86,03%	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (osoby)= 19590, Potencjalna liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (osoby)= 36233,		
	6.4 Gospodarka wodno-ściekowa	326 169 302,70	1	3	0	0	0,00	0,00	61	202	131 417 199,38	465 808 416,83	40	93	146 183 664,74	326 462 794,76	0,00	0,00	87 313 398,00	196 845 230,33	26,77%	60,35%	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (osoby)= 19590, Potencjalna liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (osoby)= 36233,		
		472 232 373,43	2	7	1	3	21 499 998,60	123 987 859,88	61	212	131 417 199,38	477 798 633,28	42	102	173 147 997,74	544 706 648,87	0,00	0,00	109 670 111,60	325 297 375,03	23,22%	68,89%			
Oś 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	216 009 254,36	2	8	3	4	26 620 625,73	41 291 260,55	0	140	0	315 306 198,33	21	72	75 313 996,97	244 419 127,42	2 100 249,38	2 653 409,15	53 381 618,61	177 567 665,50	24,71%	82,20%	Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem (szt.)= 2, Liczba wspartych obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego (szt.)= 4, Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiskach atrakcje turystyczne (odwiedziny/rok) (C19)= 6208, Liczba wspartych obiektów związanych z ochroną przyrody (szt.)= 0, Długość wspartej infrastruktury rowerowej (km)= 0, Powierzchnia siedlisk wspartych w zakresie uzyskania lepszego statusu ochrony (C23) (ha)= 0		
	7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej	21 408 797,33	0	2	0	1	0,00	9 989 700,00	0	2	0,00	1 373 825,94	1	2	2 000 000,00	22 136 129,16	0,00	0,00	1 373 825,94	11 363 525,94	6,42%	53,08%			
	7.3 Turystyka przyrodnicza	42 066 307,67	1	2	1	1	12 524 784,00	12 524 784,00	0	15	0,00	29 716 750,20	7	7	25 597 351,28	25 597 351,28	0,00	0,00	14 171 032,54	14 171 032,54	33,69%	33,69%			
	7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	34 417 054,70	0	2	0	2	0,00	33 415 024,88	0	0	0,00	0,00	0	2	0,00	49 700 060,22	0,00	214 006,24	0,00	33 415 024,88	0,00%	97,09%			
		313 901 414,07	3	14	4	8	39 145 409,73	97 220 769,43	0	157	0	346 396 774,47	29	83	102 911 348,25	341 852 668,08	2 100 249,38	2 867 415,39	68 926 477,09	236 517 248,86	21,96%	75,35%			
Oś 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport	8.1 Regionalny układ transportowy	821 062 529,03	1	3	1	8	41 758 123,27	574 519 312,96	0	0	0,00	0,00	1	8	49 706 726,22	770 105 397,36	0,00	11 055 861,19	41 758 123,27	632 193 976,52	5,09%	77,00%	Calkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (C14)(km)= 63,99, Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (szt.)= 441, Calkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (C12)(km)= 0, Liczba zakupionych pojazdów kolejowych (szt.)= 0		
	8.2 Lokalny układ transportowy	128 386 193,50	0	1	1	1	119 999 999,99	119 999 999,99	0	0	0,00	0,00	1	1	210 654 470,57	210 654 470,57	0,00	0,00	119 999 999,99	119 999 999,99	93,47%	93,47%			
	8.3 Transport kolejowy	195 419 213,41	0	1	0	1	0,00	104 492 448,50	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	152 900 000,00	0,00	0,00	104 492 448,25	0,00%	53,47%				
	8.4 Transport dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	17 210 625,61	0	1	0	1	0,00	16 802 400,00	0	0	0,00	0,00	0	1	0,00	24 597 726,71	0,00	0,00	0,00	16 802 400,00	0,00%	97,63%			
		1 162 078 561,55	1	6	2	11	161 758 123,26	815 814 161,45	0	0	0,00	0,00	2	11	260 361 196,79	1 158 257 594,64	0,00	11 055 861,19	161 758 123,26	873 488 824,76	13,92%	75,17%			
Oś 9 Rynek pracy	9.1 Aktywizacja zawodowa	99 782 666,59	1	3	0	0	0,00	0,00	0	422	0,00	451 407 917,65	11	85	13 186 318,21	108 988 513,05	1 317 314,52	10 839 420,43	11 208 370,46	92 640 235,95	11,23%	92,84%	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie: O = 21850, M = 9674, K = 12176; Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: O = 13018, M = 5601, K = 7417; Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie: O = 607, M = 219, K = 388; Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: O = 2209, M = 1069, K = 1140; Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: O = 5928; Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: O = 17589; Liczba osób odchodzących z rolnictwa objętych wsparciem w programie: O = 1218; Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie: O = 0; Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie: O = 4373; Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie: O = 1; Liczba osób pracujących, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej: O = 0; Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3: O = 282; Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie: O = 355.		
	9.2 Aktywizacja zawodowa - projekty PUP	300 125 740,81	1	5	42	105	73 719 525,77	174 268 232,16	0	0	0,00	0,00	21	84	41 748 751,37	157 762 919,35	6 262 312,81	23 664 438,10	35 486 438,56	134 098 481,25	11,82%	44,68%			
	9.3 Rozwój przedsiębiorczości	347 922 082,69	1	3	0	1	0,00	15 703 118,20	227	394	731 023 116,42	1 156 603 898,05	1	81	3 201 462,00	249 999 502,30	320 146,20	24 976 164,16	2 721 242,70	212 499 576,81	0,78%	61,08%			
	9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego	198 722 603,67	1	3	0	0	0,00	0,00	67	139	82 346 543,05	163 367 192,99	0	27	0,00	35 497 842,03	0,00	2 865 433,37	0,00	30 173 165,65	0,00%	15,18%			
	9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
	9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	10 756 855,72	1	2	0	0	0,00	0,00	7	29	12 808 284,96	90 736 829,93	0	2	0,00	10 014 753,84	0,00	1 001 475,38	0,00	8 512 540,76	0,00%	79,14%			
	9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	11 082 029,21	1	1	0	0	0,00	0,00	19	19	21 684 365,38	21 684 365,38	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%			
		968 391 978,69	6	17	42	106	73 719 525,77	189 971 350,36	320	1003	847 862 309,81	1 883 800 204,00	33	279	58 136 531,58	562 263 530,57	7 899 773,53	63 346 931,44	49 416 051,72	477 924 000,42	5,10%	49,35%			
Oś 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian	10.1 Usługi rozwojowe dla MŚP	76 788 332,28	1	3	0	0	0,00	0,00	18	45	260 674 182,40	614 092 436,34	3	6	46 345 299,00	84 580 243,00	0,00	0,00	39 393 504,15	71 883 835,30	51,30%	93,61%	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie: O = 5975, M = 2834, K = 3141; Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: O = 878; Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: O = 2362; Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie: O = 2170; Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie: O = 1703; Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS: O = 18601; Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców: O = 4.		
	10.2 Programy typu outplacement	74 835 194,00	0	3	0	1	0,00	2 303 932,40	0	157	0,00	165 698 363,17	36	60	49 641 244,78	82 013 276,25	4 950 911,50	8 178 159,90	42 195 057,92	69 711 284,53	56,38%	93,15%			
	10.3 Programy polityki zdrowotnej	46 451 136,40	1	5	0	0	0,00	0,00	16	52	13 859 011,87	38 218 478,31	17	28	11 438 362,25	24 532 637,35	831 172,17	2 139 124,69	9 388 962,15	20 519 095,98	20,21%	44,17%			
	10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	8 605 600,00	1	1	0	0	0,00	0,00	43	43	58 563 573,50	58 563 573,50	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%			
		206 680 262,68	3	12	0	1	0,00	2 303 932,40	77	297	333 096 767,77	876 572 851,32	56	94	107 424 906,03	191 126 156,60	5 782 083,67	10 317 284,59	90 977 524,22	162 114 215,81	44,02%	78,44%			

Os Priorytetowa	Działanie RPO	Alokacja (PLN) (wkład UE z rezerwą wykonania) stan na 31.12.2018 r.	Liczba uruchomionych naborów		Wnioski złożone w trybie pozakonkursowym				Wnioski złożone w trybie konkursowym				Liczba podpisanych umów		Wartość całkowita projektów				Wartość dofinansowania				Poziom wykorzystania alokacji %		realizacja wskaźników programowych narastająco (ujęcie w ramach Osi Priorytetowej)							
			w roku objętym analizą (tj. wdrażania)	narastająco od początku wdrażania	w roku objętym analizą (tj. wdrażania)	narastająco od początku wdrażania	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. wdrażania)	narastająco od początku wdrażania	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. wdrażania)	narastająco od początku wdrażania	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	Wartość krajowych środków publicznych (budżet państwa, Fundusz Pracy)		Wartość dofinansowania UE		w roku objętym analizą (tj. wdrażania)	narastająco od początku wdrażania										
																	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu	w roku objętym analizą (tj. 2018)	narastająco od początku wdrażania programu												
			Wartość krajowych środków publicznych (budżet państwa, Fundusz Pracy)		Wartość dofinansowania UE																											
Os 11 Włączenie społeczne	11.1 Aktywne włączenie	332 931 354,17	3	12	0	0	0,00	0,00	22	551	22 056 675,65	642 147 900,12	119	217	176 443 164,16	308 669 410,61	15 326 430,23	27 200 016,88	149 976 689,24	262 368 998,57	45,05%	78,81%	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: O = 7112;									
	11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	213 944 421,08	5	11	0	0	0,00	0,00	187	280	258 255 085,70	359 081 292,33	89	115	153 241 911,99	187 285 989,24	13 054 670,08	16 379 242,64	130 251 312,49	159 188 778,11	60,88%	74,41%	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: O = 5599, M = 2280, K = 3319;									
	11.3 Ekonomia społeczna	80 207 781,35	1	5	0	2	0,00	3 011 414,80	0	10	0,00	52 361 147,03	0	6	0,00	26 895 195,75	0,00	2 351 433,92	0,00	22 860 916,38	0,00%	28,50%	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie: O = 3615;									
	11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	20 144 035,81	0	1	0	0	0,00	0,00	0	19	0,00	19 799 788,50	3	3	3 710 159,30	3 710 159,30	370 718,69	370 718,69	3 153 635,40	3 153 635,40	15,66%	15,66%	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie: O = 242;									
	11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich: O = 2586, M = 981, K = 1605;	
	11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem: O = 469.
		647 227 592,41	9	29	0	2	0,00	3 011 414,80	209	860	280 311 761,35	1 073 390 127,98	211	341	333 395 235,45	526 560 754,90	28 751 819,00	46 301 412,13	283 381 637,13	447 572 328,46	43,78%	69,15%										
Os 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.1 Edukacja przedszkolna	51 233 112,95	1	3	0	0	0,00	0,00	73	175	50 787 267,38	115 888 063,62	1	39	799 231,02	25 408 104,49	0,00	0,00	679 346,36	21 595 974,15	1,33%	42,15%	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej: O = 1935;									
	12.2 Kształcenie ogólne	115 341 412,87	1	5	1	3	1 947 180,00	5 811 960,00	0	375	0,00	243 348 075,59	5	165	3 645 344,15	129 139 104,27	337 848,63	10 301 436,97	3 098 542,52	109 769 341,21	2,69%	95,17%	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie: O = 977;									
	12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych	26 674 931,07	0	1	0	0	0,00	0,00	0	321	0,00	178 055 562,24	0	52	0,00	32 640 231,33	0,00	1 591 036,16	0,00	27 722 727,66	0,00%	103,93%	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie: O = 33483;									
	12.4 Kształcenie zawodowe	320 782 603,00	2	7	0	1	0,00	2 547 535,00	80	219	110 053 747,35	314 865 281,94	26	89	53 365 928,79	158 811 595,23	2 629 708,24	7 606 344,39	45 361 039,37	134 989 855,69	14,14%	42,08%	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych: O = 257; Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie: O = 244;									
	12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	3 977 770,79	1	1	0	0	0,00	0,00	8	8	6 511 485,37	6 511 485,37	2	2	2 104 982,30	2 104 982,30	0,00	0,00	1 789 234,95	1 789 234,95	44,98%	44,98%	Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: O = 12748;									
	12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	13 233 429,21	0	1	0	0	0,00	0,00	0	18	0,00	24 803 890,12	13	13	14 613 341,31	14 613 341,31	1 091 527,53	1 091 527,53	12 365 410,42	12 365 410,42	93,44%	93,44%	Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: O = 7072;									
	12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,00	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie: O = 4418;	
		531 243 259,88	5	18	1	4	1 947 180,00	8 359 495,00	161	1116	167 352 500,10	883 472 358,88	47	360	74 528 827,57	362 717 358,93	4 059 084,40	20 590 345,05	63 293 573,62	308 232 544,08	11,91%	58,02%	Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie: O = 639; Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego: O = 96; Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy w programie: O = 0;									
Os 13 Infrastruktura społeczna	13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	300 474 238,04	1	6	1	3	31 118 087,10	157 980 087,10	18	113	85 385 218,56	104 155 282,81	85	86	217 840 522,60	379 578 706,96	4 367 513,14	4 367 513,14	161 811 046,27	296 706 495,52	53,85%	98,75%	Liczba wspanych podmiotów leczniczych (szt.) = 0;									
	13.2 Infrastruktura usług społecznych	91 180 290,41	0	2	0	0	0,00	0,00	0	51	0,00	125 011 025,05	1	31	4 426 047,26	126 509 896,10	0,00	1 445 819,51	2 600 000,00	80 723 849,90	2,85%	88,53%	Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej (C136)(osoby) = 0;									
	13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich	247 289 643,83	0	2	0	0	0,00	0,00	0	49	0,00	265 764 387,67	13	13	91 867 537,65	91 867 537,65	4 365 598,27	4 365 598,27	53 172 912,58	53 172 912,58	21,50%	21,50%	Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej (zł) = 364 900,00; Liczba wspanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej (szt.) = 1;									
	13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	177 406 526,56	0	1	0	0	0,00	0,00	0	87	0,00	243 178 863,19	0	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%	Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury opieki nad dziećmi lub edukacyjnej wspaniej w programie (C135)(osoby) = 2776;									
	13.5 Infrastruktura przedszkolna	22 573 315,56	0	1	0	0	0,00	0,00	0	52	0,00	28 152 513,82	0	34	0,00	51 588 519,73	0,00	0,00	0,00	20 486 830,60	0,00%	90,76%	Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.) = 10;									
	13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego	68 288 663,03	1	2	1	1	4 489 343,85	4 489 343,85	0	25	0,00	61 770 292,95	1	23	5 281 581,00	88 090 290,27	0,00	0,00	4 489 343,85	62 520 079,21	6,57%	91,55%	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (C11)(szt.) = 0;									
	13.7 Infrastruktura szkolna	22 759 104,19	0	1	0	0	0,00	0,00	0	38	0,00	34 065 202,13	3	22	2 615 800,59	31 736 484,39	0,00	0,00	2 095 160,38	22 523 443,71	9,21%	98,96%	Publiczne lub komercyjne budynki wybudowane bądź zmodernizowane na terenach miejskich (C139)(m2) = 145,20;									
	13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	70 892 457,77	0	2	0	2	0,00	70 234 029,39	0	0	0,00	0,00	0	2	0,00	108 050 286,35	0,00	9 963 584,92	0,00	70 234 029,39	0,00%	99,07%	Liczba wspanych obiektów infrastruktury przedszkolnej (szt.) = 24; Liczba wspanych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej (szt.) = 6; Liczba wspanych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego (szt.) = 4;									
	1 000 864 239,39	2	17	2	6	35 607 430,95	232 703 460,34	18	415	85 385 218,56	862 097 567,62	103	211	322 031 489,10	877 421 721,45	8 733 111,41	20 142 515,84	224 168 463,08	606 367 640,91	22,40%	60,58%											
Os 14 Pomoc techniczna	14.1 Pomoc techniczna	340 712 118,05	1	5	9	44	54 450 740,75	191 805 370,68	0	0	0,00	0,00	9	44	64 059 695,00	216 261 811,89	0,00	0,00	54 450 740,75	183 822 539,98	15,98%	53,95%	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej (szt.) = 17618,77;									
		340 712 118,05	1	5	9	44	54 450 740,75	191 805 370,68	0	0	0,00	0,00	9	44	64 059 695,00	216 261 811,89	0,00	0,00	54 450 740,75	183 822 539,98	15,98%	53,95%	Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji (os.) = 2039; Liczba przeprowadzonych ewaluacji (szt.) = 2;									
Ogółem RPO WL 2014 -2020	9 584 045 147,86	44	170	68	201	473 816 727,20	2 406 954 303,13	1 101	6 338	2 052 929 557,40	9 746 577 672,38	1 090	2 827	2 687 205 755,58	9 027 395 871,04	59 215 309,43	233 822 492,52	1 800 660 413,40	6 328 662 341,79	18,79%	66,03%											

6.2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

(Syntetyczny opis PROW / Informacja dotycząca działalności ZWL w zakresie realizacji PROW na lata 2014–2020 została przedstawiona w zał. nr 2)

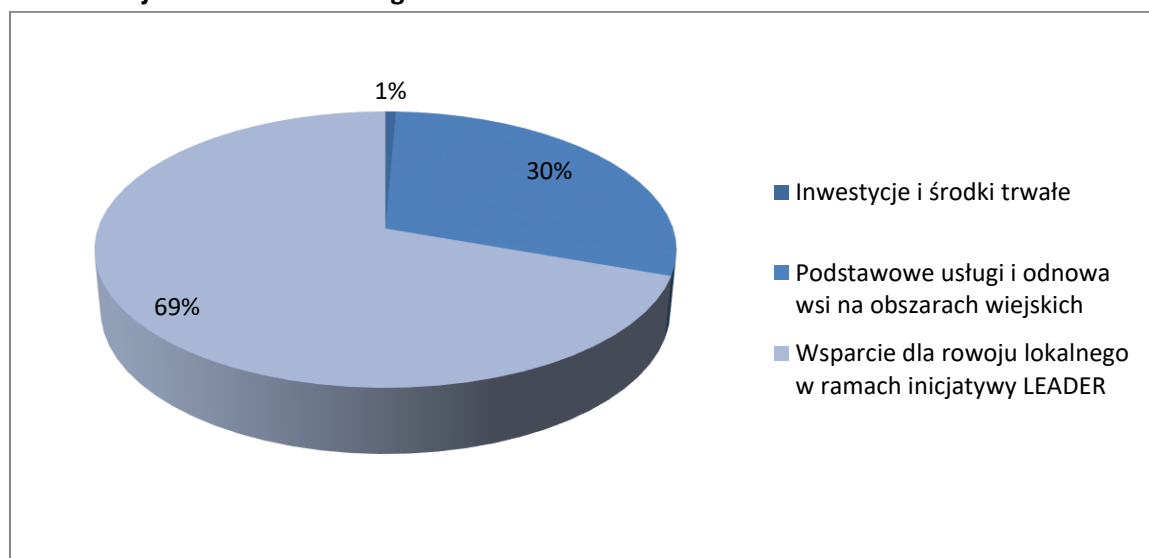
W aspekcie realizacji programów operacyjnych Zarząd WL pełni rolę instytucji zarządzającej w odniesieniu do instytucji wdrażającej działania PROW.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) wdrażany jest przez Samorządy Województw w ramach tzw. zadań delegowanych jedynie w pewnym zakresie (około 13% budżetu programu), z przeznaczeniem na rozwój infrastruktury technicznej, przedsiębiorczości i kapitału społecznego. Zdecydowana większość środków znajduje się w dyspozycji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, z przeznaczeniem na szeroko rozumiany rozwój rolnictwa, poprawę środowiska i klimatu.

W województwie lubelskim w ramach PROW 2014-2020 wdrażane są następujące działania: scalanie gruntów, budowa i modernizacja dróg lokalnych, gospodarka wodno-ściekowa, inwestycje pełniące funkcje kulturalne i kształtowanie przestrzeni publicznej, inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów oraz inicjatywa LEADER.

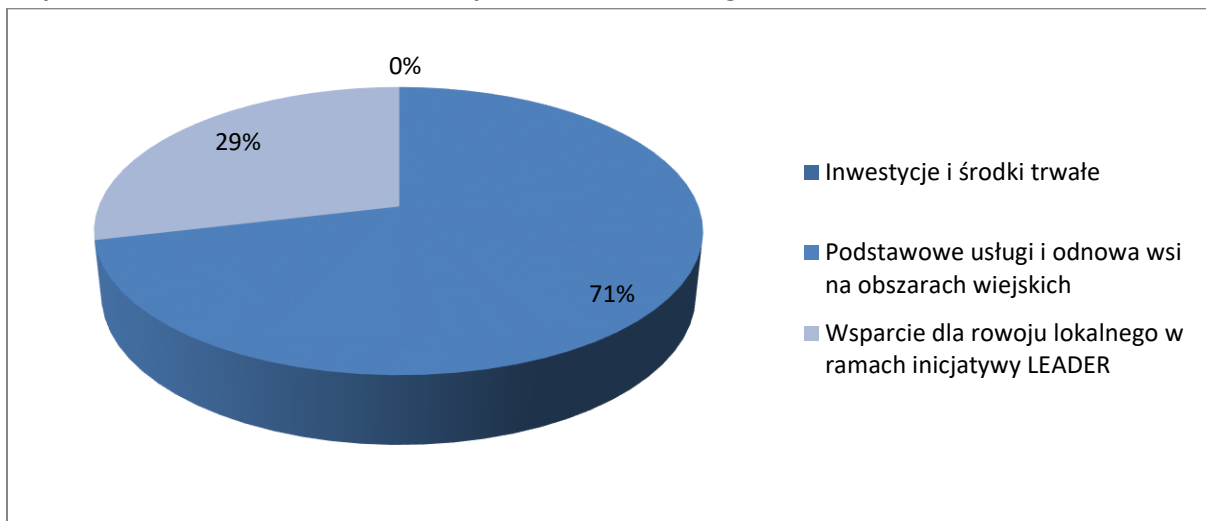
Od rozpoczęcia programu do końca 2018 r. złożono 2811 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 1 116 330 300,38 zł, podpisano 1 127 umów na kwotę 480 226 731,00 zł oraz złożono 1 040 wniosków o płatność na kwotę 213 553 270,44 zł z czego zapłacone zostało 817 wniosków na kwotę 165 355 174,34 zł. Limit środków dla województwa wynosi 695 451 403 zł (przeliczony po kursie euro 4,3 oraz 4 w zależności od działania) i jego wykorzystanie wynosi ok. 69% względem podpisanych umów (Tabela 38).

Wykres 28. Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL.

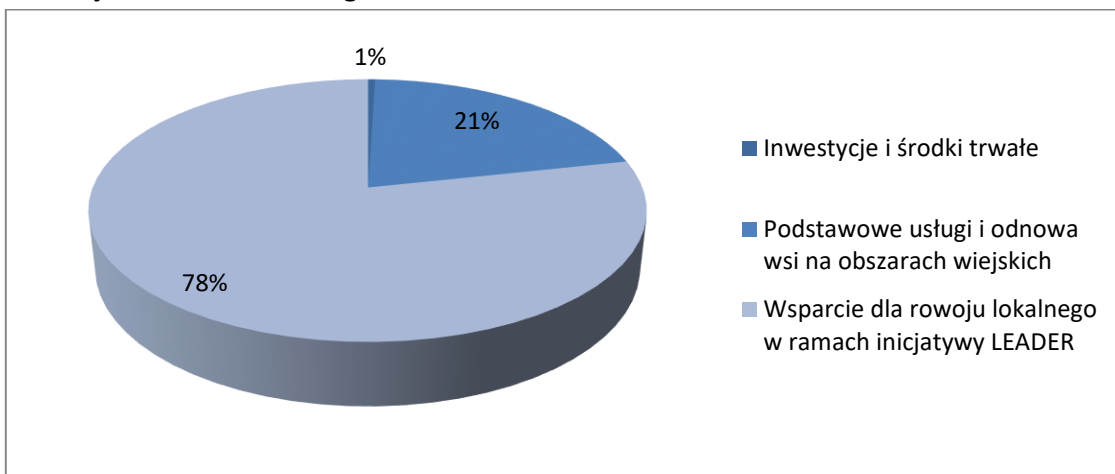
Wykres 29. Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w roku 2018 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL.

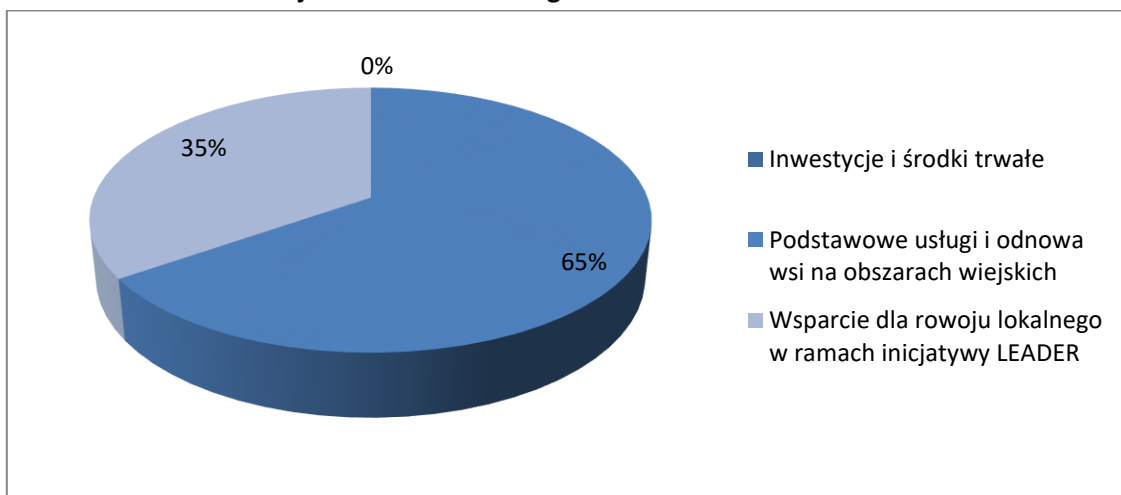
W roku 2018 złożono 838 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę 254 224 512,21 zł, podpisano 517 umów na kwotę 83 077 637,03 zł i złożono 688 wniosków o płatność na kwotę 122 898 546,89 zł z czego zapłacono 560 wniosków na kwotę 105 407 876,37 zł. Wykorzystanie limitu względem podpisanych umów w 2018 r. wynosi 11,95%. Należy jednak pamiętać, iż dane jednoroczne nie dają całościowego obrazu wykorzystania środków przez Samorząd Województwa Lubelskiego a taka prezentacja danych wynika z obowiązku zaprezentowania danych w takim układzie (**Tabela 39**).

Wykres 30. Liczba złożonych wniosków w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w roku 2018.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL.

Wykres 31. Wartość zrealizowanych płatności w ramach PROW WL 2014-2020 w podziale na Działania na terenie województwa lubelskiego w roku 2018.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL.

Na podstawie dotychczas przeprowadzonych naborów wniosków w zakresie działań delegowanych do Samorządu Województwa w ramach PROW 2014-2020 można stwierdzić, że popyt na środki programu znacząco przekracza (w przypadku infrastruktury technicznej 2-3 krotnie) podaż środków w ramach alokacji przyznanych dla województwa na poszczególne działania/poddziałania/zakresy operacji. Stąd wniosek, że rozwój obszarów wiejskich województwa lubelskiego, pomimo realizowanej już trzeciej perspektywy finansowej w ramach członkostwa Polski w UE, wymaga dalszego znaczącego doinwestowania. Ponadto, ze względu na wagę jaką odgrywają obszary wiejskie w województwie lubelskim, wydaje się zasadnym aby Samorząd Województwa posiadał w przyszłości większe kompetencje odnośnie wolumenu środków i kierowania ich strumienia na rozwój obszarów wiejskich.

Tabela 38. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2018.

Działanie / poddziałanie		Typ operacji	liczba naborów	Złożone wnioski		Zawarte umowy / wydane decyzje (czynne)		Wnioski odrzucone i poza limitem		Wnioski wycofane przez wnioskodawcę		Złożone wnioski o płatność		Zrealizowane płatności		Limit dla województwa (zł)	% wykorzystania limitu względem podpisanych umów	% wykorzystania limitu względem zrealizowanych płatności
Kod	Nazwa			liczba	kwota (zł)	liczba	kwota (zł)	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota (zł)	liczba	kwota (zł)			
4	Inwestycje w środki trwałe (euro 4,3 zł)																	
4.3	Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa	Scalanie gruntów	1	4	36 327 024,24	4	3 632 704,24	0	0,00	0	0,00	1	2 857 450,00	0	0,00	233 779 545	1,55%	0,00%
7	Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (euro 4,3 zł)																	
7.2	Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	1	88	111 046 661,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	24	24 915 622,00	55	46 925 901,39	126 555 489	0,00%	37,08%
		Gospodarka wodno-ściekowa	0	0	0,00	7	8 426 146,00	8	8 884 514,00	1	299 401,00	54	32 180 626,00	38	21 922 873,60	84 250 364	10,00%	26,02%
7.4	Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenia i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne		53	23 544 723,00			6	1 832 723,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	16 516 867	0,00%	0,00%
		Kształtowanie przestrzeni publicznej	1	36	11 858 986,67			12	3 855 405,24	0	0,00	0	0,00	0	0,00	6 794 000	0,00%	0,00%
		Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	0	0	0,00	16	14 352 775,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	16 713 459	85,88%	0,00%
19	Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (euro-4zł)																	
19.1	Wsparcie przygotowawcze	Wsparcie przygotowawcze	0	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2 838 000	0,00%	0,00%
19.2	Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	85	653	70 509 768,30	489	56 200 051,79	165	16 174 867,82	73	7 759 235,14	570	48 172 872,90	443	32 566 952,05	166 499 194	33,75%	19,56%
19.3	Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	Wdrażanie projektów współpracy		4	937 349,00	1	465 960,00	0	0,00	1	113 136,00	3	144 395,00	3	142 595,00	3 329 984	13,99%	4,28%
19.4	Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji		0	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0	0,00	36	14 627 580,99	21	3 849 554,33	38 174 501	0,00%	10,08%
LEADER ogółem				657	71 447 117,30	490	56 666 011,79	165	16 174 867,82	74	7 872 371,14	609	62 944 848,89	467	36 559 101,38	210 841 679	26,88%	17,34%
Razem				838	254 224 512,21	517	83 077 637,03	191	30 747 510,06	75	8 171 772,14	688	122 898 546,89	560	105 407 876,37	695 451 403	11,95%	15,16%

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL

Tabela 39. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Działanie / poddziałanie		Typ operacji	liczba naborów	Złożone wnioski		Zawarte umowy / wydane decyzje (czynne)		Wnioski odrzucone i poza limitem		Wnioski wycofane przez wnioskodawcę		Złożone wnioski o płatność		Zrealizowane płatności		Limit dla województwa (zł)	% wykorzystania limitu względem podpisanych umów	% wykorzystania limitu względem zrealizowanych płatności
Kod	Nazwa			liczba	kwota (zł)	liczba	kwota (zł)	liczba	kwota	liczba	kwota	liczba	kwota (zł)	liczba	kwota (zł)			
4	Inwestycje w środki trwałe (euro 4,3 zł)																	
4.3	Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa	Scalanie gruntów	3	19	145 316 815,04	17	140 650 097,44	0	0,00	2	4 666 701,00	1	2 857 450,00	0	0,00	233 779 545	60,16%	0,00%
7	Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (euro 4,3 zł)																	
7.2	Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	2	547	457 958 765,61	129	101 010 414,00	317	203 607 846,14	13	9 126 990,00	136	98 550 077,86	135	95 970 639,07	126 555 489	79,82%	75,83%
		Gospodarka wodno-ściekowa	1	178	183 531 263,56	70	78 127 582,00	99	90 068 536,56	2	2 299 121,00	56	32 886 382,00	38	21 922 873,60	84 250 364	92,73%	26,02%
7.4	Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenia i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne		53	23 544 723,00			6	1 832 723,00	0	0,00					16 516 867	0,00%	0,00%
		Kształtowanie przestrzeni publicznej	1	36	11 858 986,67			12	3 855 405,24	0	0,00					6 794 000	0,00%	0,00%
		Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	1	22	18 948 301,00	17	15 352 769,00	1	998 321,00	3	1 597 222,00	0	0,00			16 713 459	91,86%	0,00%
19	Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (euro-4zł)																	
19.1	Wsparcie przygotowawcze	Wsparcie przygotowawcze		23	2 838 000,00	23	2 838 000,00	0	0,00	0	0,00	46	2 838 000,00	46	2 838 000,00	2 838 000	100,00%	100,00%
19.2	Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	189	1 903	232 094 198,50	845	102 882 789,56	773	91 851 660,19	121	14 100 265,48	757	61 013 358,75	574	40 631 512,34	166 499 194	61,79%	24,40%
19.3	Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	Wdrażanie projektów współpracy		8	2 064 746,00	4	1 195 578,00	0	0,00	2	510 912,00	3	144 395,00	3	142 595,00	3 329 984	35,90%	4,28%
19.4	Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji	Wsparcie kosztów bieżących i aktywizacji		22	38 174 501,00	22	38 169 501,00	0,00	0,00	0	0,00	41	15 263 606,83	21	3 849 554,33	38 174 501	99,99%	10,08%
LEADER ogółem				1956	275 171 445,50	894	145 085 868,56	773	91 851 660,19	123	14 611 177,48	847	79 259 360,58	644	47 461 661,67	210 841 679	68,81%	22,51%
Razem				2 811	1 116 330 300,38	1 127	480 226 731,00	1 208	392 214 492,13	143	32 301 211,48	1 040	213 553 270,44	817	165 355 174,34	695 451 403	69,05%	23,78%

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRiROW UMWL

6.3. Program Operacyjny Rybactwo i Morze

(Syntetyczny opis Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze / Informacja dotycząca działalności ZWL w zakresie realizacji Programu Rybactwo i Morze na lata 2014–2020 została przedstawiona w zał. nr 3)

W aspekcie realizacji programów operacyjnych Zarząd WL pełni rolę instytucji zarządzającej w odniesieniu do PO RYBY.

Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 oprócz rybołówstwa morskiego wspiera również rybołówstwo śródlądowe oraz akwakulturę, i w niewielkim zakresie także przetwórstwo. Program zakłada realizację sześciu priorytetów:

- Priorytet I. Promowanie zrównoważonego, innowacyjnego i konkurencyjnego rybołówstwa;
- Priorytet II. Wspieranie zrównoważonej, innowacyjnej i konkurencyjnej akwakultury;
- Priorytet III. Wspieranie wdrażania Wspólnej Polityki Rybołówstwa;
- Priorytet IV. Zatrudnienie i spójność terytorialna na obszarach rybackich;
- Priorytet V. Wspieranie wprowadzania do obrotu i przetwarzania;
- Priorytet VI. Zintegrowana Polityka Morska;

Z wyżej wymienionych Priorytetów *Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020*, Samorząd Województwa Lubelskiego, podobnie jak inne samorządy wojewódzkie, jest Instytucją Wdrażającą dla Priorytetu IV „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej”.

Osiągnięcie celów określonych dla Priorytetu IV wymaga zastosowania działań aktywizujących rynek pracy między innymi poprzez dywersyfikację zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa. Działania te polegają na stwarzaniu możliwości oraz zachęcaniu w szczególności młodych ludzi do przedsiębiorczości i zakładania działalności gospodarczej również w ramach dziedzin innych niż rybactwo. Wsparciem objęte są również działania w zakresie marketingu i promocji, m.in. poprzez tworzenie lub rozwijanie łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury.

Korzystanie ze środków w ramach Priorytetu IV odbywa się za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania (LGD) funkcjonujących na obszarze województwa lubelskiego, gdzie rybactwo jest ważnym elementem lokalnej gospodarki.

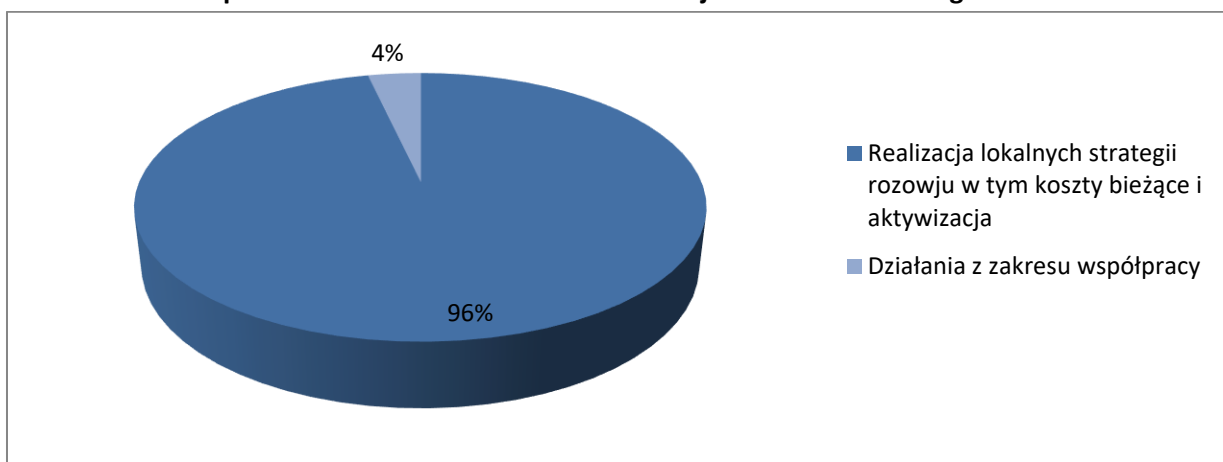
W ramach Priorytetu IV *Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020* Samorząd Województwa Lubelskiego wdraża następujące działania:

Działanie 4.2 realizacja lokalnych strategii rozwoju

Działanie 4.3 działania z zakresu współpracy

Od rozpoczęcia *Programu* do końca 2018 r. złożono 84 wnioski na kwotę 14 964 192,78 zł, z czego 81 wniosków na kwotę 14 745 978,78 zł dotyczyło Działania 4.2 Realizacja Lokalnych strategii rozwoju zaś 3 wnioski na kwotę 218 214,00 zł dotyczyły Działania 4.3 działania z zakresu współpracy. Na dzień 31 grudnia 2018 podpisano ogółem 46 umów o dofinansowanie na kwotę 7 996 157,20 zł z czego 44 umowy w ramach Działania 4.2 na kwotę dofinansowania 7 857 943,20 zł oraz 2 umowy w ramach Działania 4.3 na kwotę dofinansowania 138 214,00 zł. Na koniec roku 2018 złożono 23 wnioski o płatność na kwotę 3 267 175,00 zł z czego rozliczono i poświadczono wydatki dla 9 wniosków na kwotę dofinansowania 1 183 005,00 zł.

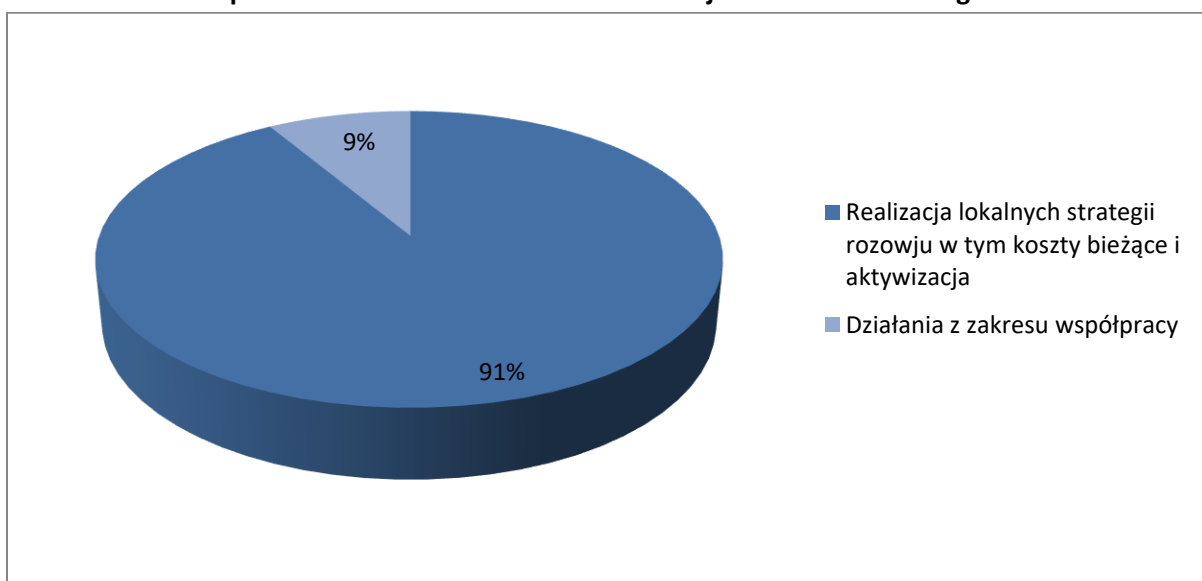
Wykres 32. Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 w podziale na Poddziałania na terenie województwa lubelskiego.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL.

W roku 2018 złożono ogółem 35 wniosków na kwotę 6 153 393,53 zł. z czego 32 wnioski dotyczyły Działania 4.2 na kwotę 5 935 179,53 zł oraz 3 dotyczyły Działania 4.3 na kwotę dofinansowania 218 214,00 zł. W roku 2018 podpisano ogółem 43 umowy na kwotę dofinansowania 7 571 281,20 zł z czego w ramach Działania 4.2 podpisano 41 umów na kwotę dofinansowania 7 433 067,20 zł oraz dwie umowy w ramach Działania 4.3 na kwotę 138 214,00 zł. W roku 2018 złożono 21 wniosków o płatność w ramach Działania 4.2 na kwotę 3 072 868,80 zł z czego rozliczono i poświadczono wydatki dla 8 wniosków na kwotę dofinansowania 1 101 351,00 zł. Wykorzystanie limitu dla Działania 4.2 względem podpisanych umów w roku 2018 wyniosło 39,6 % (Tabela 40).

Wykres 33. Liczba złożonych wniosków w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 w podziale na Poddziałania na terenie województwa lubelskiego w 2018r.

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL.

Tabela 40. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Operacyjnego "Rybnactwo i Morze" na lata 2014-2020 oraz za rok 2018.

Złożone wnioski				Zawarte umowy / wydane (czynne)				Wnioski odrzucone i poza limitem				Złożone wnioski o płatność				Zrealizowane płatności				Limit dla województwa (zł)		% wykorzystania limitu względem podpisanych umów		% wykorzystania limitu względem zrealizowanych płatności	
liczba		kwota (zł)		liczba		kwota (zł)		liczba		kwota (zł)		liczba		kwota (zł)		liczba		kwota (zł)		2014-2020	2018 r.	2014-2020	2018 r.	2014-2020	2018 r.
2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.	2014-2020	w 2018 r.
81	32	14 745 978,78	5 935 179,53	44	41	7 857 943,20	7 433 067,20	17	15	2 919 019,39	2 542 492,39	23	21	3 267 175,00	3 072 868,80	9	8	1 183 005,00	1 101 351,00	18 770 000	18 770 000	41,86%	39,60%	6,30%	5,87%
3	3	218 214,00	218 214,00	2	2	138 214,00	138 214,00													220 000	220 000	62,82%	62,82%	0,00%	0,00%
84	35	14 964 192,78	6 153 393,53	46	43	7 996 157,20	7 571 281,20	17	15	2 919 019,39	2 542 492,39	23	21	3 267 175,00	3 072 868,80	9	8	1 183 005,00	1 101 351,00	18 990 000	18 990 000	42,11%	39,87%	6,23%	5,80%
84	35	14 964 192,78	6 153 393,53	46	43	7 996 157,20	7 571 281,20	17	15	2 919 019,39	2 542 492,39	23	21	3 267 175,00	3 072 868,80	9	8	1 183 005,00	1 101 351,00	18 990 000	18 990 000	42,11%	39,87%	6,23%	5,80%

Źródło: Oprac. własne DSiR na podstawie informacji od DRIROW UMWL.

7. Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie budżetu obywatelskiego

W 2018 roku Samorząd Województwa Lubelskiego nie realizował budżetu obywatelskiego. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem *Zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami województwa lubelskiego w formie budżetu obywatelskiego na rok 2020*.

8. Działalność Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie nadzoru i kontroli sposobu realizacji zadań

Podstawą prowadzonych działań w zakresie funkcjonowania **systemu kontroli zarządczej** są *Zasady kontroli zarządczej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie*, które stanowią załącznik do zarządzenia Nr 146/2014 Marszałka Województwa Lubelskiego z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie zasad kontroli zarządczej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie, zmienionych zarządzeniem Nr 72/2015 Marszałka Województwa Lubelskiego z dnia 7 maja 2015 r.

Istotnym elementem działalności zarządu województwa jest **kontrola sposobu realizacji zadań powierzonych** poszczególnym komórkom i jednostkom organizacyjnym UMWL. Zadania w tym zakresie realizowane są przez Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego (KA).

W ramach przeprowadzonych 7 kontroli wewnętrznych z zakresu funkcjonowania systemu kontroli zarządczej zakresem kontroli objęto:

- Wiarygodność sprawozdań, w tym zgodność informacji zawartych w kwartalnych sprawozdaniach z funkcjonowania systemu kontroli zarządczej,
- Efektywność i skuteczność przepływu informacji,
- Proces zarządzania ryzykiem.

Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego w 2018 r. raz na kwartał zbierał informacje z dokonanych w komórkach organizacyjnych Urzędu przeglądów rejestrów ryzyk. Kwartalny monitoring ryzyka miał na celu określenie czy ryzyko uległo zmianie, sprawdzenie czy punktowa ocena ryzyka wymaga podjęcia dodatkowych działań zaradczych, oraz zapewnienie skuteczności wdrożonych dotychczas mechanizmów kontroli.

W 2018 roku kontrole zostały przeprowadzone na podstawie uchwały Nr CCXXXVIII/4680/2017 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 19 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Planu kontroli wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych Województwa Lubelskiego na rok 2018 (z późn. zm.) oraz Planu kontroli wewnętrznych na rok 2018 w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie, zatwierdzonym przez Marszałka Województwa Lubelskiego w dniu 29 grudnia 2017 r. Departament Kontroli i Audytu Wewnętrznego UMWL w analizowanym roku zgodnie z przyjętymi planami przeprowadził ogółem 40 kontroli oraz 5 kontroli bieżących poza planem. Kontrole miały charakter:

- **Kompleksowy** - obejmowały sprawy organizacyjne, sprawy kadrowe, gospodarkę finansową, zamówienia publiczne, prawidłowość gospodarowania mieniem oraz zadania statutowe,
- **Finansowy** - obejmowały dochody / wydatki oraz przychody / koszty,

- **Sprawdzający** - obejmowały realizację zaleceń pokontrolnych po kontrolach przeprowadzonych w latach 2016–2017,
- **Wewnętrzny** – obejmowały realizację zadań obronnych, bieżącego przestrzegania instrukcji kancelaryjnej oraz zgodność przetwarzania danych osobowych z przepisami ustawy.

Oddział Audytu Wewnętrznego wykazał realizację 14 zadań audytowych, w tym 13 zadań zapewniających (zgodnie z planem audytu) i 1 czynności doradczej. Ponadto zrealizowano 11 czynności sprawdzających.

Spośród przeprowadzonych zadań zapewniających 7 przeprowadzono w WSJO, natomiast 6 w UMWL w Lublinie, z czego zadania przeprowadzone w WSJO dotyczyły oceny funkcjonowania systemu kontroli zarządczej, natomiast zadania przeprowadzone w UMWL w Lublinie dotyczyły:

- realizacji zadań dot. PROW 2014-2020 (2 zadania),
- realizacji zadań dot. PO RYBY 2014-2020 (poświadczenie skuteczności systemu zarządzania i kontroli – 1 zadanie),
- zadań realizowanych w ramach Pomocy Technicznej RPO WL 2014-2020 (1 zadanie),
- realizacji projektu własnego Marketing Gospodarczy Województwa Lubelskiego II (1 zadanie),
- zarządzania miejscami parkingowymi (1 zadanie).

9. Podsumowanie działań Zarządu Województwa Lubelskiego

(Działania zarządu województwa w ujęciu formalnym (uchwały, decyzje postanowienia) na podstawie informacji z Oddziału Obsługi posiedzeń ZWL w Departamencie Organizacyjno-Prawnym).

Prowadzenie efektywnej polityki rozwoju i koordynacja działań mających na celu wdrażania zapisów obowiązujących dokumentów strategicznych wiąże się z odpowiedzialnym i sprawnym podejmowaniem decyzji. W tym kontekście, w ramach prowadzonych procesów decyzyjnych na poziomie regionalnym, szczególnego znaczenia ma intensywność i częstotliwość obrad organów wojewódzkich, a także ilość podjętych decyzji wyrażonych stosownymi uchwałami. W 2018 r. Zarząd Województwa:

- odbył **85 posiedzeń**
- podjął **1 677 uchwał** w następującym zakresie:
 - gospodarowanie mieniem Samorządu Województwa Lubelskiego (**157 uchwał**)
 - wykonywanie Budżetu Województwa Lubelskiego (**68 uchwał**)
 - udzielanie pełnomocnictw i upoważnień do działania (**148 uchwał**)
 - wdrażanie Programów Operacyjnych w ramach funduszy strukturalnych na lata 2007-2013 oraz na lata 2014-2020 (**319 uchwał**)
 - opiniowanie projektów wniosków dotyczących wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, włączenia nieruchomości do Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz projektów gminnych programów rewitalizacji (**97 uchwał**)
 - powoływanie i odwoływanie kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz wykonywanie czynności z zakresu prawa pracy (**71 uchwał**)
 - udzielanie zamówień publicznych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie (**165 uchwał**)
 - wyróżnienia Medalem Pamiątkowym Województwa za szczególne zasługi dla województwa oraz nadawanie Odznaki Honorowej „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego” (**65 uchwał**)
 - przyznawanie nagród w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony dóbr kultury (**62 uchwały**)
 - badanie rocznych sprawozdań finansowych wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych (**23 uchwały**)
 - pozostałe zagadnienia (**502 uchwał**)
- wydał **41 decyzji**
- wydał **265 postanowień** (w trybie Kodeksu postępowania administracyjnego).

KONKLUZJE

Najważniejsze konkluzje i wnioski dotyczące działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w 2018 roku oraz procesu sporządzania Raportu:

- **W odniesieniu do wszystkich uchwał** podjętych przez Sejmik Województwa Lubelskiego zostały podjęte działania wdrażające, w tym **większość z nich została wykonana zaś pozostałe są w trakcie realizacji.**

- **Strategiczne cele i kierunki rozwoju** społeczno-gospodarczego i przestrzennego realizowane są odpowiednio na podstawie Strategii Rozwoju Województwa oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa. Z uwagi na **nowy model** zarządzania rozwojem kraju, wprowadzony przez Radę Ministrów w ramach przyjętej **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, zakłada się **aktualizację strategii województwa** w ujęciu **zintegrowanym**, co zapewni jednoznaczną relację pomiędzy działaniami w wymiarze społeczno-gospodarczym i przestrzennym.
- **Podstawowym założeniem** prac nad Raportem była realizacja celów określonych w Ustawie poprzez przygotowanie **przejrzystej i kompleksowej informacji** z zakresu działalności Zarządu Województwa jako organu wykonawczego Samorządu Województwa Lubelskiego, która zgodnie z przepisami prawa stanowić ma podstawę debaty prowadzonej przez Sejmik Województwa w trakcie sesji sejmiku dotyczącej **udzielenia absolutorium Zarządowi Województwa Lubelskiego**.
- Ze względu na fakt, że Raport o stanie województwa sporządzany jest po raz pierwszy, wyznacza on jednocześnie **ramową strukturę i zakres merytoryczny do kolejnych edycji** tego dokumentu.
- **Zarząd Województwa Lubelskiego jest otwarty** na wskazania oraz sugestie dotyczące **uzupełnień merytorycznego zakresu Raportu**. Potencjalne uwagi mogą być uwzględnione i wykorzystane przy opracowywaniu kolejnej edycji tego dokumentu.

Spis tabel:

Tabela 1. Zestawienie wybranych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego województwa lubelskiego.....	32
Tabela 2. Wydatki majątkowe Województwa Lubelskiego według przyjętych obszarów tematycznych.....	35
Tabela 3. Uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w ujęciu tematycznym / operacyjnym.	40
Tabela 4. Obszary tematyczne w układzie celów strategicznych SRWL.	64
Tabela 5. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.....	73
Tabela 6. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze edukacji, kultury, ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.....	73
Tabela 7. Jednostki ochrony zdrowia podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego	78
Tabela 8. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze ochrony zdrowia	80
Tabela 9. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze ochrony zdrowia	82
Tabela 10. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze pomocy i integracji społecznej	93
Tabela 11. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze pomocy i integracji społecznej	95
Tabela 12. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze rolnictwa i obszarów wiejskich	102
Tabela 13. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze planowania przestrzennego	112
Tabela 14. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze planowania przestrzennego	112
Tabela 15. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze ochrony przyrody i środowiska	116
Tabela 16. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze ochrony przyrody i środowiska.....	117
Tabela 17. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze transportu	125
Tabela 18. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze transportu.....	125
Tabela 19. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze sportu i turystyki	130
Tabela 20. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze sportu i turystyki.....	130
Tabela 21. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze bezrobocia i rynku pracy	139
Tabela 22. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze bezrobocia i rynku pracy	140
Tabela 23. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze telekomunikacji	146
Tabela 26. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze współpracy zagranicznej.	150
Tabela 27. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze EWT i EIS.....	150
Tabela 26. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze rozwoju gospodarczego.	154
Tabela 27. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze rozwoju gospodarczego.....	154
Tabela 28. Kreowanie polityki rozwojowej w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.....	160
Tabela 29. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze geodezji i regionalnej infrastruktury informacji przestrzennej.....	160
Tabela 30. Kreowanie polityki regionalnej w obszarze energetyki.	166
Tabela 31. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze energetyki.....	166
Tabela 32. Sposób użytkowania nieruchomości wg. rodzaju jednostki (aktualny stan posiadania majątku WL - na dzień 31.12.2018r. – uwzględniający likwidację WZMiUW w Lublinie)	170
Tabela 33. Realizacja polityki rozwojowej w obszarze gospodarowania mieniem województwa.....	172
Tabela 34. Wartość dofinansowania projektów wg. programów w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 realizowanych na terenie województwa lubelskiego ogółem (w mln PLN) i na 1 mieszkańca (w PLN).....	174

Tabela 35. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita, wartość dofinansowania UE oraz wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca projektów w ramach Polityki Spójności 2014-2020 (wg województw)	176
Tabela 36. Liczba realizowanych projektów, wartość całkowita i wartość dofinansowania projektów w ramach RPO 2014-2020 (wg województw).....	179
Tabela 37. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	190
Tabela 38. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 za rok 2018.	197
Tabela 39. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.....	198
Tabela 40. Informacja dotycząca działalności Zarządu Województwa Lubelskiego w zakresie realizacji Programu Operacyjnego "Rybnactwo i Morze" na lata 2014-2020 oraz za rok 2018.....	202

